CȚIA RÂSUL LUMII

TIBOR FISCHER

Banda Mintoșilor

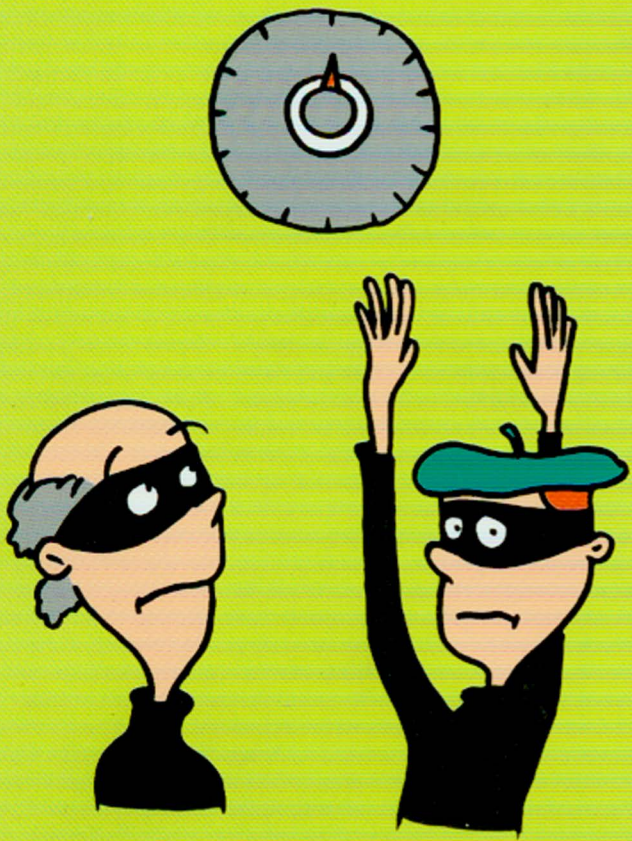

HUMANITAS

TIBOR FISCHER s-a născut în 1959 la Stockport (Anglia), din părinți maghiari, jucători profesioniști de baschet care părăsiseră Ungaria în 1956. A crescut în sudul Londrei și a studiat latina și franceza la Cambridge University . A lucrat o vreme ca jurnalist independent și corespondent la Budapesta al ziarului *Daily Telegraph*. În 1992 și-a publicat primul roman, *Under the Frog* (povestea unui baschetbalist maghiar dornic să fugă în Occident), care a obținut Betty Trask Award, i-a atras selectarea în clasamentul revistei *Granta* (1993) al celor mai buni romancieri britanici tineri (*Best of Young British Novelists*) și nominalizarea în același an la Booker Prize. Au urmat *The Thought Gang* (1994) – aventurile unui filozof de vârstă mijlocie care devine spărgător de bănci; *The Collector Collector* (1997) – bizara poveste a unui vas ceramic; *Don't Read This Book If You're Stupid* (2000) – istoriile a șapte personaje alienate și marginalizate; *Voyage to the End of the Room* (2003) – scriere considerată de unii o actualizare a romanelor *Robinson Crusoe* și *Insula Comorilor* pentru secolul XXI, în care Oceane, personajul principal, reușește – fără să-și părăsească apartamentul și folosind sateliți radio, Internetul și alte mijloace moderne – să simuleze o viață peripatetică.

TIBOR FISCHER

Banda Mintoșilor

Traducere din engleză de
IRINA NEGREA

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coordonatorul colecţiei
RADU PARASCHIVESCU

Coperta şi ilustraţia
GABI DUMITRU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
FISCHER, TIBOR
Banda *Mintoşilor* / Tibor Fischer; trad.: Irina Negrea,
– Bucureşti: Humanitas, 2006
ISBN (10) 973-50-1424-6; ISBN (13) 978-973-50-1424-7

I. Negrea, Irina (trad.)

821.111-31=135.1

TIBOR FISCHER
THE THOUGHT GANG
Copyright © Tibor Fischer, 1994

© HUMANITAS, 2006, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/317 18 19, fax 021/317 18 24
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel. 021/311 23 30,
fax 021/313 50 35, C.P.C.E. – CP 14, Bucureşti
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

Pentru mama

ἰδιῶται – cetăţenii cuiva
Liddell and Scott's Greek-English Lexicon

Trecutul 1.1

Singurul sfat pe care îl pot da, dacă ar fi să te trezeşti vertiginos într-un apartament străin, cu o mahmureală zdravăn instalată, fără nici o haină pe tine, fără să-ţi poţi aduce aminte cum ai ajuns acolo, cu poliţia care sparge uşa cu barosul în acompaniamente de câini întărâtaţi, în timp ce tu eşti înconjurat de vrafuri de reviste scumpe etalând copii angrenaţi în acte de adulţi, aşadar singurul sfat pe care îl pot da este să încerci să fii bine dispus şi politicos.

Rupându-mi-se probabil filmul la un moment dat, revenirea la realitate s-a făcut în acest tablou şi cu o amabilitate căznită, simultan cu tentativa de a mă dumiri ce-avea de-a face cu mine tot tărăboiul acela. Strădania mea de a manifesta bunăvoinţă era rezultatul convingerii că aceasta este atitudinea care se cuvine afişată faţă de toţi oamenii şi, aşa cum am descoperit ulterior, chiar dacă nu (a) simţi bunăvoinţă sau (b) nu ai chef să arăţi bunăvoinţă, din cauza unor sentimente puternice de rea-voinţă, este cu atât mai imperios să manifeşti prietenie şi entuziasm, din moment ce astfel pui poliţia pe gânduri că poate n-a procedat tocmai just.

Ţine minte, ăştia consideră că îşi fac doar datoria, cum am încercat şi eu când m-au ridicat suficient de sus cât să merite osteneala să mă trântească de-acolo pe podea. După aceea au aţintit un mare număr de revolvere spre pielea mea goală (scârbos de pală şi zgrăbunţoasă ca de găină),

când eu mă gândeam să le ofer o cană de ceai sau ceva. Curând, mi-a trecut prin minte că nici măcar n-aveam habar dacă exista vreo bucătărie. Nici unde putea fi. Darămite dacă aș fi putut găsi acolo cele necesare pentru pregătirea ceaiului. Având suficientă vlagă pentru asigurarea minimelor funcții vitale, admiram peticul de podea de lângă fața mea (și fluturașul cu complimente de la Zenshinren Bank), ținându-mă tare tot timpul.

Podelele nesatisfăcătoare din East End 1.1

Era foarte frig.

Dar, ce să-i faci, podeaua e podea, și, fiind înclinat să zac culcat cu fața în jos, adesea mi-am găsit alinarea pe dușumele; mi-au fost sprijin în vicisitudine. Foarte stabile, podelele, în general. Pline de calități admirabile: solide, susținătoare, necomplicate, răbdătoare. Și, oricât de ciudată ar fi postura în care te afli, oricât de rău te-ar durea încheieturile sau punctele de contact, știi că ai evitat niște răni urâte, că ai păcălit pericolele gravității odată ce-ai reușit să ajungi pe podea.

În timp ce mi-au prins mâinile la spate cu cătușe și mi s-a deschis perspectiva spre încălțămintea polițiștilor care mă arestau, nu m-am putut abține să nu salut dictonul lui Nietzsche, *ceea ce nu mă omoară mă întărește.* S-ar mai putea adăuga că, la fel, ceea ce nu te omoară poate fi extrem de neconfortabil și îți poate provoca un guturai foarte păcătos. Am strănutat fără mâini și am evacuat niște mucozități nazale peste scurta distanță dintre nările mele și pantoful lustruit al ofițerului însărcinat cu operațiunea, unde au rămas bâltind în voie.

Necazul cu Nietzsche – care oricum nu a prescris niciodată instrucțiuni de comportament pentru situația în care zaci cu cătușe la mâini pe podele reci în niște con-

diţii înjositoare – este că nu poţi fi sigur niciodată dacă face băşcălie sau nu.

Poliţia metropolitană a avut aceeaşi problemă cu mine. N-au rămas deloc convinşi de răspunsurile mele la interogatoriul lor.

Ne-am poticnit chiar de la prima întrebare. Numele meu. Coffin*. Nici nu-i blamez. Îmi dau seama că e un nume care poate fi socotit cu uşurinţă improvizat şi provocator de elucubrant. Fiindcă este, având în minte definiţia care îl însoţeşte în dicţionar, un nume stupid.

Nu aşa de stupid, să zicem, ca Pine-Coffin**, din care găseşti destui prin jur. Nu aşa de stupid ca, bunăoară, Cock, Dick, Death, Loony, Longbottom, Stutter, Semen, Thick sau Vermin*** (uitaţi-vă în cartea de telefon, e uluitor ce sunt în stare oamenii să îndure pentru geneza lor – ca să nu mai pomenim de organele lor genitale), dar bun de luat în zeflemea. În toţi anii de şcoală, am fost o sursă de mare amuzament şi a venit într-adevăr o perioadă când chiar m-am gândit să mi-l schimb, ori în ceva mai fad, ori în ceva mai exotic şi mai plăcut; dar apoi, când am reflectat la toate pedepsele pe care le-am încasat, am decis că, oricât de dificilă ar fi ortografierea lui, oricât de des ar fi să mai primesc scrisori adresate dr. Coughing, dr. Muffin, dr. Kaffeine sau dr. Co-Fin, eu nu voi renunţa la el. Nu-i bine ca vreodată cosmosul să te prindă dând cu spatele în vreun fel.

În afară de asta, taică-meu s-ar fi umplut de spume la gândul că, după ce toţi din neamul Coffin au fost ciuca mişt ourilor veacuri întregi, m-am trezit eu să fac pe laşul şi să mă dau bătut. De asemenea, există nişte semnifica-

---

* *Coffin* (engl., subst.), coşciug, sicriu – (*N.t.*).

** Coşciug-de-brad – (*N.t.*).

*** Puţă, Sulă, Mortul, Diliman, Bucă, Gângav, Sperma, Grosu sau Păduche – (*N.t.*).

ţii stranii în originile presupuse ale numelui: de la *coffer*, ca în *money-coffer**. Desigur, de când mă ştiu eu pe lume, întotdeauna am avut o afinitate cu banii. N-am trecut niciodată prin vreo fază în care, indiferent de motiv, să fi vrut să dau banii afară din casă, să-i minimalizez sau să pretind că ar exista lucruri mai importante (deşi unele entităţi sunt la paritate). Deşi n-ar fi fost deloc exclus să vreau să binecuvântez ziguratele de sfanţi, chiar dacă numele meu ar fi fost Jesus Mohammed McBuddha.

Sensul bizar în cealaltă origine presupusă a numelui meu este că provine de la cum se spune în franceză „chel" (să nu mă întrebaţi cum funcţionează treburile astea) şi chestia asta este bizară, fiindcă nu numai că eu sunt chel complet, ci am şi fost aşa încă de la vârsta de douăzeci şi cinci de ani. Nici un folicul care să reziste eroic pe undeva, nici o insuliţă tenace, coroniţă la ceafă, care să refuze să se predea.

Şi, cu toate că a fi neted pe cap ca o minge de biliard la, să zicem, patruzeci sau cincizeci de ani poate da naştere la mistocăreală, cert e că dubios nu pare. Când eşti adus la o secţie de poliţie într-o pătură, chelbos, la vârsta de treizeci de ani, îţi creşte lipsa de probitate.

Pe urmă a venit data naşterii. La asta, ne-am potrivit toţi. N-a existat nici un motiv de controversă aici.

— Totuşi... ocupaţia?

— Filozof.

— Filozof?

— Filozof.

De ce să pui întrebări, dacă nu-ţi plac răspunsurile? Această replică le-a întărit convingerea că născoceam totul cu scopul să mă amuz. Ce relevanţă putea, poate să aibă chestia asta? De parcă poliţia ar fi avut vreun contract să aresteze o anumită cotă din fiecare profesie! „Va

* Casă de bani – (*N.t.*).

trebui să-ţi dăm drumul. Avem deja doi existenţialişti în dubă." De ce să nu întrebi atunci de romanul preferat, dacă tot e nevoie să faci diferenţa între doi Eddie Coffin născuţi în 9-5-45?

Nu le-am fost de prea mare ajutor poliţiştilor – spre vădita lor iritare. Furnizându-mi-se aşa de rapid o pătură, m-am simţit totuşi un pic vinovat. Dialogurile noastre erau destul de banale şi unilaterale, cu o varietate de întrebări de la forţele de ordine şi ale legii, şi în principal acelaşi răspuns din partea mea, pe o varietate de inflexiuni dezvinovăţitoare.

Le-am spus nu o dată că nu le puteam povesti nimic despre decorul regizat în apartamentul de pe Zetlant Street, fiindcă nu ştiam nimic despre el. Sau despre ocupanţii acestuia. Poliţia, am indicat eu, era avantajată informaţional, din moment ce cunoştea măcar adresa. Tot ce le puteam eu oferi era o descriere minuţioasă a linoleumului.

Poliţia a primit toată chestia asta cu o deriziune considerabilă şi îndelung exersată, fiindcă, aşa cum orice persoană implicată în acţiuni criminale poate afirma (deşi eu nu ştiam lucrul ăsta pe-atunci), propoziţia *Nu ştiu nimic despre asta* este folosită aproape exclusiv de cei care, în mod paradoxal, chiar ştiu totul despre ceva; că această concatenaţie de cuvinte este un cod, un argou, un mod camuflat de a spune: dovedeşte că aşa e. În criminaleză, înseamnă: nu te aştepta să-ţi fac eu treaba.

Ducându-mă la un pub, *Zodiac* din Tower Hamlets, acolo a fost locul unde mi s-a amputat memoria, după ce mă lansasem în teza mea de zece minute despre natura filozofiei, produsul inevitabilei dileme despre filozofie. Recunosc, deja contemplam colapsul înainte de a intra în local.

După o zi de detenţie, totuşi, am fost evacuat din secţia de poliţie, pentru că, în ciuda celor mai susţinute eforturi, poliţiştii nu au izbutit să-l încadreze pe acest

conferențiar de filozofie de la Cambridge în scenariul maleficității: eu nu cunosc pe nici unul dintre oamenii care păstoreau mărfurile acelea păcătoase și, de asemenea, cum s-a dovedit până la urmă, când unii dintre făptași au fost ulterior depistați și arestați, aceștia nu știau nimic despre mine. Stupoare ubicuă. Mai cu seamă că hainele mele nu au mai fost niciodată recuperate.

De scandal, dacă a existat vreunul, nu am știință. Câțiva colegi universitari m-au privit gânditori, dar n-au spus nimic. În mod straniu, decanul nu a părut surprins sau descumpănit de telefonul primit de la un detectiv în legătură cu unul dintre colegi. „Ah, Coffin", a zis el când m-a văzut, după care s-a eclipsat în direcția în care era clar că nu mergeam eu. În afară de această observație, se părea că nu mai avea nimic de spus.

Într-adevăr, deși mi-a fost incomod, frig, plus multe alte lucruri deduse din suma de caracteristici la care se strâmbă filozofii cu mintea cât o alună, sunt absolut sigur că n-am fost titularizat pe post decât fiindcă am ajuns cunoscut în cercuri universitare mai largi drept „nu el a fost găsit parcă într-un apartament din East End, înconjurat de poze cu minori în valoare de câteva sute de mii de lire?". Așa ceva te face remarcat. Lumea vrea să te cunoască.

Ține-o tot așa

Oricine poate ușor să argumenteze împotriva începuturilor, să critice determinarea și să calce în picioare cauzalitatea, însă tocmai de aceea merită subliniat și spus că exact în acest punct am căzut eu în capcana filozofiei, am ajuns încastrat în *biz*.

Prezentul 1.1

Aşadar, şezând eu aici la aeroport înainte de a fugi din ţară, scena aceea îşi prezintă scrisorile de acreditare. Poate fiindcă merită subliniat şi spus că acel moment înseamnă sfârşitul perioadei mele de muncă în filozofie sau, oricum, sfârşitul carierei mele de gânditor de la nouă la cinci.

Când fugi din ţara ta, când te pregăteşti să te îmbarci în fugaritate, te-ai aştepta la o muzică dramatică, înălţătoare, la un suflet răscolit.

Avionul are întârziere. Afară e întuneric. Beznă. Genul de seară umedă, deprimantă, tristă, neagră cum te poţi aştepta să fie orice seară în Anglia, însă e doar aprilie, aşa că nu prea îţi vine încă să perorezi vehement despre cât de dezgustătoare este vremea asta. Nu înţeleg de ce lumea ţine morţiş să pretindă în continuare că există patru anotimpuri pe aceste meleaguri. Când, de fapt, ce-avem noi aici sunt patru tipuri de iarnă, toate atât de ploioase, încât cu greu le poţi deosebi unele de altele.

Orice navetă regulată este palpitantă şi senzaţională în comparaţie cu asta. Tragic, dar terminându-mi-se materialul de lectură scriu laborios asta pe marginile ziarului. Sunt înconjurat de oameni de afaceri francezi, toţi aşa de mocârţani, încât oricare dintre ei ar putea de unul singur să desfiinţeze ideea că francezii sunt suavi şi stilaţi.

Totul este atât de meschin şi de neinteresant, încât mă şi mir că totuşi conştienţa mea se mai sinchiseşte să-şi facă treaba. Ar fi un bun prilej de a lua o pauză.

Acum, când m-aştept ca poliţia să apară, n-apare. Cum să nu vrea să-şi ia la revedere de la mine şi cariera mea? Şi mai tragic chiar, poarta asta este prea departe de bar ca să mă pot matoli bine. Deşurubez sticla luată de la duty-free şi pitesc câteva miligrame de vodcă în persoana mea; dar asta e doar o sticlă, ceea ce nu înseamnă de-ajuns ca să-mi amăgesc luciditatea cu ea.

Mă văd reflectat în sticlă, pe care mi-o legăn prin dreptul feței ca pe-un vast semn al exclamării. Am o mutră de pavaj călcat prea multe secole. Un francez se uită urât la mine, cumva cu reproș, însă dezaprobarea tipului e egală cu zero din moment ce servieta lui este atât de caraghioasă, încât nici un pici de șase ani n-ar vrea să-i dea foc. În afară de asta, eu sunt englez: o rasă cunoscută pentru isprăvile ei pe peluze, pentru faptul că ne cerem scuze când cineva se ciocnește de noi, pentru faptul că stăm la coadă în ploaie, plus o sumă de alte caracteristici, însă lucrul care nu se regăsește nicidecum printre toate astea este obiceiul de a privi tăios în jur prin sălile de plecare din aeroporturi, mai ales când se întâmplă să-ți iei adio de la rămășițele carierei tale.

Insuficient viitor în raport cu cerința

Penurie de viitor. Niște trecut care-a trecut pe lângă mine. Alege ce vrei. Am mai avut de multe ori înainte răbufniri semnificative de neagră deznădejde.

Când cariera mea de bancher a luat sfârșit. O carieră atât de scurtă, încât a fost transparentă. N-a rezistat nici măcar douăzeci și patru de ore, deși a sărit peste obstacolul unei zile de lucru O tentativă blestemată de a fugi de viața universitară, de a evada din lumea înțelepciunii de la nouă-la-cinci. Cedasem unei crize de a vrea să găsesc lumea reală, o fantezie în mrejele căreia se întâmplă să cadă cei mai mulți dintre noi mai devreme sau mai târziu, potrivit căreia unele părți din lumea noastră sunt mai consistente decât altele. Așa cum praful se manifestă prin ghemotoace într-un anumit colț, și nu în altul, la fel și ideea că realitatea este mai reală dincolo de orizont ne ispitește intens. (Mai multe despre lumea reală ceva mai încolo.)

Breşa mnemonică a avut loc (a) din nou seara (b) cu mult dincolo de zona de zece beri. Încă am foarte clară imaginea mea stând în picioare pe o masă de biliard. Această masă de biliard se afla în holul clădirii impozante unde participam la cursul nostru introductiv în finanţele superioare. Memoria mea este neobişnuit de zeloasă la această fază, aproape ca şi cum s-ar concentra aşa de mult asupra acestei clipe, încât ar zăbovi prea îndelung şi s-ar îmbiba de acea reprezentare, iar apoi ar trebui să o ia pe scurtătură până la dimineaţa următoare.

O voce ţipa piţigăiat la cei adunaţi acolo despre viaţa neexaminată şi ameninţa să înmoaie oasele oricui nu era de acord. După (a) efortul făcut de plămânii mei, (b) un timbru familiar al glasului şi (c) tacul de biliard pe care îl agitam prin aer cu o agresivitate impardonabilă, am dedus că vocea era a mea.

Atunci prezentul n-a fost prezent. Simţurile mele erau cenzurate. Viitorul a încetat să mă mai alimenteze.

Treptat, mi s-a prezentat prezentul prezentului şi am reînceput să înregistrez lucrul considerat realitate. Era în dimineaţa următoare; întâi am fost conştient de faptul că doar picioarele mele făcuseră drumul complet şi ajunseseră la pat. Ca un *Z* alungit, restul din mine zăcea pe podea cu un disconfort amorţit (ieşind hotărât din amorţeală), iar faţa mea privea în sus la doi dintre organizatorii cursului, care priveau în jos la mine şi emanau o supărare brutală.

— Ăsta e, i-a spus unul celuilalt, care a aprobat din cap.

Ce anume a transpirat n-am reuşit niciodată să pun cap la cap. Totuşi, judecând după privirile de groază şi uimirea cu care m-au cadorisit colegii mei când am fost escortat, ca o cârpă, din clădire şi azvârlit într-un taxi (căruia i s-au dat instrucţiuni, dar nu şi banii aferenţi ca să mă ia de-acolo), a fost sfidare a uitării.

Ani după aceea, m-am întâlnit cu unul dintre cei care fuseseră în procesul de bancherizare împreună cu mine.

Eram în plină navetă cu trenul. „Te știu", a zis el. În ciuda slujbei mele fugitive acolo, rămăsesem încă de pomină în firmă, m-a informat el. Autorul reminiscenței a trebuit să coboare, dar mi-a lăsat numărul lui (pe care bineînțeles că l-am pierdut), cu promisiunea de a-mi povesti de-a fir a păr nebuniile mele la care el fusese martor.

Ține-o tot așa

Rezumat: ce urmări a avut arestarea, care se brodise să fie chiar de ziua mea? Ce dorește memoria mea să scoată la iveală? Îmi vine greu să uit de câte ori s-a tot deschis ferestruica din ușă până când, unul câte unul, toți angajații secției de poliție s-au perindat pe-acolo ca să mă vadă, remarcile gen „el e", vocile hârșâite cu care își vărsau disprețul, cometele când mă flituiau.

Am cunoscut niște oameni interesanți. Ca de pildă un zugrav care avea tatuat pe penis, în sus, toată lista echipei engleze de la Cupa Mondială din 1966. Mi-a furnizat de bunăvoie această informație și foarte prompt, după doar câteva minute de când făcusem cunoștință, la fel ca și lamentația că era băgat la pârnaie pentru beție și tulburarea ordinii. „Eu, beat?! Întreabă pe cine vrei – n-am băut decât opt halbe și vreo două șnapsuri."

A deține un asemenea ornament nici nu contează, doar dacă știe și lumea de el, presupun. Am întrebat de ce. „Păi, ori ești fan, ori ce naiba!"

L-am mai cunoscut și pe Zak, probabil unul dintre cei mai mari, cei mai de succes contrabandiști în viață. Numele lui nu este vehiculat în public, ceea ce constituie cea mai convingătoare dovadă a abilității lui. A mutat tot felul de lucruri, de la chestii drăguțe până la altele incredibil de ilegale, și sume pe care multe națiuni mici ar visa

să le aibă drept PIB. Aşa cum şi era de aşteptat, omul ajuta poliţia într-o anchetă privind un caz de viteză excesivă pe Mile End Road.

Nici măcar n-ai început încă

Vasăzică aşa stau lucrurile. Când eram într-o stare de inconştienţă nevinovată, poliţia dă buzna, nu se mai satură de mine, dar acum, când sunt într-o stare de vinovăţie conştientă, poliţia nici nu se sinchiseşte să-şi mai facă apariţia ca să mă oprească să nu părăsesc ţara.

Haidem.

??????????????????????

Privesc afară peste Bordeaux, zona pe unde hălăduia Montaigne.

Din cafenea am o priveliştе bună. Orice oraş sau urbe poartă în mare măsură amprenta oamenilor pe care îi cunoaştem, şi, cu toate că el n-a mai umblat pe străzi de patru sute de ani (din cauza morţii), pentru mine această localitate reprezintă doar oraşul în care Montaigne a fost primar. Primul mare compilator din câţi se cunosc (deşi probabil Athenaios ar putea avea şi el ceva pretenţii aici). Primul enciclopedist al strădaniei umane.

El a fost primul care a cernut prin totalitatea cunoştinţelor omeneşti (aşa cum apăreau atunci), pentru a vedea care răspunsuri s-ar putea presăra peste veacuri. Ca să spargă codul şi să felieze structura.

Şezând el în vasta lui bibliotecă prin 1560, şi-a pus întrebarea: Ce ştiu de fapt? Metoda lui zetetică: a alege nişte întrebări şi apoi a îndesa laolaltă pe un ţăruş hălci de gândire ca un kebab, îmbucături luate de la comentatori

și gânditori de seamă, condimentate cu câteva opinii și experiențe de-ale lui. Domnul Baza-de-date. Anchetatorul istoriei și al literelor. Și nedând un răspuns, ci dându-le pe toate.

Adaug, dar nu corectez. Orice spui poate fi consemnat și folosit ca probă. O metodă ingenioasă, un om cu un castel măreț și cu o podgorie măreață, pe care le voi vizita în scurt timp.

Misiunea lui Montaigne a fost herculeeană, dar posibilă. Acum poți să-ți petreci viața toată încercând să te decizi de unde să începi. L-am auzit pe unul dintre bibliotecarii de la universitate vorbind nostalgic despre cât de necesară ar fi o bună dictatură care să dea foc la cărți. Nu cred că există epocă sau regiune la care să nu pot deschide cu piciorul poarta intelectului, dacă aș vrea să scotocesc după obiceiurile, descoperirile, frământările lor. Fie că e vorba despre un *zaotar* sau despre paraziții din intestinele unei maimuțe, pot să mă biblio-bag și să solicit: „Dă-mi informațiile tale, predă-ți profunditățile". Viziunea mea este mai largă, mai adâncă, mai lungă decât a lui Montaigne. Tot firul vieții tale ar putea dispărea fără urmă într-o aripă a bibliotecii universitare. Vine o fază când cunoașterea, ca și un oraș, devine de necontrolat, când dă pe dinafară. Și nici măcar câinii noștri de pază ai datelor, care ne păstoresc faptele, nu vor mai putea face față. Revărsare de cuvinte. Rafturi de cărți neglijate implorând să le vină cititori. Rafturi, rafturi și iar rafturi. Pădurile se ascund în clădiri.

Ce știm noi?

Privesc afară peste Bordeaux, fugitiv. Un peripatetic foarte rapid. Coborând la vale afară din oraș există o foarte distinsă tradiție filozofică. Pusă pe fugă, dar confortabil instalată.

Toţi avem nevoie sau, cel puţin, considerăm util un model, pe cineva din trecut înainte-mergător fie că îl urmăm îndeaproape sau credincios. Montaigne, pentru mine, dă tonul. Orice gânditor a făcut echipă cu nişte nume din trecut, fie şi numai pentru a le terfeli, fiecare gânditor şi-a ales nişte tovarăşi de pagină. Chiar şi venerabilul M a încercat să facă autostopul cu Sextus Empiricus. Partea bună cu acest aranjament este că filozofii decedaţi nu pot refuza să joace.

Montaigne nu-şi poate răsfrânge buza, în timp ce eu mă fac comod. Nu poate întreba: Cine-i nasuliul ăsta bondoc şi chel? (Cu atât mai mult cu cât a renunţat să îşi mai folosească propriul păr.) Nu se poate să se intereseze sau să protesteze apropo de poziţia mea în clasamentul mondial de filozofie, în timp ce stau la masa lui. Acesta este inconvenientul de a fi mort şi publicat: eşti deschis la orice oră. Intrarea liberă. Oricine poate să se plimbe înăuntru, să facă remarci dezonorante sau imbecile şi să stea cât poftește de mult. Textual, ocupare cu forţa. Îl cuprind pe Mickey după umeri, scot un rânjet cras şi ridic victorios degetul mare în faţa camerei. Blitz! Pfşti! Suvenir o fotografie.

Întrebarea

Ca profesor, lumea îmi pune mereu întrebări. Nu neapărat despre *biz*, însă când află că eu filozofez profesional li se pare cumva că deţin o tolbă mare cu răspunsuri şi că ar putea smulge de la mine un panaceu pe gratis, cam cum fac puştii când îl jecmănesc pe Moş Crăciun.

Oamenii apelează la mine de parcă aş fi de la emisiunea de-vorbă-cu-ascultătorii şi-şi etalează angoasele, facturile neplătite, dilemele, zigzagurile emoţionale. La cei care nu sunt în *biz*, întâlneşti ideea preconcepută potrivit că-

reia ar exista un fel de gadget mintal cu care să se poată repara nefericirea. Mă întreb tot mai des la ce e bună filozofia? După atâta amar de ani, cu ce se poate lăuda, în fond, filozofia, adică mai bine zis cunoașterea omenească? Suntem la câțiva ani distanță de Marele Doi. 2000 constituie o dată nimerită pentru un audit.

Așadar, mă lăfăi aici la soare cu un pahar de Zédé, înconjurat de firimituri, urmele celor două sandviciuri cu *merguez* cu care mi-am umplut mațul. Situația mea fizică este probabil cam aceeași ca a celor care au pornit afacerea. Soare, un pahar cu vin, un pic de timp.

Ce avantaj au ei, care s-au nimerit primii să își răspândească raționamentele peste orizont, care se bizuie pe o facțiune de fapte, ce avantaj au ei, ziceam, față de mine? Au fost mai isteți decât mine. Au ajuns primii, și-au marcat teritoriul. Într-adevăr, lucrurile nu s-au mai prea urnit de când turul ideilor a făcut vâlvă la Atena în secolul al cincilea. S-ar putea spune că nu suntem decât niște fani ai lui Platon.

Avantajul meu: că am două mii de ani și jumătate peste ei. Că am întreaga durată a istoriei consemnate cum s-ar zice la buricele degetelor (sau aș putea s-o am într-o bibliotecă bună). Am la dispoziție toată munca de pionierat a mii de minți strălucite, servitudinea unor găști de genii.

Am o mulțime de timp. Ba nu – de chestia asta n-am cum să fiu sigur, dar cert e că am un bun răstimp; timp nemarcat, nerăvășit, bun pentru treaba mea. Un drum deschis în fața mea, fie el și scurt.

Una dintre cele mai bune cărți pe care n-am scris-o niciodată a fost una prin care puteam profita de pe urma mileniului. Am reușit măcar să ajung până la titlu: *Doiul se întâlnește cu trei de zero (în lumea bună).*

Nespus de încântat de asta, mi-am luat liber un an până să cumpăr și să hărăzesc un caiet pentru întemnițarea gândurilor mele pe această temă. După zece ani, răsfoindu-l,

am dat peste trei însemnări lapidare, o furnică storcită şi o adresă care îmi trebuise la un moment dat cu atâta disperare, încât am ajuns să-mi golesc complet biroul, doar-doar s-o pot găsi. Două dintre însemnări erau ilizibile, iar a treia era o tentativă de biografie pentru supracoperta altei cărţi pe care n-am mai scris-o.

De acord, anul 2000 înseamnă simplu alte 52 dimineţi de luni, alte 366 de zile, altă şarjă de 31 622 400 de secunde, dar e ca o aniversare a zilei de naştere, poate fi o zi neglorioasă pentru alţii, însă oferă o bază de referinţă, un moment de reevaluare. Parte din tergiversarea mea se reducea la a lăsa lucrurile pe ultimul moment, pentru eventualitatea în care mi s-ar fi năzărit vreo idee ameţitoare pentru civilizaţie, după ce m-aş fi apucat de lucru. Desigur, această tergiversare preconizată ar putea fi dificil de identificat în monumentala mea lenevie, ca lacrimile peştilor într-un ocean.

De trei ori s-a întâmplat să am multe de spus. Am avut multe de spus poliţiei înainte să plec. Să se fi datorat oare efuziunea mea cu acel prilej sentimentului de vinovăţie că irosisem timpul poliţiei anterior? Era cumva o răzbunare pentru probitatea mea de mult pierdută? Ori era doar lenevia mea energetică? Problema cu minţitul, fie el şi prost sau neglijent făcut, este că presupune efort. Adevărul are avantajul lui: nu trebuie să te gândeşti prea mult la el.

Propoziţia

Lucrez pe baza ipotezei că trândăvia mea dintotdeauna nu a fost, în realitate, decât o bine deghizată înmagazinare a energiei creatoare pentru ca opera ucigaşului să poată lăsa cu gura căscată civilizaţia cunoscută. O carte şi

mă duc. Îmi notez tot. Trivialităţile. Vorbăriile. Mediocrităţile. Banalităţile. Nu vreau să risc nimic. Adun toţi suspecţii obişnuiţi, plus cei neobişnuiţi, selectându-i pe măsură ce se ivesc unul câte unul.

Asta pentru eventualitatea în care nu voi putea identifica din prima rândul plin de vână. Nu neapărat pentru posteritate, cât pentru satisfacţie, deşi ar fi drăguţ ca, peste câteva sute de ani, cineva să citească asta. Şi să nu ajungă la concluzia cu care m-am confruntat eu în privinţa multor lucrări mucezite şi pătate, pe care s-a nimerit să le găsesc prin anticariate: ce zero, ce risipă de cerneală, ce regurgitator, ce unduire venită dinspre sâmburele imaginativ al altcuiva. Pagini de mascaradă crasă prezentate drept scris. De ce s-a mai ostenit cineva să scrie sau să tipărească sau să vândă sau să cumpere sau să păstreze aşa ceva? Dacă ar fi să citească cineva chestia asta...

Mesaj pentru viitor

Scuze că nu e mai interesant. Scuze dacă o să vi se pară ceva slab sau previzibil *fin de millennium*. De fapt, „tipic 2000". Dar mă bucur că aţi reuşit să răzbiţi, că sunteţi acolo. Sper că suferinţa umană este la niveluri suportabile şi că situaţiile prezintă un grad agreabil de stimulare, cu fericirea nicidecum exclusă.

Carte poştală ridicol de lungă pentru acasă?

Chestia asta este categoric mai lungă decât orice altceva produs de mine în treizeci de ani de meserie a gândirii.

Niciodată nu-i prea târziu să fie prea târziu

Firește, nu se pune problema sinuciderii așa cum este ea definită în mod convențional. N-o fi luciditatea mea mare lucru, dar este tot ce am.

Totuși, ai avut o viață anostă dacă nici măcar nu te-ai gândit vreodată la așa ceva. Cândva, într-un moment negru, de dezechilibru, mi s-a întâmplat chiar să-mi cumpăr pastile, dar până să ajung acasă le-am pierdut. Am plecat din nou pe ploaie, am mai cumpărat altele, bombănind neîncetat „te naști, dai greș cât poți de mult și mori", într-un mod de care îmi vine să râd acum.

Eram pe punctul de a trage de funia R.I.P.*, când m-a cuprins o neliniște glacială, care m-a potolit: dacă va trebui să muncești în viața de apoi? Cum adică, salahorie, după atâta silnicie? Să plutesc vag printre idei sau să mi se spulbere vreo teorie, asta nu mă deranja. Dobândisem, la acea vârstă, dacă nu altceva, măcar abilitatea de a filozofa cu atât de puțin efort, încât nici nu-l simțeam. Un deceniu de studiu în filozofie te pune în poziția de a-i face praf pe studenții pentru care lectură înseamnă să citească zece minute din primul roman ieftin găsit la îndemână. Oricât de isteți ar fi, tot îi poți încuia. Da, m-am panicat la ideea de a trudi după moarte. Coate roase. Ocnă. Să șlefuiești porțile raiului sau să alimentezi flăcările iadului. Să ajung ori într-un loc unde studiile mele ar fi apă de ploaie, ori acolo unde aș fi privat de memorie și, prin urmare, de capacitatea de a-mi câștiga existența. Chestia asta mi-a blocat tentativa.

Pe de altă parte, în afară de faptul că mănânc copios, nu prea fac mare lucru ca să-mi prelungesc viața. Cine o

---

* *Requiescat in pace (lat.)* – Odihnească-se în pace – *(N.t.)*.

să-mi vină de hac întâi, sticleții sau ciroza? Sau va fi ceva din afară, o împușcătură de la distanță, un pian cu coadă azvârlit de sus, un ulm șubred la rădăcină, un buldozer, un microb nociv pitit în vreo brânză sau tolănit pe vreo friptură?

Într-adevăr, poliția mi-a luat pașaportul. Ceea ce nu înseamnă, însă, că a și verificat cumva dacă nu mai am altul. Pierderea pașapoartelor: una dintre slăbiciunile mele. De regulă, de îndată ce fac cerere pentru unul nou (studenții sunt excelenți ca să stea la coadă în locul tău la Biroul de Pașapoarte), îl și găsesc pe cel vechi sub o tavă de mic dejun sau vreo carte. Odată unul a pătruns chiar până în lada pentru legume din frigider.

Și desigur nu se așteptau ca eu și celelalte două pașapoarte ale mele s-o ștergem așa. Am fost un pic surprins și eu. Avocatul meu obținuse promisiunea unei sentințe fără condamnare. Fiindcă ridicasem mâinile de bunăvoie și fiindcă a băga oamenii la închisoare este considerat, se pare, un lucru extrem de impopular în zilele noastre. Dar chiar și ca opțiune neverosimilă, tot riscant rămânea, nefiind de acceptat nici măcar douăzeci și patru de ore de stat în arest. Mâncarea nu e la înălțime.

Jalnice sandviciuri cu brânză 1.1

Mai am în minte și acum sandviciul cu brânză cu care m-am întâlnit când am stat prima oară la închisoare. Ei bine, marele atu al unui sandvici cu brânză constă în faptul că nu e nevoie de vreo calificare superioară pentru a-l produce și că ți s-ar părea imposibil să îl faci necomestibil. Se poate ca brânza să fie oribilă, o brânză care nu inspiră lealitate fanatică, se poate ca pâinea să fie fadă, tare, se poate să nu fie un sandvici cu brânză care să intre în is-

torie, însă tot sandvici cu brânză se cheamă că este, oricât de umil ar fi.

Prin urmare, la pârnaie fiind, am abordat cu încredere sandviciul cu brânză distribuit, ca să descopăr însă că există şi sandviciuri cu brânză care nu se pot mânca.

Am muşcat o dată din el şi, nevrând să admit cât de rău era la gust, am mai muşcat încă o dată. Meditam la marii prizonieri care ar fi devorat cu poftă nişte obiecte mult mai puţin gustoase, meditam la marii gânditori dezinvolţi în clipe de restrişte care ar fi îmbrăţişat sandviciul acela cu molarii deschişi. Am reflectat profund la cât de nevolnic era refuzul meu, l-am recunoscut ca atare şi, satisfăcut de acea cunoaştere de sine, am făcut vânt sandviciului înapoi pe mijlocul lui de transport. Gustul nu era chiar aşa de nociv, dar nu era gust de sandvici cu brânză, ci avea un iz de covor ud împănat cu slănină. Asta a fost principala mea obiecţie: nu văd rostul unui sandvici cu brânză care nu are gust de sandvici cu brânză. Dar închisorile sunt pline de oameni care, evident, nu se tem de sandviciurile cu brânză false.

Se prea poate să nimeresc până la urmă acolo. Dar pentru asta trebuie întâi să mă înhaţe. În fine, una peste alta, prefer să mă prăjesc la soare la o temperatură ridicată, ca o şopârlă, şi să mă matolesc într-o cafenea franţuzească superioară.

Ce-am lăsat în urmă? O locuinţă care are nevoie de atât de multe reparaţii, încât ar trebui să fii vreun ştab mare de prin Lumea a Treia ca să le poţi face faţă. Mai nimic, în rest. Te uiţi la întâlnirile ratate, la cartofii prost curăţaţi de coajă, la prieteniile stricate, la farfuriile nespălate, la trenurile anulate, la telefoanele rămase fără răspuns, la spălatul pe dinţi şi realizezi că nu sunt doar întâlniri ratate, cartofi-prost-curăţaţi-de-coajă, prietenii stricate, farfurii nespălate, singurătăţi prin restaurante, ambuteiaje, trenuri anulate, telefoane rămase fără răs-

puns şi spălat pe dinţi, ci sunt chiar viaţa ta. Pentru mulţi dintre noi, presupun, existenţa nu înseamnă viaţă, ci un fel de port-viaţă, un *zarf* *, aşteptând slujba, persoana, evenimentul care să-l umple.

Îi observ pe ceilalţi meseni, tolăniţi şi ei, cum se vaită, se răţoiesc, se prăpădesc de râs sau croiesc politica guvernului. Asta-i minunea când eşti în străinătate. Chiar dacă ştii foarte bine limba şi cunoşti foarte bine cultura ţării respective, nişte conversaţii prea tâmpite ca să-ţi pierzi vremea să le asculţi la tine acasă devin nespus de interesante prin faptul că se desfăşoară într-o altă limbă.

Lucrurile sunt mai interesante în străinătate, chiar şi muritul.

*Suport din metal ornamental pentru ceaşca de cafea, folosit în Orientul Mijlociu *(N.ed.)*.

Pauillac
Exact lângă domeniul Château Latour

Singurul dialog franc şi oarecum plăcut pe care l-am avut vreodată cu decanul facultăţii mele a fost ceva foarte scurt, după una dintre gafele mele. „Sunt uluit", a perorat el, „că ai reuşit să lucrezi ca filozof".

„Nici nu ştiţi cât de stupefiat sunt eu", i-am ripostat.

Lumea mi-a spus: „Eddie, eşti un puturos." Alţii care nu prea mă pot suferi (Featherstone în special) şi care au privit progresele mele cu nişte ochi necaritabili au spus: beţivan, cartofor înrăit, nulitate, traficant de droguri, impostor, dezastru, ticălos, hahaleră. Lumea care mă place mi-a spus cam la fel.

Mea Culpa 1.1

Spre informare, sunt perfect conştient că nu am efectuat nici una dintre sarcinile pe care, în calitate de cadru didactic, de colportor oficial de gânduri ar fi trebuit să le fac. N-am scris teze, nici cărţi. N-am ţinut prea multe seminarii, deşi prin asta am devenit destul de popular. Oamenii erau dornici să fie îndrumaţi de mine – când nu veneau la cursuri, nu îi mustram, fiindcă nici eu nu eram acolo.

Mă duceam dus la conferinţe, deşi doar dacă plătea altcineva. Şi eram foarte pasionat să mă abonez la publicaţii. Am ţinut aceeaşi prelegere, an după an, fără să cedez tentaţiei de a face schimbări.

Blamez autorităţile. Într-o lume pe jumătate raţională, aş fi fost deja concediat de multă vreme. Într-o lume măcar o şesime raţională, aş fi fost dat afară mai curând. Chiar şi într-o lume măcar o sutime raţională, tot n-aş fi ajuns prea departe.

Am făcut greşit totul. Am ieşit pe primul loc. N-am vrut (poate ăsta-i secretul). Când au venit examenele finale, optasem deja să lucrez în domeniul bancar şi ştiam că, fără nici un efort, puteam lua note suficient de bune pentru asta. La ultimul examen scris, era cât pe-aci nici să nu mă duc. M-am târât totuşi în silă până acolo, doar fiindcă altminteri Wilbur, coordonatorul meu de lucrare, care o încasase de multe ori luându-mi apărarea, s-ar fi supărat rău de tot. Poate că primul loc a fost o modalitate subtilă, măsluită de a mă încuraja să rămân la catedră, aşa cum tot încercase Wilbur să mă convingă să fac.

Nu, însă. Eu am plecat (cu toate că n-am ajuns departe). Nick, care fusese pe banca de rezervă, a ocupat postul de filozof stagiar, dar pe urmă şi-a pus capăt zilelor. Eu am fost expulzat din turnurile marilor finanţe şi paraşutat înapoi la Cambridge, la câteva luni după ce jurasem să nu mă mai întorc niciodată.

Mi-am ales ionienii ca specialitate. Foarte puţină lume realizează că poţi citi întreaga operă a ionienilor, încet şi tacticos, într-un ceas. Cei mai mulţi dintre ei se găsesc convenabil sub formă de pachete de adagii. Extrem de important, primii care au încercat să facă totuşi ceva cu raţiunea lor, inventatorii gândirii plătite şi ai ştiinţei pe bani – exact tot ceea ce găseşti într-o universitate – şi providenţial de concişi.

Asta-i tot ce poţi?

Nu e rea viaţa de pribeag. Am fugit de patruzeci şi opt de ore şi nu am de ce să mă plâng. Atâta vreme cât am bani. E un schepsis şi cu escrocheriile astea – dacă tot le faci, fă-le pe picior mare, suficient pentru o viaţă nouă de huzur. Din păcate, pe lângă opţiunile de a fi arestat sau de a mă lichida singur cu lichide, mai există şi posibilitatea mai năucitoare să mi se tocească tălpile. Evadare fără mergătoare.

Exilul

Păi, nu tocmai. Franţa nu se consideră exil. De-a lungul anilor, la cât am consumat eu în materie de vinuri franţuzeşti, limbă şi literatură franceză, sunt cel puţin pe jumătate francez. Galicizat pe dinăuntru. Categoric, sunt mai îmbibat de cultură decât orice tip de-aici, în afară de un *agrégé*. Într-adevăr, din moment ce aceasta este singura ţară din lume unde, fiind filozof, chiar şi cu clasamentul meu mondial, poţi să te regulezi, mă potrivesc aici mai bine decât oriunde în altă parte. Şi băieţii au fost întotdeauna itineranţi. Filozofii, ca toţi pungaşii, preferă drumul mare şi urechile proaspete.

Château Latour. Vin de soi. Un vin de trei ori mai scump decât poşirca mea obişnuită. Nu şi de trei ori mai bun, dar mai bun. S-a isprăvit cu toate reputaţiile, le-a trecut vremea; ar trebui să ai o iuţeală de cobră ca să mai prinzi o reputaţie la nivelul corect.

Eu am bani. Am papile gustative. Aşa că intru.

Tot Bordeaux

Am şi ieşit.

O dimineaţă cenuşie, atipică pentru regiune şi anotimp. Genul de cenuşiu care îmi aminteşte de Cambridge: mohorât şi persistent. De ce să te-apuci să faci o universitate tocmai acolo mă depăşeşte complet, doar dacă n-a fost un gest răutăcios. Cineva care jubila când auzea tusea cărturarilor prin smârcurile neguroase. Locul logic pentru un aşezământ de învăţătură ar fi fost Dover – cât mai la sud cu putinţă şi cel mai aproape de o ţară cu climă şi bucătărie cumsecade.

În drum spre chioşcul de ziare, trec pe lângă o casă funerară. Mă lupt cu impulsul puternic de a intra şi de a mă preda.

Nu ştii niciodată când îţi va veni rândul şi ţie, însă reflectez la faptul că oamenii pe lângă care trec pe stradă arată mai bine decât mine, au mai mult suflu în ei. Doctorii mi-au tot spus de atâta vreme că ar trebui să fiu mort, încât m-am plictisit să mă mai duc la consultaţii (un timp a fost nostim să-i zdruncin cu viaţa mea în continuare, dar s-a tocit şi amuzamentul ăsta până la urmă).

Medicul meu de familie, un tip din Zanzibar, fără umor, era deosebit de sever. Ţinea morţiş să fie luat în serios. „La revedere", mi-a zis el. „Cred că e ultima oară când ne mai vedem." O ultimă tentativă zdrobitoare de a mă băga-n sperieţi ca să devin abstinent. A avut dreptate totuşi. L-a omorât nevastă-sa în săptămâna următoare.

Îmi doresc adesea să pot discuta cu ficatul meu. De ce nu vrea să priceapă că practic îşi taie craca de sub picioare încăpăţânându-se să ţină prăvălia închisă? Eu s-ar putea să mai am o şansă, o adresă nouă. Nu pot exclude ipoteza ca sufletul meu să fie reciclat, ca miezul meu să nimerească în altă parte. Dar ficatul meu şi confederaţii lui? Îi paşte pe toţi o redistribuire de atomi, mira-m-aş dacă spre binele lor. Ceea ce mă tulbură cel mai mult e că inima mea va putrezi şi ea.

Montpellier

N-ai de unde şti cât de grea e o cană până n-ai azvârlit cu ea.

Asta este una dintre butadele mele preferate: cu iz puternic de violenţă conjugală. Am auzit-o într-o cârciumă lângă Zennor. Revelaţiile adversităţii.

Necazul, în prezent, este că până să termin o frază am uitat deja de ce am început-o.

Refă mişcările. Am plecat din Bordeaux, îndreptându-mă spre Vélines, bârlogul lui Montaigne. Habar n-am cum de mi-a venit ideea să îi vizitez casa. În fond, am ştiut dinainte să pornesc la drum că l-am ratat cu patru sute de ani. Atracţia catrafuselor.

Până să ajung în Vélines, mă răzgândisem deja, băgându-mi în cap ideea că acest tur n-avea cum să-mi îmbogăţească perspicacitatea. Micky nu mă va aştepta la uşă cu o tavă întinsă: „Poftim, gustă din profunditătile astea". Nu-mi va propulsa nici o viaţă în suportul-de-viaţă.

Din parcare vedeam turnul în care studiase Montaigne. Sperasem cumva să capăt şi eu vreun pliant. Un grup de vizitatori ieşea şerpuit pe porţi. Vizitarea turnului lui Montaigne nu-mi va fi de mai mult folos decât escaladarea

Turnului Eiffel, să zicem. Expunerea la mobilierul oamenilor inteligenți nu ajută.

Mai departe, la Cahors. Am ales această rută ocolitoare spre Montpellier fiindcă nu mai fusesem niciodată acolo. Nu credeam că va fi ceva deosebit de semnificativ, dar am considerat dintotdeauna că orice loc merită explorat măcar o dată – asta pentru eventualitatea în care aș găsi acolo ditamai panoul incendiar de vreo nouă metri, divulgând secretul vieții despre care să nu-mi fi spus nimeni nimic.

Conduceam modelul meu preferat de mașină: o mașină închiriată. Rapidă. Nu mă simt niciodată confortabil într-o mașină dacă pedala de accelerație nu e apăsată până la podea. Chestia asta îi neliniștește pe unii. Constat adesea că mașinile șofate de mine se golesc brusc de pasageri la prima oprire.

Până și Zak, un om care colecționează riscuri, refuza să-l duc eu cu mașina undeva și întotdeauna mă priva de al doilea model de mașină preferat de mine: mașina unui prieten. „Cunosc și alți oameni care sunt în stare să meargă cu peste o sută șaptezeci de kilometri la oră într-o zonă urbană. Pe celălalt sens de circulație. Pe ploaie. După ce-au băut câteva pahare. Trecând pe roșu la semafor. În curbă. Nu mulți, dar vreo doi tot îmi vin în minte. Însă tu ești singurul căruia treburile astea i se par perfect firești." Sunt sigur că până acum aș fi rămas de mult fără permis de conducere, cu condiția să mă fi sinchisit să-l obțin vreodată.

Ca nu cumva reputația mea de șofer să aibă de suferit în vreun fel, vreau să declar: nu a fost vina mea. Existau toate condițiile pentru o deplasare reușită cu automobilul: nu băusem, vremea era frumoasă, drumul se așternea drept și gol. Doar dacă n-o fi fost vorba despre vreun asasinat iscusit comandat de niște intervenționiști din cosmos, e clar că mașina se săturase pur și simplu de mine

şi că a vrut să mă arunce afară. Roata din stânga a zburat. Există momente când viaţa îţi demonstrează cât de puţin control ai de fapt.

Nici un fel de control

Maşina s-a dat de-a rostogolul, ca păsărelele când se scaldă în praf, iar în timpul ăsta, prea rapid pentru mine ca să pot evalua situaţia, am fost ejaculat prin parbriz, renăscut din pântecele automobilului.

Zăceam pe marginea drumului, şocat că încă mă mai aveam (ori că sinele meu avea un corp). În afară de o durere surdă la cap, trupul meu era într-o stare de funcţionare la fel de bună ca atunci când îmi începusem traiectoria. Nici un mădular nu mă părăsise. Nici un bun material nu fusese delapidat. Eram un pic cam derutat de norocul care dăduse peste mine aşa de târziu în viaţă, când nici n-aveam prea multă nevoie de el şi nici nu făceam nimic ca să-mi măresc speranţa de viaţă.

Parbrizul dezertase la ţanc. Se afla nu prea departe de mine, intact, mergându-i mult mai bine decât restului maşinii, care fusese turtită aşa de rău, încât la noile ei dimensiuni doar un pitic extraordinar de scund ar mai fi putut intra în ea, mai ales că se găsea şi la vreo nouă metri în jos, pe o pantă.

Maşina aştepta să răzbesc la vale până la ea, prin tufăriş, sfâşiindu-mi hainele şi pielea. Da, aştepta acolo răbdătoare, însă pe urmă, când mă pregăteam să bag mâna înăutru ca să-mi scot lucrurile din ea, cu un *vhuuumpff* surd, dar puternic, ca un ochi de aragaz, a luat foc, cauzând aplicarea unei călduri excesive pe partea mea frontală.

În timp ce priveam (am remarcat că sticlele de la Château de Michel Montaigne nu aveau nici un efect retar-

dativ asupra combustiei) cum flăcările îmi ardeau tot – pașaport, bani sub diferite înfățișări, haine, suita aceea a posesiunilor mele mi s-a perindat prin minte în forma lor nefumegândă. Oricum, tot n-aș fi putut face nimic chiar dacă aș fi fost într-o dispoziție activă, însă asta se întâmpla înainte de dejun, așa că am renunțat până și la simulacrul unei minime implicări. Era prea devreme pentru acea magnitudine a calamității.

Cu mare chin, am ajuns înapoi pe șosea, unde am găsit geamantanul cu civilizație care fusese scuipat și el afară de către mașină. Îl aveam de treizeci de ani, de când terminasem liceul; încă de pe-atunci era jerpelit și la capătul oricărei îngeamantanări. Vreme de cel puțin douăzeci și nouă de ani, plănuisem să-mi cumpăr altul nou, achiziționarea nefluidelor fiind altă zonă slabă de-a mea. Noul geamantan s-a făcut scrum odată cu lichiditățile și creditul meu, însă receptaculul matusalemic, ca toate obiectele ieftine care nu te interesează, prezenta o indestructibilitate indestructibilă, găzduindu-mi cărțile, care nu erau de prea mare ajutor în împlinirea acelei stări de bea-până-mori-în-inconștientul-zenit-al-luxului.

Hi-hi

Din fericire, nimeni nu se samariteanase pe-acolo, așa că am avut șansa s-o pot șterge de la locul accidentului, nevrând să fiu asociat cu nimic ce risca să atragă atenția poliției care nu i-ar fi putut face nici un bine libertății mele.

Creând, așadar, o distanță disociativă între mine și fosta mea mașină, am devenit apoi extrem de entuziast în încercarea de a intra în contact cu colegii mei de trafic.

Iată-mă, prin urmare, pe șosea, eu – filozof vârstnic, chel și pârlit, cu cămașa zdrențuită și valiza flendurită.

Cu patru franci douăzeci în buzunarul stâng. În pustietatea pustietăţilor. Recunosc că nu eram deloc candidatul ideal pentru funcţia de autostopist. În mod categoric, automobilele care treceau vâjâind pe-acolo nu manifestau nici o ezitare în a goni mai departe.

A început să plouă. Ca şi maşinile, stropii nu se opreau. Am avut tot timpul să îmi fie milă de mine în timp ce zeama din cer mă marina bine, cu tot cu valiza care atinsese o greutate ce depăşea cu mult volumul ei. Nu aşa îmi imaginasem fuga mea în sudul Franţei.

Mergeam pe şosea doar fiindcă a merge pe ploaie nu mi se părea atât de idiot ca a sta în ea. Nu condamnam maşinile că nu opreau. Cine să vrea să culeagă din drum pe un ins suficient de dement încât să încerce să practice pedestrianismul pe timp de furtună?

Arizona

Nu mă mai udasem aşa de tare din excursia aceea făcută în Arizona cu ani în urmă. Şi acolo am avut necazuri automobilistice. Pornit pe urmele unui student panamez (nu m-am frământat niciodată la gândul că aş fi genul de profesor nesuferit care are ambiţia să-şi facă datoria; anxietatea mea a venit întotdeauna din gândul că sunt genul de profesor nesuferit care nu are ambiţia să-şi facă datoria), maşina mea a răposat în mijlocul a ceea ce ar putea fi descris, fără teamă de vreo acţiune judiciară, drept deşert. Un deşert deşertic, fără alţi călători la vedere, în afară de mine şi *zacaton**.

Am perscrutat motorul, aşteptând un glas ceresc care să intervină şi să mă ghideze în rezolvarea problemelor. Nu era de serviciu. Gândul că în curând aveam să mor

*Iarbă veşnic verde care creşte în regiunile din sudul SUA *(N.ed.)*.

uscat de sete mi s-a înfipt, vulturește, în căpățână. Prea multă imaginație strică într-un deșert. Totuși, nu mă îndepărtasem nici un kilometru, poate, de mașină, când am avut parte de câtă apă pofteam. A plouat fără întrerupere tot drumul până la cea mai apropiată locuință situată la o distanță de vreo optsprezece kilometri (m-a luat cineva cu mașină pe ultimii opt sute de metri), până atunci îmbolnăvindu-mă deja de pneumonie. Toată lumea spunea că niciodată nu plouă în iulie. Asta e tot ce am auzit la spital.

Ha-ha

Odată confirmată incompetența mea la făcut autostopul, am continuat să merg pe jos înjurând, pe măsură ce numărul total al mașinilor care circulau deliberat de așa manieră încât să nu poată opri să mă ia creștea. Discriminarea la adresa cugetătorilor dolofani era revoltător de nedreaptă; nu am nici un dubiu că, dacă cromozomii mei ar fi fost mai feminini și mai tineri, datele mele senzoriale ar fi apucat-o pe o cale sedentară.

Dar toți ne găsim fanii noștri.

Un camion a tras pe dreapta pufăind. Nici nu-mi venea să cred că îl ademenisem cu un deget ud, ridicat așa, la întâmplare, dar am alergat, pregătit să mă sui, cu sau fără invitație. Totuși, o portieră s-a deschis larg și, în timp ce urcam în cabină, m-a asaltat cu putere o duhoare de camionagiu de cursă lungă, de era cât pe-aci să-mi sară dinții din gură. Doar intensitatea disperării mi-a dat ghes să continui. Fizionomia șoferului era la fel de ispititoare ca și mirosul lui, dar nimic nu mă putea opri.

Nici nu-mi păsa încotro mergea. Planul meu era să sar din camion când ajungeam într-o zonă indiscutabil urba-

nă. Problemele de natură financiară par mai solvabile într-un mediu de betoane. „Montpellier", mi-a zis el că era destinaţia lui. Am răsuflat uşurat să mă aflu într-un vehicul şi nu afară în ploaie, dar n-am contribuit prea mult la trăncăneala introductivă, fiindcă eram oripilat de faţa lui.

Ce păţise la ea nu puteam ghici, însă nici un congres mondial de chirurgi plastici n-ar fi putut desdezastrifica ceea ce ar fi arătat alarmant şi pe spinarea unui babuin. Nasul era ca şi lipsă, iar trăsăturile care mai erau prezente nu coabitau prea bine. Un număr uluitor de vinişoare purpurii se instalaseră definitiv pe mutra lui, nemailăsând prea mult loc pigmenţilor mai tradiţionali ai pielii. Vârsta era indiscernabilă pe faţa lui (ravagiile bătrâneţii, mare rahat), însă, judecând după cum îi atârnau cărnurile pe braţele supraample care ieşeau la vedere din vesta jerpelită cu care era îmbrăcat, corpul acela era un mare miliardar în secunde de ebrietate. Răsuflarea lui lăsa cale liberă multor împuţiciuni; dinţii lui constituiau o remarcabilă refutaţie a realizărilor stomatologiei *fin de millennium.*

— Sunt filozof, am replicat eu la ineluctabila întrebare, prea leneş ca să mint sau să născocesc.

Tipul a dat din cap aprobator, m-a complimentat pentru franceza mea şi mi-a povestit despre cărămizile pe care le ducea la Montpellier. Nu mă prea pricep eu la cărămizi, dar tot nu i-am ascultat exegeza, savurând drumul consumat.

Încă mai măsuram cât de mult avansasem, când l-am auzit spunând ceva care suna gen „eşti dulce". Am crezut că am auzit greşit sau că citase dintr-un cântec popular, dar pe urmă am remarcat că fojgăia cu mâna pe la scrot, într-un mod care părea prea tărăgănat ca să fi zis că era doar scărpinat şi care se contura tot mai clar ca masturbare fără jenă.

— Eşti dulce, filozofaşule! a adăugat el cu sporită amplificare, excluzând orice dubii auditive sau elocuţionare.

Lingându-se pe buze, a zigzagat cu mâna pe coapsa mea şi a comentat, pătrunzător, că nu era fofoloancă, dar că a umbla pe cărări nebătute nu era deloc rău.

— Ce-ar fi să petrecem noaptea împreună la Montpellier? a propus el.

Am luat chipul incredulităţii. În tinereţe, când mai aveam încă finisajul de fabrică, primisem cereri, însă sincer vorbind simţeam că eram expirat cu vreo două decenii peste data mea de vânzare, ca să nu mai pomenesc de faptul că depăşisem de mult deja vremea de a putea stârni în camionagii pofte incontrolabile. În al doilea rând, dacă aş fi ars de nerăbdare să găsesc pe cineva dispus să-mi cuibărească şi mie cocoşelul (iar femeile ar trebui să fie învăţate cu pretendenţii care fac mari eforturi de a părea dezagreabili, ca apoi să se lase prinşi imediat), Gustave n-ar fi obţinut un formular de înscriere nici pentru ultimul loc. Până şi cea mai dură în meserie dintre cunoştinţele mele (or, Cambridge se poate mândri cu o lungă tradiţie de sodomie sălbatică datând încă din secolul al treisprezecelea) şi-ar fi găsit o scuză şi ar fi plecat.

— Eşti amabil, dar nu.

— De ce nu?

A spus asta atât de prompt, încât am ştiut cu certitudine că mai avusese conversaţia asta înainte. Fiindcă mai bine mor mi se părea o ripostă cam aspră la o rugăminte pentru intimitate. Orice făptură are dreptul de a solicita nişte evenimente în arena genitală, însă dacă vrei să te joci de-a mama şi tata trebuie să fii la o mai mare proximitate de normele de igienă şi de triumfurile cosmetice ale sfârşitului de mileniu. Ai crede că orice propunere este întotdeauna măgulitoare, însă senzaţia era că acest Gustave ar fi fost în stare să se dea la orice chestie cu puls în ea, or, deşi specia aceasta de apetit pantofag are şi la-

tura ei admirabilă (face viaţa mai uşoară), nu-i de dorit să eşuezi într-o cabină cu aşa ceva. Oricum, nu-mi doream deloc să-mi reiau cariera de adunător-de-ploaie, uluitor de rapida demarare a lubricităţii nepermiţând să treacă prea mult timp de când călătoream cu camionul.

— Nu fac aşa ceva.

— Chestia asta nu se întâmplă în Anglia?

— Ba da, în permanenţă, dar nu mie.

— Am putea face să zdrăngăne geamurile la ferestre, a elaborat el.

Am declinat cu un zâmbet, exteriorizând că, deşi o asemenea propunere era un deliciu şi momentul sublim al zilei, eu, dintr-o varietate de raţiuni foarte regretabile, nu o puteam accepta.

— E din cauză că n-am fost la universitate? s-a interesat el, furios.

Din nou, presupun că e o circumstanţă cu care doamnele se obişnuiesc încă de timpuriu: când *nu*-ul tău nu funcţionează. Când tragi *nu* după *nu*, iar ţinta ta tot mai vrea să te subjuge şi puşca ta cu *nu* e goală.

— E din cauză că sunt şofer de camion?

Mi-am găsit refugiu în contemplarea tăcută a distanţei mai mici rămase între mine şi Montpellier.

— E din cauză că n-am fost la universitate, aşa-i? Nu-s destul de bun pentru tine, ha? a zis el, scoţând la iveală ceva asemănător cu o banană storcită aruncată de două zile în şanţ după ce s-au strâns tarabele în piaţă şi pe care s-a apucat s-o lucreze cu mâna.

— Cred că mai bine cobor, am anunţat eu.

— Oh, nu. Măcar la atâta am şi eu dreptul, semeţul meu filozof – o autofrecangeală.

Am logicizat bine şi, având în vedere că era (a) camionul lui (b) deloc dorinţa mea de a continua să absorb ploaia pe coclauri, am decis că, ţinând seama de (c) foamete (d) omoruri şi (e) mai puţin fotogenica suferinţă care face

ravagii pe glob, nu eram în stare de o fulminație apropo de o mână de labagiu. Am încuviințat și mi-am mutat privirea spre afară.

— Hei, trebuie să te uiți la mine, a obiectat el, îngrozit de diseticheta mea.

— Pot să ascult, am parat eu, dar de uitat nu mă uit.

— Scoate-ți măcar bluza. Te rog. Fă-mi plăcerea.

Era greu să-l refuz.

La urma urmei, civilizația se bazează pe compromis. Aveam contractul nostru social: el voia o labă clasa întâi, eu voiam să ajung la Montpellier (deși nu mă simțeam în stare să-i fac pe plac și să-mi pipăi sfârcurile). „Ești superb", a elogiat el după ce a manifestat simptomele unei savori delicioase – mmm, *zam-zum-mim.*

Ne-am continuat drumul într-o nouă atmosferă de camaraderie și destindere, fără nici un incident (în afară de faptul că Gustave a ras complet oglinda laterală a unei mașini mai mici și mai moi, în timp ce diserta despre suprema glorie, asta la mare viteză pe N6, de a goni nebunește prin centrul Lyonului la vânătoare de puțulici – în mod cert, singura activitate interesantă dacă te nimerești acolo).

— Muncim din greu, a subliniat el când ne-am despărțit la periferia orașului.

Adresa lui mi-a fost furnizată în interiorul unui ambalaj de la o ciocolată, împreună cu pontul că el practica în special N6. Scrisul era în stilul acela foarte îngrijit tipic persoanelor care chiar trebuie să se gândească atunci când scriu. Inițial, am avut impulsul foarte puternic de a arde hârtia, dar pe urmă am raționat că era mai bine să păstrez informația ca să fiu sigur că niciodată accidental nu voi vizita (a) orașul lui (b) strada lui (c) blocul lui de apartamente în miniviitorul pe care îl mai am.

Bani

Nu ştiam ce să fac. Cam futil să baţi atâta drum până aici, în sud, doar ca să asişti la incinerarea agoniselilor tale în pălălaia unei maşini distruse, căreia avusesem proasta inspiraţie ca tocmai să-i fac plinul.

Foamea a apărut conform programului, dar eram incapabil să-mi călăuzesc conştienţa prin experienţa unui restaurant franţuzesc. Cu puterea mea de a cheltui, puteam la fel de bine să fiu şi pe Zambezi în sus.

Niciodată nu i-am putut suferi pe cei care minimalizează farmecele banilor, tot ei fiind de obicei şi aceia care sunt la un pas de a moşteni vreun castel. Turişti în mizerie. Băieţii au fost împărţiţi în această privinţă – Bias, Aristip şi alţii alegând să laude binele bunurilor, însă mulţi dintre ei (îndeobşte bine aranjaţi) înfumuraţi; pe urmă Câinii, şcoala fără-durere, fără-avere, cei cu fii-vesel-în-faţa-plutonului-de-execuţie, Diogene (el însuşi fugit din Sinope fiindcă folosise bani dubioşi) şi Cratylos, singurul negustător de raţiune din istoria lumii care şi-a făcut praf *yennom*-ul dându-l... pe degeaba concetăţenilor săi. Adevărata neşansă se caracterizează întotdeauna prin sărăcie, fiindcă adevărata neşansă implică lipsă de putere.

Cugetam dacă vreunul dintre amicii mei din nord o fi în formă împrumutabilă. Cugetam dacă să ţin nişte prelegeri. Jucasem rolul lui Paris pe Boulevard Saint-Germain cândva, în tinereţe. Eram beat-de-beat, dar asta nu-nseamnă că nu mi-am umplut buzunarul de franci de la o mare gloată, agasându-l pe un tip pe picioroange şi pe un mâncător de flăcări care veniseră să mulgă turiştii şi resturile de pe trotuar. Vrusesem să văd şi eu cum e să fii un itinerant mizând doar pe retorică. Nu lăsa vreodată pe cineva să-ţi spună că oamenii nu sunt interesaţi de

idei, cum zicea odată despre filozofie şeful resurselor umane de la universitate, „unul dintre domeniile noastre problematice".

Dar simţeam că nu era o noapte de sucit şi răsucit idei la un colţ de stradă în Montpellier şi de întins pălăria la cerşit. Ce era de făcut? Contasem că ficatul mă va lăsa înainte de portofel.

Ho-ho

Am găsit un hotel sordid, nu departe de gară, unde chiar te aşteptai să găseşti unul. Franţa are unele dintre cele mai minunate hoteluri sordide din lume. Eleganţa tinde să fie uniformă: sordidul surprinde. Mie într-o cameră îmi place să fie trei sau patru feluri diferite de tapet şi să nu ştiu care întrerupător nu funcţionează sau cu care robinet o să rămân în mână când îl ating.

Le-am explicat la recepţie că tocmai mi se şterpeliseră banii în tren şi că de aceea doream o cameră ieftină. Au înţeles. Era limpede că aveau de-a face îndeobşte cu clienţi mult mai extravaganţi decât un filozof soios în gravă dificultate cu clasamentul lui în lume şi că, oricât de straniu şi de periculos mă credeam eu, se confruntau cu ciudăţenii şi mai ciudate.

Un paşaport excavat din valiza cu civilizaţie a părut să-l satisfacă pe recepţioner.

— Englezii sunt întotdeauna bineveniţi aici, a zis el de parcă ar fi existat un motiv.

Nu mi se părea că aşa se conduce o afacere. Nu ştiu sigur dacă eu l-aş fi primit pe unul ca mine, însă locul nu părea asaltat de clienţi. Un tânăr deşirat într-o geacă ieftină din piele neagră şi cu jumătate de tunsoare stătea prăvălit într-un fotoliu, aşteptând făţiş, ca şi cum ar fi fost

plătit să şadă acolo pentru a spori dezonorabilitatea stabilimentului.

M-am dus sus în camera mea, am deschis valiza (în mod mecanic, cum faci la hotel, deşi eu nu aveam ce despacheta) şi m-am lungit pe pat. Constat că pot gândi mai bine în felul acesta, ştiut fiind că poziţia orizontală te face mai eficient în viaţă. Aproape toate necazurile în viaţă vin de la statul în picioare.

S-a auzit un ciocănit la uşă.

— Cine e? am întrebat eu, perplexat de subita mea atractivitate socială.

— Aţi uitat să semnaţi ceva.

Ceea ce m-a întâmpinat când am deschis uşa nu a fost un document nesemnat, ci un *zam-zum-mim* de revolver, aţintit spre mine de către voinicul în geacă, de la parter.

— Scoate banii! a pretins el cu un admirabil laconism, o calitate prea adesea absentă, consider eu, în filozofia modernă.

Oricât de neiniţiat aş fi în armele de foc, mi-am dat seama dintr-o strălucire vizuală că revolverul acela putea uşor să mă ucidă pe mine, plus pe alţi trei sau patru filozofi majori. Trebuie menţionat că un asemenea moment reprezintă o excelentă justificare pentru decenii de intemperanţă grosieră. Imaginaţi-vă cât de mare ar fi fost disperarea mea dacă mi-aş fi petrecut dimineţile gâfâind de la jogging, abţinându-mă de la vin şi bere, întorcând spatele produselor de patiserie, sfidând corpolenţa printr-o singură masă frugală pe zi, ca să mă trezesc până la urmă jecmănit la marele fix într-un hotel ieftin.

Am scos din buzunar cei patru franci şi i i-am întins. Omul de pe coridor m-a împins îndărăt în cameră şi a închis uşa pentru ca jaful să pară mai intim.

— Nu fă pe nebunu'. Dă banii.

— Ăştia sunt, i-am replicat eu.

— Dar eşti turist.

— Da, dar un turist fără nici un ban.

— Nu există turişti fără nici un ban.

— Ba da, din moment ce ai unul în faţa ta acum. Te poftesc să arunci o privire, i-am zis, arătând spre posesiunile mele lumeşti ale momentului.

— Dar eşti turist, a insistat el, deşi am răsuflat uşurat sesizând că tonul denota credulitate sfâşiată şi nu neapărat ameninţare.

Dar şi însă

Tonul lui mi-a amintit foarte mult de replica lui Tanizaki „dar eşti filozof". Mintea japoneză a lui Tanizaki plesnise la cusături încercând să înghită noţiunea de filozof capabil să fraudeze. Era un suflet cumsecade, aşa că am simpatizat cu el în acel moment. Grefată pe inabilitatea generală a japonezilor de a înţelege ceva la o depărtare mai mare de cinci mile de coasta Japoniei, se găsea o concepţie eronată destul de comună potrivit căreia filozofia ar fi o gimnastică morală. Mă înfruntase în speranţa că aş fi putut deţine vreo explicaţie incredibilă, dar atotcuprinzătoare, pentru a face dintr-o escrocherie îndelungată şi urâtă o evidenţă contabilă fistichie. N-am minţit fiindcă a) era înainte de dejun, presupunând de aceea prea mult efort şi b) fiindcă n-ar fi eliminat hidoşenia faptei decât pentru câteva zile sau săptămâni.

Singurul aspect într-adevăr remarcabil al felului în care mi-a prezentat dovada lipsei banilor a fost că tot lui îi era ruşine, ruşine pentru mine. Am cochetat cu ideea de a-i face o propunere, luându-l în cârdăşie, întrucât astfel aş fi căpătat mai mult spaţiu vital, mai ales că nu se ştie niciodată când s-ar putea ca pământul să fie bombardat de o aversă de asteroizi planetocidali făcând ca mangleala

mea academică să devină academică. Am înţeles însă că propunerea în sine l-ar pune la pământ. Până şi invitaţia de a-i face cinste cu un pahar l-a coşcovit de groază, fiind limpede cât se temea că astfel încă o porţie din banii fundaţiei i-ar mai aluneca printre degete.

— De ce? a întrebat el, ceea ce e ciudat efectiv, din moment ce pentru mine e absolut evident că furtul de bani nu se poate motiva decât prin dorinţa de bani.

Au existat două elemente subsidiare pe care aş vrea să le denunţ ca mitigaţie: în primul rând, blamez profesia medicală care m-a asigurat în mod repetat că am nişte reflexe excelente. Lucrul acesta plasează consecinţele într-o lumină diferită.

De asemenea, n-am înţeles niciodată de ce e nevoie ca nişte meserii periculos de mitocăneşti şi tâmpite – cum ar fi aceea de agent imobiliar, prezentator TV, consilier financiar, creator de modă, agent de vânzări, proprietar de club de noapte şi zugrav – să aibă o relaţie exclusivă cu bancnotele de valoare mare. Nevoile mele au fost întotdeauna modeste, însă dorinţele mele, ca o compensare, au devenit din ce în ce mai costisitoare. O entitate bătrână necesită senzaţii tot mai tari.

Ca şi sănătăţii mele, şi mie mi-a mers să fraudez fundaţia mult mai mult timp decât credeam. Ani de zile, predecesorii lui Tanizaki n-au făcut decât să vină la sediu, să aprobe administraţia mea şi să-şi dirijeze energiile spre achiziţionarea mărcilor corecte de crose de golf şi whisky. În mod ironic, Tanizaki avea să ia şuturi în cur fiindcă se dovedise mai eficient decât ei.

Aş fi putut să mă port mai onorabil în perioada mea de început. Idealismul încremenit al credinţei în meseria mea s-a dus pe apa sâmbetei de îndată ce am intrat în pâine; dedicarea şi decenţa au fost înghiţite, înainte chiar de ultimul hop, de o dorinţă de a privi lumea dintr-un balcon de bani peşin. Poate că dacă mi-ar fi rămas măcar

o brumă de încredere că se mai pot realiza lucruri măreţe în găsirea unor noi căi în acest *biz*, mi-aş fi înfrânat ignominia. Însă ani de-a rândul huruitul acela îndepărtat, care spunea că, în calitate de gânditor, nu făceam decât să acţionez ca un îngrijitor de muzeu, ştergând de praf câteva gânduri, mutând de ici-colo nişte exponate, se preschimbase tot mai mult într-un bubuit asurzitor.

Aş fi încântat să mi se demonstreze că nu am dreptate. Ar fi splendid dacă ar apărea vreun geniu care să deretice prin istoria gândirii şi care să ne lase cu gura căscată, demonstrându-ne cum toate piesele se îmbină perfect. Dar teamă mi-e că tot ce-a mai rămas se reduce la nişte ciorovăieli amare în notele de subsol, nişte rocade ale semnelor de punctuaţie, nişte duelări în prefeţe.

Cu ani în urmă, am remarcat nişte domenii în care nimeni nu lucrase nimic, însă treaba cu aceste arii în care nimeni nu a lucrat nimic este că a) nu e nimic de făcut acolo sau că b) este extrem de dificil să faci ceva sau că c) munca a fost făcută deja, însă tu n-ai ştiut de ea fiindcă ai fost prea delăsător când ai verificat prima oară. În plus, mai pot adăuga, ca specialist în istoria filozofiei, că în mod cert nu există noţiune la care grecii să nu deţină *copyright*-ul; grecii au delimitat toate conceptele cu mult înaintea lui Cristos. Iată o poziţie pe care aţi putea s-o susţineţi confortabil. Şi orice alte creaţii craniene despre care s-ar putea afirma că nu au fost identificate de ei au fost cu siguranţă umflate rapid de către echipele franceze, germane şi britanice.

Totuşi, dacă vi se pare că e uşor să uzurpi o poziţie de încredere, n-aveţi decât să încercaţi. Lipsa de onestitate poate fi treabă grea.

Luaţi-l, de pildă, pe cercetătorul meu preferat, strălucitul John Smith (încercaţi numai să găsiţi informaţii despre acest nume), a cărui existenţă de ermit a ajuns repede la un statut legendar. O existenţă legendară de ermit care

a fost neapărat legendară și de ermit fiindcă John Smith nu a existat.

Când spun că nu a existat, folosesc verbul în sensul lui brut, secular. De exemplu, nu a existat în sensul că n-ar fi putut să apară la ușa mea într-o bună dimineață ca să exclame: „*Zeitgeist* pe mă-ta, vreau banii pe care fundația mi i-a trimis cu atâta generozitate, dar care au nimerit într-un cont bancar golit în exclusivitate de tine".

Ca profesionist, aș vrea să accentuez că, doar fiindcă John Smith nu stătea deloc bine la capitolul funcții metabolice, nu se poate spune că e cumva mai puțin real decât, să zicem, Montaigne!

Oamenii au citit și, presupun, au savurat opera lui John Smith. Au văzut documentația lui. Avea o cameră în colegiu (aranjată de mine și lăudată de îngrijitori pentru ordinea din ea). Oamenii păstrau amintiri distincte despre el. Discutau despre întrunirile la care el nu participase, despre dejunurile pe care în mod misterios el le anulase în ultimul minut, prin intermediul unor forme bizare de comunicare indirectă. Și chiar dacă el era, în esență, o fantezie pigmentată de fantezia mea, unde scria, mă rog, în formularul de înscriere că trebuie obligatoriu ca patul să scârțâie sub tine?

Mai existau firește și confrați *bona fide* (identificabili electromagnetic pentru ceilalți), care se alegeau cu cojile fructelor financiare. Se vor găsi unii care să spună că îi blocam astfel pe cei cu talent, împiedicându-i să ducă mai departe cauza acestui *biz*. Bun, mă bucur, cum zic politicienii, că ați pomenit de asta. Fiindcă exact asta făceam. Trei ani de făcut filozofie la universitate sunt suficienți pentru orice individ sănătos.

Hmm

Aşadar, o avertizare contra oricăror presupuneri.

Dintr-o perspectivă caritabilă: nu prea avem altceva. Trebuie să presupunem că apa va fierbe la 100 de grade data viitoare când vom încerca, că bătrâna de lângă tine care seamănă cu mama ta care poartă hainele mamei tale este mama ta şi nu preşedintele deghizat al Zambiei, că vom fi tot fiinţe umane peste zece secunde şi, contrar experienţei noastre, nu ne vom metamorfoza în zalambodonţi într-o grădină zoologică jalnic întreţinută.

Dintr-o perspectivă necaritabilă: Pernele moi pe care stăpâna noastră, Lenevia, şi le-alege pentru fund.

Oricum, o avertizare contra presupunerilor despre moralitatea filozofilor şi fondurile turiştilor.

— Eşti turist, a rezumat pentru a treia oară agresorul meu înarmat, ca şi cum acest dat ar fi fost un pachet voluminos pe care se căznea să-l vâre într-o cutie poştală îngustă. Eşti turist şi n-ai un ban.

Mi-am cerut scuze, mi-ar fi plăcut să fi avut nişte bani pe care să-i poată şparli, dar asta era situaţia. Noroc că nu a existat nici o aluzie la violenţă, doar iritarea murmurată şi resemnarea posacă a unuia care constată că s-a suit din greşeală în alt tren.

Pistolarul nu mă ameninţa, dar nici nu se cărăbănea. S-a aşezat jos şi s-a aplecat în faţă ca să-şi rezeme fruntea în palme, într-o poziţie în care capul lui semăna cu o minge mutantă de golf proptită pe reper. „Nu, nu, nu", spunea el. Lent. În porţiuni egale. Nu ştiam ce să fac. Încă un gol lamentabil în sistemul nostru educaţional. Revolverul căpătase o înclinare nesupravegheată în poala lui.

— N-ar trebui să fii mai atent cum umbli cu revolverul? am îndrăznit să-l întreb.

— Nu are gloanţe, a zis el, foarte încet, pe tonul unui om căruia tocmai i-a murit toată familia într-un accident de maşină (o familie pe care o iubea, aş zice). N-am avut nici măcar din ce să-mi iau gloanţe, a elucidat el, morfolindu-şi amărăciunea.

Mă gândeam să-i spun că deja abuza de ospitalitatea mea, însă fiindcă, tehnic vorbind, nu-l poftisem în vizită, presupun că mai exact ar fi fost să-i zic că abuza de intruziunea lui. Ce are de făcut un filozof bine-crescut când se confruntă cu un hoţ înarmat care a dat chix? În ultima vreme, am avut tendinţa să tac în privinţa profesiei mele, fiindcă lumea o percepe cumva ca pe o invitaţie la sfaturi pe gratis (aşa cum presupun că sunt năpăstuiţi şi doctorii în afara orelor de consultaţii, când li se povesteşte de junghiuri şi dureri neplăcute) şi destăinuiri: deşertarea confidenţelor pe care, în mare măsură, mai bine nici nu le-ai auzi (într-un bar din Leeds, bunăoară, un domn a vrut să capete binecuvântarea pentru predilecţia lui de a extermina dalmaţieni. „Dalmaţienii! Dalmaţienii! Eu pe toţi îi iubesc"). Totuşi, şi fără stimulentul unui auditoriu filozofic consacrat, pistolarul s-a apucat să spună tot.

— Tipul nu voia să-mi vândă revolverul. N-aveam decât jumătate din bani. Însă, mi-a zis el, „Hubert, întrucât tocmai ţi-au dat drumul şi întrucât la revolvere nu merge cu jumătăţi de măsură, îţi fac o favoare şi te las să-l iei aşa, fără să te ţin dator".

Fără să-mi exprim vreun interes, m-am ales în continuare cu o porţie generoasă din povestea vieţii lui. Ieşise din închisoare în acea dimineaţă şi îşi folosise banii de pornire pentru a obţine ceea ce el descria drept o armă deprimant de mică. Pe urmă, se uitase în jur după o victimă adecvată, nimic personal.

— Mă bucur să cred că arăt aşa de prosper, am intervenit eu ca să-i arăt că nu existau resentimente.

— Am multe de recuperat, a zis el, dar n-am remarcat nici unul dintre semnele asociate în mod tradiţional cu acţiunea de a pleca, însă ca un *zonitid* nici nu s-a clintit.

Îmi venea să-i ofer ceva de băut, acum, când tentativa de jaf se încheiase şi ajunsesem la faza de depănat poveşti. Îmi venea să-mi ofer şi mie ceva de băut, dar din păcate camera era fără băuturi.

M-a măsurat din ochi şi am observat că nu se uita saşiu, cum crezusem eu, ci că la el ochiul stâng era de sticlă.

Pe urmă mâna dreaptă i-a căzut de tot, izbindu-se de podea cu un troncănit zdravăn.

— Mereu îmi face aşa, a zis el, fără să schiţeze vreun gest de a o recupera de pe jos sau să execute vreun gest care să denote cumva pregătiri de plecare. La capitolul fugă de la locul faptei vădea la fel de multe metehne ca şi înainte, la tentativa de brigandaj.

— Şi tu? a zis el. Vorbeşti bine franţuzeşte. Cu ce te ocupi?

M-am oţelit ca un profesionist.

— Sunt filozof, am zis eu, meditând la folosirea timpului prezent.

Avea să plece foarte târziu.

— Ah. Şi ies ceva bani din asta?

— Depinde.

— Depinde de ce?

— De ce gen de filozof eşti.

— Tu nu eşti genul bogat? Sau te-a jefuit deja cineva până să ajung eu la tine?

Am enunţat cu grijă părţile mai puţin jenante pentru mine din acea zi.

— Ai avut şi părinţi, presupun? a întrebat el, sărind la altă temă.

— Ca toată lumea, de fapt.

— Nu şi ca mine.

Ne-am lăsat în voia unei tăceri pe care nu voiam s-o rup manifestând vreo curiozitate legată de arborele lui genealogic.

— Şi cum îţi place Franţa? a reluat el până la urmă, făcând pe gazda zeloasă.

Ţinteam la o relatare cât mai concisă, dar atenţia i s-a îndreptat ca un bumerang asupra lui însuşi. Am avut parte de reprezentaţia de o oră a piesei „El e Hubert". În mod limpede, Hubert nu era aşteptat nicăieri.

Hubert: stagiu scurt de criminal, dar carieră penală lungă. Tare la ghinioane, slab la anatomia funcţională.

— Am venit pe lume năpăstuit de soartă, a zis el. Lipsă o mână. Sau oricum aşa mi s-a spus.

Copilăria lui: fusese găsit abandonat inexplicabil într-un tomberon şi luat în îngrijire instituţionalizată.

— Întotdeauna le plăcea să-mi amintească de tomberon.

De la o infecţie, i s-a scos ochiul stâng. M-a cruţat cu amănuntele vieţii de la orfelinat, presupunând că ştiam şi eu din cărţi că era ceva infernal.

În timp ce remarcam în gând cât de regretabil era că nu mă pricepeam să scot un ban din meseria de a asculta – se pare că ciulesc bine urechile –, tipul a sărit un pic până la optsprezece ani şi la debutul lui infracţional pe scară largă. El şi un complice mai versat în ierarhia banditească urmăriseră şi prinseseră în ambuscadă pe un bine-cunoscut avar şi antreprenor din localitate, a cărui primă reacţie fusese de pură teroare, când îl luaseră prin surprindere în propriul apartament şi îl legaseră fedeleş, crezând că Hubert şi partenerul său fac parte dintr-o unitate activă a autorităţilor fiscale. Când omul a realizat că avea de-a face cu nişte infractori de rând, s-a apucat să-i zeflemisească, în timp ce ei îl loveau cu picioarele şi îl ameninţau cu cuţitele, căznindu-se să-l facă să le divulge combinaţia de la seif.

„Nu vă spun nimic", se amuzase omul, hlizindu-se la ei. Canistra cu benzină, pe care Hubert avusese sarcina s-o aducă la locul faptei, a fost atunci vărsată peste cârcotaşul legat strâns. După aceea, ostentativ, confratele lui Hubert a aprins o ţigară şi s-a prefăcut că nu ştie ce să facă mai bine cu chibritul încă aprins.

Avarul a vorbit. A vorbit atât de iute, încât Hubert şi mentorul lui nu şi-au putut nota detaliile în timp ce tipul le repeta furios, pentru ca apoi să cadă în genunchi şi să moară de inimă. „Iată un aspect juridic interesant", remarcase amicul lui Hubert. „Mă întreb ce condamnare or să ne dea?!" Au plecat de-acolo cu mâna goală, în afară de nişte timbre poştale pe care Hubert le observase pe masa din bucătărie.

Hubert a reflectat pe urmă că ar fi momentul potrivit să lucreze solo. S-a retras la ţară să culeagă struguri şi să locuiască într-un hambar, unde s-a tot frământat la gândul că îşi lăsase amprentele pe canistra cu benzină pe care o uitaseră la locul faptei. „Şi", a remarcat el, „mai trebuise să şi cumpăr benzina din banii mei".

După ce s-a mai odihnit, Hubert a studiat o bancă drăguţă, mică, dar plinuţă, unde personalul îl tratase foarte cu-nasul-pe-sus când încercase să obţină un împrumut pentru a cumpăra o prestigioasă armă de foc (una cu care să se poată face remarcat).

Ca un adevărat expert, a furat o maşină ca să aibă cu ce fugi după spargere. Dotat cu un revolver care reprezenta cea mai mare parte a simbriei de la culesul de struguri, a intrat în bancă şi tâlhăria i s-a părut ceva uşor, la fel de uşor ca respiratul (uşor dacă nu suferi de vreo afecţiune din cauza căreia să respiri greu sau de vreun blocaj în trahee, în ambele cazuri, recunosc, nefiind uşor să respiri – cum nu poate fi, gândindu-ne bine, dacă ar fi să te trezeşti în submersie completă într-o mare cantitate de apă şi cu un bloc de ciment legat de picioare; şi dacă se

poate uita calvarul de a respira la mare altitudine, ca să nu mai pomenim de chinul de a inhala la joasă altitudine, dacă intri la bănuieli că încearcă cineva să te sugrume.)

Hubert, crezând că îşi găsise chemarea, a luat banii, şi-a dres glasul şi a anunţat micul grup de funcţionari bancari, plus doi instalatori algerieni aflaţi de faţă: „Doamnelor şi domnilor, atenţie, vă rog. Aţi avut privilegiul de a asista la debutul meu. Nepoţii vă vor stima mai mult ştiind că aţi fost şi voi aici; gândul acesta singur îi va face să vă îndrăgească şi să vă respecte".

Şi pe urmă s-a topit din bancă, luându-şi prada cu el, ca afară să constate că maşina de furat fusese furată.

Lăsase portiera deschisă şi cheia în contact. O neplăcere *zam-zum-mim*, însă cu puţin calm ar fi putut găsi un mijloc alternativ de a-şi sustrage reprezentările senzoriale din zonă – confiscând altă maşină sau aşa ceva. „Mi-am pierdut capul." A început să alerge. Poliţia a pornit în direcţia spre care arătau o mulţime de degete, ceea ce i-a condus la secţia de alimente congelate a unui supermarket, unde Hubert se ghemuise printre pachete cu mazăre îngheţată, în încercarea futilă de a reduce vizibilitatea zonei sale de suprafaţă. S-a predat la cerere, aruncând arma, care din această cauză s-a descărcat trăgând un glonţ în piciorul unui poliţist.

La faza asta, Hubert a insistat că norocul lui s-a schimbat drastic, deoarece nu l-au împuşcat. În schimb, s-a ales cu zece ani. La închisoare era mai bine decât la casa de copii. „Nimeni nu pretindea că eşti liber." Şi: „Ştiam că voi mai avea şi altă şansă".

Noapte. M-am oferit să ies din hotel şi să găsesc ceva de mâncare, cu patru franci. Frăţia foamei. Hubert a acceptat. Mi-a dat şi francul lui, sugerând să iau şi pistolul, dacă voiam. „Nu mai risc eu un alt eşec în seara asta." Am dibuit o băcănie deschisă până târziu, unde au fost de-acord să-mi dea nişte baghete pe cei cinci franci. Le-am

mâncat şi, ameţindu-şi aşa foamea, Hubert (după ce politicos mi-a cerut permisiunea) a înşfăcat nişte cuverturi de pe pat şi o pernă, renunţând la verticalitate pe ziua aceea.

??????????????????????????

Tot conştienţă

M-am deşteptat conştient, cum sunt întotdeauna acum, că pentru mine trezirile din somn au ajuns o specie periclitată. Conştient că, dacă voiam să pun la punct civilizaţia, era timpul deja să mă dezmeticesc şi să trec la treabă. Dar adevărul era că nu mă simţeam deloc zetetic sau dispus să devin tectonic, pentru a muta din loc toate acele continente de gândire.

Ce-aveam eu chef să fac era să mă duc să mănânc o friptană la un birt cu prăjeli din Leytonstone, unde prăjeala e prăjeală. Dar nu orice birt cu prăjeli, ci special acela din Leytonstone. Iată una dintre cele mai teribile agonii, una dintre cele mai crude lovituri primite de contingenţă, dorinţa de a devora ceva care nu se găseşte decât la multe sute de kilometri de locul unde ai sucombat acestui jind.

Fără avertizare, exact când traversam o curte la Cambridge, se întâmpla să mă apuce uneori o poftă nebună de *moules bonne femme**. Nu *moules bonne femme* în general, nu nişte *moules bonne femme* bine pregătite, cum se puteau găsi în nenumărate restaurante de calitate unde se ajun-

* Midii din Marea Nordului gătite în cochiliile lor cu vin alb, smântână, usturoi şi mirodenii *(N.ed.)*.

gea rapid cu taxiul, ci *moules bonne femme* de la un mic restaurant de lângă Le Levandou.

Sau, dacă eşti în Le Levandou asaltat de cea mai rafinată bucătărie din lume, ce crezi că poţi păţi? Te atacă, te chinuieşte un dor, un dor disperat de nişte terină de ciocolată care nu există decât într-un mic local, mai retras, undeva în South London. Unii ar putea zice: De ce nu te duci să-ţi cumperi o tabletă de ciocolată, fraier feştelit şi fasonit ce eşti, ciocolata tot ciocolată e. Dar eu zic că dacă mănânci terina asta înţelegi că există un Dumnezeu, fiindcă îi poţi vedea chipul. Proba e-n budincă*. Ceva aşa de bun n-ar putea exista nicidecum într-un univers care să nu fie decât univers.

Hubert era întins cuminte pe podea, făcând-o să pară aproape confortabilă. Îmi dădeam seama după cum respira că şi el era treaz, dar că nu ţinea deloc nici el să înfrunte ziua. De ce să înduri verticalitatea când poţi fi la orizontală?

Ziua îşi strecurase o mostră din mărfurile ei printre perdele până pe tavan. Nu mă impresionau razele de soare. Nu mă dădeam în vânt după schema asta răsuflată.

Bucăţi din Hubert împodobeau camera. Aparatul lui auditiv trona pe geaca lui de piele. Piciorul artificial, într-o manieră care nu spunea nimic bun despre piciorismul lui, era rezemat de aşa-zisul scaun. Mâna era în chiuvetă, astfel poziţionată încât ai fi zis că nu aşteaptă decât ordinul de a deschide robinetul pentru abluţiunile matinale. Cu un asemenea ansamblu, îmi dădeam seama de ce Hubert nu ţâşnea de pe podea: negreşit, medita cum să-şi adune de pe jos clasamentul mondial.

Eram şi eu profund împotmolit. Planul meu de a mă topi din viaţă se ducea complet la fund fără nişte canti-

---

* *Proof of the pudding* – expresie care desemnează dovada ultimă, irevocabilă a naturii unui lucru sau fenomen *(N.ed.)*.

tăți rezonabile, dacă nu chiar neobișnuite, de bani gheață. Vine o vreme când te consideri îndreptățit să nu mai trebuiască să-ți faci griji pentru bișțari. (Un pic de zbatere la tinerețe, OK, mai merge.) Eu ajunsesem în acel punct.

Câteva universalii

S-ar putea să greșesc în privința asta, dar mie mi se pare că există anumite impulsuri de natură noncarnală care apar la toată lumea, sau aproape la toată lumea, într-o civilizație minimal dezvoltată.

Într-o ordine deloc fixă: cartea. Eu sunt adeptul concepției potrivit căreia cei mai mulți oameni au o carte în ei. Destui dintre ei sunt suficient de amabili încât să și-o țină în arestul craniului. Poate fi vorba despre memorii, ficțiune, efuziuni amoroase sau un ghid de călătorie în Zululand, însă majoritatea oamenilor cochetează cu ideea de a-și lăsa în urmă amprenta creierului. Din fericire pentru editori și pentru aceia dintre noi constrânși să-și câștige existența din citit, doar o fracțiune dintre ei merg, auctorial vorbind, până la capăt. (Unii indivizi izbutesc să facă totuși carieră din *acea* singură carte, schimbându-i titlul în mod regulat.)

O altă fantasmă comună: restaurantul. Cine n-ar vrea un sutar pentru fiecare ocazie când un asociat vine cu ideea, la o masă, să deschideți un restaurant, o cafenea sau vreo specie de serviciu de catering? (x) nu pare ceva dificil (y) tuturor ne place să mâncăm (z) tendința e să vezi latura bună a oamenilor când stau la masă.

A treia viziune recurentă: spargerea la bancă. Farmecele sunt evidente. Mai toți dintre noi, mai tot timpul, ne trezim strâmtorați, sau oribil de strâmtorați, la capitolul bișțari. Soluția: casele cu bișțari aflate arareori la o dis-

tanţă mai mare de câteva minute de mers pe jos. Intri zglobiu şi ieşi în fugă cu mâinile pline de remediu, în forma lui cea mai pură. Destinul face o întoarcere de o sută optzeci de grade. Voyeurismul financiar, doar sticla între tine şi feliile acelea de libertate subţiri şi colorate. Nişte pfunzi de lire, câteva kile de figuri emblematice locale, portretele acelea de buzunar, şi drumul ţi-e deschis oriîncotro ai vrea să mergi.

Apoi, în cadrul activităţilor de încălcare a legii asortate cu condamnări la închisoare pe termen lung, spargerea la bancă pare destul de nevinovată. Băncile par să deţină mai mulţi bani decât au nevoie – doar zac acolo degeaba prin tot locul. Şi toată lumea urăşte (a) băncile şi (b) bancherii. Pare ceva cam fără victime. Desigur, oamenii care nu dau spargeri la bancă plătesc, dar o fac într-un mod greu de remarcat. Mai mult chiar, din cauza punctului (b), ideea de a propaga un val de teroare prin părţile inferioare ale aparatului digestiv al bancherilor este atrăgătoare.

Ceea ce ne opreşte în mod esenţial nu este credinţa în ordine sau groaza indusă de etică. Nu, ne reţine de fapt verosimilitatea pedepsei – caznele fricii. În plus, pragmatic vorbind, este greu de presupus că dintr-o singură lucrare bancară ai putea să te descurci toată viaţa; indiferent de beneficii, acestea sunt pe termen scurt. Nu te poţi îmbogăţi dând spargeri la bănci. Bănetul adevărat şi condamnările scurte rezidă, fireşte, în fraudă, unde cu un pic de şansă nimeni nici nu va remarca vreodată că a fost comisă o infracţiune. Însă fraudei îi lipseşte directeţea, frumuseţea simplă a spargerii bancare.

Mi se întâmplase în viaţă, în variate crize de portofel-subţiat, să întrevăd şi această ispită, însă acum, îmboldit de prezenţa lui Hubert, m-am gândit s-o privesc în ochi şi s-o invit să-mi povestească totul despre ea. Un alt merit al spargerilor bancare este că se situează pe un loc

de frunte în clasamentul lucrurilor pe-care-şi-eu-le-pot-face. Marile jafuri bancare ar putea necesita ceva fler şi îndemânare, nu şi spargerile bancare obişnuite.

Pe lângă faptul că aveam nevoie de parale, intervenea curiozitatea... şi lipsa unei alternative de a putea câştiga sau face rost de bani. Cine să aibă nevoie într-o dimineaţă de vineri, în Montpellier, de un filozof englez smiorcăit şi foarte slab cotat în lume?! Cu amicii mei n-aveam cum să iau legătura, şi oricum nu voiam să-mi prăpădesc prieteniile cu pretenţii aiuristice. Voiam ca agenda mea telefonică să rămână, pe cât posibil, în formă optimă.

Adevărul suprem: despre devalizare

La fel ca apa suptă în rotocoale de scurgerea din chiuvetă, şi speculaţiile mele s-au înfăşurat singure pe axa ideii. Nimic nu e mai eficient decât moartea profilată la orizont, atunci când vine vorba de chircirea inhibiţiei. Iar zetetica îmi dădea ghes să cercetez colţurile încă neexplorate ale existenţei.

Principala mea obiecţie faţă de sărăcie este că e o chestie plictisitoare şi că nu face decât să te macine complet; mi-ajunge cât am avut parte de ea. A fi sărac este la fel pretutindeni. Nu sunt sigur că a fi bogat e la fel: escrocheria mea doar m-a propulsat fugitiv pe acele culmi. Dar eram dispus să investighez mai departe. Aveam prea puţin de pierdut, atât de puţin, încât nici nu vedeam ce. Mă gândeam la o perioadă înăuntru oricum, or, dacă tot eram afară, voiam să cheltuiesc.

Echipamentul

Aveam norocul că nenorocirea îmi furnizase ingredientul cel mai greu de obţinut din trusa spărgătorului de bănci: un revolver.

— Dă revolverul, Hubert. Cred că o să mă duc să sparg o bancă.

— Nu-i chiar aşa de uşor, profule.

Demarcaţie. Prăvălie închisă. Iniţiaţilor nu le place când ageamiii îşi închipuie că pot intra când vor ei.

— N-am zis că e uşor, dar vine un moment în viaţă când trebuie să te duci să spargi o bancă.

— Nu poţi face rost de bani din altă parte?

— Nu, n-am un sfanţ. Şi sunt fugit.

— Ai fugit?! De sticleţi? De la Scotland Yard? Profule, am ştiut eu de cum am pus ochii pe tine că eşti simpatic. Şi e mult mai simpatic să jefuieşti nişte oameni simpatici, nu-i aşa?!

Hubert şi-a montat piciorul la loc, ataţat de propunerea mea.

— N-am avut eu cine ştie ce succese, e-adevărat, dar recomand să se înceapă cu nişte turişti. A nu-ţi reuşi cu un turist e mai bine decât a nu-ţi reuşi la o bancă. Sau n-ai putea totuşi să filozofezi ori o chestie de-asta? Cum ţi-ai câştigat pâinea până acum?

— Aş putea filozofa, dar nu cred că asta ne-ar ţine de foame.

Hubert a încercat să mă disuadeze cât a durat tot drumul până la bancă. (Recepţionerul a zis „Tarif de cameră dublă" când am plecat.) A insistat să mă însoţească, deşi i-am indicat că asocierea cu mine în capacitatea mea de spărgător de bancă nu ar fi deloc prielnică pentru libertatea lui.

— Tu ce mi-ai spune, profule, dacă m-aş decide aşa, hodoronc-tronc, să mă fac filozof, ia zi?! a repetat Hubert, subliniind lipsa mea de documentare.

Nici nu încăpea îndoială că nu prea ştiam care erau semnalmentele unei bănci eminamente jefuibilă; eram tentat să-l sondez pe Hubert pentru sfaturi, dar nu voiam nicidecum să dau dovadă de ceea ce putea semăna a indecizie. Am dat târcoale, studiind băncile, Hubert potolindu-se şi arătându-se de acord că măcar catadicseam să evaluez marfa.

Dar am realizat că întotdeauna voi găsi motive să ezit: banca ideală categoric nu exista în Montpellier. Or, cum ar susţine Platon, nicăieri în lume. Aş fi putut alege o bancă situată mult mai departe de hotel, aş fi putut aştepta până după-amiază, când deverul era mai redus, aş fi putut să mă las furat de multe alte considerente, însă jefuirea unei bănci nu se simplifică deloc doar reflectând la ea, or eu nu puteam concepe vremea prânzului fără prânz.

Am optat pentru o filială a băncii unde fuseseră extrem de ofensivi şi necooperanţi de-a lungul anilor. Ce faci când o bancă e grosolană cu tine? Te duci la altă bancă. Care va avea aceleaşi dobânzi, aceleaşi servicii, acelaşi tacâm complet de grosolănie. Bancherii au un cartel al dispreţului, o convenţie de a trata ca pe nişte gunoaie clienţii care nu sunt semnificativ de bogaţi; răzbunarea lor, fără îndoială, pentru faptul că sunt obligaţi să treacă prin viaţă ca bancheri.

În cazul jafului bancar, prima decizie pe care trebuie s-o iei este unde să îţi ascunzi arma. Într-un gest de un simbolism cutremurător, am scos cărţile din valiză şi am pus revolverul în ea. A doua decizie cu care te confruntă este dacă să-ţi faci intrarea de-a dreptul sau să te aşezi cu alţii la coadă. În bancă erau trei figuri oropsite şi prost îmbrăcate (cu pieptănături care se purtau acum vreo douăzeci

de ani), cu mutre de cadre didactice care şi-au luat un pic liber din situaţiile lor critice pentru a efectua câteva tranzacţii financiare.

O femeie cu un număr de copii mici gângâiţi îi lăsa să se târască şi să invadeze tot spaţiul din jurul lor – atitudinea ei sugera că nu s-ar fi supărat prea tare dacă ar fi pierdut pe vreunul. La doi dintre ei, Hubert le-a făcut nişte trucuri cu mâna lui detaşabilă. Altul s-a uitat în sus la mine, curios; poate că se aştepta să mă arăt interesat de el (cum se pare că îşi închipuie ţâncii că ar trebui să facă toată lumea, din moment ce n-a trecut prea mult timp de când beneficiau de atenţie douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, acolo, în pântece), ori poate că nu mai văzuse niciodată un filozof antrenându-se pentru spargerea unei bănci.

Am hotărât să-i las pe clienţi să-şi vadă de treburile lor; nu vedeam ce rost ar fi avut să le stric ziua. La ghişee erau doi funcţionari. Unul, un bătrân încărunţit la un pas de a cheli complet, cocoloşindu-şi excesiv puţinele fire răzleţe rămase, lăsate să crească lungi de tot ca nişte cârlionţi absurzi, care nu făceau decât să accentueze şi mai mult lipsa pilozităţilor. Se mişca vioi, cu o veselie silită, ca şi cum ar fi vrut să ne convingă pe noi şi pe el însuşi că îi făcea mare plăcere să lucreze la bancă şi că asta era meseria pe care şi-o dorise.

Cealaltă persoană din spatele ghişeului era o femeie. Aşa arăta.

Ştiu. E-o porcărie. Tot sclav. Poftim la mine: lefter, căzut bine de pe muchia vârstei mijlocii, o carieră cariată de tot, cioclii jinduind la mine, dar eu gata să mă dedau la ticăloşii. Şi totuşi am zăbovit să mă gândesc la posibilitatea de a-i oferi de lucru specialistei care îmi provoca starea de jubilare. În loc să mă concentrez la delapidare, constatam că spaţiul meu senzitiv se aglomera de planuri amoroase.

Stăteam în picioare la coadă și mă rugam să nimeresc la maestrul șuvițelor, și nu la frumoasă. Adeseori m-am gândit că este eronat să localizezi sediul gândirii în cap: la bărbați e mai aproape de șezut, acolo jos în capul moale care se bălăngăne, cu emisferele lui aninate, zona capitalului secret. Ceea ce îți stă pe umeri e o fațadă.

Ca mascul, nu îți pierzi interesul decât când ești (a) mort sau (b) foarte aproape de a fi mort. Lovit în monada gonadei. A fost întotdeauna un bun etalon pentru a evalua cât de bolnav sunt – dacă viziunea unei tinere blonde aproape complet dezbrăcate nu face sângele să chicotească, știu că e cazul să chem doctorul.

Era straniu; voiam să fac cunoștință cu ea, dar în același timp nu mă puteam abține să nu presupun că a-i jefui banca nu era neapărat cea mai bună metodă de a mă prezenta.

De asemenea, ca manipulator de rațiune, mă îmboldea ideea că aș putea fi capabil să conving lumea că aceasta era o spargere la bancă și fără banala susținere a unei arme. Ca un salut adresat poziției mele în lume. Exista acolo, am observat, o cameră video. Hubert i-a întors spatele cu un zâmbet larg. Funcționarul la-câteva-fire-de-chelie avea de furcă acum cu familia extinsă.

Eu m-am dus la ea.

— Bună dimineața, doamnă, i-am zis eu. Acesta este un jaf bancar.

Nu m-aș fi mirat dacă mi s-ar fi spus că greșisem ghișeul.

— Un jaf?

Nu o deranja. Nici nepăsătoare, nici entuziasmată: o stoică. De parcă aș fi întrebat-o cât e ceasul. Expresia aceea nu dispăruse de pe fața ei, ca atunci când rămâi mânjit de marmeladă la gură. Trecuse de vârsta socotită a fi cea mai bună pentru frumusețea feminină, însă există femei care pot ridiculiza timpul, mai ales când au expresia aceasta, al cărei constituent ar putea fi prozificat drept greu de înghițit.

— Eşti sigur?

— Sigur, am zis eu, deschizând tocul de armă excesiv de mare ca să-i arăt cavitatea avidă de bani şi revolverul.

Tipa s-a apucat să trântească pachete de biştari în valiză, nici încet, nici repede. Eu am pus revolverul pe tejghea.

— Vrei şi măruntişul?

— Nu, mulţam.

— Da, aşa, mai lasă şi pentru alţii, a zis din spate un glas arţăgos. Am venit cu maşina special în dimineaţa asta ca să scot nişte bani. Unii pe lumea asta mai şi muncesc ca să aibă din ce trăi.

Cvasichelbosul de-alături nu se prinsese că era o spargere. Se certa cu tipa aia supermişto pe nişte aspecte tehnice de ordin bănesc.

Distribuitoarea mea a împachetat toţi banii cash vizibili, după care a mai adăugat înăuntru un petic de hârtie pe care mâzgălise ceva.

— Asta e. Colegul meu mai are şi el.

— Nu, nu-l mai deranja, i-am zis eu (asta mi s-ar fi părut deja lăcomie). Mulţumesc foarte mult, am continuat. Scuze dacă te-am necăjit. Pa.

— Pa. A spus şi ea, aşteptând următorul client.

Hubert şi cu mine am ieşit afară, Hubert plesnind de admiraţie; simţeam că voia să toarne nişte comentarii, dar că se abţinea să facă un lucru atât de deplasat sau neprofesionist.

Afară s-a uitat la mine nerăbdător, aşteptând să dau tonul, clar gândindu-se: Şi acum ce facem? Mi-am adus aminte de un restaurant pescăresc foarte bun, care era după colţ. Am ales să pornesc într-acolo. Hubert a şoptit iritat:

— Nu alergăm şi noi un pic?

— Nu, i-am spus eu.

În mod evident, lui Hubert nu-i picase fisa că eu eram (a) prea bătrân (b) prea gras şi (c) prea puturos ca să

alerg, şi că, dacă tot era să fiu prins de poliţie, voiam să fiu găsit într-o postură şi o situaţie demnă.

Poliţia s-a mişcat încet. Noi citeam deja lista cu antreuri şi sorbeam dintr-un aperitiv când prima maşină de poliţie a trecut în goană pe-acolo, uşor de observat de la masa noastră la fereastră.

Ospătarul nu se înţelegea cu Hubert. Hubert mi se părea străin de restaurantele pescăreşti categoria întâi, iar chelnerul îşi formase aceeaşi opinie. Pentru el nu încăpea îndoială că Hubert merita dus pe un câmp deschis şi tratat cu napalm.

— Lasă-mă să-ţi spun despre specialităţile zilei, insista ospătarul.

— Nu, nu mă interesează nici o specialitate a zilei, a zis Hubert. Eu vreau *zarzuela**. Pricepi, nu suntem turişti, a conchis el, răsfrângându-şi buza de o manieră asociată îndeobşte cu un dulău foarte agresiv când vrea să muşte pe cineva.

Am fost rugaţi să ne mutăm la altă masă, când a mai venit un grup. Lui Hubert i s-a servit alt fel de mâncare decât comandase el; în plus, de cinci ori a trebuit să intervină până să i se aducă o bere. Pentru noi, nişte criminali într-un restaurant criminal de scump, serviciul era de tot rahatul, deşi localul era pe jumătate gol; eu îmi luasem una dintre specialităţile zilei, ca să fac pace, iar băutura ne costase şi ea o mică avere. Iată alt element al vieţii de la care ţi se poate rupe inima: indiferent cât de bun sau de scump ar fi un restaurant, mai devreme sau mai târziu tot devii ţina unor neglijenţe. Ospătarul a pus capac vărsând peste Hubert, din cap până-n picioare, nişte sos foarte brun. Am crezut că Hubert o să-l pocnească, dar a ţinut morţiş să-i lase un bacşiş substanţial cât nota de plată.

---

*Tocană din fructe de mare *(N.ed.)*.

— Să se-nveţe minte, a zis el.

— Nu înţeleg.

— Mă crede mocofan, or nimic nu e mai enervant decât un mocofan cu bani, nici măcar o labă peste bot.

În valiză, printre bani, am găsit bucăţica de hârtie băgată de ea acolo. Într-un scris mare extrem de excitant, încât fiecare literă făcea cât o mie de poze, citeai „Jocelyne" şi un număr de telefon. I-am arătat şi lui Hubert. Observase şi el expresia aceea.

— Pfiu! a făcut el scuturând din mâna nedetaşabilă, de parcă s-ar fi ars pe plită. Asta da femeie... o femeie greu de şocat.

În drum spre ieşire, Hubert a umflat din cuier şapca unuia şi mi-a dat-o mie.

— Să nu ne forţăm norocul, a zis el, în timp ce eu îmi ascundeam chelia.

Poliţia îşi scotea pârleala pentru absenţa de mai devreme printr-o prezenţă numeroasă; postaţi peste tot, cu mutre grave, vorbind în staţii şi comportându-se ca şi cum ar fi avut treburi importante la care să se gândească şi pe care să le facă. Noi ne-am croit drum valsând printre ei, oprindu-ne doar când Hubert l-a întrebat pe un copoi motorizat ce se întâmpla, de fapt.

— O spargere la bancă.

— Şi i-aţi prins? Sau aveţi măcar semnalmentele făptaşilor? a întrebat Hubert cu glasul lui plin de spirit civic.

— N-ajung ei prea departe, a venit răspunsul.

— Ce te-a apucat să faci asta? l-am descusut eu, când ne îndepărtaserăm suficient cât să nu mai putem fi auziţi.

— Am vrut să verific şi eu.

Înapoi, în camera noastră, Hubert a zvârlit cu perna de perete.

— Nu vreau să ştiu decât un lucru: chiar eşti un geniu? a exclamat el. Sau asta ţi se trage de la filozofie? Într-o singură dimineaţă, spargi o bancă, născoceşti un dejun la

ieşire şi te paşte pericolul să te laşi ciugulit mărunt de o femeie care, dacă-şi pune mintea, suge cu paiul tot Zuider Zee*. N-am mai pomenit aşa ceva, pe cuvânt.

Après-rapt

Cine poate spune nu laudelor, oricât ar fi ele de nemeritate? Cu toate acestea, delapidarea nu avusese nici un efect asupra golului din mine. Fusese ca un fel de retragere de bani fără impedimentul unui carnet de cecuri şi eram surprins că putusem ieşi pe cealaltă parte fără să fi recurs la zetetică.

Problema acum, când aveam bani, era că nu mai mă puteam frământa că nu aveam bani. Nu mai exista nici o urgenţă pecuniară care să mă reţină de la pandecte, chintesenţa, compendiul, acea $E=mc^2$ a ideilor. O istorie universală în genul celei concepute de Johannes Zonaras (lui i-a fost uşor fiind un birocrat bizantin din secolul al doisprezecelea) mi-ar surâde şi mie; însă o istorie universală într-o unică frază. Poate două (ca oamenii să rămână cu senzaţia că n-au dat banii degeaba).

Mare păcat că mi-am băut minţile toată viaţă. Ah, tinereţea mea, când zelul era bun. Aşa ceva nu se spune nimănui, însă eu m-am dus la universitate convins că voi putea înghiţi cunoaşterea omenirii, că voi putea fi dihania, năminoiul, marele şmecher formidabil din *biz* şi alte vrăjeli din-astea. Nu-mi mai trebuie să fiu numărul unu. Mi-ar plăcea măcar să figurez pe tabela de marcaj.

Prada fusese doar cât leafa lunară cu care se duce acasă un director de bancă, dar mie mi-era suficientă ca să mă menţin în contact cu somelierii pentru o vreme (exis-

*Fost golf la Marea Nordului, pe coasta de nord a Olandei *(N.ed.)*.

tau toate motivele să-ţi faci griji că poate nu nimereşti vinul bun, presupun).

Ceea ce mi s-a părut că arăta a jumătate din bani, i-am dat lui Hubert (nu mai sunt la vârsta să număr banii). La urma urmei, graţie revolverului lui reuşisem să sar peste obstacolul dintre suspinător şi colector-de-biştari (iar el, Hubert, îmi dăduse sprijin imoral).

— Mă duc să fac nişte cumpărături, dacă nu te deranjează, profule, a zis el continuând să mă promoveze în grad. O să stăm noi de vorbă despre filozofie mai târziu.

Nu împărtăşeam optimismul lui Hubert privind deznodământul formării numărului lui Jocelyne. Să fii arestat nu era chiar aşa rău, dar să fii arestat prosteşte: nimănui nu-i place să-i facă să râdă pe poliţişti. Viziuni cu hlizeli în sala de judecată mărşăluiau în mintea mea, imaginându-mi cum se povestea că o sunasem eu pe Madame X în speranţa unei coliziuni de coapse şi cum poliţia stătuse să mă aştepte; apoi au început să-mi plutească prin faţa ochilor zonele acelea de care voiam să-mi lipesc buzele. Am pus mâna pe telefon.

Nu răspundea. Poate că era încă la serviciu sau la interogatoriu la poliţie.

Ne pasă nouă de asta?

Ei bine, eu notez totul pe hârtie.

Când ai pierdut controlul, ai pierdut controlul. Mai târziu, s-a răspuns la telefon. De decenii nu mă mai fâstâcisem aşa sunând pe cineva.

— Alo.

Un singur cuvânt. O mostră sonică a unei voci, calmă, încrezătoare, nepripită: o unică rostire care purta în penaj trăsăturile emiţătoarei.

— Sper că mă mai ţii minte, am zis eu, însă era o voce cu o asemenea încărcătură emoţională, care primea aşa de multe telefoane, care era atât de impresionantă, încât m-am simţit obligat să clarific fără urmă de îndoială cine eram: Am dat o spargere la banca ta azi.

Nu s-a repezit să-mi răspundă.

— Ah, da. Sigur că ţin minte. Azi n-am avut decât una.

— Aş vrea să-mi cer scuze pentru eventualele neplăceri.

— Speram să mă suni. Presupun că nu lucrezi diseară.

Am convenit să ne întâlnim la ceea ce fusesem asigurat că era cel mai bun (şi cel mai scump) restaurant din oraş.

— Eşti sigur? E foarte piperat la preţuri şi, hai să nu ne mai prefacem, nici nu te-ai ales cu prea mult.

Aveam timp să ies în oraş şi să-mi cumpăr nişte haine. Nu prea mi-am bătut capul în ultima vreme cu felul în care arătam. Unul dintre puţinele avantaje ale cheliei, ale unui creştet cu calviţie este că (x) nu e nevoie să te speli pe cap (y) nu e nevoie să te piepteni (z) nu e nevoie să-ţi faci griji cât de în vogă sunt zulufii tăi. Capul neted ca bila te ajută să economiseşti ore întregi pe săptămână, săptămâni întregi pe ani, ani întregi din viaţă (dacă reuşeşti să reziştі suficient de mult). Economiile la şampon şi la tuns nu sunt nici ele de dispreţuit.

Poate că providenţa m-a ras intenţionat adânc, dincolo de rădăcini, tocmai ca să nu trebuiască să-mi prăpădesc timpul cu diverse aranjamente extracraniene, lăsându-mi mai mult crono pentru torsul ideilor. Ce ghinion cu providenţa asta.

Reflectând la reflexia mea 1.1

Convingându-mă că reflexia mea încă mai era acceptabilă, am logicizat că unul dintre puţinele beneficii ale

vârstei mijlocii extreme (ori ucenicia bătrâneții) este faptul că știi că nu prea poți face mare lucru ca să îmbunătățești ambalajul în câteva ceasuri (ar trebui să apelezi la o zeitate pentru o săptămână, asta doar pentru retușare); satisfacția nu poate fi obținută decât prin întâlniri cu fani de filozofi-uzați.

Cina 1.1

Mi-am făcut intrarea cu întârziere, raționând că dacă poliția era acolo ca să mă înhațe, puteam avea plăcerea de a-i fi făcut să aștepte (deși încarcerarea în turneu începuse să pară tentantă – mi-ar putea declanșa înclinația să mă apuc iar de scris ca să-mi reabilitez cariera proscrisă).

Ea era deja la masă – odată ce am trecut peste aprehensiunea de aprehensiune, am început să mă bucur de perspectivele serii.

— Pe mine mă cheamă Eddie.

Cine cu cine

Așa cum ședea în fața mea, am văzut, ca într-o oglindă în care se oglindește o oglindă, un șir de cupluri identice, cupluri la mese până departe în imperceptibilitate. Subit am realizat (x) cât de mulți bani cheltuisem pe femei la restaurante și (y) cât de puține bucurii îmi permisesem și (z) că eram prea bătrân și obosit ca să mai agăț pe cineva. Dar nu sesizam nici urmă de acele tiruri de vacuumuri verbale (cuvinte fără nimic pe dinăutru) tipice acțiunilor de cercetășie socială, când nimeni nu vrea să spună nimic, de teamă să nu-l intimideze pe celălalt.

— E un loc anost, a zis ea, fixându-mă cu o privire de sergent din armata sexuală. Rareori mi se întâmplă să lucrez la ghișeu. Sunt directorul adjunct. Dar mă bucur că am fost azi acolo, e așa de greu să întâlnești oameni interesanți.

Compania

Adevărul e că, până și pentru cei mai sociabili oameni, a găsi niște persoane cu care să te poți ralia este ceva complicat. Chiar și când ești tânăr, unul dintre cele mai importante considerente este valoarea *pph* (persoane per oră); dar, pe măsură ce înaintezi în vârstă, nu numai că primești chitanța anilor zbârciți, dezumflați, ceasurile tocănesc prea mult (sau așa ni se pare nouă, drogomanii realității, care avem nevoie de volume din ce în ce mai mari de spațiu cronal pentru a obține același efect de care aveam parte la tinerețe) și multe dintre platformele experienței sunt complet blocate, uriașele tuburi de adeziv: a învăța cu cineva la aceeași școală, la aceeași universitate, primele slujbe, primele iubiri, primele hogeacuri, primele excursii cu piciorul. Prieteniile au nevoie să fie asezonate cu sezoane de urcușuri și căderi pentru a rămâne strânse.

Dar îți poți găsi și tu fante libere în care să încapi. Într-o stație de autobuz din Taipei stăteam lângă un european ca mine, or, văzându-i înfățișarea jalnică am dedus că am putea râde amândoi de aceleași lucruri, că ne-am putea indigna de aceleași lucruri, că am putea fi prieteni la toartă. Totuși, fără să par zurliu sau lihnit de foame, n-am putut să-i zic pur și simplu „o să ne împrietenim strașnic". Un autobuz a abuzat de el și l-a luat.

Cina 1.2

— Vasăzică jafurile bancare sunt principala ta ocupaţie? a întrebat ea, nu prea îngrijorată în privinţa posibilului răspuns.

— Foarte rar. Eu sunt filozof.

— E dur să-ţi câştigi existenţa din asta? Aveai nevoie să cumperi nişte idei noi? Sau a fost doar lăcomia care te-a adus la noi?

— Lăcomia este o nevoie. Poliţia s-a mişcat încet.

— Asta-i din cauză că eu, în starea aceea de alarmă, am uitat să apăs pe butonul de alarmă.

Dă bine sau la tine?

Printre animadversităţile mele la adresa filozofiei, previziunile unei decrepitudini permanente afectând hangarul meu mintal şi motoarele vibrânde ale conversaţiei, exista şi speculaţia referitoare la ceea ce se afla sub rochia tovarăşei mele la cină (deşi la vârsta mea nu se poate să n-ai o idee perspicace în această privinţă, dar tot nu poţi elimina niciodată curiozitatea). Deşi aveam o vitalitate dubioasă, un clasament mondial nu diferit de cel al oricărui student mediocru care a citit pe jumătate o carte de duzină despre zenonism, nu mă puteam abţine să nu postulez diverse posturi cu ea. Ideea de a le încerca am eliminat-o imediat, considerând-o o tâmpenie tâmpită: cine să vrea să mă ia pe mine acasă? (Doar dacă n-ar fi avut o fascinaţie pentru ionieni.) Jocelyne prefera conversaţiile ciudate la masă, atâta tot.

Zzzzzzzzadar nu-i obligatoriu

Dar există întotdeauna momentul acela când dorința se smulge de sub învelișul amabilității.

— Tu unde stai? a întrebat ea în timp ce o conduceam la mașina ei. Eu locuiesc destul de departe, în afară orașului. Cred că am așteptat prea mult, nu?

Iată turnura de frază pe care o dorești cu ardoare la vârsta de douăzeci de ani, după care suspini la treizeci, dar pe care nu te aștepți s-o mai auzi când ai ajuns semicentenarizat, suprapântecos și vlăguit într-o parcare auto din Montpellier, cu două forțe polițienești urmărind să te închidă.

Anticipând o strângere de mână, am descoperit o zbatere-de-membru (ceva care, mi-a trecut mie prin minte, putea să mă și omoare).

Morala: pătrunde adânc în vârsta mijlocie, compromite-ți cariera, escrochează sume mari, du-te într-o țară străină ca să-ți bei zilele până la moarte, dă o lovitură la o bancă, iar viața ta amoroasă nu va cunoaște sfârșit.

Ca să fiu sincer, întotdeauna m-am mirat când femeile au insinuat că s-a ajuns la intimități. Și când eram mai puțin marketabil, chiar și cu cele mai puțin curtate, un *de ce?* se lăfăia între urechile mele; dar, oricum, femeile au această imensă alocație de tandrețe.

Scoate-ți idilele afară 1.1

Nu prea avusesem ce să las în urmă, când am părăsit Anglia. Ultimele presiuni de căldură au fost de la o secretară franceză din City, care venea cu trenul la Cambridge în weekenduri, din când în când. Vorbea și câte un ceas, supărată pe vreme, mâncare, oameni și locuința ei (la

care nu aveam motiv sau ocazie să ridic vreo obiecţie), înainte să încercăm şi noi să ameliorăm lumea. De regulă, aveam impresia că aspectul audiental al vizitei era cel mai dorit. Cum vi se pare chestia asta? Să discuţi cu referire la viaţa ta.

Date despre Jocelyne

1. 35
2. Divorţată de două ori.
3. Posibil fatală pentru filozofii cărora le-a expirat ficatul.

Când am intrat noi în hotel, am văzut doi duri afară şi mi-a venit să-i rog să vină şi ei ca să-mi dea o mână de ajutor, ţinând seama că acţiunea de a ameliora lumea cu Jocelyne putea să mă coste chiar viaţa. A muri corect contează pentru cariera ta. Hai să fim sinceri, numele lui Socrate ar fi umplut mult mai puţină hârtie dacă el ar fi sucombat de la o stridie stricată sau de la un guturai urât. Bruno mai e pomenit azi doar din cauza cremaţiunii lui dinainte de moarte, iar Seneca s-a salvat pentru istorie tăindu-şi venele în baie.

Jocelyne s-a dezbrăcat: nu prea repede, nu prea lent. Oricât de versat ai fi în crailâcuri, există întotdeauna o fascinaţie când se ajunge la acel ultim articol vestimentar care eliberează suprafeţele de lucru. Şi-a scos chiloţii, şi-a înfăşurat elasticul pe degetul arătător de la mână şi i-a făcut praştie prin cameră, nimerindu-mă drept în frunte (o frunte, cum remarca odată cineva, care luptase să ajungă la ceafa mea).

La ce-mi serveau deceniile de retorică, euristică şi scormonit de idei? Nu eram în stare decât să mă holbez cu

gura căscată ca un diliu dilit şi să orăcăi ca un broscoi strivit de camion: „Toată noaptea".

Eram plin de reprezentări senzoriale senzuale.

Scoate-ţi idilele afară 1.2

De fapt, n-am prea avut succes la femei, fapt demonstrat şi de statutul de celibatar; poţi susţine ambele variante, dar adevărul e că, dacă te vor, te au. Totuşi, ajungi să te uiţi mai şoimeşte când se pune problema să decizi care aşternut se lasă cu speranţe şi care nu, deşi această acuitate este adeseori anulată de disperarea de a-ţi corci luciditatea cu plăcerile, fie ele oricât de efemere ori imperfecte.

Nu avusesem prea mult succes în Montpellier înainte, nici cu decenii în urmă, când, în lumină lină, nu arătam prea rău. Motivul pentru care ţin minte lipsa de succes din Montpellier este fiindcă a fost un picaj care a strivit orice putinţă de a uita.

Se ajunsese la faza aceea la un ceai. Eu: douăzeci şi doi de ani, gata să fac orice numai s-o dau gata pe specialista în jubilări, teoretic singurul non-cuplu, categoric singurul taur în picioare şi neînjugat.

E o stratagemă de seducţie pe care am utilizat-o adesea: bei în continuare, desigur, dar rămâi în picioare, fiindcă până şi femeile care au înclinaţia să coboare jos de tot ştacheta trec cu vederea uşor pe cineva prăvălit la picioarele lor.

Ce-am spus eu atunci la ceaiul acela nu reuşesc să-mi aduc aminte, dar n-a fost nimic mai ingenios decât un „Vrei să-mi dai te rog paharul ăla pe jumate gol cu vodcă pe care nu-l bea nimeni?", dar fără nici un avertisment m-am trezit strâns strașnic în cercuri de atenţii în care

mă prinsese o tânără înzestrată probabil cu multă imaginaţie, din moment ce conversaţia mea banală ajunsese să i se pară aşa de spirituală. Era extrem de atrăgătoare, şi ţin să subliniez asta, nu fiindcă eu aş atrage femeile atrăgătoare, ci tocmai fiindcă nu le atrag. Orice filozof gras se alege cu o atractivetă măcar o dată în viaţă (dacă rămâne în poziţie verticală la suficiente petreceri).

În cameră era sufocant şi zăpuşeală, de la tot soiul de dezmăţuri; multora dintre ceilalţi atacanţi li se rupsese filmul, aşa că se retrăseseră ca să vizioneze interiorul craniilor lor.

— E mai răcoare afară, a zis ea, ieşind din jeanşi şi afară pe pervazul ferestrei.

Coapse elogiabile: dacă ar fi urmat să fiu executat, mi-aş fi petrecut bucuros ajunul rotindu-le în electricitatea mea.

Am scos capul afară pe fereastră şi am văzut-o păşind maiestuos pe pervazul exterior şi apoi legănându-se de un catarg de steag care aparţinea unei clădiri alăturate. Din scurta noastră discuţie, dedusesem că era o alpinistă pasionată – trupul ei firav într-un top alb (care pleda şi el pentru culoarea ei maronie) se legăna fără efort, ca o trapezistă sau ca un stindard omenesc.

— Vino aici, Edouard. Hai să facem dragoste.

De-atunci am fost foarte circumspect cu femeile care mă strigă Edouard. Anii îţi aruncă mici crâmpeie de edificare în palma pe care o ţii întinsă, aşa că ajungi să înveţi ce-o să ţină şi ce nu.

Acum, bunăoară, i-aş fi subliniat inadecvarea catargelor de steag pentru acţiunea de ameliorare a lumii şi aş fi încercat să o conving să vină înapoi din aer.

Dar era mult prea frumoasă pentru un filozof ageamiu ca mine. Nu mai avusesem nici o experienţă neplăcută cu catargele de steag, eram excesiv de beat şi, aidoma majorităţii masculilor de vârsta mea, eram dispus să mă pretez la orice pentru orgoliul meu.

Că era ora trei noaptea, la vreo cinci metri deasupra unui scuar public, că în mod repetat fusesem caracterizat drept urangutan, ceea ce de fapt nu eram, nici nu conta pentru mine. Cu patimă, am scos injecția și am încercat catargul.

M-am bălăbănit într-un mod care ar fi făcut cinste oricăror primate. Cam vreo șase secunde.

Catargul de steag nu s-a desprins, dar degetele mele de pe el da. Ea își încolăcise picioarele în jurul meu și, pentru câteva scurte răsuflări cât am fost un acrobat calificat, am avut parte de căldura și parfumurile de pe pielea ei. Eram totuși incapabil să-mi savurez recolta erotică, fiind complet ocupat cu senzațiile de încordare și disconfort care mi se instalaseră în brațe. N-aveam nici o șansă să-i încălzesc căldura.

Am avut parte în schimb de un scurt moment în care i-am admirat musculatura de dedesubt, un alt moment și mai scurt în care să mă gândesc că aceasta e poate imaginea pe care o voi lua cu mine în eternitate și vreo două cronoane pentru a jongla cu ideea că simțurile făcuseră din mine un maimuțoi (unul nu prea grozav) (dar nu-i bine să fi maimuționist).

Dacă aș fi sărit în gol de bunăvoie sau mi-aș fi ales momentul când să-mi dau drumul, m-aș fi rănit rău de la căzătură sau mi-aș fi rupt gâtul, dar întrucât eu nu participasem la crearea căderii am ajuns la nivelul solului într-un mod destul de amical. Prăbușindu-mă din blănița de sus, am aterizat cu grație de felină (fie ea și un motan supraponderal, beat, neîndemânatic și căzut în cap la propriu).

Prevenitoare, mi-a azvârlit pantalonii de sus, iar eu mi-am croit drum înapoi sus la petrecere, însă momentul, momentul monumental trecuse; doar niște potențiali amorezi în rut care treceau prin noapte pe talpa cerului.

??????????????????????

Hubert a intrat când noi ne ocupam cu coliziunea abdomenelor. Jocelyne l-a privit curioasă, de parcă ar fi văzut în el vreo parte neanunţată a tehnicii mele.

— Scuze, a zis el. Am nevoie de revolver.

Am dedus astfel că îl vedeam pe Hubert pentru ultima oară, dar de fapt n-a dispărut decât până dimineaţa, când s-a reîntors şi m-a prins folosind patul degeaba, iar pe Jocelyne îmbrăcându-se ca să se ducă la serviciu. Ideea de a bate la uşă îi scăpase complet. Aşa hotel, aşa sfârşit de mileniu.

— A fost o plăcere să-ţi spargem banca, a spus Hubert, despachetând nişte arme dintr-o geantă, în timp ce Jocelyne continua să şi le împacheteze pe ale ei.

— Mă bucur că ţi-a plăcut, a replicat ea, cu tot atâta curtoazie cât te poţi aştepta de la o lespede funerară (la adresa lui Hubert sau doar preludiul orelor de serviciu?). Aveţi treabă, observ. Ştiţi unde mă puteţi găsi.

Femeia: ultimul job al lui Dumnezeu. *Zeb.*

Hubert era foarte excitat. Eu, nu. Ţinând sus un şirag de gloanţe, mi-a spus:

— E lună plină. Am fost la armurierul meu ca să-mi cumpăr nişte muniţie, dar pe urmă m-am gândit, în fond, de ce să o cumpăr? M-am servit singur cu toate chestiile astea. Nici el n-a făcut nimic pentru mine, când aş fi avut nevoie.

— M-aş fi aşteptat ca armurierul tău, fiind o persoană care îi înarmează pe spărgătorii înarmaţi, să fi fost mai bine pregătit pentru clienţii lui.

— Frédéric e mare şmecher, ticălosul, într-adevăr. A trebuit să pândesc un moment când nu se uita.

— Şi ce i-a distras atenţia suficient de mult timp, încât să apuci să umfli toate astea?

— Două sticle de pastis, în cap.

Hubert își tot răsucea armele.

— Oh, și am închiriat un apartament.

Ceea ce era felul lui de a-mi spune, cum am descoperit în scurt timp, că își însușise și ceea ce mai rămăsese din banii mei în valiză. Când m-am ridicat ca să mă iau la trântă cu universul, am constatat că iar aveam în buzunar patru franci (ce-i drept, alții). Cu infracțiunea mea, ciupisem viața de două dejunuri, plus că aveam acum un acoperiș deasupra capului pentru viitorul previzibil.

Mușchii bâzâiau în jurul prezenței mele în lume.

— E lună plină, a zis Hubert, vârând șiragul cu gloanțe neliniștitor de mari într-un revolver neliniștitor de mare și el. Când e lună plină, spărgătorii sparg bănci.

Tot Montpellier

N-am înțeles niciodată de ce Platon a insistat așa de mult pe viața examinată. Faptul că viața neexaminată nu merită trăită, să lăsăm asta deoparte, dar același lucru se poate spune și despre viața examinată. Faci *zet* pe viață și vezi că este un morman aburind de rahat: una e să vezi nimicnicia propriei existențe, să-ți vâri degetul în mâzga sufletului tău, și alta să obții vreo ameliorare. E mai ușor să transformi un banchet în excrement decât să faci excrementul mai gustos.

Sau oracolul delfic: cunoaște-te pe tine însuți. Dar dacă nu ești genul de persoană pe care să vrei s-o cunoști? A te duce la oglindă și a te zgâi în tine însuți nu e ceva în mod incontestabil plăcut. Suntem nevoiți să fierbem înăbușit în zemurile propriului nostru sine, indiferent dacă putem defalca aromele cu precizie sau nu. Bănuiesc că e, mult mai des decât se recunoaște, ca și cum ar trebui toată viața să faci baie în aceeași apă din cadă.

Imagine fără casă

Înaintăm împotmolit printre întrebări şi răspunsuri care ne vin până la talie; au inundat lumea, sunt aşa de multe, încât dacă reuşeşti să împerechezi măcar câteva tot e bine. Şi, din păcate, tare greu.

Tot Montpellier

Era o dimineaţă nefastă. Brânza de capră pe care Hubert o lăudase aşa de mult şi de care şi eu avusesem poftă la micul dejun dispăruse aproape complet, probabil roasă de rozătoare. Bârlogul lui Hubert era în partea veche a oraşului – tapetul avea o patină sumbră care înştiinţa că acolo se trăise şi se murise neplăcut şi nememorabil, nişte încrustaţii de mizerie scrijelite cu cuiul care erau cu mult mai deprimante decât dacă pereţii ar fi fost goi.

Hubert tot încerca să discute despre filozofie, cam cum făceau studenţii mei şi cam cum n-aveam eu chef deloc atunci.

De asemenea, mă îndemna să mai fac o lucrare. „Trebuie să ne păstrăm reputaţia. Suntem neînvinşi." Mă gândeam (x) să obiectez (y) la masa de prânz şi (z) să nu irosesc timpul lui Hubert obligându-l să mă convingă.

Spargerea băncilor devenise un obicei, se pare.

Am fi putut merge un pic mai departe, dar, întrucât era ora unsprezece, detestam ideea de a impieta asupra orei dejunului făcând explorări după o bancă mişto, când ştiam că exista o filială chiar după colţ.

— Ce metodă filozofică o să folosim? a insistat Hubert.

— Chiar vorbeşti serios? am comentat eu, în timp ce el scotea un carneţel.

Am reflectat la ceea ce aș fi putut să-i împărtășesc în cei zece metri până la bancă.

— Perfect. Ne vom baza pe școala simțului practic. Un nodul al zeteticii foarte subestimat. Băieții l-au trecut cu vederea intenționat, având în vedere că ar fi putut scoate de pe piață acest *biz*. John Locke, 1632–1704, a fost mare, aici. Opera lui Thomas Reid, 1710–1796. Citește de Reid *Cercetarea minții omenești pe baza principiilor simțului practic.* Ideea a fost susținută și de Mendelssohn, prin acel *Gemeinsinn* din *Morgenstunden.* Crede-mă, aș putea să mai continui. Simțul practic ne spune să intrăm acolo cu o pușcă mare și să le luăm banii.

Legea fărădelegilor

N-a existat nici un simț al ocaziei pentru numărul doi.

Nu era coadă mare când am ajuns și, exact când urma să fim serviți, cineva s-a vârât repede în fața noastră.

— Iertați-mă, mă grăbesc rău.

Nu era o scuză sau vreo tentativă de scuză; substratul se îndrepta rapid spre cealaltă direcție, încât, prin comparație, orice altă bădărănie verbală fundamentală ar fi putut suna a drăgălășenie.

— Hei, unde crezi că te duci? a spus Hubert, înșfăcându-l pe tip de braț.

Omul era voinic, puteai face din el doi de Hubert și-ți mai și rămânea ceva ca să construiești un Hubert la vreo opt anișori. Se uita de sus la Hubert, nu numai fizic, ci și moral. Avea un costum fățos, care sugera mari finanțe, în timp ce în vestimentația lui Hubert urla azilul de săraci.

— Am zis că mă grăbesc, a mârâit el, holbându-se la Hubert cu repulsie, de parcă l-ar fi văzut cu scorpioni la nări, și adresându-i-se zgripțuroaicei de la ghișeu: Am venit după dolari, Madam Robert.

— Hai să-ţi arăt ceva, a propus Hubert în timp ce săritorul-peste-rând încerca să şi-l scuture de pe braţ, ca pe-un strop de apă.

Hubert stătea calm, în timp ce prinsul lui devenea năbădăios. Parcă ar fi interpretat amândoi o secvenţă de coregrafie modernă (ca acele companii care reuşesc să deturneze fonduri publice fără să riste sentinţa cu închisoarea). Nostimada e că tipul ameninţa deja să cheme poliţia, când Hubert l-a pliat în două ca pe un şezlong, cu un genunchi rapid în scrotville.

— Hai să-ţi mai arăt ceva.

Şi Hubert a scos revolverul.

— Vezi asta? Ai şi tu unul la fel? Dacă nu, înseamnă că n-ai avut noroc azi.

I-am luat dolarii, plus costumul.

— Când ai apăsat pe alarmă? a descusut-o Hubert pe păstoriţa bancnotelor, care se comporta de parcă ar fi înghiţit un semnal-de-alarmă cu totul. Nu te speria, vreau doar să-i cronometrez.

Ne-am plimbat pe îndelete până afară, spărgători peripatetici, infractori iubitori de mediu; am scurtat drumul printr-un bloc de apartamente şi am aşteptat sirenele.

— Zece minute! a exclamat Hubert. Cum e posibil aşa ceva? E revoltător. Ce deştept sunt că nu plătesc nici un impozit.

Hubert a plecat să mai facă nişte cumpărături, iar eu m-am dus s-o sun pe Jocelyne.

Ai învăţat măcar ceva?

Printre răzleţele, utilele date pe care le-am colaţionat cât am stat închis în acest Eddie Coffin: indiferent dacă au privirea aceea de mii-de-puţe la activ, puţine femei nu

prețuiesc (w) florile (x) invitațiile la restaurante elegante (y) joaca de-a limbile (z) apelurile telefonice pline de solicitudine.

Tot Montpellier

După ce mi s-a bucătărit acasă, m-am întors la apartament a doua zi, reflectând că pentru multe cupluri din secolul al douăzeci și unulea experiența culinară om-la-om a ajuns faza supremă de atașament.

Hube mi-a recomandat viguros să gust din niște brânză de capră pe care o recumpărase. Deschizând eu ușa de la frigider, am găsit un șobolan care mânca brânza. N-am prea avut de-a face cu rozătoarele, mai ales cu aceste vermine notorii, dar în general tiparul a fost acela în care omul, șeful, paznicul creației, botezătorul se ivește, iar ordinele inferioare își iau tălpășița.

Șobolanul, lucios și confortabil, de parcă ar fi fost într-o mânăstire budistă, era înveșmântat în hârtia de ambalaj și nu a renunțat la molfăit când am apărut și eu pe-acolo. M-am uitat urât la șobolan, așteptând s-o tulească, dar nu-l intimida pe el un filozof fără nume ca mine.

Am strigat după ajutor înarmat: „Hube!" Șobolanul a catadicsit să reacționeze acum, dar a acționat într-un mod care mi-a amintit de Hubert când a întrebat de alarmă în ziua precedentă: șobolanul s-a șters pe mustăți și, pe urmă, s-a topit foarte calm prin spatele frigiderului și printr-o mică spărtură prin care a dispărut până să vină Hubert, furios că rămăsese și fără bucata asta de brânză.

Și-a petrecut aproape tot restul zilei mutând mobile, ascultând pereții cu un pahar și smulgând scândurile din podea, ba chiar, după ce-a montat un silențiator la revolver, trăgând niște gloanțe într-o porțiune de zidărie dărăpănată.

După aceea s-a apropiat momentul când trebuia să optez între a asculta civilizaţia sau a ieşi la o băută.

Rapidă opţiune. Hubert a sugerat localul lui, unde m-a asigurat că puteam găsi o Blanche de Garonne.

Macheală

Se zice că pilangiii se pot lăsa dacă vor; eu zic că dacă se pot lăsa înseamnă că nu sunt pilangii. Poţi spaţia spaţiile dintre pahare, dar când ai ajuns prizonierul sticlei nu mai ai scăpare. Mariaj sincer.

Am ajuns la disperare, nu fiindcă eram un beţivan (căci în gradaţiile degradării nu-i chiar aşa de rău, e posibil să te îneci liniştit şi în lacuri mici), ci pentru că nu puteam face nimic în privinţa asta.

Simţind că nu avea cum să înrăutăţească lucrurile mai mult, am participat şi la o întâlnire odată, unde am fost îndemnat să vorbesc despre ce găsesc eu aşa de atrăgător la pileală. Probabil că am fost foarte convingător, din moment ce imediat ne-am dus cu toţii direct la cârciumă.

Tot Montpellier

Localul lui Hubert arăta exact cum ţi-ai fi imaginat: pereţi uşor de spălat cu furtunul, moşulici pişicheri şi noduroşi ţinând strâns paharul cu băutura care reprezenta simbria lor din acea zi.

— Lumea mă cunoaşte aici, a zis Hubert cu mândrie.

Întrucât nu eram acasă, ca să mă ţin de pandecte, am fost nevoit să beau câteva beri. Având remuşcări că beam, am mai băut câteva. Aveau un stoc de bere de la trapişti

care, în afară de metoda de a te da cu capul de pereți, este cel mai eficient mod de a căpăta acea detașare necesară pentru meditație.

Hube avea categoric dreptate în privința celebrității lui în lumea birturilor. Când a ieșit de la toaletă, a fost imobilizat de patru bătăuși, înșfăcat de reverele hainei, săltat în sus pe lângă perete și scotocit bine ca să rămână fără arme.

— Ghici ce, Hubert! a zis cel-mai-șef dintre ei. Frédéric își vrea marfa înapoi. Uite care-i târgul: tu ne dai totul înapoi și banii tăi – noi nu-ți rupem decât piciorul. Nu dai marfa, îți rupem tot.

Și, demontându-i mâna lui Hubert, și-a azvârlit-o peste umăr.

— Ești foarte fragil, Hubert. Ți-a mai spus vreodată cineva asta?

Caftelile din baruri

N-am prea avut de-a face cu ele. Cred că acest cuvânt – cafteală – implică să dai (ori măcar să încerci să dai), dar și să încasezi; eu n-am fost niciodată decât la capătul de primire.

Firește, există anumite părți în Londra unde a bea un pahar înseamnă s-o cauți cu lumânarea. Printr-o neglijență birocratică, aceste zone nu sunt marcate, așa că nu-ți dai seama dacă ai nimerit în vreuna decât când ai ajuns pe podea cu mucurile de țigară și încerci să fii cuviincios și să sângerezi intern în timp ce iei șuturi.

Mi-aduc aminte cum am zăcut odată pe trotuar în Catford (unde mă lăsase poliția după ce mă târâse afară dintr-o cârciumă), privind cum fulgii de zăpadă pluteau rostogolindu-se în jos, în acel Ajun de Crăciun, gândin-

du-mă cât de frumos era totul şi că, dacă n-aş fi fost aşa de beat, aş fi suferit prea rău de durere şi orgoliu rănit, fără să mă mai bucur de peisaj.

Singura dată când am încercat să particip (în rol de consilier), a fost atunci când îl sugrumau pe Zak pe o masă de biliard mecanic. Zak era genul de american care se simţea incapabil să mai ajungă înapoi în ţara lui. Făcuse stagiul militar în Vietnam (în timp ce toată familia lui murise într-un accident de maşină), trei ture la rând, ultima lui misiune fiind aceea de instructor în lupta neînarmată.

În mod limpede, oponentul lui habar n-avea că Zak era antrenat să ucidă cu mâinile goale, din moment ce se părea că nu întâmpină nici o dificultate în a-l strangula. Eu şedeam deoparte, savurând spectacolul, deoarece vânzoleli de acest fel nu vezi pe la Cambridge şi pentru că abia aşteptam ca Zak să-i vină de hac.

După un timp, când Zak se învineţea deja, mi-a trecut prin minte că aptitudinile lui de autoapărare îşi luaseră poate liber în acea seară şi că era cazul să fac totuşi ceva. L-am bătut uşor pe umăr pe sugrumătorul lui.

— Mi se pare corect să îţi spun că prietenul meu e expert în lupta corp la corp.

Neîndoielnic, sugrumătorul nu a realizat că participarea mea urmărea doar să-l prevină. Brusc, mi-a mirosit a nas spart. Totuşi, pocnindu-mă pe mine, acţiunea de sufocare aplicată celuilalt a devenit imperfectă, ceea ce i-a dat şansa lui Zak de a-l băga în spital cu nişte figuri de box neconvenţional.

Tot Montpellier

— Vă previn, a zis Hubert, vorbind prin reverele de la haină, nu-i bine ce faceţi.

Cvartetul râdea. Nu un râs fals. Se vedea clar că asta era una dintre fazele favorite în branșa lor de activitate.

Cu filantropia umflată de beri, aveam convingerea că i-aș putea convinge pe toți să stea frumos jos și să se bucure de iubirea frățească. Uitându-mă la șeful lor, nu mi s-a părut a fi soi rău. Avea și el familie, probabil. Și nici nu era asta distracția lui favorită, probabil. Nu se dădea el în vânt, probabil, să-și petreacă serile umblând după unul sau altul, amenințându-i, smulgându-le de tot membrele artificiale și pe urmă snopindu-i în bătaie. Ar fi preferat desigur să fie la el acasă, unde să se uite la televizor sau să-și ajute copilașii la teme.

M-am dus spre ei ca să intervin, însă picioarele mele căpătaseră o formă ciudată, așa că mi-a luat mai mult timp decât prevăzusem ca să ajung acolo și nici n-aveam cea mai bună postură.

— Nu-i nevoie de asta, zău, i-am povățuit eu, pe cel mai jovial ton cu putință, când am ajuns în pragul prezenței lor.

— Am dat de bucluc acum, băieți, a zis șeful. A venit gorila.

Am încercat să susțin vesel că nu era deloc nevoie, în timp ce șeful opina că era necesar și își stingea țigara pe capul meu.

— Degeaba ai tu trei amici, că tot fără dinți o să rămâi, a zis Hubert, cocoțat încă la jumătate de distanță între tavan și podea.

Șefului i s-a părut chestia asta tare caraghioasă, așa că și-a făcut pârtie printre părtașii lui ca să-l încerce pe Hubert cu un deget gros.

— Și ce-ai de gând să faci, schilodule, să-ți verși sângele pe mine?

O întrebare făcută să-ți taie răsuflarea, mai ales dacă ești familiarizat cu asemenea replici de tavernă care prevestesc scoaterea cuțitelor.

Hubert a prins privirea barmanului.

— Scuze, Jean, i-a zis el.

Tipii făcuseră o greşeală. Îl mai lăsaseră cu o mână.

Hubert a fost incredibil de iute. A înşfăcat o sticlă de pe masa zincată şi s-a trosnit cu ea în cap. Fusese aşa de iute, încât n-ar fi fost nici o problemă să-l fi trosnit cu sticla, să zicem, pe şeful cvartetului, în schimb. Eu, la fel ca toţi ceilalţi, am presupus că făcuse o confuzie. Cioburile de sticlă cădeau, în timp ce o caracatiţă de sânge i se prelingea în jos pe frunte.

— Bravo, a măcăit şeful, riscând să facă pe el. Şi la bis, îţi rupi singur piciorul?

— Am ceva foarte fatal, foarte modern, transmisibil prin sânge, a zis Hubert.

Ca un expert, s-a oprit câteva secunde pentru ca vorbele lui să-şi facă efectul în mintea lor. Pe urmă, ţâşnind în sus, i-a tras un cap şefului. O lovitură cu capul demnă de mari maeştri în lovituri cu capul, cu sunetul distinctiv al unei feţe boţite şi al unei lucidităţi anulate. Un minunat tribut adus puterii minţii, atunci când e aplicat adecvat, în spatele unei frunţi groase.

Ceilalţi n-au rupt-o la fugă. Din reflex, presupun.

Aveau un fizic de zdrahoni, aşa că, dacă l-ar fi pocnit pe Hubert, precis l-ar fi făcut zob. Dar nu l-au pocnit. Unul dintre ei m-a pocnit pe mine, într-adevăr, în mod persistent, dar eu mă bucuram s-o încasez aşa, în timp ce Hubert se ocupa de ceilalţi doi. Unul dintre ei a căzut jos grămadă schelălăind, când Hube i-a sondat coapsa cu briceagul şi i-a tăiat artera (nu-l scotociseră suficient de bine). Al doilea s-a ales cu două degete băgate, mai adânc decât se consideră îndeobşte normal, în globurile oculare şi în zonulele lui Zinn, plus dinţii lui Hube în ceafă. Agresorului meu i s-a muşcat nasul, după care, împreună cu camarazii lui, preocupat de durere, au primit un

tratament cu cizma de la Hube, ceea ce le-a uşuit temporar datele senzoriale din zona Montpellier.

— Nu uitaţi, a zis el. Eu am trecut pe la pârnaie.

Precizarea aceasta a fost inutilă.

Chiar şi în cea mai bună formă a lui, Hubert nu arăta deloc în formă bună. Acum arăta chiar sinistru, plin de sânge şi gâfâind de furie; o bună exemplificare a modului cum, în luptele clandestine, cine se mişcă atomic câştigă.

M-a ajutat să mă ridic în picioare, în timp ce barmanul i-a adus mâna înapoi. Am observat în oglindă că nu mă alesesem doar cu un ochi negru, ci că eram şi negru la faţă. M-am ridicat pe jumătate: nu eram în stare să stau drept. Podeaua mi se părea comodă.

— I-am avertizat, zicea Hubert. El m-a tras pe sfoară. De-asta am vrut să i-o fac. Revolverul pe care mi l-a vândut? Nu funcţiona. Mi-a spus-o el când m-am dus înapoi după gloanţe.

I-a aruncat barmanului un teanc de bani.

Să dai bătaie şi să mănânci bătaie e tare obositor. Ne-am retras, permiţându-le altora să descopere cine ce urme de sânge lăsase.

??????????????????????????

— Dă-mi măcar scurtăturile, îmi tot spunea Hubert.

Doar fiindcă pretindem că e nevoie de ani pentru a studia filozofia la universitate ca să putem avea o slujbă, chiar înseamnă că aşa şi e? Normal e ca, dacă ştii un lucru, să îl poţi disemina într-o culegere cu preţ redus.

Dintr-o perspectivă caritabilă: noţiuni fundamentale editate de Eddie, concepte edificate de Eddie, crema gândirii apusene, din iureşul lecturii.

Dintr-o perspectivă necaritabilă: artificii de Crăciun, hrănire-cu-linguriţa, piticii de ipsos ai intelectului.

Îmi trece prin minte că, având în vedere solicitările exercitate asupra timpului nostru liber, nişte hituri filozofice *Top Ten* de mărimea unui portofel, bune să încapă în poşetă, ar putea fi o afacere profitabilă. Am mâzgălit în fugă câteva dintre cele mai însemnate prozificări:

1. *„Hoc Zenon dixit": tu quid?* (Seneca)

2. On ne saurait rien imaginer de si étrange et si peu croyable, qu'il n'ait été dit par quelqu'un des philosophes (Descartes).

3. ... και παντ, ειναι αληθη (Protagoras).

4. Stupid bin ich immer gewessen. (Hamann).

5. Σκεπτομαι (Sextus Empiricus).

6. Temistocle conducând o cvadrigă trasă de patru prostituate prin agora din Atena în toiul activităţii.

7. Wenn ich nicht das Alchemisten-Kunststück erfinde, auch aus diesem – Kothe Gold zu machen, so bin ich verloren (Nietzsche).

8. Cinez, joc o tablă, conversez şi sunt vesel cu prietenii mei; şi când, după trei sau patru ceasuri de amuzament, revin la aceste speculaţii, mi se par atât de reci, de încordate şi de ridicole, încât inima nu mă lasă să mă mai adâncesc în ele. (Hume)

9. Infirmi animi est pati non posse divitas. (Seneca)

10. Există măcar vreuna dintre faptele noastre trecute pe care să o păstrăm în memorie? (Hume)

11. Dumnezeu ştie tot (Ibn Khaldun).

12. Secundum naturam vivere (Seneca).

13. Si fallor, sum (Sf. Augustin).

14. La lecture de tous les bons livres est comme une conversation aves les plus honnêtes gens des siècles passés (Descartes).

15. Impera et dic, quod memoriae tradatur (Seneca).

Prin urmare, acesta e plutonul pe care trebuie să-l îmbucătățesc. Este interesant că Seneca figurează de atâtea ori. Zero ca înțelept, un ratat pe noul front al sevei cenușii, nu poți să nu recunoști totuși că, în postura lui de comentator și vânzător de idei, Seneca este imbatabil.

1. Aceasta este incontestabil fraza-top din *biz*. Maximum maxim. „Asta e ceea ce a spus Zeno, dar tu?" S-ar putea să nu fie prea ușor de decis la care Zeno se referea Seneca, însă indiscutabil această întrebare redă perfect chintesența problemei. Nu lămurirea contează aici, ci participarea. Forța marilor grei ai Antichității nu trebuie doar admirată, ci e nevoie să accepți provocarea și să-ți măsori puterea minții cu ea. Prozificările titanilor nu fac mai mult decât niște haltere pe care le ții sub pat, în loc să le salți în sus.

4. Stupiditate, numele tău sunt eu: Hamann făcându-și numărul socratic (dar aducându-ne aminte, de asemenea, că inteligența, cât de multă ar fi, tot nu te poate scuti de stupiditate), și dacă ai norocul să cari după tine o aroganță masivă, o senzație cotidiană, cum a fost cea glorificată frumos de Sf. Augustin în 13. (Dacă sunt în pat cu hipopotamul, atunci sunt) acoperit mai bine de René, producând unul dintre cele mai geniale bancuri. Trebuie să te prinzi corect de monostih. Posteritatea nu suportă decât ceva care să încapă pe cartonașul de sub bere. Îți trebuie expresia populară. Pentru tricouri.

12. Trăiește în concordanță cu natura. Asta-i o chestie perenă. Ai parte de-așa ceva pretutindeni: problema e să te decizi ce este natura. Găsește pe unii să-ți spună și dă-le toți banii. Excelentă expresie bună-la-toate răspândită masiv printre condamnați și impostori de toate națiile. De asemenea, acest senecaism încapsulează filozofia de modă veche care promite să facă om din tine, să-ți deagonizeze viața, să-ți dea un tonic, spre deosebire de lumina de închiriat a lui Ludwig și clarificarea de tipul „ce vezi aia primești".

11. Dumnezeu ştie tot. Dintotdeauna o eschivare populară şi bună de invocat pentru a evita să nu fii linşat, ars pe rug, mitraliat şi aşa mai departe, doar dacă nu trăieşti într-o societate în care clericii s-au dedat la munca de asistenţă socială. Aşa ceva trebuie însoţit de „audacter deum roga" – Seneca. Apelează cu tupeu la Dumnezeu, o atitudine nicidecum limitată doar la practicienii acestui *biz*, singurul refugiu pentru cei mai mulţi dintre noi. Frapant la *biz* este faptul că, în ciuda mânuirii permanente a raţiunii, cu tot scandalul apropo de dovezi şi cu toată bravada intelectului, nu poţi face nici o mişcare prin istoria filozofiei fără să nu te împiedici de misticism, spectaculozităţi spectrale şi vaiete pentru ca autorităţile celeste să facă ordine în universul nostru secretizat de secrete.

6. Temistocle gonind prin agora într-un vehicul cu târfo-putere. Nimic de-a face cu filozofia, desigur. Dar ce idee!

??????????????????????????

Tot Montpellier

Singurul sfat pe care îl pot oferi, dacă s-ar întâmpla să cumperi un ziar până să te fi trezit de-a binelea şi să descoperi pe prima pagină o fotografie de-a ta bine retuşată, unde eşti identificat drept un răufăcător dur, pe care toţi cetăţenii de bună-credinţă sunt chemaţi să-l toarne la poliţie, singurul sfat, aşadar, în acest caz este să nu intri din greşeală în vreun stâlp de iluminat (cum am făcut eu). Nu e bine să reacţionezi exagerat la ziarele regionale.

Eram curios de unde făcuseră rost de fotografie. Era veche și arătam chiar gigea (pentru mine). Se mai vedea încă în jurul ochilor speranța vagă de a face treabă în *biz*. Promisiunea nu se evaporase complet. Un cap nedeclarabil drept unul care nu va reuși să răzbească.

Curând, am realizat că era fotografia de reclamă de la cartea mea. Probabil că editura le-a furnizat bucuroasă clișeul.

Treci peste trecut 1.1

Jocul literar. Inconvenientul la o carieră în filozofie este că ți se pretinde să produci hârtii: ești propria ta tipărniță. Calitatea nu are ce să-ți dăuneze, însă spațiul-pe-raft contează cu adevărat. Statura ți se ridică vârându-ți hârtii sub tălpi.

Când m-am rereererereîntors (la puterea a zecea) la Cambridge de la Londra, într-o luni, am găsit o scrisoare conținând un contract prin care se stabilea ca eu să scriu o istorie a gândirii. Nedumerit, am presupus că impresionasem pe careva la un chef. Era perioada în care îmi petreceam mult timp trăncănind aiurea pe la chefuri. Bani, un avans *zam-zum-mim* pentru o semnătură? Treaba mi se părea o afacere bună, un bonus că fusesem beat-cui.

Totuși, curând a ieșit la iveală că atâta doar se cerea de la tocul meu, mai degrabă decât de la persoana mea, adică o rundă rapidă de măcel filozofic prin veacuri. Un fleac.

Avansul pentru carte era nefiresc de mare și a cauzat cantități plăcute de resentimente printre colegii mei, cu Featherstone în frunte. Am cumpărat o ladă de Château Lafite '61 și am dat-o gata în două zile (ironia este că nici măcar nu-mi place Château Lafite; nici nu cred că-i pla-

ce cuiva). Am consumat-o într-o singură şedinţă şi zăcând pe jos. M-am pilit şi m-am pişat de toţi banii – cu precădere prin costumul meu cel mai bun. Eram un bărbat de vârstă mijlocie în care se adunase toată suferinţa lumii.

Pilealogia

De ce bei? am fost întrebat. Fiindcă (a) îmi place şi (b) e greu să te opreşti. Când îţi crapă buza după băutură, nu poţi să de duci la prăvălia din colţ şi să cumperi vreo două kile de sens, un pachet de panaceu, o conservă de rezoluţie. O soluţie pentru plaga ta este greu de găsit, dar soluţii există. Nu poţi merge nici o sută de metri fără să nu găseşti vreun loc de unde să-ţi poţi procura soluţii zimurgice: magazine de băuturi, cârciumi, supermaketuri, restaurante. Civilizaţia este o construcţie prevăzătoare pentru producţia şi distribuţia de alcool.

Dulapul cu profunditãţi e gol

Două mii cinci sute şaptezeci şi nouă de ani – şi numărătoarea continuă. O grămadă de timp dacă ar fi să stai fără băutură sau să aştepţi autobuzul, dar n-ar fi în schimb nici măcar o clipită pentru planetă, gazda noastră. Nici măcar cât un saros babilonian. Iau data de 585 î.Chr. ca punct de pornire, când Thales le-a prezis ionienilor o eclipsă.

Thales, deţinătorul de card numărul unu, cetăţean al Miletului de pe coasta ioniană, primul om prins gândind sistematic de către posteritate, întâiul filozof. Firesţe, a

săltat şi el ideile de la cineva; nu aşa se dă o asemenea lovitură, dar nu avem dovada. Indiferent la ce performanţe au ajuns echipajele de mesopotamieni, hinduşi şi chinezoi, nu de la ei ne alimentăm noi direct. Toţi din *biz*, chiar dacă îl respectă sau nu, au dus mai departe ştafeta preluată de la el. Pentru truditorii uitaţi care s-au nevoit în operele bune ale sevei cenuşii: să-şi găsească un serviciu de PR mai eficient sau materiale de scris mai rezistente în timp.

Deşi, bineînţeles, şi anul 776 î.Chr. este un bun candidat: apariţia Jocurilor Olimpice. Multe cetăţi, o singură limbă şi competiţie. Urale pentru învingători, huiduieli pentru ceilalţi concurenţi. Datul din coate şi înjurăturile alimentează civilizaţia. La întrecere, de la pajiştile de pe Olimp până la câmpurile aride de pe lună. Grecii şi persanii. Atena şi Sparta. Roma şi Cartagina.

Dacă o fi scârţâit ceva la un moment dat, am uitat.

Lanţurile literelor

Editura a dat de urmele mele până la urmă şi m-a întrebat de carte, cum era ea, unde putea fi găsită. Am parat cerându-le încă nişte bani, pur şi simplu ca să am şi eu ceva de spus în afară de – nu-mi găsesc maşina de scris şi, chiar dacă aş găsi-o, n-am bandă la ea, iar tasta de „a" şi de „z" nu funcţionează.

Nu ştiu dacă am fără să-mi dau seama talentul de a vorbi fermecător sau dacă nimerisem peste o editură neobişnuit de risipitoare, cert e că mi-au mai trimis nişte bani.

Am cumpărat zece lăzi de tequila, curată spălare de creier, care m-ar fi curăţat de tot dacă nu s-ar fi întâmplat ca o cohortă de beţivani utili să nu se fi oferit să petreacă weekendul cu mine la o vilă de lângă South Zeal.

Nu e un fapt care să fi fost larg promovat, dar în acel weekend noi am creat, pe vreo nouăzeci de metri pătraţi, timp de câteva ore, pură benevolenţă intergalactică, euforică, centrală, fraternă.

Poanta apropo de semnarea unui contract este că lucrul acesta îi poate induce în eroare pe oameni, făcându-i să creadă că s-a convenit ceva.

Ca răspuns la misivele lor, am mârâit să-mi mai dea bani, deja mai bădăran. Nădăjduiam să se sature de mine până la urmă, dar nu, cecurile soseau neabătut.

Într-o oarecare măsură, mi-am făcut-o cu mâna mea. M-am muiat într-adevăr şi le-am trimis o schiţă (pe care mi-o încropise cel mai începător dintre colegii mei cercetători). Tipii de la editură mi-au răspuns trimiţându-mi catalogul lor, în care se anunţa că va apărea titlul meu. Primirea catalogului a devenit un eveniment anual. Există o parte din mine căreia îi place să facă lumea fericită, aşa că atunci când cei de la editură mă întrebau dacă lucrarea va fi gata eu spuneam „da", oferindu-le astfel o epocă de satisfacţie.

Alternând cu cataloagele, mă sunau la telefon diverse femele disperate, unele izbucnind în lacrimi, altele ameninţându-mă cu ura aceea guturală şi mârâită care precedă înjunghierea febrilă cu un cuţit de bucătărie bine ascuţit. M-am simţit atât de vinovat, încât după patru ani m-am dus la biblioteca universităţii şi am copiat câteva pagini dintr-un studiu din secolul al nouăsprezecelea despre gândirea medievală, scris de un reverend, actualizând doar nişte verbe.

Pe urmă, într-o bună zi, am primit un telefon de la o voce scoţiană care s-a prezentat drept noua mea asistentă socială. „Ce-ar fi să bem un pahar?" O femeie care ştie cum să-l ia pe un filozof ursuz, m-am gândit eu.

Vasăzică, ajungând eu la sediul lor m-am trezit că eram ţinta unor priviri de care nu poate avea parte decât

unul care întârzie de şapte ani să predea o carte şi care a fost beneficiarul unor avansuri mici, dar cumulativ obscene şi ruinătoare.

Faptul că am ajuns la editură şi că ţineam în mână un pahar de vin roşu au fost ultimele mele amintiri accesibile pentru o bucată de vreme. Am plasat greşit o sumedenie de momente din punct de vedere mnemonic. Am o idee tulbure despre motivul pentru care în avioane e foarte cald sau foarte frig, plus nişte senzaţii mai vagi de disconfort şi dezorientare.

Apropo de frig şi disconfort, nişte raportări suplimentare au fost primite de la corpul meu şi, în timp ce luciditatea mea le studia serios, simţurile îmi transmiteau o imagine cu mine legat în cătuşe de un calorifer, într-o casă goală, cu pereţi albi. Cătuşele păreau un instrument oficial de imobilizare a filozofilor, ceea ce m-a făcut să presupun că mă aflam într-o închisoare înapoiată şi dură. Mă întrebam cum avea să reacţioneze faţă de mine cel mai apropiat Consulat britanic.

Pe urmă, tânăra care era editorul meu curent şi-a făcut intrarea.

Matolelile – dintr-o perspectivă necaritabilă: printre nenumăratele pedepse ce trebuie îndurate când te matoleşti este şi inconvenientul că poţi fi răpit cu uşurinţă.

Matolelile – dintr-o perspectivă caritabilă: nu se poate nega că de la consumul consumant de băutură nimereşti foarte adesea în nişte locuri până unde n-ai fi visat vreodată să-ţi cumperi bilet.

Am luat micul dejun odată pe peronul gării din Zürich (şi chiar vreau să zic *pe*) cu un păsărar din Glasgow, care, înainte să fim goniţi de-acolo de poliţie, a ridicat în slăvi efectele băuturii asupra călătoriilor în jurul lumii (traduc): „Ai necazuri doar dacă te trezeşti din beţie; în cazul acesta, nu mai poţi călători pe gratis. Şi mai e adevărat totuşi că, dacă vrei să ajungi acasă, s-ar putea să du-

reze cam mult. Dar dacă bei în continuare, până la urmă tot nimereşti". Omul făcuse croaziere pe cel mai lung fluviu din lume, Alcoolul, care curge prin orice oraş din lume, debarcând pe rând la Oslo, Tanger, Suva, Alice Springs, Veneţia.

Matolelile – promovarea înţelegerii universale: În Seul, la un chef, unde ori persoanele care mă invitaseră nu erau prezente, ori pur şi simplu nu locuiau acolo, m-a luat un domn care m-a dus în apartamentul alăturat şi a început să-mi arate bunurile lui electrice (avea rânduri întregi de aparate de radio, ceasuri deşteptătoare, casetofoane) şi pe urmă, deschizând frigiderul, mi-a prezentat cantităţile imense de carne pe care le avea acolo. Nevastă-sa se uita la televizor. Nu sunt lămurit dacă omul înţelegea că eu nu înţelegeam nici un cuvânt din ce spunea el, fiindcă şi el era aghesmuit bine. Nu-mi dau seama nici dacă discursul lui era de ordin economic sau filozofic, însă eram suficient de beat încât să mi se pară interesant.

Pe urmă am plecat amândoi cu maşina, deplasându-ne cu viteză mare, timp de două ceasuri, până în alt oraş, unde m-a abandonat, în toiul nopţii, fără nici un ban, fără nimic de băut, fără nici un indiciu despre unde eram, fără nici un cuvânt în coreeană. Zâmbetul pe care mi l-a adresat când s-a îndepărtat cu maşina m-a determinat să cred că omul acela era convins că îmi făcea o favoare.

Matolelile – bune să-ţi faci prieteni: odată am cunoscut un laureat al Premiului Nobel, pe o bancă într-un parc din Kilburn. Era Premiul Nobel la chimie sau fizică pentru anul 192şiceva, pe numele de Zsigmondy, pare-mi-se; colegul meu de pe bancă îl câştigase la cărţi. „Pe care-l prind că se duce în Franţa după ce divorţez, îl omor", a zis el printre alte lucruri, oferindu-şi buzelor ocazia repetată de a prinde strâns gâtul unui recipient cu carbinol.

Era o mare dilemă: aveam senzaţia că fusesem împins să cad de la sute de metri, aşa că am acceptat o duşcă de

carbinol, scuipându-l însă afară până să-mi ajungă pe limbă. Mi-era scârbă de mine, pe de o parte fiindcă vrusesem să gust din alcool, iar pe de altă parte fiindcă nu mă încumetasem să-l și ingerez. Viața universitară, citind Zegabenus despre Z, am înțeles atunci, mă vlăguise în așa hal, încât nici să mai pilesc cumsecade nu mai eram în stare. Câștigătorul mi-a oferit o tabletă de Vitamina C: „N-ar strica să ai mai multă grijă de tine, da?!"

Cătușe versus filozofie

Categoric, în situația legării-unui-filozof-de-calorifer, cătușele câștigă; ele sunt supremul instrument retoric pentru a ajunge la juxtapunere.

A fi răpit

Dacă tot trebuie să se întâmple așa, eu unul subscriu pentru o tânără atrăgătoare pe post de răpitoare, deși de preferință nu una care să te pună să scrii o carte.

Lanțurile literelor

Vasăzică, eram privat de băutură, capturat într-o casă, lipsit de lichidul hiperspațial cu care puteam căpăta acces la călătorii fără bilet.

— Dr. Coffin, ești leneș... nesăbuit... bețiv... vrednic de dispreț.

Aşteptam răbdător să apară ceva la care să pot obiecta, însă în desconsiderația ei nu s-a ivit nimic care să poată fi contestat.

— Eşti pe insula Barra. Eşti la mulți kilometri distanță de cel mai apropiat magazin de băuturi, chiar dacă ai reuşi să te descătuşezi. Ai o problemă: eu. Şi eu am o problemă: tu. Am putea să ne desproblemăm. Mie îmi place să lucrez în domeniul editorial, dar tu eşti un impediment, de fapt îmi periclitezi cariera. N-am văzut vreodată pe cineva aşa de refractar la înnegritul hârtiei ca tine, n-am văzut pe nimeni care să absoarbă atâtea fonduri ca tine. Acum am sarcina să scot o carte din tine. N-am vrut aşa, însă slujba mea depinde de asta. Am încercat să fiu prietenoasă, am încercat să fiu aspră, am încercat să te las în pace, am încercat să te sâcâi...

— Mi-aduc aminte de lăsatul în pace, dar nu prea pot localiza partea cu sâcâitul sau...

— Ai o memorie extrem de selectivă.

— Orice memorie este extrem de selectivă, am zis eu, încercând o zvârcolire. Altminteri ar fi vai de capul nostru, fiindcă la asta-i bună memoria, să poți uita, altfel am fi îngreunați de mult balast – numere de telefon, toate dățile când ne-am spălat pe dinți, ritmuri populare, toate dățile când ne-am suflat nasul, tavane, mobile, cumpărături, toate dățile când am aşteptat să vină autobuzul, muncă...

Şi glasul mi-a pierit, simțindu-mă vlăguit şi incapabil să lansez un bliț retoric de pe podea.

— Cu riscul de a-ți istovi memoria, permite-mi să reiterez faptele esențiale. Ai avut şapte ani şi cel mai mare avans care s-a dat vreodată la noi. Noi am avut treizeci de pagini, prost dactilografiate şi la trei rânduri, din care nu se înțelege mai nimic.

— Hai să angajăm pe cineva care să găsească niște ilustrații drăguțe... ca să mai înviorăm un pic textul.

— Dr. Coffin, noi, dar mai ales eu, avem nevoie de o carte. Cărțile încep de la o lungime de patru ori mai mare, decât ceea ce ne-ai predat dumneata.

— S-ar putea să avem păreri diferite.

— Nu, putem să ne așezăm frumos și să scriem. Faci zece pagini, mănânci o masă. Când o să ai gata două sute, poți să-ți iei la revedere de la calorifer.

Am defectele mele (puține sunt cele pe care să nu le am), dar în multe privințe sunt rezonabil și imperturbabil. Cu voie bună, am condus un colocviu de pe podeaua rece, imobilizat și legat cu cătușe de un calorifer. Poate că personalitatea mea rămăsese deconectată; însă brusc egoul meu a țâșnit din cușcă și a lătrat. M-au apucat pandaliile și am făcut un scandal monstru.

Știți voi cine sunt eu?

Aceasta este o stratagemă riscantă. Simultan cu parașutarea, trebuie să fii sigur că va și funcționa, altminteri nu faci decât să îți multiplici disconfortul revoltător de mult. A fost singura dată când am pretins că sunt important; joaca mea de-a demnitatea n-a dus decât la pură insultă.

Oricum, dacă tot e să îți pierzi orice demnitate, să pari complet ridicol și să fii văduvit de toate atributele cultivate, ajungând în schimb să bați câmpii patetic, puține locuri sunt mai nimerite decât o casă din Barra cu o audiență de o persoană ca să te descurci mai ușor.

Toți avem momente când ne-ar plăcea să fi intrat în pământ și să ne fi cufundat în cea mai adâncă uitare. Dacă în vreo viață de apoi, ar fi ca existența mea să fie redifuzată în reluare integral, aceasta este singura secvență care m-ar durea efectiv (împreună cu un episod din ado-

lescenţă, implicând un pepene verde, după ce primisem asigurări că legăturile romantice erau posibile).

Lanţurile literelor

Am făcut spume vreo patru minute. Pe urmă am fost prea epuizat ca să mai perorez, aşa că m-am bosumflat suficient pentru un orăşel în cinci minute. Totuşi, fiind un profesionist, nu m-am putut amăgi ignorând rapiditatea cu care mă apucase deja pofta să beau ceva. Am făcut o tentativă de negociere. N-a ţinut.

— Eu nu te-am răpit, dr. Coffin. Nimeni n-ar putea crede că un firicel de fetişcană ca mine ar fi în stare să forţeze un monstru de erudiţie ca dumneata, un bărbat cu un trecut de violenţă, să facă aşa cum vrea ea. Există martori cu duiumul care te-au văzut cum ai călătorit zelos până aici, cu sticla de malţ în mână. Nu te pot face să scrii, dar te previn, sunt în vacanţă două săptămâni, or asta înseamnă foarte mult timp pentru un om în situaţia dumitale.

Am cântărit bine lucrurile: pe care bifurcaţie ai şanse să te „doară" mai puţin, fumegând-refuzând-îndurând sau capitulând şi mâzgălind? Poate că asta era naşterea indusă a unui opus măreţ.

— Nu mai vreau mâncare, am zis eu eroic-stoic. Adu-mi ceva de băut.

Aveam un nou contract. Am rămas tot pe pardoseala inclementă şi, cu un volum din *Shorter Oxford English Dictionary* (Marl-Z) drept pupitru, am încercat să scriu cu sticla de whisky vizavi de mine în cealaltă parte a camerei, oneros când te simţi ca şi cum ai fi la zece metri sub apă.

Folosind cuvinte mari, litere mari şi o mulţime de repetiţii, ajunsesem unde se putea ajunge cel mai departe pe pagina zece, când ea a reintrat.

— Asta-i Renaşterea, am zis eu, arătând morocănos spre hârtii. Sticla, te rog.

În timp ce mă milogeam, ea analiza foile.

— Nu reușesc să descifrez nimic, a declarat ea. Nu pot citi nici un cuvânt, în afară de unul care pare „mușcată" și care nu poate fi așa.

I-am reamintit, în timp ce mă zvârcoleam pe jos și mă afundam în noi adâncuri de înjosire, că nu-mi ceruse zece pagini *lizibile*. Mi-a adus o mașină de scris și o măsuță joasă.

Am mai tras o criză de nervi de toată drăgălășenia, fiindcă nu-mi convenea deloc să dactilografiez paginile alea, după care am trecut prin niște clipe și mai nimicitoare când am realizat că nici eu nu înțelegeam ce scrisesem acolo. Am sprintat peste pagini, fiindcă, orice-ai face, dorința de a bea persistă răbdătoare.

— Din asta îți câștigi dumneata existența? M-am înșelat eu crezând că ești specialist în istoria filozofiei?

În momentul acela, dispăruseră și reziduurile de demnitate pe care le mai aveam, așa că pur și simplu m-am muiat grămadă peste mine însumi, cum îi vezi pe oameni că fac în zonele calamitate când știu că nu se vor mai putea bucura niciodată.

A venit întunericul și mie mi s-a dat un castron cu terci de ovăz și o banană. Mi-am măcinat furia toată noaptea ca un primat maltratat, împăcându-mă cu gândul că voi pieri pe insula Barra. Dar a doua zi dimineață, când a apărut cu niște pâine prăjită, mi-a dat un capitol.

— Ce părere ai?

— Este foarte lucid, am comentat eu.

— Perfect, a spus ea, dezlegându-mă. Înțeleg că nu ai nici o obiecție dacă-ți scriu eu cartea?

— Nu pot fi de acord cu un asemenea subterfugiu decât dacă îmi dai garanții-beton că voi primi toate încasările din drepturile de autor.

??????????????????????

Haide înăuntru, Montpellier

De asemenea, când dai de moaca ta pe prima pagină a unui ziar, ai grijă să te fi deghizat (cum am făcut eu) aplicându-ți o vinețeală facială de lux. Nu știu dacă grație eficienței ochilor mei înnegriți sau ca urmare a lipsei de elan civic în cartierul nostru, dar cert este că am reușit să ajung înapoi la apartament, unde l-am găsit pe Hubert, cu o cutie de gloanțe lângă el, la pândă de șobolani cu un revolver prevăzut cu silențiator și grămăjoare de brânză de capră risipite prin camere.

Începeam să conchid că nu era o idee prea bună să-l las pe Hubert de capul lui. I-am aruncat ziarul.

Adevărul e că, atunci când te apropii de al șaselea deceniu, în afară de câteva mici mamifere și un mănunchi, poate, de nevertebrate (zyzzogetoni, zoraptera și altele la fel), simți că ai văzut tot ce se poate vedea și că, indiferent cu ce probleme te vei mai confrunta, nimic n-o să te mai mire. Câtă dreptate avea Solon când spunea că meciul nu s-a terminat până n-ai ajuns înapoi la vestiar. Zece ani, de-atunci încolo, aș fi putut să încerc să ghicesc ce se întâmplase, și tot n-aș fi găsit răspunsul corect.

— Bun articolul, a fost verdictul lui Hubert. Toată pagina, de altfel.

— Dar de unde au aflat numele meu? Și ce mai e și treaba asta cu Banda Mintoșilor?

— Eu le-am spus.

Există momente când, în ciuda fiabilității generale a urechilor tale, întâmpini dificultăți dacă vrei să-ți alimentezi credulitatea cu diverse informații.

— Tu le-ai spus?

— Da.

— Tu le-ai spus.

— Da. Da.

Lucrul acesta era contrar principiilor bunei delapidări, așa cum le înțelegeam eu. Hubert opera conform unui ciudat imperativ categorial:

— Le-am dat telefon după ce ai plecat. E foarte important să pornim corect. Dacă nu i-aș fi informat că noi am fost autorii celor două lovituri, poate că n-ar fi reușit să facă asocierea. Și, dacă nu le oferi tu un nume, ziariștii sau poliția oricum o vor face. Trebuie să fie privilegiul nostru.

— Banda Mintoșilor?

— Exact. Le-am povestit că suntem sfătuiți de un distins filozof, care ne îndrumă cum să jefuim o bancă fără vreun risc de a fi prinși.

— Și le-ai dat numele meu?

— Se cuvine să ți se recunoască meritele, profule. Și de fapt chiar tu ai spus că oricum ai fugit din fața legii.

Eram la capătul greșit al unui dialog socratic. Hubert avea argumentele lui, desigur, însă eu nu mă puteam abține să nu bănuiesc că, foarte probabil, autoritățile franceze vor face mai multe eforturi să înhațe un hoț înarmat decât un filozof abscons cu un *zet* cam șui.

— Nu te mai frământa, m-a îndemnat Hubert. Nu suntem turiști.

Imobilizat de accelerarea evenimentelor, parcă-i și vedeam pe ăia acasă, în corpul C, citind ziarele. „Coffin le-a dat gaură franțujilor la niște bănci." „Ah, da, dubios mi s-a părut de când îl știu, dar tot n-a fost în stare până acum să publice și el ceva remarcabil, nu-i așa?" Rânjeli

de jur-împrejur. Problema, când iei scrisul în serios, este că, în realitate, cu cât îl iei mai în serios, cu atât îţi este mai greu să scrii. E posibil ca eu să iau scrisul mai în serios decât orice fiinţă umană care a trăit vreodată. Asta ar putea explica multe. O, mai pe scurt. Ar fi drăguţ. Până la capăt.

Ce-o să spună lumea despre mine? Mai nimic. Sau nu e el cel care dădea spargeri la bănci? Sau el e tipul care mânca uluitoare cantităţi în nişte restaurante uluitor de scumpe şi care bea o cantitate uluitoare de vin uluitor de scump – şi care se regula mai mult decât orice pozitivist logicist de rând?

Poate n-ar trebui să mocnesc. În fond, au mai existat băieţi răi în *biz*. Bunăoară, Dionysos Renegatul. Butada lui: plăcerea este sfârşitul acţiunii. Şi, ca stoic în retragere, nu şi-a bătut capul cu treburi insipide cum ar fi tândăleala de colo-colo contemplând sau doar sfidând durerea. Frecventa case de proastă reputaţie şi se deda la toate celelalte excese fără prefăcătorie şi a trăit până la optzeci de ani. Exact genul de persoană pe care ţi-ar plăcea s-o inviţi la tine într-o sâmbătă seară – dar el tot a reuşit să ajungă într-un volum.

Deşi nutream oarecare indiferenţă faţă de închisoare, mi-am propus să nu-mi mai bărbieresc barba, peria stufoasă fiind însemnul gânditorilor de meserie în lumea antică şi primul expedient al fugarului intrepid.

Şi să nu uităm exemplul nemuritorului Agrippinus, singurul roman, în opinia mea, care a venit cu o contribuţie la pot. Când a auzit că Senatul discuta cazul lui, tocmai făcea baie. Când a auzit că urma să fie exilat, singura lui întrebare a fost: „Mi-au confiscat averea?" Nu i-o confiscaseră... aşa că s-a dus direct la masă.

M-am făcut discipolul lui.

??????????????????????

Chiar am încercat să caut ajutor.

Am făcut toate întrebările pentru examenul de licență într-un an. În secretariatul facultății, furând niște hârtie pentru o carte despre Zodiac pe care n-am scris-o niciodată, m-a prins Proful. Conversația lui ideală cu mine: „Mi-ar părea tare rău să aflu că ți-ai pierdut slujba, Eddie." Forma ideală de contact cu mine, din punctul lui de vedere: el într-o mașină mare, extrem de puternică, fără frâne deloc, gonind cu peste de două ori viteza maximă legală, eu în fața vehiculului.

Totuși, pleca la o vânătoare de milionari și avea nevoie imediat de cineva ca să facă subiectele. Faptul că am spus „da" m-a surprins la fel de mult cât l-a surprins pe el că mă rugase. N-a fost însă deloc greu. Nici pe departe. Pentru lucrările la filozofie, pui doar niște semne de întrebare. La orice. Morala. Morala? Platon. Platon? Și, oricum, la lucrările de filozofie o anumită incomprehensibilitate, o undă de opacitate e chiar șic. Zair? Jeroboam? Zedoaria? În fond, importante sunt răspunsurile, nu întrebările.

Tot eu am dat și note la lucrări. În mod apocrif, examinatorii aruncă tezele în jos pe fermecătoarele scări de la Cambridge și le notează conform altitudinii fiecăreia. Nu m-ar fi deranjat să adopt această metodă, însă mi se părea oneros să adun la loc toate tezele împrăștiate. Le-am parcurs (fără să le citesc, întrucât acest lucru ar fi însemnat să fiu părtinitor și nedrept față de cei care erau leneși și subcalibrați la creier) în mod mecanic, urcând și coborând notele acordate de la trei la unu și înapoi la trei. Era o perioadă în care mă rugam să fiu concediat, însă nimeni nu a contestat notarea mea.

La subiectele de etică, îmi dădusem oarecum osteneala: „Se poate ca un filozof gras, lefter, ramolit să aibă dreptul la respect față de sine însuși?"

Nimeni n-a ales subiectul ăsta. Chiar şi nişte naivităţi mi-ar fi prins bine.

„Dacă l-ai mitui pe examinator, dr. E. Coffin (Tennison Road nr.1), ca să-ţi dea notă mai mare, crezi că ai fi mai nefericit în viaţă?"

Nici un plic.

„Dacă nu ar fi suicidul, crezi că ne-am fi omorât de multă vreme deja?"

Nu s-a băgat nimeni.

??????????????????????????

Aici e Montpellier

Dezavantajul dejunului este că poţi lua foarte multe în aceeaşi zi. Mai rămâne un colţişor pentru gândire. Fac câteva însemnări pe un şervеţel, pun mâna pe sticla cu vin şi îmi contemplu îmbuibarea.

Însă cedez îndemnurilor lui Hube în speranţa că la aer curat n-o să-mi mai fie aşa scârbă de mine şi că s-ar putea să găsesc ceva *zetabil* în vreo bancă.

Am închiriat o maşină, folosindu-ne de una dintre identităţile lui Hube (colecţiona acte false la fel de rapid cum achiziţiona şi armele de foc).

În drum spre Frontignan, sub soarele glorios, Hubert mi-a explicat cum filozofia i-a schimbat viaţa, când s-a dus să-i facă o vizită lui Frédéric.

— Voiam să-l împuşc. Voiam să-i zbor puţa cu un glonţ. Dar pe urmă am gândit mai filozofic. M-am gândit dacă treaba asta l-ar face să se înveţe minte cumva. Aşa că, atunci când s-a dezmeticit şi m-a văzut acolo cu sacii de ciment, s-a căcat pe el. E adevărat, omul se teme cel mai mult de necunoscut. Ştia că puteam să-l omor cu

arma; nu-i plăcea chestia asta, dar știa despre ce era vorba. Ce nu putea el înțelege era treaba cu cimentul. N-a înțeles nici de ce l-am pus să-și radă părul de peste tot, de pe piept, sprâncene, tot. A durat ceva timp, crede-mă. Puteai să umpli o canapea sau două cu tot părul ăla. N-a înțeles pe urmă nici de ce l-am pus să amestece cimentul în cada de baie. Dar am stat de vorbă vreo două ceasuri cât s-a întărit cimentul în jurul lui, așa că i-am zis verde în față că aceasta era o lecție, că faptul că rămăsese fără nici un fir de păr simboliza renașterea lui și că eu speram ca noul Frédéric să fie un om mai bun. Adusesem o rață de cauciuc ca să verific dacă materialul făcea priză. După aceea, când Frédéric era turnat în sarcofagul lui de ciment, am coborât la bar și i-am chemat pe toți de-acolo, sus în baie, ca să bea un pahar. Făcea spume. I-am zis: „Frédéric, tot nu-ți dai seama unde-ai greșit? Te ajută acum vreunul dintre prietenii tăi? Nu vezi că ai fost așa de rău în viață, încât nimeni nu vrea să dea cu dalta ca să te scoată? Coniacul ți-l beau toți, dar nici unul dintre ei nu ridică un deget". Speram să-i prindă bine chestia asta.

Personal, aveam dubii.

Tehnica noastră de selectare pentru găsirea unei bănci, pe care – *zip* – s-o desfacem pe loc, presupunea să ne plimbăm cu mașina până vedeam o bancă. Hube a insistat să-i mai dau o pilulă de filozofie înainte să trecem la treabă, așa că, fiind deja inițiat, am trecut la un socratic.

— Bun, Hubert, tu ce propui?

— Eu propun să ne găsim niște slujbe cinstite.

— Care ar putea fi motivul pentru asta, Hubert?

— Să câștigăm bani munciți.

— Ți se pare plauzibil ca tu – o epavă necalificată și neșcolită – și eu – o epavă necalificată și preașcolită – să putem obține niște posturi cu salarii rezonabile, sau, mai bine zis, nerezonabile?

— Am foarte mari îndoieli.

— Şi n-ar fi atunci mai eficient să ne ducem frumuşel pe jos până la banca asta de-alături şi să-i uşurăm de partea pecuniară? Căci nu sunt banii un mijloc indispensabil pentru a ajunge să te bucuri de cel mai înalt bine, şi anume o viaţă de contemplare?

— E cazul să mai obiectez un pic?

— Nu, destul. Hai la *zet*.

Bine, fie

Deja începea să semene a rutină. Nu ne-am mai sinchisit să aşteptăm, am păşit ţanţoşi înăuntru şi Hubert a anunţat care era treaba. Unul dintre clienţi l-a strigat pe Hubert.

— Hubert! Nu te-am văzut de-un car de ani! Ce mai faci, mă, zi? Scuze, sper că nu te-ncurc, nu?

Şi-au strâns mâna şi Hube a sporovăit un pic, cât a durat să ia bănetul de la o funcţionară tânără şi fermecătoare.

Ne-am evaluat performanţa în maşină.

— Un minut douăzeci şi şapte de secunde ca să dăm spargerea şi douăzeci de secunde ca să povesteşti zece ani din viaţă, a reflectat Hubert.

— M-aşteptam ca din zece ani petrecuţi la răcoare să păstrezi mai multe amintiri.

— Păi, aşa şi e, mai ales cu Emile.

— Emile?

— Era cineva de la ultima închisoare la care am fost, Les Baumettes. Îl porecliseră regele corecţionalei. Dar toate lucrurile astea nu se pot explica. Şi chiar dacă ai putea să le explici, e mai bine să n-o faci.

A tăcut. L-am împuns un pic apropo de frumoasa de la ghişeu, întrebându-l de ce nu i-a cerut numărul de telefon.

— Haide mă, n-ai văzut ce bine arăta?!

— Da, arăta bine. Dar eu vreau o fată fără nimic. Nici măcar fizic fățos.

Polițiștii își mișcaseră fundurile. Am zărit o mașină de caralii venind spre noi pe unul dintre drumurile înguste de pe coastă. Presupun că ne urmăreau pe noi, din moment ce aveau girofarurile aprinse. N-a fost cine știe ce întrecere între noi – voiau să trăiască. Au manifestat această dorință ieșind de pe carosabil în momentul în care au văzut că vin cu mașina drept în ei.

Nu plănuisem să fac asta, dar mi-am dat seama că, dacă ei n-ar fi spălat putina de frică, eu oricum n-aș fi întors volanul. Poliția n-a mai reapărut în lumea din oglinda mea retrovizoare. Am fript-o până la periferia orașului și pe urmă am luat autobuzul până acasă.

??????????????????????

Telefonul a sunat mult acasă la Jocelyne.

— Începi să devii celebru, mi-a zis ea, după ce primise a doua cerere în căsătorie din acea zi.

Un polițai focos, mi-a explicat ea, un specialist antigang, un corsican, fusese chemat să preia investigațiile și să ia măsurile necesare ca Banda Mintoșilor să fie supusă metodelor din justiția *zaleucusiană*. Vizitase scenele infracțiunilor noastre și zăbovise multă vreme pentru a o interoga pe Jocelyne. Nu-i puteai face nici o vină din asta.

— Îmi place de tine, mi-a zis ea. Tu nu-mi spui că mă iubești.

Tăceam mâlc când eram cu Jocelyne, fiindcă așa (a) scădea riscul să spun ceva care ar fi putut s-o irite și să radă relația noastră de pe firmament și (b) tăcerea mea putea s-o determine să creadă că și eu gândeam corect. Fiind

eu spărgătorul de bănci al femeii gânditoare nu însemna nicidecum că nu eram plin de elanuri amoroase.

Actualizarea datelor despre Jocelyne:

1. A făcut bani ca model, modelându-şi mai degrabă trupul, decât vestimentaţia. Pe urmă a intrat în sfera bancară „fiindcă mă gândeam că ar fi interesant să mă ocup de finanţe". 2. Autorităţile au refuzat puterea ei reală din cauza carierei anterioare. „Vor să mă scoată din branşă." 3. Primul soţ. „Era plictisitor. Eu credeam că e blând. Dar el era prea anost ca să fie crud. Întotdeauna întreba înainte. Nu-i bine întotdeauna să întrebi." 4. Al doilea soţ. „El nu întreba niciodată. Nu spunea niciodată *te rog*. Nu spunea niciodată *mulţumesc*. Nu venea niciodată acasă. Îmi dorisem pe cineva care să fie exact opusul celuilalt, şi chiar aşa era. Mă intriga la început, dar până şi ticăloşii sadea devin plictisitori." 5. Căsătoria s-a destrămat după ce ea s-a culcat cu cel mai bun prieten al soţului, la sugestia soţului. „I-a plăcut că am făcut asta. Dar ceea ce l-a supărat a fost că mi-a plăcut şi mie."

Sula lungă a legii

Se auzea cling de la sonerie.

Jocelyne nu prea folosea haine. S-a dus să deschidă uşa, purtând un fel de vestă lungă, care nu-şi făcea deloc treaba ca articol de îmbrăcăminte.

Cum ar fi fost dacă ne-am fi întâlnit până să ne pârlim amândoi aşa de rău, până să ajungem semiincineraţi? În orice caz, ea era prea ordonată, prea reuşită ca femeie ca să se mai sinchisească de mine. Un pic de mămoşenie şade bine oricărei femei, dar cine să vrea să adopte, mă rog, echivalentul meu în sextupleţi de bucluc?

Jocelyne vorbea calm, liniştit, nu tăios cum ai face, să zicem, cu un Martor al lui Iehova sau cu un comis-voiajor insistent, dar nici afectuos, cum ai face cu un prieten sau o cunoştinţă.

M-am apropiat de fereastră şi m-am uitat în jos.

Un *zig* se căznea să nu-şi reverse privirile peste bustul lui Jocelyne. Instinctiv, am ştiut că era corsicanul. Se auzea cum sfârâia ca o bucată de slănină, deşi Jocelyne îşi luase morga de piatră funerară.

Tipul ţipa:

— Am problema asta, Jocelyne, pricepi, trebuie să pun mâna pe nişte criminali extrem de periculoşi, dar mie nu-mi stă mintea decât la tine. Munca mea este grav periclitată. Ca bună cetăţeană, trebuie să mă ajuţi.

Jocelyne a rămas granit-irizată:

— Ţi-am mai spus. Sunt ocupată.

— Nimeni nu-i perfect, i-a trântit-o el.

Nu puteam să nu salut tăria şi superioritatea lui.

— Ar trebui să-ţi fie milă de mine, a continuat el. Până nu ajung să mă fac de ruşine.

Îmi dădeam seama că urma momentul de trântit uşa. Tipul nu era neatrăgător, aşa că mi se părea destul de ciudat să fie scos pe tuşă de un oarecare ca mine, mai bătrân şi, pe deasupra, filozof, cu un clasament mondial care, în termenii folosiţi la parcările auto, ar fi pe undeva la nivelul 20 şi cu scripeţi ca să alunece mai bine.

— Mă forţezi să mă duc acasă şi să fac dragoste cu tine pe cont propriu.

— Prietenul meu mă aşteaptă sus, a zis ea incisiv, ca un procuror.

— Poate altă dată, a spus el, neimpresionat de faptul că nu reuşise să câştige teren.

— „Nu" este cuvântul care îmi vine în minte, a zis Jocelyne, lăsând uşa să-i spună la revedere.

— Nu ştiu dacă îţi fac un bine cu prezenţa mea, am remarcat eu, vechi muşteriu al catastrofelor, când a venit înapoi sus.

— Ei, aici mai rămâne de discutat, a spus ea, zâmbind.

??????????????????????????

Aceasta este o strălucită operă filozofică deghizată într-o propoziţie.

??????????????????????????

Acasă la noi, Hubert stătea întins pe fundul unui cufăr uriaş, acoperit cu o pătură, cum se ascund vânătorii când pândesc o pradă mare. Comandoul de rozătoare ieşise din tranşee în timpul nopţii, luând pateul meu cu trufe, strâmbând din nas la otrava de şobolani pe care le-o servise Hubert aşa frumos şi lăsând nişte suveniruri metabolice.

Hubert, prin telefonul fără fir, fusese deja informat că sticletele corsican era pe urmele noastre. S-a înfuriat rău când a aflat că numitul corsican îi dădea târcoale lui Jocelyne, ţinând seama că (a) aceasta era o atitudine neprofesionistă şi (b) el, personal, îmbrăcat cu nişte haine furnizate de amicul lui costumierul, se dusese să îl caute pe corsican la secţia de poliţie.

— De ce?

— Fiindcă eram curios să-l cunosc. Voiam să evaluez adversarul.

— N-a fost riscant?

Nu eram îngrijorat, trecusem amândoi de faza când grijile mai aveau vreun rost – ca o sticlă de apă pe fundul

oceanului –, făceam doar *zet* pe comportamentul lui Hubert.

— Suntem intangibili. Suntem invincibili.

— Dar doar până n-o să fim exact invers. Oricum, ideea este că poliția ne vânează pe noi, și nu că noi vânăm poliția.

— Mai vreau cărți, a zis Hubert ieșind din adăpost. Nu mă simt culturalizat suficient. Simt cum îmi crește stupiditatea.

Nu țineam neapărat să ies din casă, însă mi-a trecut prin minte că vreo două tomuri grele l-ar încarcera frumușel pe Hubert și i-ar tăia cheful să se mai țină de rele și de jefuit bănci. Hubert citea foarte încet (dar foarte atent – parcă-l și vedeai în curând ca studenții ăia periculoși care încearcă să te pună la muncă).

— Alege tu niște chestii pentru mine, a zis el, când am intrat în librărie.

I-am recomandat niște Diogenes Laertius – asta i-ar închide gura. Dar era o librărie mică, unde aveau o mulțime de cărți cu diete de tot felul și memorii de politicieni și actori, plus niște romane cu femei goluțe pe copertă.

Hube s-a uitat bine pe toate rafturile și pe urmă s-a dus spre vânzător, care arăta și era îmbrăcat ca un conferențiar începător de la sociologie.

— Nu văd sectorul de filozofie, a zis Hube, cu acea rezonanță stinsă în care ajunsesem să recunosc vocea lui de făcut scene.

— Nici nu există, a replicat vânzătorul, extrem de neserviabil și minimalist în răspuns, din moment ce își canaliza conștiența într-o revistă.

— Atunci unde găsesc niște Diogenes Laertius? a întrebat Hubert, cu ceea ce aș putea confirma acum că era o mică speranță ca, totuși, DL să nu-și facă apariția pe neașteptate.

Vânzătorul era în spatele unei tejghele joase, iar mie mi-a trecut prin minte că n-ar fi fost exclus să asist ocular vorbind la mult-slăvitul șut peste tejghea.

— Nu găsești.

— Adică nu ai nimic de Diogenes Laertius? a zis Hube, indignat și încântat în același timp.

Mirosea deja a *zeb zob*.

— Parcă are cineva? a spus vânzătorul, fără să-și smulgă pupilele de la revistă, sau să fi dat o nuanță de regret cuvintelor lui, sau să încerce totuși ceva, poate să se ofere să comande niște DL, ori să recomande vreo altă librărie prin apropiere unde s-ar fi putut să existe așa ceva, nu, dimpotrivă, folosind un ton care năzuia să blocheze complet orice eventuală întrebare sau conversație.

Una dintre trăsăturile capitalismului avansat este faptul că, în general, angajații din sistem sunt niște oameni pe care nu-i prea preocupă ideea să vândă ceva – una dintre consecințele unei societăți unde, din păcate, oamenii nu mor de foame dacă își pierd slujba.

Se vedea acolo o minunăție de teanc de cărți pentru diferite diete.

— Cum pot face să slăbesc, profule?

— Mai puțină mâncare, mai multă mișcare.

Sunt tare la principii.

— Ai auzit? Omul ăsta știe ce spune. De ce nu arunci la coș toate mizeriile astea și nu aduci niște cărți adevărate? Dacă lumea are nevoie de sfaturi pentru slăbit, poți să li le dai foarte bine în această formulă ușor de ținut minte. În felul acesta, poți servi mai eficient atât clienții, cât și literele.

— Se vând bine.

— Vasăzică asta numești tu librărie?

La faza asta, librarul s-a înviorat. Și-a rotit ochii de jur-împrejur, întrebător parcă.

— Mie așa mi se pare că arată.

Mă mira faptul că tipul nu vedea semnele de primejdie: Hubert avea o mutră de câine vagabond hămesit și sictirit.

Șutul peste tejghea, simțeam eu, trebuia să urmeze. Hubert îmi explicase pe îndelete cum îi luase lui ani întregi de detenție ca să se perfecționeze în această lovitură. Splendoarea șutului rezidă în faptul că persoana din spatele tejghelei nici nu bănuiește că va primi o cizmă în bot. Cumva abia așteptam parcă să se întâmple așa, deși aveam la activ două decenii de rea conduită profesională și puturoșenie mult mai mari decât librarul acesta, dar și niște ani ca vânzător te pot face foarte crud.

— Ai ochi în cap, așa-i? a ripostat Hube, vârând mâna în geaca lui de piele jerpelită, dar foarte încăpătoare. Îți pun și eu o întrebare, a continuat el. Greșesc dacă zic că asta e o armă de foc?

Scosese la vedere o mitralieră – un Mac-10 de 9 mm – și, îndreptând-o spre cărțile cu regimuri de slăbit, le-a subțiat bine de tot de pe rafturi, cu praf cu tot, împușcându-le cu treizeci și două de gloanțe din magazia Zytel a armei, la 1100 de gloanțe pe minut (mă alegeam și eu cu ceva la schimb cu pilule de filozofie), mâna lui vibrând în traiectorie de Z, de la recul. Cărțile săreau peste tot ca niște boabe de fasole mexicană care, incontestabil, n-au nici un chef să sară.

Nimic nu este mai eficient decât pericolul de a fi grav rănit sau mort de-a binelea, atunci când vrei să atragi atenția cuiva, mai ales într-o zi molcomă de marți într-o mică librărie din Montpellier.

— Ai perfectă dreptate, a zis librarul, cu ceea ce trebuie să creditez drept o rapidă și excepțională lingușeală, care apăruse fulgerător de niciunde, propulsată la o viteză Mach-10 de un Mac-10. Cum nu se poate mai multă dreptate. N-am întâlnit pe nimeni care să aibă mai multă dreptate decât dumneata, a adăugat el.

— Afară scrie „librărie", omiliza Hubert. Dacă ar fi scris „căcănărie", nu m-aş fi supărat. Dar când omul intră aici, vine cu speranţa de a găsi ceva. Frumuseţe. Adevăr. Evadare. Tu vinzi hârtii lipite cu pap, nu cărţi. Îţi recomand să îţi schimbi marfa sau să lărgeşti considerabil sortimentul. E nevoie de un sector cu filozofie. Ceva ca să-ţi palpite inima şi să-ţi încingă creierii. Vom verifica. Şi nu va fi săptămâna viitoare, nu va fi când o să se învârtă şi poliţia pe-aici, nu va fi atunci când presupui tu că va fi. Şi dacă situaţia nu s-a schimbat, când vom mai veni, nu cărţile vor fi cele ciuruite. Toată chestia face o mie de franci pentru gloanţe şi consultanţă.

Erau cinci sute în casă, dar vânzătorul n-avea decât trei sute la el, aşa că Hubert i-a mai luat şi sacoşa cu mâncare, plus un dicţionar.

Ne-am evacuat de-acolo cu ceva mai puţină iuţeală decât după o spargere la bancă, dar elegant, oricum.

— Trebuia să-l taxăm mai mult, s-a deşteptat Hubert la spartul târgului. Nişte staruri ca noi nu trebuie să se încurce cu bani mărunţi. Tocmai i-am oferit cel mai palpitant moment din viaţă.

Parcă-l şi vedeam pe Hube gata să se ducă înapoi şi să-i fixeze o plată săptămânală regulată.

— Când nu plăteşti pentru un lucru, nici nu pui preţ pe el. Doar ameninţările pot fi pe gratis. Astea nu costă nimic, dar îşi fac efectul.

Aveam un straniu sentiment de împlinire, gândindu-mă că de data asta toate găinăriile mele folosiseră la ceva. Hube era nemulţumit de procedură. „A fost prea simplu. Şi o maimuţă putea s-apese pe trăgaci." A detaşat magazia, a curăţat camera înăuntru, după care a azvârlit arma într-o ladă de gunoi. „Va trebui să ne gândim la ceva... cum să realizăm acelaşi efect fără gloanţe."

Ne-am văzut de mers mai departe. „Nu mă simt deloc bine", a mai zis el.

??????????????????????

Tot Montpellier

Sunt îngrijorător de sănătos. Probabil că sunt într-adevăr bolnav dacă nu mă simt bolnav.

Am prins până și șobolanul.

Hubert a venit acasă și a anunțat că trebuie să ne luăm tălpășița de-acolo. Frédéric, care se părea că încă își mai pigulea cimentul dintre degetele de la picioare, pusese o recompensă nemaipomenit de mare pe capul lui Hubert, de fapt, pe fiecare parte a corpului lui. Având în vedere că lumea din cartier îi cerea autografe lui Hube, a trebuit să recunoască în cele din urmă că istorica tehnică de a pune o distanță între persoana ta și problemele tale era adecvată.

— Dar eu nu plec nicăieri până nu prind șobolanul, insista el.

— Nu fi așa bolovan la minte, Hubert. De ce să-i dai pe degeaba lui Frédéric ceea ce ți-a mai rămas din viață? Trebuia să ne fi topit de mult, oricum.

— Șobolanul mi-amintește de Emile, a spus el.

I-am dat ordin să iasă din casă și să închirieze o mașină. Cât a fost el plecat, ca să mă amuz, am montat colivia rămasă de la locatarul precedent, care avusese papagal. În mod evident, locatarul precedent îi permisese zygodactilului să circule prin tot apartamentul, din moment ce penele și găinații acestuia erau peste tot, mai ales în locuri unde nu-i deloc plăcut să găsești pene sau puf de papagal.

Am montat colivia în formă de capcană prevăzută cu momeală prinsă de o sfoară lungă. M-am dus în cealaltă cameră și nici nu începusem bine să mă gândesc la pan-

dectizare când am auzit o fojgăială în colivie. Am tras de sfoară şi am auzit bufnetul coliviei pe covor.

Şobolanul era incorigibil şi părea foarte supărat că se lăsase păcălit de ceva atât de rudimentar. Nici nu ştia şobolanul cât de supărat eram eu, însă, la gândul că această incursiune incidentală în prinsul şobolanilor reprezenta unul dintre cele mai performante momente din viaţa mea. I-am servit o ultimă masă de pâine proaspătă de secară.

Când s-a întors Hubert, i-am prezentat şobolanul încoliviat pentru împuşcare, urmând ca apoi să ne luăm tălpăşiţa.

— Nu, n-are nici un rost. Nu vreau să trag în el aşa, a obiectat Hube.

Am obiectat şi eu că nu mai aveam timp ca să vânăm şobolanul prin tot apartamentul. Dacă voia să-i dea şobolanului şansa sportivă de a lupta, i-am sugerat fie să-i paseze şobolanul unui trăgător de elită, fie să-l luăm cu noi pentru a aranja, la o dată ulterioară, un mediu echitabil în care să ne ocupăm de el.

— Ştiai că în India există oameni care venerează şobolanii, care văd în ei nişte spirite păzitoare, nişte purtători de noroc?

În India e cam ca la New York, poţi găsi orice vrei.

Asta l-a deglăsuit pe Hubert. Ne-am împachetat catrafusele, am împachetat şobolanul (întotdeauna vigilent la zoonoză) şi am plecat cu maşina, fără ca din Hube să mai ţâşnească vreun gând. Îşi morfolea buza, târându-şi privirea pe străzile pe unde treceam.

— Credeam că tu mi-ai schimbat destinul, profule. Dar ştii, norocul meu s-a schimbat în momentul în care am luat apartamentul ăla. Pe tine te-am cunoscut după ce am luat apartamentul.

— Credeam că ai luat apartamentul după prima noastră ieşire.

— Am plătit chiria după premiera noastră, dar semnasem deja contractul. De-asta ieşisem atunci la muncă, aveam nevoie de parale. În Les Baumettes, era unul care avea un gerbil* amuletă. A căzut un zid peste el, după ce Emile a fiert gerbilul în cafea.

Şi aşa, în mintea lui Hubert a rămas ideea că şobolanul era, poate, garanţia succesului nostru. Şobolanul a fost botezat Thales.

Triptic

Firește, e absurd să mergi la drum lung fără să faci nişte bănci pe traseu.

În timp ce goneam spre Marsilia, savurasem acea perioadă sabatică de la ticăloşie.

— Îmi pare bine că putem s-o luăm şi noi mai uşor o bucată de vreme, am remarcat eu.

Hube s-a uitat afară pe fereastră într-un mod care sugera că nu se uita afară pe fereastră doar din dorinţa de a se uita afară pe fereastră.

— A trebuit să am grijă de Frédéric, a zis Hubert, ceea ce era maniera lui de a spune că (x) depistase banii cash pe care îi pitisem în căptuşeala de la valiză şi (y) cumpărase şi plantase două doze de heroină în rezervorul de la toaleta lui Fred, iar apoi (z) sesizase poliţia cu privire la existenţa acestora.

— Dacă te face să te simţi mai bine, profule, nu mi-a luat nici două minute ca să găsesc comoara ta.

— Şi-atunci cât ne-a mai rămas?

— Suntem OK pentru masa de prânz. Mie nu mi-e prea foame.

---

* Mic rozător din specia Gerbillus, care trăieşte în regiuni din Africa şi Asia Minor *(N.ed.)*.

Prin urmare, am ras trei bănci în drum spre Marsilia.

Metode folosite

Deveneam, recunosc, delăsător.

1. Marxist: „Decizi că tu eşti avangarda proletariatului şi după aceea poţi face ce vrei fiindcă istoria te va susţine."

2. Stoic: „Stai foarte calm".

3. Pozitivist: „Da, răspunsul e pozitiv: vreau să jefuiesc această bancă".

Redistribuirile au fost anoste, în afară de numărul trei la Arles care, strict vorbind, n-a fost o spargere la bancă, dar nici nu ştiu ce-o fi fost de fapt; nu cred că s-a inventat încă termenul.

Am pornit pe picior greşit. Hube şi-a ieşit din sărite văzând cămaşa purpurie cu care era îmbrăcat unul dintre casieri: „Cum poţi să vii îmbrăcat cu aşa ceva la serviciu? E ireal".

Casierul venea de pe băncile şcolii, aşa că habar n-avea cum să se poarte cu un hoţ. „Scuze, eşti spărgător de bancă sau jurnalist de modă? M-a indus în eroare sacoul, aşa-i că-i mortal?"

Prelevările au fost prea mult deja pentru Hubert, fiindcă erau prea puţin: patru mii de franci.

— Unde-i directorul? s-a interesat Hubert, furios.

Conştiincios, directorul s-a materializat din spate.

— Află că angajaţii dumitale sunt bădărani şi nu ştiu să se îmbrace.

Casierul s-a băgat în vorbă:

— Hei, bunicul meu e orb, n-a ieşit niciodată din satul lui, dar tot nu s-ar îmbrăca, să ştii, cu nişte mizerii ca astea. Există oameni în Africa, lihniţi de foame, dar cu o garderobă mai bună decât aşa ceva.

— Eu sunt spărgător de bancă, e clar? Astea sunt hainele mele de lucru. Cum puteți pretinde că asta e o bancă, dacă n-aveți aici decât patru mii de franci?! Păi, eu am mai mulți bani în buzunar oricum.

— Nu ne-ați anunțat că veniți. E zi de piață.

Directorul leșina de-a-n picioarelea, ca un *zonkey* zob, dar casierul refuza să cedeze în fața lui Hubert, care a explodat.

— Știi ce? Ia ține-ți-vă banii! Nu furăm noi bani de la voi, nici să ne plătiți! E un privilegiu să fii jefuit de Banda mintoșilor. Un privilegiu, se-aude? N-o să ne-atingem de nici o filială de căcat de-a voastră, nici cu vătraiul, să fie clar. Dar hai să vă ajut de data asta, a spus Hube, azvârlindu-le două miare.

Am ajuns la Marsilia. Despărțindu-ne, lucram conform unei scheme de întâlniri pe sărite pe peroanele gării: numărul unu la unu lunea, numărul trei la trei miercurea și așa mai departe, pentru eventualitatea în care unul dintre noi n-ar fi apărut la *rendez-vous*. Lui Hube îi plăcea tare mult.

??????????????????????????

Îmi lipsește *Lexiconul* meu.

Cea mai bună cumpărătură făcută vreodată

Când mi-am cumpărat *Lexiconul* de greacă-engleză (Liddell și Scott). Un zet *zeb*.

Cel mai mare pericol dacă ești talentat la ceva este că s-ar putea să nu înveți niciodată cum se face un efort. Nu

neapărat că m-aş considera eu foarte talentat, dar n-am înţeles niciodată de ce le vine unora atât de greu să înveţe limbi străine, să digere gramatica, să memoreze cuvintele. Eu întotdeauna am trecut fluierând prin sesiunile de examene, asta era problema mea.

Mi-aduc aminte cum am muncit din greu să difuzez ziare ca să iau bani. Bineînţeles că m-au dat afară de la slujba aia, dar nu înainte de a fi pus deoparte nişte economii.

Lexiconul nu se găsea de cumpărat la Macclesfield, trebuia să-l comanzi. Asta era doar jumătate din distracţie.

Cea mai proastă cumpărătură făcută vreodată

Aveam treisprezece ani. Când am primit *Lexiconul*, învăţasem doar nişte noţiuni elementare de limba greacă. Dar m-am dus într-o fugă acasă cu cartea şi am stat noaptea până târziu asimilând cunoştinţe din ea. Îmi îndesam hainele la baza uşii, ca să nu vadă părinţii că ţineam lumina aprinsă citind până dimineaţa. Simţeam că dobândeam ceva ce nu se poate dobândi din altă parte şi despre care probabil nici nu ştie nimeni. De la un cuvânt ajungeam la altul. Un cerc semantic. Nu mă puteam opri. Stăteam în clasă, la ore, gândindu-mă – ce bine, mai e un pic şi mă duc acasă, unde am *Lexiconul* meu.

Această frenezie a reprezentat temelia carierei mele; teza mea de doctorat despre vocabularul ionian era pe jumătate gata, dinainte chiar să intru la universitate. Îmi luasem aşa o viteză în greacă, încât, chiar dacă ridicasem deja piciorul de pe acceleraţie, tot m-am zdrobit de zidul terminal al educaţiei terţiare.

Sclavi

Controlul lor, aidoma celui mai bun control, este invizibil pentru majoritate.

Dar coloniile lor sunt pretutindeni. I-au colonizat pe romani, arabi, persani și indieni. Folosind alte limbi drept fațadă, operează acum global. Au fost primii și sunt cei mai măreți multinaționali. Cenușa lor s-a așternut uniform pe glob.

Fiecare universitate reprezintă una dintre temeliile lor. În fiecare colț al lumii, ochii se cațără anevoios peste munți de *alpha* și *beta*, *zeta* și *eta*; pretutindeni savanții recurg la *psi* și *omega*.

Nu există imbecil, tâlhar, doctor sau politician pe lume care, când deschide gura, să nu pronunțe și vreun cuvânt preluat pocit din greacă.

Lexiconul, în toți anii aceia când studiul a fost pentru mine o spoială de mântuială, nu și-a pierdut niciodată din farmec. Niciodată n-a fost detronat.

??????????????????????????

Jocelyne a luat în mână exemplarul meu din La Mettrie – *Arta de a juisa* – din pat. Am socotit întotdeauna că *les philosophes* au fost cumva răsfățați de Revoluție – acel monstru de sex și violență la superlativ –, care le-a propulsat cariera; dar La Mettrie mi-a stârnit mereu admirația, pentru faptul că și-a făcut o vocație din vicii și tomuri din senzualitatea lui; un demon eudemonist care s-a îmbuibat până la moarte și a murit cu tacâmul în mână.

— Asta e. Teoriile sunt teorii. Adevăratul secret al universului este să fii capabil să te bucuri de el. Să te bucuri de ceea ce ai. Or, asta va face raiul să se strâmbe.

Ne-am străduit din răsputeri.

Deja ieşită pe uşă, s-a oprit, m-a studiat de parcă ar fi văzut un dans din buric pe fruntea mea. După care m-a pălmuit.

— Ce-a fost asta?

— Un avans. O să faci ceva care mă va dezamăgi şi s-ar putea ca atunci să nu fii prin preajmă ca să-ţi pot face şi eu asta.

??????????????????????????

Stai lungit în pat gândindu-te: ar trebui de fapt să mă duc să beau până mor.

Contemplu posibilitatea ca eu să am un ficat indestructibil, unul care va fi o minune medicală timp de secole, şi ca, multă vreme încă după ce restul din mine se va fi topit de tot, ficatul meu să fie transplantat de la pacient la pacient, ca un preţios suvenir de familie.

Aşadar, m-am înviorat, m-am ridicat şi m-am dus la *rendez-vous* cu Hubert.

Am mers să bem ceva la un local recomandat de el. Nu-mi dădeam seama cum de putea să-l recomande cineva, fiindcă parcă ar fi fost dinamitat din stâncă, prezentând puţinele utilităţi consumabile ale barului anterior unde mâncasem o bătaie cruntă. Clientela afişa acea incurabilă slăbănogeală şi afurisenie a unor zoon care au avut parte doar de sărăcie şi, mai ales, de instituţii penale restrictive.

Hube era tot mai exuberant, înveselit de actele de identitate pe care le procurase. Mi-a dat şi mie un paşaport.

— E cald încă de la turist. Ăsta chiar o să ţi se potrivească.

Dar nu era genul de cârciumă care să agreeze prezența filozofilor globulari cu clasamente mondiale amărâte. După două beri, am auzit un șuierat pe lângă cap și am simțit o furnicătură umedă pe ceafă. L-am văzut pe Hubert holbându-se în spatele meu ca la o fâșie de drum rău.

Când m-am răsucit, am văzut un atomizor-spray de vopsea albastră în mâna unui nord-african minuscul; vopseaua fusese aplicată pe suprafața virgină a craniului meu. Sprayistul era susținut eficient de șase amici rânjitori, mult mai masivi. Ca de obicei, cel mai pricăjit vrea să-și umfle mușchii, proptindu-se pe umerii altora ca să facă pe șmecherul.

— Pictez, a elucidat el. Ai ceva împotrivă?

Nemuritoare replici răsuflate 1.1

Este, desigur, un clasic al genului. Din momentul în care într-o vale oarecare primul hominid a înșfăcat o unealtă zdrobitoare și a făcut terci prima tărtăcuță omenească, până la cel mai trăsnet restaurant din oricare oraș de-acum, iată o replică permanent prezentă.

Dacă ții cont de războaie, foamete, munții de mizerie care îngreunează trupul nostru ceresc, a nu-ți sta mintea la vopseaua mâzgălită de unul de-o șchioapă care vrea să facă pe diliul cu devla ta nici nu-i prea teribil, în fond.

— Depinde de ceea ce pictezi, am recurs eu la evaziunea filozofică.

— Păr albastru. E mișto.

— Nu suntem turiști, a intervenit Hubert, cu ceea ce eu, dar alții nu, am perceput a fi ultima porție de reținere.

— Și tu, a exclamat mâzgălitorul împroșcându-l pe Hubert pe față. Tie-ți trebuie alt ten.

Hubert a apucat o sticlă de pe masă, în timp ce cei şapte s-au aliniat la start pentru o cafteală pe cinste.

— Am o boală foarte fatală, foarte la modă, a zis el, trosnindu-şi cu sticla în cap şi prăbuşindu-se grămadă pe jos.

A devenit limpede imediat că prelungirea contactului cu podeaua nu era, la el, o stratagemă iscusită, ci rezultatul unei aplicări excesive a sticlei în cap.

Într-o clipită, am fost jos şi eu lângă Hube, dar din păcate nu la fel de străin de realitate. Dacă tot eşti forţat să faci pe mingea de fotbal, matoleşte-te bine înainte.

Despre încasarea mardelii

Durerea, ca şi perspectiva notelor de plată, doare.

Cariera noastră de dansatori din buric a luat sfârşit şi agresorii noştri s-au dus să bea ceva; era genul de local unde nimeni nu se sinchiseşte de clienţii snopiţi în bătaie care întreţească podeaua.

M-au lăsat aşa la mare ananghie, cu dureri suplimentare de fiecare dată când încercam să mă mişc. Mă întrebam dacă şi ciripitorii ăia scorţoşi din Antichitate ar reacţiona la fel de sangvin dacă ar lua bătaie.

Se părea că eticheta era de a-i lăsa pe învinşi să-şi dea duhul în balta lor de sânge. Şleahta nu manifesta nici o intenţie de a o lua din loc; a durat destul de mult ca să reuşesc să mă târăsc până la Hube şi să bâjbâi prin geaca lui după ceea ce căutam. Pe urmă, mi-a mai luat vreo câteva minute ca să acumulez ceva verticalitate şi să fac ca arma lui Hubert să fie înregistrată vizual de către cheflii.

Nu simţisem niciodată cu adevărat bucuria anticipativă de a provoca un mare rău cuiva. Meditam la ceea ce mari învăţători cum ar fi Zoroastru, Confucius, Socrate sau Isus Christos ar fi făcut în această situaţie, dar de fapt,

bineînțeles, nici unul dintre ei nu avea avantajul unui Magnum 50 Desert Eagle (Standard Black Oxide, finisaj poligonal pentru a mări obturația între glonț și calibru – hei, când am filmul, am o memorie fotografică) și șapte cartușe de muniții explozive de 325 g, care, îmi explicase Hubert, fac așa niște ambrazuri uriașe în carne când ies din corp, încât doctorilor nu le mai rămâne decât să pună mâna pe aparatele de fotografiat.

Apelează la un precept clasic

Democrit: „Cine știe că greșește a greșit de două ori".

Violența are presă proastă. Nu-i chiar așa de groaznic dacă ești în capătul oportun al ei, ba e chiar nostim, ceea ce și explică probabil trainica ei popularitate.

„Mmmmppff mooo zzzstttaa nnnaaa", am zis eu, și nu m-am mirat că n-a înțeles nimeni nimic. Dinții mei fuseseră răspândiți pe o arie largă; gura mea devenise cât jumătate din cârciumă, dacă se consideră că hotarul oral este marcat dentar. Când m-am zărit într-o oglindă prin fanta dintre pleoape, purtam ochelari făcuți din doi covrigi violeți, buzele mele deveniseră o barcă de salvare. Această perspectivă în tandem cu durerea crescândă nu mă predispunea la înțelegere și iertare, ceea ce, în orice caz, te poate priva de multe bucurii.

Am mimat spre barman să facă totuși ceva ca să-l pună în funcțiune pe Hubert.

Încercând să-și reasambleze proteza auditivă zdrobită și scoțând la iveală alt pistol, mai mic (dar cu toate acestea un bun deportator de suflete), Hubert a preluat conducerea ceremoniilor.

Auditoriul nostru captiv avea mutra aceea care zicea eram-sigur-că-trebuia-să-mi-iau-revolverul-astă-seară.

Hubert bâjbâia printre degete cu proteza lui auditivă făcută zob, deşi era evident pentru aceia dintre noi care n-aveau nici un fel de noţiuni despre cum sunt construite protezele auditive că, indiferent de ceea ce le rezerva viitorul acelor fragmente, suportul auditiv nu-şi mai putea face treaba. Era ca un spectacol mut al stării ireparabile a relaţiilor dintre noi.

— Tu, a zis Hubert într-un final, arătând cu patul armei spre artistul interpret. Ai avut o copilărie urâtă? Ai fost oropsit? Supus abuzurilor? Privat de şanse?

— Da, a venit răspunsul nesigur.

— Bun, a spus Hubert, ştim de la ce pornim. Vom proceda la un mic experiment în seara asta; să aplicăm metoda *zet*. Prima mea întrebare: Cine a eliminat dinţii prietenului meu?

Tăcere. Fermitate? Necunoaştere? Vinovăţie colectivă?

— Ah, să fie asta lealitate? Să fie asta prietenie? Nişte virtuţi excepţionale. Haidem să le punem la încercare.

La rugămintea lui Hubert, barmanul a reuşit să facă rost de un ciocan şi de nişte cuie.

— OK, uitaţi cum vom face – eu îţi cer să baţi un cui prin buza unuia dintre amicii tăi până iese pe partea cealaltă şi intră în tejghea. Dacă refuzi, ca un prieten devotat, eu sunt impresionat de lealitatea ta şi îţi zbor creierii cu un glonţ. Orice ezitare înseamnă un glonţ în picior.

Înfăţişarea noastră sinistră (eu arătam ca un drapel naţional fleşcăit de la aurolac, iar Hubert era şi mai groaznic) avea o oarecare înrâurire asupra acestor prolegomene. Totuşi, când Hubert i-a comandat pictorului să treacă la treabă, unul din septet a refuzat să se supună şi Hube a fost nevoit să-l împuşte în picior.

— N-ar strica să te vadă un doctor, fiindcă la cât sânge o să-ţi curgă de-acolo poţi să şi mori, a remarcat el.

Cuiele au intrat bine. În final, mai rămăsese doar pictorul, arătând îngrijorat ca orice om care tocmai a fixat

în cuie de tejgheaua unui bar buzele a şase indivizi, mult mai masivi şi – cum se demonstrase – agresivi, îi împroşcase pe faţă cu vopsea albastră şi scosese din rădăcini cu ciocanul dinţii responsabili cu relaţiile publice, dar care tot mai are motive de îngrijorare din cauza unui asemenea iubitor de trăgaci cum era Hubert.

— OK, a conchis Hube. Acum, poţi să-mi spui şi mie un motiv pentru care să nu-ţi zbor capul de umeri?

— Da, fiindcă asta le-ar face nefericite pe multe femei, a propus pictorul, părându-mi-se de-a dreptul volubil, având în vedere împrejurările în care se găsea.

— Scuze. Nu aud ce spui, a zis Hubert, împuşcându-l în scrot. Sunt sigur că prietenii vor avea grijă de tine.

— Eşti un om foarte periculos, profule, m-a complimentat Hubert la plecare.

— Nnnnaahh vvuutt rrrăăvvveer.

— Da, dar o armă neîncărcată nu e prea periculoasă. Şi-au dat seama cât eşti de dur.

— Mmmpfaaarr eerrrâăă dddeetttooodd.

— De-asta şi era neîncărcată arma asta. Nici prin minte nu mi-ar fi trecut să folosesc o armă încărcată când mă duc să sparg o bancă – există riscul să se descarce singură. Noi suntem filozofi, nu criminali. Pe cealaltă o port la mine doar pentru situaţii de legitimă apărare.

Am oprit un taxi.

— Pppllleechh iiooo kkkuuffstâă. Zzzăăntt laa ddeeeenntrist.

— Vrei să fii singur, ca să te gândeşti la noi metode? Ilustraţiune.

— Kkkhhhiaarr hhaaiii ahhiiia?

— Aşa zic doctorii. S-ar putea să fie o scorneală medicală la nivel naţional, presupun.

??????????????????????

Jocelyne era fascinată de faţa mea.

— Ca deghizare, e ceva genial. Nici nu te-aş fi recunoscut.

După ce am ameliorat lumea, s-a dus la bucătărie şi a scos o sticlă de Zédé.

— Urează-mi la mulţi ani de ziua mea.

— Dacă ştiam, ţi-aduceam ceva.

— Nişte minte, ar fi drăguţ.

— Crede-mă că, dac-aş avea măcar un pic, m-aş ţine de ea cu amândouă mâinile.

— Toţi pornim cu ceva minte în viaţă. Ar fi trebuit să încep să-mi inversez vârsta de la douăzeci şi şase de ani. Acum aş fi putut trece uşor drept una de şaisprezece ani. Ştiu cum să identific un bărbat bun şi cum să-l atrag în plasă.

S-a apucat să-şi facă unghiile cu ojă. Îmi uzaseră o parte din memorie când îi jefuiam banca. Fiecare unghie avea altă culoare. Cea neagră era cea mai frapantă, dar remarcasem că îşi schimba poziţia în fiecare săptămână.

— Am început să-mi fac o unghie neagră pentru primul meu iubit, a zis ea. Era deştept – a murit înainte să pot găsi un motiv de a-l detesta, înainte să mă facă să sufăr cu ceva. A devenit un ideal cumva nociv. Am decis ca o parte din mine să îl aibă mereu în minte, să poarte doliu permanent. Într-un final, am adăugat celelalte culori, tot spectrul: roşu, portocaliu, galben, verde, albastru, indigo, violet şi alb. Ca un mijloc de a nu uita că mai există şi alte lucruri, dar şi fiindcă treaba asta îl scoate din sărite pe şeful.

— Şi unghia nevopsită?

— Să zicem că fiindcă nici o teorie nu poate acoperi totul. Sau să zicem că unghia aceea are nişte culori care nu se văd.

Armele indiscreţiilor

— După al doilea divorţ, am decis că trebuie să studiez traficul dintre bărbaţi şi femei. Cunoşti semnificaţia numărului trei; ştii cum ajungi după ce-ai trecut prin trei căsătorii care s-au destrămat. De-asta nici n-o să mă mai mărit vreodată, chiar dacă înseamnă să renunţ poate la ceva viabil. Dar am vrut să merg dincolo de propria mea experienţă, să studiez problema ca şi cum ar fi o disciplină în toată regula. Voiam viaţa personală a altora ca să pot face comparaţii. Ăsta-i motivul pentru care am deschis un mic hotel.

— Şi ce-ai făcut, ai pus microfoane în toate camerele?

— Exact.

— Ai descoperit ceva interesant până la urmă?

— Mai degrabă nu. Lecţia cea mai importantă a fost că este extrem de greu să ţii nişte oameni sub supraveghere. Nici nu mă miră că statele poliţieneşti sunt în general sărace. E nevoie de atâta *efort*. Rezultatele au fost tare plictisitoare. Ceea ce a reieşit din perioada aceea de doi ani a fost că, îndeobşte, cuplurile sunt foarte pasionate de dispute, că sunt în stare să se certe din orice. Ai putea înghesui o sută de cupluri certăreţe pe gămălia unui ac, la nevoie. Chestia asta şi băile; nu poţi niciodată să-ţi revii din uimire în ce hal le lasă lumea la plecare.

S-a dus la un scrin cu sertare şi a scos de-acolo un teanc de hârtii legate, pe care mi le-a dat mie.

— Dar am vândut totul după faza cu ăştia – o pereche la vreo douăzeci şi ceva de ani amândoi. Francezi, aş fi zis. Dar când s-au dus în camera lor, au trecut pe altă limbă.

— Bun, şi ce limbă era de fapt? m-am interesat eu, uitându-mă peste paginile care reprezentau o transcriere fonetică.

— Habar n-am, şi interesant e că nimeni nu ştie, se pare. Am trimis înregistrarea şi transcrierea la universi-

tăţi din întreaga lume. Nu există catedră de limbă la care să nu fi apelat. Din Albania până în Saragosa. Nimeni nu are nici cea mai mică idee.

— Cum arătau cei doi?

— Ca nişte tineri francezi. Au stat o noapte. Activităţi medii. Am încercat după aceea să merg pe filiera adresei pe care o lăsaseră la recepţie, dar, ca şi cu limba pe care o vorbeau, imposibil de dat de urma lor.

— Farsori?

— Îngeri.

— Extratereştrii bine-galicizaţi.

— Perechea *totul inclus în preţ*. Naţiunea de doi.

Alte revelaţii

— Trebuie să recunosc, când te-am văzut la bancă mi s-a părut că locul tău nu era acolo.

— Nu, când eu te-am văzut la bancă m-am gândit că n-aveai ce căuta acolo.

S-a dus din nou la scrinul cu sertare.

— Aici îmi păstrez toată viaţa.

Pot s-o cred; era foarte ordonată. A pescuit dinăuntru o fotografie. O poză pătrată, proastă, alb-negru, făcută în cabina unui automat: o figură descentrată spre lateral, o faţă de tânăr, oarecum rotund, nebărbierit, guler deplasat, ochi privind pieziş, buze ţuguiate aproape zeflemitor – interesant bucluc.

— El e. Omul care a plecat cu motocicleta în eternitate, lăsându-mă nesatisfăcută de alţi bărbaţi. Când am văzut că te aşezi la rând, deşi erai mai bătrân, mai gras, străin, am ştiut că te-ai întors la mine...

??????????????????????????

Prietenii mei îşi pierd telefoanele 1.1

Îmi odihnesc conştienţa pe telefon. Ridic receptorul şi aud torsul lui electronic.

Realizez, din ce în ce mai mult, că singurul lucru de care îmi va fi dor sunt prietenii mei. Pe lângă diluviul de teroare care însoţeşte ideea de mă transforma în hoit, ceea ce mă supără este ideea de a pierde mâna de oameni cu care pot avea o conversaţie decentă. Îţi ia o viaţă de om ca să-i găseşti. A-ţi pierde viaţa nu-i chiar atât de rău, dar a-i pierde pe ei este.

Tonul telefonului se schimbă, nervos că n-am ce face cu el.

Aduceţi Papii 1.1

Nu există (după ştiinţa mea) un sfânt protector al jafurilor bancare. Sfântul Calixt (băşica poc în 222 d.Chr.) ar fi o bună nominalizare. Pus să răspundă de o bancă, fondurile s-au evaporat şi el a fugit din Roma. Dar în ciuda acestei nenorociri, Papa Zephyrin l-a pus să răspundă de un cimitir, deosebit de popular în rândul foştilor episcopi ai Romei, aşa că, la momentul potrivit, Calixt a sărit peste cârja episcopală şi a devenit el însuşi Pontifex Maximus. Morala: râvna de ciordeală nu e neapărat impedimentul care să nu te lase să mergi până la capăt în lumea aceasta şi în următoarea.

Aduceţi Papii 1.2

Nu există un sfânt protector al cauzelor pierdute (după ştiinţa mea). O bună nominalizare ar fi Sfântul Zosimus.

În timp ce îşi dădea duhul, l-au băgat în monument de câteva ori înainte de a fi monumentabil. Morala: doar fiindcă pare că s-a terminat nu înseamnă că şi aşa e.

Nu-mi iese cu Papii. Ori n-am nimic, ori am prea multe de spus; nu există ceva disponibil care să intre perfect în durata unei convorbiri telefonice. Pe lângă sentimentul că eu sau ei am fost transferaţi pe altă planetă.

Redau receptorul receptaculului lui. Un Z de mâhnire mi s-a înfipt în gât.

??????????????????????????

Devalizarea are şi ea un avantaj – poţi lucra la ce ore pofteşti şi poţi verifica, oricând pofteşti, că patul tău funcţionează corespunzător. (Dacă nu ar exista problema sentinţelor lungi la închisoare în compania unor oameni a căror comparare cu nişte excremente este revoltător de nedreaptă la adresa excrementelor.)

Dezavantaje ale statului în pat 1.1

Şi după cincizeci de ani, tot n-am găsit vreunul. Anunţaţi-mă dacă vă vine în minte ceva. Leneviei rar i se recunosc meritele. Asta, presupun, din cauză că adepţii ei sunt pur şi simplu prea leneşi ca să compună panegirice în onoarea ei. Este dejunul pe gratis, cel mai comod dintre vicii. Nelimitată, la discreţie, inepuizabilă, fuziunea la rece a degradării. *Zeb.* Poţi s-o practici oriunde, şi, dacă-i bine făcută, nimeni nu are cum să afle că tu asta faci. Orice altceva necesită timp, pregătire, bani. Lenevia, aidoma unor idei ale lui Dumnezeu, este pretutindeni. Şi nici nu există riscul de supradoză.

Dezavantaje ale statului în pat 1.2

Adevărul e că în pat nu se poate bea; doar dacă nu eşti pe perfuzii. Bonusul la statul în pat toată ziua (sperând că idei geniale îşi vor croi drumul în lume prin mintea ta) este că, atunci când te ridici, te simţi virtuos ştiind că n-ai pilit nimic, aşa că îţi poţi permite să ieşi în oraş ca să sărbătoreşti momentul bând ceva.

Bănuiala mea este că cei mai mulţi beţivani nici nu vor de fapt să se lase de băutură (fiindcă e puţin probabil să ai patima unui lucru care nu-ţi place sau care nu-ţi spune nimic ţie, personal), dar îşi doresc o relaţie funcţională, compromisul necesar în toate parteneriatele pe termen lung. Nu vreau să fiu lichidat de lichide. Uneori.

Ieşirea înspre bar, la Zuavul. Când vrei să bei, nu-ţi mai trebuie altceva decât să bei.

Apropiindu-mă de local, trec pe lângă o ambulanţă, cu girofarul aprins, oprită în mijlocul drumului. S-a adunat destulă lume. Cineva pe asfalt este tratat cu o pătură; moartea tocmai vrea să tragă. Ştii de la cincizeci de metri şi fără nici o diplomă în medicină că victima nu va scăpa.

Trec prin arcul de spectatori, arunc o privire la parbrizul pedestrizat al unei maşini, doi poliţişti luând notiţe. Burniţează uşor, dar adunarea nu se clinteşte.

Nu ştiu de ce persoanele care se adună la asemenea incidente sunt categorisite îndeobşte drept morbide. Nu-i deloc aşa. Am văzut cu toţii trupuri zdrobite – nu prezintă nici o fascinaţie. Nu e atracţia pentru materia storcită: nimeni nu-şi doreşte să vadă cum e secerat un semen de-al său. Nu au venit să caşte gura, ci să fie un sprijin. Sunt acolo să-şi facă datoria, ca atunci când te întreabă cineva o adresă pe stradă sau îţi cere un foc la ţigară, şi nu-l poţi refuza pe acel străin.

În bar, fără mofturi, un Zamoyski dublu. Înăuntru e întunecos, însă pe mese există lumânări care dau o lumină romantică.

Fără nici un preambul, sufletul meu ia liftul rapid până la nivelul minus patruzeci. Jovialitatea mea rămâne de căruţă.

O idee

O idee îmi tot ţopăie prin ţeastă: te rog, te rog, te rog spune-mi şi mie ce se întâmplă aici, te implor.

Te-ai fi aşteptat ca după câteva mii de ani de gândire clasa întâi de la cele mai senzaţionale frunţi acest *biz* să aibă deja o fortificaţie solidă. Dar noi încă ne mai confruntăm cu faţada, cu extensiunea extantului, aceeaşi flacără arde pentru mine ca şi pentru Thales, şi avem *ologiile*, teleologia, aletiologia, escatologia, fără să avem în schimb nici o fărâmă de dovadă apropo de ceea ce se petrece aici. Bârfe de precupeţe, discursuri de filozofi învechiţi, predici de clerici ramoliţi, câteva generalităţi căpătate de la alţii mai mari.

Zut alors

Mă uit fix în lumânare. Pare atât de reală. Eu par atât de real. E o flacără mică, dar vioaie, încrezătoare. E cu putinţă ca într-o bună zi o flacără ca asta, cu câteva sute de tovarăşe, să mă reducă la adevărata mea valoare. Ţărână care a renunţat la capriciul de a nu mai fi ţărână. Zero. Poate ar trebui să las instrucţiuni despre cum vreau să se procedeze ulterior cu mine, însă ceea ce se va întâmpla

cu rămășițele mele pământești mă interesează la fel de puțin cât, bunăoară, soarta unui maidanez zairez. Faptul că s-ar putea să nu am un corp în care să mă trezesc, asta chiar mă îngrijorează.

Care sunt adevăratele unități de măsură? Cum se face un salt spiritual? Cum poți face ceva bun și cum îți dai seama că îl faci? Doiul se întâlnește cu cele trei zerouri, iar noi tot avem posibilitatea de a alege între abnegația față de nenorocirile altora (vizite la închisoare, săditul pomilor, coloniile de leproși, căminele de amărâți, creșterea copiilor) sau abnegația față de învelișul lumesc neconvențional al oamenilor cărora cerul le-a susurat la ureche, sau poți opta pentru un ism.

De la reînființarea lor în 1883, *zutiștii* din Paris se întâlnesc pe rue de Rennes numărul 139 (de obicei marți seara). Au fost niște poeți care obișnuiau să zică *zut* la orice. Toate ismele sunt zutisme; o chestie cerebrală, care îți dă răspunsul la orice situație, o umplutură.

Universul și eu

Totuși, nouă dăți din timp reprezentativa Raiului poate învinge echipa Rațiunii când se pune problema de a asigura o izolație eficientă a minții, rezistentă la frică, rezistentă la dovezi. Și hai să admitem că ideea lui Dumnezeu de a se întrupa în familia unui dulgher din Iudeea în 0 d.Chr. sau de a-i vinde pontul unui negustor de cămile nu-i deloc mai nostimă decât bancurile subatomice cu particule z.

De la dezvelirea civilizației când oamenii au pierdut degerăturile din epoca glaciară, scena holocenă a fost, dacă decortichezi limbajul rafinat, ce *zet* se petrece și noi ce putem face?

Suntem doar nişte glume ale ţărânei? Apex-antropoide? Adică, după părerea mea, universul e prea complicat ca să fie doar o glumă banală.

Dar cu ce ne putem noi lăuda, jochei de idei ce suntem, în ciuda eforturilor de a ne stoarce de concepte? Să nu uităm că produsele derivate din filozofie, matematică, astronomie, biologie sunt cele care au acoperit cumva terenul, au asigurat oarecare confort. Deşteptăciunea n-a fost niciodată capabilă să se extindă dincolo de durata unei vieţi. Faptele se acumulează conform principiului bulgărului de zăpadă. Să luăm 10^{83}. Potrivit unora, acesta este numărul de electroni din univers. Să presupunem că s-au înşelat şi să plusăm numărul până la 10^{100}. Un *googol*. Poate acest *biz* să producă o figură, o zmângăleală la fel de puternică, la fel de atotcuprinzătoare ca aceea? La fel de adevărată. La fel de elegantă. Dar avem mai mulţi *cum* decât ştim ce să facem cu ei; colonii noştri pentru *de ce* persistă să rămână goi. Şi, dacă Zubiri are dreptate când afirmă că aceia care lucrează în domeniul fizic, ocupându-se de chiţibuşuri, ne lasă muritori de foame în metafizică, nu pot fi de acord cu el, însă, când spune că în *biz* găseşti şi activităţi înviorătoare.

Eu am fost plătit să examinez toate astea, spre deosebire de cei care scormonesc prin căptuşeala lumii, după ce s-au produs pierderi grele, pagube, falimente. Mă bucur că nimeni nu are căderea să-mi ceară banii înapoi. Nu prea am cu ce să mă laud: un teanc de cărţi, plus cel mai vechi clişeu: ce căutăm noi aici? Dar de fapt clişeele sunt îndeobşte chiar adevărurile de care ne-am plictisit.

Poţi să te chinui cu asta până-ţi explodează mintea; este exact ca atunci când ai vrea să ridici tocmai găleata pe care stai bine mersi.

Aflăm până la urmă.

Şed în cârciuma asta plină de oameni nefericiţi, care se poartă ca şi cum ar fi fericiţi. Aş fi în stare să jur că mo-

mentul e atât de puternic, încât ar putea istovi și veșnicia. Lumea îmi spune că nu e așa. Poate că e totul doar o paradă. Poate, subit, se vor întoarce toți spre mine și vor spune: surpriză, Eddie! Făceam și noi mișto că ești muritor. Tocmai ți-am legat la ochi nemurirea.

Prezent. 3.1 (sau cam așa ceva) Întoarcerea baroaselor legii 2.2

Singurul sfat pe care îl pot oferi, dacă ar fi iarăși să te trezești vertiginos într-un apartament străin, iarăși cu o mahmureală zdravăn instalată, iarăși cu o vestimentație mai degrabă sumară, iarăși fără să ții minte cum ai ajuns acolo sau de ce, în timp ce poliția sparge iarăși ușa cu barosul și tu ești încercuit de echipamente și reviste de poponari care n-au nici o șansă să intre vreodată în legalitate, pe când tu beneficiezi de marele renume de a fi spărgătorul de bănci al cărturarului, singurul sfat, așadar, este: (x) vei constata că nu-ți mai faci atâtea griji apropo de pliculețele de ceai (y) nu trebuie să încerci să afli ce șanse există ca așa ceva să se întâmple din nou, deoarece nu vei face decât să te alegi cu o durere de cap și (z) ai consolarea de a ști că într-un univers finit este exclus ca așa ceva să se întâmple din nou.

Firește, am presupus că o confuzie legată de jafurile bancare fusese ceea ce îi aducea la mine.

Erau manierați. Felul în care au azvârlit cu mine de colo-colo a fost cam lipsit de elan, dar presupun că nici eu nu reprezentam cine știe ce amenințare: urduros, boșorogit, bondoc, jegos, fără suficiente cărți publicate pentru a putea avea o reputație autentică, purtând o șapcă de baseball (cu o mână care ieșea de sub ea lateral și turtea un baros pe calota șepcii) și o pereche de izmene etalând un imprimeu cu zebre.

Ştiu că e deja cam târziu ca să mă mai arăt îngrijorat de problema demnităţii, însă imprimeul cu zebre chiar mă agasa. Când ajungi la capătul drumului, nu vrei să pari cretin sau mai degrabă, deşi s-ar putea să pari cretin, nu vrei să pari totuşi *prea* cretin. Izmenele îmi fuseseră repartizate în mod misterios în uscătoria unei spălătorii şi, de fapt, eu n-am nimic împotriva imprimeurilor cu zebre, fiindcă e perfect posibil să ai şi un imprimeu cu zebre care sunt frumos desenate, numai că astea de pe imprimeul meu erau nişte zebre naşpa scornite de o minte naşpa într-o redare naşpa de tot. Când ştii că n-ai nici o şansă să mai scapi, nu-ţi place ca ofiţerii care te arestează să facă mişto de lenjeria ta de corp. Am fost făcut în fel şi chip: pilangiolog, mamutul fioros al arheologiei cunoaşterii, durul filozofiei, dar niciodată nimeni n-a zis despre mine că sunt fraierul penibil cu zebre pe izmene.

Pe urmă, poliţiştii au început să-mi vorbească în germană.

Durul filozofiei 1.1

Nu meriţi să ţi se atribuie cele mai multe lucruri pentru care te bucuri de consideraţie. Pentru alţii, această situaţie se echilibrează prin lucrurile pentru care merită consideraţie, fără să se bucure însă de ea; în cazul meu, nu ştiu să existe vreo faptă nerecunoscută sau neaplaudată, dar sunt receptiv la orice eventuală sugestie. Reputaţia mea de bătăiosul ionienilor a fost dobândită absolut întâmplător.

Oxford era decorul, o lungă conferinţă despre filozofia antică, pe durata weekendului, ultima dimineaţă încheindu-se cu un seminar despre schimbare şi ionieni (Thales, Anaxii*, Heraclit). O ciocnire era aşteptată cu

*Anaximandru şi Anaximene *(N.ed.)*.

mult interes (de către toţi cu excepţia mea), întrucât concepţiile mele (deşi tratate cu nepăsare) erau combătute cu fervoare de către Zwanziger. Puteţi crede sau nu, dar oamenii chiar se pot monta din aşa ceva la o conferinţă de filozofie. Curgerea lui Heraclit: eu pentru fenomen, Zwanziger contra. Iată una dintre cele mai populare pantomime filozofice, rafinamentul unor „Oh, ba da, aşa e", „Oh, ba nu, nu e aşa". Echivalentul academic al banalului nu-mai-umbla-haimana-pe-străzi.

În seara precedentă, mă retrăsesem în camera mea, unde agonizam dacă să mă ocup de cocaină întâi şi pe urmă să rad şi vodca poloneză sau să-mi fac încălzirea cu un joint întâi şi dacă, de asemenea, nu s-ar armoniza şi o sticlă de vin la tot acest ansamblu. Cufundat adânc în această reverie, am urcat scara şi am trecut prin ieşirea de incendiu (se consideră că aceste ieşiri de incendiu aduc un plus de siguranţă oamenilor, mi s-a spus). Din cauza calculelor mele în baza cărora stimulentele prind bine în ajunul unui seminar despre schimbare, nu am verificat ce s-a întâmplat cu uşa după ce am folosit-o.

Ceea ce s-a întâmplat cu uşa după ce am folosit-o eu a fost că a revenit la poziţia ei uzuală şi, făcând asta, l-a troscănit rău pe Zwanziger, care era exact în spatele meu, cărând o tavă cu prăjituri şi un ceainic cu ceai fierbinte, pe post de gustare înainte de noapte bună. Atenţia mi-a fost atrasă spre Zwanziger de ţipetele lui când s-a rostogolit în jos pe scări, în zdrăngăniturile ceainicului. Fractură de craniu, fractură de braţ, fractură de picior şi opăreală la scrot, iată rezultatul cu care s-au soldat tumbele lui de-a berbeleacul pe scări.

Cam neelegant din partea lui, dar în timp ce era dus pe targă la ambulanţă, Zwanziger a profitat de intervalele dintre două porţii de gemete de durere ca să mă denunţe urât drept cauza rănilor lui. Interesantă la toată povestea asta a fost reacţia celorlalţi faţă de mine în timp

ce Zwanziger era dus de-acolo. Departe de a fi incriminatoare sau dezaprobatoare, privirile pe care le-am înregistrat eu vădeau timid admiraţie şi mirare: cineva stă în calea expunerii tale, dar, fără să pregeţi, tu îl dai la o parte, îl rupi în bucăţi. Altfel spus, nu te-ncurci cu fleacuri. Se mai pune problema dacă am primit şi alte invitaţii la conferinţe.

Baroasele legii în prezent 2.21

Când sticletele-şef mi-a vorbit în germană, m-am alarmat un pic. Chiar ajunsesem, aşa mangă cum eram, tocmai în Germania? Am răspuns prin câteva mârâieli teutonice de pe podea. Mă întrebam dacă aveau ceva Schiller sau Hölderlin la pârnaie, fiindcă în viaţa mea nu reuşisem să citesc ceva de ei.

Dar în timp ce eram târât afară sub soarele Marsiliei, tot fără să fiu încă stăpân pe procesele mele mentale şi pe reprezentările senzoriale care-mi curgeau gârlă, am înţeles că fusesem înhăţat de nişte francezi care, din nu se ştie ce motiv, ţineau morţiş să-şi exerseze germana.

Că arestarea mea s-ar fi putut datora şi altui motiv decât retragerilor de bani neaprobate pe care le făcusem din unele bănci franceze, nici nu mi-a trecut prin minte. Dar eram relativ mulţumit. Marsilia începuse să mă cam obosească. Aproape că îmi doream chiar un pic de stat la răcoare, având în vedere că experienţa mă obliga să conchid că singurul mod în care eram capabil să scriu şi eu de-adevăratelea era *via* o încarcerare.

Pentru mine, era mult prea matinal pentru conversaţie: nu mă frământa decât întrebarea dacă voi putea şi eu trage nişte aghioase după ce ajungeam la secţie. Nici gardienii mei nu erau prea limbuţi, mărginindu-se să mă tot

întrebe unde era un oarecare Angoulême. Personal, nu făceam mare lucru în afară că mârâiam şi pe urmă scuipam şi vomam cu lejeritate (de două ori mai odios când eşti cu cătuşe la mâini), o reacţie destul de tardivă şi greşit orientată a organismului meu de a evacua veninul berii şi de a mai salva o tură pentru ficatul meu. Refluxul băuturilor a pus frână colocviului nostru şi a stopat comunicarea.

Ştiut fiind că arătam din păcate ca o epavă ramolită ce sunt, tipii au fost aproape cordiali. Am reuşit să mă dezmeticesc suficient cât să îmi fie milă de mine, de ficatul meu, de poziţia mea în lume şi (în stilul câştigătoarelor la concursurile de frumuseţe) de refugiaţii de toate naţionalităţile.

Înţelepciunea zugravilor cu penisuri tatuate

Uitasem de predica primită de la colegul meu de celulă din închisoarea de la Mile End. „Să nu mărturiseşti niciodată. Să nu te torni singur niciodată. Ăştia iau bani pentru ceea ce fac; nu le fă tu treaba. Şi nu le subestima niciodată stupiditatea. Dacă ar fi avut o fărâmă de creier, n-ar lucra acum aici, nu crezi?"

Eu aş fi iscălit într-o veselie orice, asumându-mi răspunderea nu numai pentru jefuirea băncilor, ci şi pentru starea bucătăriei engleze, denasarea Sfinxului, băşica inflaţiei din Mările Sudului, criza Schleswig-Holstein, picăţelele apărute pe banalele broscuţe, incendierea bibliotecii din Alexandria, storcoşirea lui Rasputin.

Ceea ce nu face decât să demonstreze: fii prudent când începi să crezi că ştii ce se întâmplă. Ex.:

Alte baroase legale din trecut (fără costuri suplimentare)

Singurul sfat pe care îl pot oferi când poliţia sparge uşa cu barosul (iar tu nu eşti într-un apartament străin, eşti nebăut şi îmbrăcat, iar pe deasupra îţi aminteşti ca un geniu ultimele tale activităţi criminale) este să te asiguri că nu există un motiv temeinic sau, de fapt, nici un motiv, ca ei să dea buzna înăuntru.

Poliţaii considerau că aveau un motiv temeinic. Mă filaseră de la aeroport. Venisem cu avionul din Columbia, cărând patru kile de cocaină într-o ediţie special eviscerată din *Vieţile filozofilor* a lui Diogenes Laertius.

Zak, pentru care făcusem pe catârul, Zak, al cărui singur frecuş cu curcanii fusese din cauza unei apăsări excesiv de entuziaste a pedalei de acceleraţie, dar ale cărui infracţiuni însumate cu grijă i-ar fi asigurat un milion de ani la gherlă, arăta de parcă înghiţise cu totul un cormoran, nejumulit şi negătit.

De ce-am făcut asta? Omul are dorinţa să împartă cu alţii ceea ce îl interesează, or Zak visa să mă educe în comerţul de contrabandă (deşi considera narcoticele drept cel mai mizer segment al pieţei şi aprecia că stupiditatea crasă era virtutea principală a unui catâr). Era vacanţa de vară şi nu aveam fundaţie de escrocat.

Am fost la fel de surprins ca Zak când i-am văzut pe oamenii legii, dar, în timp ce ei mă trânteau la pământ, eu mă gândeam că îmi părea destul de bine să-i văd, fiindcă simţisem o jenă monumentală la gândul că trebuia să îi explic lui Zak că pierdusem cele patru kg în metrou venind spre el.

Când zic că le *pierdusem*, nu pot certifica pierderea lor. E posibil ca geanta transportoare să fi fost furată. Când eram pe scara rulantă urcând la Belsize Park, căznindu-mă

cu bagajele, m-am uitat în jos să verific că aveam geanta, așa cum făcusem de-o sută de ori până atunci, dar nu mai aveam ce verifica. Geanta se afla dincolo de detectarea mea ontologică.

Credulitatea m-a părăsit dezgustată. Coloane corintice de stupefacție țâșneau necontenit din mine. Chiar și după ce trăisem cu mine însumi o viață de om, tot nu-mi venea să cred.

Nici poliției nu-i venea să creadă. N-a existat scândură din planșeu care să rămână neîntoarsă și nici cavitate a corpului neiluminată. Nici lui Zak nu-i venea să creadă. A recunoscut mai târziu că rămăsese siderat de lejeritatea cu care mă descotorosisem de *făină* fără ca sticleții să se prindă: „Ești făcut pentru asta". Recunoștința lui era nesfârșită. Menționez asta doar fiindcă, dacă e adevărat că inteligența, fie ea cât de multă, nu te poate scăpa de stupiditate, la fel de adevărat e că stupiditatea poate uneori să te scape de informațiile inteligenței (unul dintre contactele lui Zak ne-a vândut pontul).

Să nu uităm baroasele legale ale prezentului 1.1 sau Cum să-ți sapi ieșirea din mormânt 1.1

Iată-mă, așadar, mangă de matol într-una dintre cele mai frumoase secții de poliție din Marsilia, față în față cu ofițerul anchetator, care tocmai intrase și trântise pe masă un pașaport.

Un pașaport german. „Numele dumitale întreg?" În clipa aceea, mi-a căzut fisa și am schimbat manevra. Tocmai mă pregătisem să fiu politicos și să-i felicit că reușise-

ră să mă prindă, să le fac mărturisiri pe săturate, iar pe urmă să trag un somnic şi să pap ceva sau să pap ceva şi să trag un somnic, nu făceam mofturi.

Dar paşaportul... M-am uitat la paşaport şi am realizat că ar putea fi paşaportul meu de ieşire din închisoare. Situaţia era pe muchie de cuţit. Aveam un chef nebun să renunţ (fiindcă eram pe jumătate adormit, pe jumătate mort, pe jumătate tâmpit la cap şi pe jumătate speriat apropo de poziţia mea curentă în univers), îmi venea să-i dau tipului şansa de a promova, să-l fericesc. Eram mahmur şi mi se părea absurd să încerc să blufez ca să scap.

A fost un moment de eroism nemaivăzut în acest mileniu, dar noroc că o parte din persoana mea nu gusta deloc ideea de a face puşcărie, or, adevărul era că stătusem suficient de mult la răcoare pentru ca schema asta să nu mai fie o noutate pentru mine. Aşadar, mi-am dat singur un şut, am întors spatele impulsului de a ceda şi am minţit, dacă nu fără efort, oricum satisfăcător.

— Numele meu este Robert Oskar Krüger, am replicat eu.

Faptul că vedeam paşaportul acolo era tot ce-mi trebuia pentru a găsi calea spre afară, ghidul meu practic. Lipsa râsului la interlocutorul meu, absenţa vreunui rânjet sarcastic sau a vreunei mutre acuzatoare m-au încurajat. Am refuzat ideea de translator (nu voiam să mă trezesc cu careva acolo, care să vorbească suficient de bine germana, încât să se poată prinde că nu eram un friţ autentic) şi am încercat să deschid nişte sertare destul de înţepenite din mintea mea, pentru a mă convinge că nu avusesem nici o dovadă incriminatoare asupra mea când plecasem să-mi beau lada de bere belgiană. Eram sigur că îmi luasem la mine unul dintre paşapoartele proprii (ceea ce m-ar cam fi dat de gol), dar poate că-l pierdusem.

Robert Krüger: un german foarte nimerit şi slobod la paşaport

Hubert îmi dăduse paşaportul lui, cu o satisfacţie nemărginită. „Uite, e cald de la client încă." Chiar avea un fix cu actele false. Şi, desigur, cele mai bune acte false nu sunt false. De aceea fusese Hubert atât de încântat de ultima lui achiziţie, proaspătă de la buzunar. Fiindcă semnalmentele lui Herr Krüger îmi veneau ca o mănuşă, aşa că Hubert apreciase corect că tipul era bun de mine.

E-adevărat că mai toţi nemţii bătrâni, puhavi şi pleşuvi ar putea juca oricând în rolul meu şi, chiar dacă tipul n-ar fi fost bun de dublură, cu barba care începuse să-mi crească şi cei doi ochi vineţi, nici la radiografie n-ai fi putut sesiza diferenţa.

Cu laude constante pentru franceza mea, am recitat din memorie detaliile lui Krüger. Era din zodia Gemenilor, ca şi mine. Am dat adresa şi telefonul de la serviciul lui, din Zirndorf, numărul lui de telefon de-acasă, hotelul din Marsilia unde stătea. Verbele neregulate, adresele, numerele de telefon au fost întotdeauna punctul meu forte.

Se poate să nu mai ştiu ce-am făcut cu ceea ce alţii ar numi cantităţi înspăimântătoare din viaţa mea (1987, bunăoară, mă cam nedumereşte), însă tot mai ţin minte numărul de telefon al primei fete căreia i-am dat întâlnire. Ţin minte numărul şi faptul că ea mi-a spus nu, deşi numele ei l-am uitat. Ţin minte numărul acela în mod special fiindcă am format şase din cele şapte cifre care îl compuneau de două sute de ori într-o săptămână, până să-mi iau inima în dinţi ca să fac şi a şaptea cifră. Aceasta este o parte partinică a mea, la care am fost cumva forţat să subscriu din cauză că veşnic pierdeam agende, hârtii, jurnale, adică lucruri în care majoritatea oamenilor au posibilitatea de a stoca asemenea informaţii. De asemenea, aş vrea să mai spun în apărarea aşezământului de

educaţie unde lucram că poate fi posibil să obţii o slujbă la Cambridge dacă eşti chiulangiu, necinstit, scârbos, neimaginativ, anost, inadecvat, beţivan, nebun, prost îmbrăcat, împuţit, ori o combinaţie din oricare sau din toate cele enumerate, dar în nici un caz n-ai nici o şansă de a lucra acolo dacă eşti greu de cap sau n-ai pic de memorie pe care să te bizui (fie ea şi intermitentă).

Apoi, continuând să primesc omagii pentru franceza mea, am explicat cum fusesem bătut măr cu două nopţi în urmă (nu, nu raportasem incidentul la secţie – nu voiam să deranjez poliţia, ceea ce era adevărat) şi mă dusesem să mă îmbăt de necaz, dar mi se rupsese filmul (destul de adevărat) şi habar n-aveam cum de nimerisem în apartamentul acela etalând un imprimeu cu zebre în părţile inferioare; în mod evident şi inadvertent, mă înhăitasem cu lume proastă, dar regretam profund că nu eram capabil să le fiu de mai mult ajutor.

Mi-au pus o sumedenie de întrebări despre Angoulême şi despre marfă. După aceea m-au întrebat din nou, ca să vadă dacă nu mă răzgândisem. Eram destul de bun la asta, întrucât versiunea mea era un *nu* masiv, peste care venea iar *nu*, plus *nu*, aşa, ca suvenir. Puteam să fiu mai nervos apropo de identitatea mea adoptată, însă se părea că numeralele îi satisfăcuseră. „Oh, lucrez independent acum. Îmi încerc şi eu norocul în bănci şi finanţe", le spusesem când mă întrebaseră de profesie, având în vedere că în portofelul lui Kruger nu se preciza cu ce se ocupa.

Posesorul de costum a notat tot pe hârtie. Era tânăr, spilcuit şi probabil că făcuse economii vreo jumătate de an pentru costum. Era genul de costum care stârneşte admiraţia celor care n-au timp, sau au prea puţin, pentru modă (cum eram şi eu); nu doar pentru a fi purtat, ci şi ca o armă în calea uitării. Una peste alta, tipul era prea chipeş (avea un profil cu care puteai despica stânci la ne-

voie), prea lat în umeri ca să fie doar polițist. Costumul îl dădea de gol; poliția, ca și armata, exercită atracția în cei care nu vor tribulații sau eforturi vestimentare. Posesorul de costum avea caracteristicile omului care vine la serviciu mereu din altă direcție în fiecare dimineață, dar cu toate aceste atuuri s-a dovedit foarte cumsecade cu filozoful tâmp venit dinspre germani.

Posesorul de costum nu s-a lăsat doborât de dezamăgire, dar asta este binecuvântarea unui climat sănătos; nu ai cum să te montezi prea rău. Dacă aș fi fost prins la Boulogne sau în alt oraș nordic mohorât care face deliciul unui bun hietolog*, aș fi fost deja împăiat și agățat pe perete. Nu erau stupizi, dar erau brigada de la vicii, aveau și ei preocupările lor, cu alte țeluri poleite pe ferestre.

Dar am răspuns bine. Era una dintre ocaziile acelea în două tonuri, când prin fața ochilor vezi rotindu-se simultan o baftă chioară și un ghinion afurisit. Aparent, a fi înhățat de poliție înveșmântat doar într-un imprimeu cu zebre, ceea nu i-ai fi dorit nici celui mai mare dușman al tău, e ditamai nesansa și ar fi suficient aproape pentru oricine ca să renunțe la sticlă. Pe de altă parte, ținând seama de zelul cu care două forțe polițienești umblau după fizicul meu, a trebuit să mă socotesc printre cei norocoși atunci când am ajuns să ies pe ușa secției de poliție.

Dacă ar fi existat acolo cineva care să vorbească bine nemțește, speranțele mele s-ar fi făcut ferfeniță într-o mare oală cu căcat.

Detenția: detalii și final

Câteva lucruri m-au nedumerit: mi-au luat amprentele. În fine, pe-astea n-ar fi avut cum să le verifice altfel.

---

*Meteorolog specializat în studierea precipitațiilor *(N.ed.)*.

Dar cum de nu ştiau că lui Krüger i se ciordise paşaportul? Dacă i se luase din cameră, cum de nu observase Krüger? Cum de nu se dusese să raporteze furtul? Sau ăştia de la poliţie lucrau fiecare pe felia lui? Brigada de la paşapoarte bătându-şi capul doar cu paşapoartele, posesorul de costum bătându-şi capul doar cu Angoulême, corsicanul doar cu jefuitorii de bănci, fără să vorbească deloc între ei? Pe bune dacă semnele de întrebare nu-şi luaseră toate zi liberă.

În ciuda eşecului frapant în a-mi face treaba adecvat (sau măcar inadecvat, în cea mai mare parte a timpului) de-a lungul a peste douăzeci de ani, mi se părea revoltător ca alţii s-o îngroape şi să dea rasol. Dorinţa de a urla „Nu e clar cine sunt?" se lupta să rupă lanţul.

Presupun că ar fi putut să sune la numerele pe care li le dădusem, ca să verifice existenţa unui ins pe nume Robert Krüger; ar fi putut verifica la hotelul unde stătea Herr Krüger, nimerindu-se tocmai atunci ca Krüger să fie plecat.

Poate că eficienţa, ca unicornul sau balena-cu-cioc, există doar în imaginaţie; sau este un miraj, care apare doar de la distanţă. Oricum, nu pot să nu recunosc un lucru: eram un pic dezamăgit.

Am primit o omletă gustoasă la dejun. Aceasta a fost însoţită de două porţii de salată, având în vedere că meseanul din celula alăturată nu a vrut-o pe-a lui. Auzind refuzul lui, mi-am oferit imediat burta drept destinaţie. Voiam să mai încerc o dată să analizez elementele sosului de la salată şi chiar mă gândeam să-l întreb pe *chef* care era secretul amestecului, fiindcă simţeam ceva în sos care mă intriga, dar scăpa totodată investigaţiilor mele gustative. Salata aceasta era o vajnică reuşită a excelenţei culinare, fără să se încurce prea mult cu costurile sau alte complicaţii, ci fiind doar grijulie faţă de om. Am mâncat-o, în timp ce urmăream un păianjen-zebră (*salticus*

scenicus) care se plimba prin celula mea în căutare de mâncare.

Posesorul de costum și trepădușii lui, odată ce hotărâseră că nu constituiam material de instanță, au fost plini de solicitudine. S-au oferit să mă ducă înapoi cu mașina și s-o sune pe nevastă-mea. Am refuzat, spunându-le că aveam nevoie de o plimbare pe jos ca să-mi revin. Ne-am despărțit, ei lăudându-mă pentru franceza mea și exprimându-și speranța că neplăcerile suferite nu mă vor împiedică să mă bucur în continuare de vacanța mea în Franța. Le-am mulțumit frumos și am lăsat șapca de baseball cu baros pentru a fi revendicată de proprietarul de drept.

Afară

Eram cam bulversat când am dat de lumina zilei și de aer curat. Într-adevăr, tare îmi venea să zbier „Pârtie, fraierilor!", dar sosul de la salată nu fusese chiar atât de incitant. Manumisiunea mea era atât de revoltătoare, încât, dacă aveam să mai fiu prins vreodată, puteam s-o folosesc ca șantaj pentru a obține eliberarea sau transferarea într-o închisoare mai luxoasă.

Dar o altă idee mi-a venit în minte în timp ce ieșeam. Că poate sticleții nu erau chiar așa de naivi, ci dimpotrivă, ultraiștești, și că îmi dăduseră drumul doar ca să poată pune mâna pe cealaltă jumătate a Bandei Mintoșilor: Hubert. Voiau să mă urmărească și să ne prindă împreună. Ideea aceasta că eram filat brusc mi s-a umflat în oala cu idei.

Secția centrală de poliție avea câteva trepte superbe afară și, în timp ce le coboram gândindu-mă că trebuia să-l evit pe Hubert, în eventualitatea că ochii poliției s-ar odihni permanent pe umerii mei, am zărit o siluetă ur-

când treptele, care semăna remarcabil de bine cu Hubert, fiindcă *era* Hubert – îmbrăcat cu un trenci, adică destul de excentric pe căldura aceea. L-am zărit şi pe Thales, scoţând capul din buzunarul trenciului.

— Ştiam eu, a zis el exultând. Ştiam eu că e prea multă deşteptăciune în tine ca să încapă în vreo secţie de poliţie.

Am trecut ferm pe lângă el, pretinzând că Hube nu avusese nici un impact auditiv sau ocular.

Dar el, cu ochii la mine, nici gând să renunţe.

— Cum de i-ai păcălit, profule? Veneam să te scap, a zis el cu un volum şi o claritate uluitoare la un spărgător de bancă foarte căutat, şi asta chiar pe treptele unei importante secţii de poliţie.

Şi-a tras la o parte reverele impermeabilului, ca să-mi arate un mic arsenal de arme.

— Dar trebuia să mă fi aşteptat că o se le vii de hac, a reluat el. Sticleţii n-au nici o şansă cu tine.

— Pleacă! i-am strigat prin colţul buzelor, făcând gura mică.

Dar tentativa mea de a mă dizasocia de Hubert n-a ţinut.

— Ce se întâmplă? a întrebat el.

— Cară-te dracului de-aici.

Asta, cu buzele lipite.

— Bravo, frumos, a spus el, înnegurându-se. Asta în loc de recunoştinţă. Vasăzică îmi risc pielea ca să te salvez şi, drept mulţumire, mă trezesc azvârlit cât colo, ca un chibrit folosit. Ce te-a apucat, omule?

— N-am nimic, idiotule! Încerc doar să fiu profesionist! am zis eu, explodând.

Ne uitam prostiţi unul la celălalt, în timp ce un bărbat rotofei, care mi-amintea de Krüger, urca scările, ocolindu-ne pe departe, aşa cum faci când treci pe lângă unii care au fixul să zbiere furioşi în public.

Versiunea lui Hubert

Când a văzut că n-am venit la *rendez-vous* în acea dimineaţă, a sunat-o pe Jocelyne, presupunând că eram prins acolo cu însămânţarea terenului. Jocelyne i-a explicat cât era de îngrijorată şi ea, de când primise un telefon de la corsican care, pe lângă ofertele obişnuite de a-şi muta abdomenul mai aproape de Jocelyne, a anunţat-o sadic că englezoiul ăla gras fusese recunoscut de un funcţionar bancar de la o bancă lucrată de Mintoşi şi descoperit într-o pensiune turistică, urmând să fie arestat imediat ce el, corsicanul, revenea la serviciu. Jocelyne umblase cu maşina toată noaptea, încercând să mă găsească, dar, cum eu însumi nu ştiam unde eram, nu mă mir că nici ea n-a putut să dea de mine.

Sunând discret în diferite locuri, după ce încercaseră la spitale ca să vadă dacă eram la pârnaie, Hubert a descoperit că un oarecare Krüger se afla în arestul poliţiei. A decis să intre pe fir.

— Care era planul tău?

— Să văd ce s-a întâmplat.

Hubert se dusese, de asemenea, cu circumspecţie să viziteze pensiunea mea şi văzuse împrăştiate pe jos urmele lăsate de mine cu schepsis.

Edificările lui Eddie

Cea mai bună metodă de a nu fi arestat de cineva căruia îi arde buza să îţi trântească o condamnare luuungă la închisoare este să fii arestat de altcineva.

— Cât timp crezi că or să aştepte?

— Mult. Prind bine nişte ore suplimentare.

Spargere la bancă

Eram în întârziere fiindcă nu reuşeam să găsim banca din afara oraşului pe care ne-o recomandase un prieten de-al lui Hubert ca fiind extrem de pitorească şi condusă de cumnatul lui, pe care îl ura.

— Nu văd de ce să nu întrebăm, a zis Hubert.

Mergeam cu maşina aiurea, fără urmă de bancă: ori noi ne pierdusem, ori banca.

Hubert era la volan; a insistat să ne oprim şi să ne interesăm de adresă la o secţie de poliţie. A intrat acolo cu Thales în cuşca lui improvizată, în timp ce eu am rămas tolănit în maşină (mă durea încă peste tot de la competiţia dată între corpul meu şi cizme), ştiind că orice protest era futil. În ciuda recent-descoperitei fascinaţii faţă de raţiune, Hubert nu era mai rezonabil decât un gutian* din lanţul Zagros. Dar Hube s-a întors până la urmă.

— A durat verificarea. Aşa că a trebuit să aştept zece minute, până au terminat diverse treburi importante, cum ar fi mutatul hârtiilor pe birou şi urmărirea cafelei din filtru. Îi întreb cum se poate ajunge. Habar n-au. Se întreabă unii pe alţii. Dau telefoane. Mesaje prin staţiile radio. Fac mici cercuri în speranţa că aşa le va veni în minte răspunsul. Mă întreabă de şobolan. „E un experiment", le zic eu. S-au gândit la asta suficient de mult, aşa că fac gluma: „Noi credeam că ai venit să raportezi pierderea şobolanului". Într-un final, fiindcă vor să scape de mine, născocesc nişte indicaţii privind adresa. Eu mă duc şi mă plasez lângă posterul cu mine. „Vedeţi, eu sunt", le zic. „Cât capăt dacă mă predau singur?" le mai spun eu. „Avem treabă", zic ei, ducându-se, importanţi, să-şi toarne cafeaua. Şi se mai zice că închisorile sunt pline de proşti. Noi suntem invizibili. Invincibili. Şi ne îmbogăţim.

---

*Membru al unui popor din Mesopotamia antică *(N.ed.)*.

A demarat și i-a aruncat lui Thales, cu o boltă înaltă, o boabă de strugure în ciocolată. Așa-i viața – ești părintele științei și filozofiei apusene, ca peste două mii cinci sute de ani doi pișicheri să boteze un șobolan cu numele tău.

Am găsit un bărbat care ducea în brațe doi prunci, mergând în urma unor femei, cu mutră de soție și soacră, respectiv; omul ne-a explicat exact cum să ajungem la bancă și a mai adăugat conspirativ:

— Dacă nu e prea târziu, orice-ar fi, băieți, să nu vă însurați.

Discutasem despre cum folosea La Mettrie cuvântul voluptate, iar Hubert voia să atace următoarea bancă *en philosophe*, dar eu nu prea vedeam din care unghi.

Pentru o firmă care și-a făurit un asemenea nume, realitatea e că făceau prea puțin pentru creșterea colinei ideilor. *Les philosophes*. Știu că e jenant să auzi așa ceva de la unul care nu-i în stare să compună nici o listă de cumpărături, dar e adevărat.

Zozo Voltaire: un om scutit de gândire originală. De-acord, a avut o mulțime de actrițe, a dat bine în saloane și va fi citit mult timp încă după ce Eddie Coffin și locul lui în ierarhia lumii vor fi ajuns să zboare prăfos pe străzi. Rousseau: un om care a făcut carieră de ciudă și care plictisea atât de îngrozitor, încât orice balon s-ar fi dus singur până în Marte, numai să scape de el. Pe urmă ceilalți: o șleahtă de așa-zișI chimiști inepți care, din păcate, spre deosebire de Bacon, n-au reușit să se omoare. Singurii doi pentru care îmi fac timp sunt Diderot (nu din cauza gândirii lui, ci a scrierilor) și La Mettrie, fiindcă orice om care moare îmbuibat de mâncare trebuie luat în serios.

Și, incontestabil, motivul pentru care băieții sunt bine-cunoscuți nu se datorează depozitelor pe care ni le-ar fi lăsat în seifurile cu idei, ci fiindcă ei au fost producăto-

rii prezumtivi ai unuia dintre cele mai mari spectacole de pe Pământ: Revoluţia franceză. Aşa cum ştie orice autor, sex plus violenţă reprezintă o combinaţie *zeb*.

Istoricii şi literaţii preferă un pic de carnaj şi carnaval carnal, fiindcă viaţa lor e atât de anostă şi stătută. Şi, indiscutabil, omorul şi amorul par mai savuroase fiindcă la cârma lor stau pasionaţii de buchii, clasa bibliopară, drogaţii-cu-idei. Deşi Teroarea a fost domesticită şi a căpătat literă mare, se vorbeşte şi acum despre cele câteva mii de aristocraţi şi adepţi care au fost lichidaţi; de ce nu auzim nimic despre zecile de milioane de ţărani chinezi care au murit de foame?

Păi, fiindcă (x) erau ţărani, (y) chestiunea nu s-a arhivat, (z) nu au existat romancieri prin preajmă şi (zz) e mai amuzant să faci cercetări într-un oraş cu restaurante tari.

De ce epoca modernă (un cuvânt cu nimic în el) este atât de des legată de anul 1789 (deşi îmi place să frecventez restaurantele franţuzeşti la fel de mult ca viitorilor universitari), iată ceva ce mă depăşeşte. Dacă vreţi o dată mai bună, încercaţi 1776. Iată o idee care a funcţionat: Statele Unite ale Americii, singura ţară din istoria lumii care a importat săraci, care i-a curtat pe măscărici, pe răzvrătiţi, singura ţară din istoria lumii care a avut puterea să-şi impună voinţa asupra lumii, dar n-a făcut-o.

Universul nredom

Nu este un fapt care să se bucure de mare succes, însă inaugurarea epocii moderne, pentru mine, a fost în 1759, în oraşul Kõnigsberg din Prusia răsăriteană (acum degenerat şi degermanizat), într-un han numit Moara.

Zău?

Zău. Moara era locul de întâlnire pentru trei friți: Hamann, Berens și Kant.

Asta se întâmpla la vreo nouăsprezece ani după ce Hume scosese *Tratat asupra naturii umane* și la vreo șaizeci de ani după ce Locke produsese *Guvernământul civil* și *Încercare asupra intelectului uman*. Acoliții firmei britanice se pregăteau să lanseze niște războaie civile în America și Franța, ambele urmând să se numească revoluții, deoarece cu un cuvânt care sună așa e mai ușor să omori.

Iar Germania, sătulă de disprețul francezilor (Leibniz, principalul lor îmblânzitor-de-idei, scrisese chiar în franceză), se pregătea să intre în acțiune, detonată de la lungă distanță de Hume și Locke. Ei bine, în acea crâșmă era Hamann, un pierde-vară de douăzeci și nouă de ani, recent întors de la Londra unde cheltuise, pe târfe și chiolhanuri non-stop, o sumă de bani imposibil de mare (și era astfel apt pentru religie) furnizată de Berens, un om de afaceri care, ca toți bărbații normali cu prea mulți bani, voia să *cumpere* ceva frumos și credibil și care îl adusese pe Kant, filozoful și dipsomanul de patruzeci și cinci de ani, a cărui poziție în lume urca amețitor, pentru a-l reforma pe Hamann la câteva pahare de *zwetschenwasser*.*

Aceasta nu e doar o întâlnire dintre trei mânuitori de cârnați; este pagina de cuprins a timpurilor noastre. Hamann însumând credința, Kant, marele păianjen, furnizând rațiunea, și Berens, omul cu aventura, finanțând întregul exercițiu. Întâlnirea era menită să îl smulgă pe Hamann din rândurile pietiștilor. Și-au încrucișat mințile: Hamann pledând atunci și ulterior pentru credința în credință, Kant pledând pentru eliberarea prin rațiune,

*Varietate de rachiu german din prune *(N.ed.)*.

fiindcă mintea poate cuprinde universul. Ambele fluxuri producând, în aval, grupări financiare cu o mulţime de pistoale în spatele multor capete.

Negustorii se zbat să creeze belşug, prosperitate şi varietate; adevăraţii eroi rămân cei care nu sunt prea bine cotaţi de posteritate, numele lor figurând, în cel mai bun caz, pe uşi importante timp de câteva vieţi de om. Dă cineva o ceapă degerată pe negustorii de măsline, de vinuri sau de sclavi din Roma ori Elada?

Raţiunea era mai degrabă originalitate în lumea antică, o ramură a divertismentului; abia în secolul al optsprezecelea a început raţiunea să-şi scoată banii, să te ducă de la Londra la Edinburgh mai repede. Asta le-a dat băieţilor nişte *uumph* în plus, călătorind pe spinarea lui Newton. A fost prima oară când gânditorii au spus: daţi-vă la o parte, noi o să rezolvăm totul. Teoria *zeb* e la îndemână. De data asta, chiar am dat lovitura.

De-atunci, aproape că nu e an în care să nu se anunţe că laboratoarele vor fi închise şi că arzătoarele *bunsen* vor fi scoase din uz.

Raţiunea s-a priceput de minune să ne ducă de la Londra la Edinburgh (şi să amorţească orice durere care ar putea rezulta dintr-o asemenea călătorie). Nu e-aşa grozavă când trebuie să spună dacă şi merită să te duci. Suntem pe acelaşi drum ca Hamann şi Kant – doar ceva mai jos. Se poate demonstra că am fost întotdeauna în poziţia asta, dar că nu ne-am dat seama. Raţiunea a născut computerul lui Cray, însă rămâne să alegi cu cine mergi: cu tehnica, ori cu zeii.

Şi, în mod semnificativ, cu toată vâlva pe care au făcut-o amândoi, Hamann şi Kant, extraordinari surferi pe marea ideilor, erau fideli lubrifiCării gâtlejului. Ce fragili suntem! Curajul de a lăsa paharul nu e apanajul multora. Dacă bei, atunci bea în companie ilustră.

Bancă pregătindu-se să fie jefuită

Când am ajuns la banca rătăcită, Hubert a scos teatral două peruci de magistrat. M-am opus la așa ceva: mi se părea cumva prea absurd să jefuiești o bancă purtând perucă și să mai și ai pretenția că o asemenea acțiune are vână filozofică.

M-am rățoit la Hubert.

— Nu fi ridicol.

Hubert și-a ajustat aripa, și-a pus ochelarii de soare și pe urmă s-a admirat în oglinda retrovizoare.

— Iluminism sadea, ce mama naibii.

Am rămas îmbufnat în mașină. Dar nu mi-a luat mult ca să-mi analizez impasul și ca să demonstrez că, indiferent dacă purtam sau nu păr fals când jefuiam sau nu o bancă, munca mea de filozof se terminase. Nu folosește la nimic să fii arțăgos când, oricum, ai devenit capitalul galactic al absurdității. Oceanele ar putea la fel de bine să obiecteze la lacrimile de zeiformi și alți pești.

Hubert s-a dus spre bancă.

— Nu închide ușa în nas Iluminismului, i-a zbierat el omului care închidea ușa în timp ce Hubert se apropia de ea, poate închizând-o un pic precipitat, pentru a-l împiedica pe țicnitul cu perucă să apuce cumva să intre înăuntru.

Omul ar fi avut tot dreptul să-l oprească pe Hubert doar bazându-se pe înfățișarea aberantă a acestuia, însă (nu fiindcă i-ar fi folosit la ceva) a arătat cu mâna spre anunțul care menționa că banca se închidea la 5:00, în timp ce Hubert argumenta că universul nu ajunsese în acel punct; babilonianul meu în mod cert zicea 4:56.

Închizătorul nu a acceptat afirmația lui Hubert sau nu i-a păsat de ea, ci a acționat ca și când ar fi fost 5:00 și, tratându-l cu spatele, și-a văzut de închisul ușii, ceea ce nu-i

prea reuşea, având în vedere că la proiectarea mecanismului nu fusese luat în calcul piciorul lui Hubert. A ieşit cu păruială, timpurile şi umerii luându-se la întrecere. Hubert a anunţat:

— Pariez cincizeci de franci cu tine că te pot convinge să deschizi uşa.

Închizătorul a scuturat din cap cu fermitate, dar a renunţat categoric să mai împingă în uşă când Hubert a scos la iveală infailibila ustensilă de deschis uşi, acel *PhD* al banditului.

— Am început să mă cam satur să am de-a face cu oameni din-ăştia, a remarcat Hubert urcându-se în maşină şi aruncând peste spătar geanta de voiaj, pe bancheta din spate; o bancnotă de cincizeci de franci scotea capul din buzunarul lui de la geacă. Sunt aşa de neprofesionişti.

Tot nearestat

L-am văzut pe corsican cum a ieşit glonţ din casă şi a demarat cu motorul turat la maximum. Să asişti la demonstraţia unui asemenea elan de muncă îţi creştea inima şi ţie, mai ales la început de zi. Hubert ar fi fost bun ca detectiv – reuşise să dibuiască bârlogul corsicanului, căutându-l în anuarul telefonic.

Pontul original emanase de la Jo.

Cu precizie militărească, reuşeam să capăt atenţii feminine ori de câte ori aveam o bază (un pat cu o margine în spaţiu). Odată ce găseam un hogeac convenabil (graţie biroului de informaţii turistice), sunam frumos la numărul ştiut şi, în câteva ceasuri, o directoreasă de bancă, bună la toate, apărea la uşă.

Jo era incredibil de mobilă. Eu, dacă aş fi fost nevoit să muncesc o zi întreagă, n-aş mai fi fost capabil să fac ni-

mic, însă ea, veselă şi vioaie, se punea în mişcare ca să vină să-l ajute să se destindă pe un spărgător de bănci filozofic. Una peste alta, dacă reflectezi la felul în care bărbaţii fac rost de femei şi femeile fac rost de bărbaţi, ţi se pare destul de nedrept. Nulipara pândind puţa nulităţii.

Persistenţa corsicanului mi-era simpatică. De câte ori Jocelyne ieşea din bancă, dădea peste corsican venit s-o invite iarăşi la dejun, s-o conducă acasă, să-i propună servicii diverse. Impulsul ei iniţial fusese să termine pe loc cu el, zdrobindu-l ca pe un hexapod scârbos, dar se abţinuse. S-a gândit că merită să ţină evidenţa efluviilor lui verbale, din care putea eventual deduce informaţii benefice pentru libertatea unor filozofi delapidatori. „E foarte insistent pentru un om aşa ocupat, cum se presupune că e el." Dar nu reuşea să stabilească dacă omul voia să expună în zigo-stil vreun comentariu ofticos la adresa ei din cauza poftelor încastrate sau dacă refuzul ei îi alimenta devotamentul. „Un *nu* poate avea efecte ciudate la unii bărbaţi."

Printre crâmpeiele de date pe care Jo le consemnase era zona unde locuia el (cu recomandarea că va fi un spectacol unic pentru nişte trupuri îngemănate).

Adresa fiind descoperită, din fericire, Hube ţinea morţiş să ne ducem acolo şi să-l dăm la întors. Nu eram prea încântat de acest plural, iar când am aflat şi la ce oră propunea el să pornim la drum, am rămas (a) perplex şi (b) indignat. Însă în seara precedentă găsisem o ladă de bere trapistă (împreună cu Sf. Augustin în primele rânduri ale desăvârşirii catolicismului) şi, simţind eu că muşteriii de la faţa locului nu erau potriviţi pentru a bea această minunăţie neguroasă, aidoma dascălilor de la Cambridge care altruistic au golit până la ultimul strop pivniţele în timpul războiului, ca nu cumva vinul roze şi roşu să încapă pe mâinile inamicului, am muncit ca un rob să transmut lichidul în amintiri gureşe sau în uitare lină.

Cheful m-a ţinut toată noaptea. Noaptea n-a avut chef de mine. Au închis, ba chiar au şi încuiat uşa la ora unu.

Era de la drojdia de bere sau mai ştiu eu de la ce, dar nu-mi venea să dorm. N-am nici o problemă să stau în pat, farmecul de a fi lungit pe saltea e nediminuat, dar mi-e din ce în ce mai greu să profit de întuneric şi să mă învigorez, să bag cornu-n pernă.

Poate ăsta este doar un atribut natural al îmbătrânirii sau (posibil acelaşi lucru) senzaţia de pământ în craniu, permanenta prelingere a întunericului înăuntru.

Nefiind însă prea vioi (deşi nu eram somnolent), m-am dus şontâcăind acasă, unde l-am găsit pe Hube pregătindu-se să iasă la atac. Neavând altceva mai bun de făcut decât să turtesc un pat, m-am gândit că ar fi amuzant să bat străzile.

Apartamentul corsicanului era într-un bloc neoteric, simplu, nu ieftin, dar nici somptuos. Hube s-a ocupat de încuietori, dacă nu rapid (nemaifiind în mână), fără prea mult zgomot.

— E o ruşine că ditamai ofiţerul de poliţie are nişte mijloace de siguranţă aşa de pârlite, a comentat Hubert. Putea la fel de bine să-şi fi pus o invitaţie în neon – Intră! – deasupra uşii.

Apartamentul era curat şi îngrijit, tipic pentru burlacul şi investigatorul de cursă lungă, adică ordonat, dacă nu neapărat titirit. Avea două rafturi cu cărţi, cu un număr previzibil de clasici (studiaţi la şcoală), pentru a certifica probabil faptul că citise şi el cărţi cândva. Mai rău se dădea de gol, de fapt. În timp ce treceam în revistă tomurile lui (după cotoare le poţi citi), am observat că Hubert se dusese la bucătărie şi începuse să umble la filtru.

— Vrei o cafea, profule?

— Nu ziceai că vrei să ciupeşti nişte chestii?

— Ba da, dar de ce să ne purtăm ca nişte infractori? Relaxează-te, fă-te comod, odihneşte-ţi picioarele.

— Şi dacă vine între timp?

— Bănuiala mea e că lipseşte până mâine. Dar e bine să-i arăţi vieţii cine e şeful. Oricum, dacă apare cumva, nu-i nimic. Perfect. Şi aşa voiam să-i spun vreo două.

Luând un ziar (de ieri), Hubert s-a lăsat cu toată greutatea pe sofa. Păi, dacă el avea de gând să-şi răsucească degetele tacticos, stând cu burta în sus, atunci şi eu aveam de gând să mă duc în pat şi să-mi răsucesc acolo gândurile. Corsicanul fusese probabil într-o dispoziţie optimistă, fiindcă tocmai îşi înfăţase proaspăt patul cu nişte aşternuturi negre şi elegante; aşa că m-am pus la orizontală. Rar declin să mă înclin.

La sfârşit a fost cuvântul

Dar în ciuda nopţii mele noctambule, n-am reuşit să mă desprind de mine însumi. Oricum, e un efort să dormi într-un pat străin, darămite când acesta aparţine omului care are misiunea să te vâneze şi să te prindă, chiar dacă încerci să numeri şi zebre.

Voci: perspectiva necaritabilă

Poate că a fost o atitudine un pic cam aspră din partea mea, un pic cam dispreţuitoare, dar, ori de câte ori întâlnesc oameni convinşi că au văzut lucruri sau au auzit voci care nu sunt acolo (adică pe care alţii nu le pot percepe), şi dacă nu există dovezi solide privind folosirea unor halucinogene puternice, vreo agaricacee în aer, vreo ciupercă, mă grăbesc să notez: demenţă sau iluzie, cu demenţa în frunte. De-a lungul culturilor, ca şi de-a lungul veacurilor, s-a dovedit în general că nu-i deloc avantajos

să le vorbeşti oamenilor despre lucruri pe care ceilalţi nu le pot discerne – a opta pentru sfinţenie, acele indicatoare rutiere spirituale, reprezintă o mutare periculoasă, întrucât niciodată nu a fost penurie de combustibil pentru persoanele arzătoare care se comportă straniu.

De asemenea, deşi nu fac pe grozavul cu cunoştinţele mele, sincer să fiu am catalogat rostirile nerostite drept un mare rahat. Un munte de bazaconii.

Tocmai din acest motiv am rămas cam şocat auzind o voce, o voce care nu era a mea, vorbind *chez moi*, în craniu, la mine în *media res*, o voce care se instalase în capul meu, o voce vorbind fără ajutorul sunetului.

Creierul: stânga-dreapta, hemi-semi

Mintea noastră lucrează pe principiul binar, ceea ce poate fi şi explicaţia faptului că duetele au triumfat de-a lungul anilor. Gândiţi-vă la marile duete din istorie: Adam şi Eva, Cain şi Abel, Romulus şi Remus, Romeo şi Julieta, Zoser şi Imhotep, Stan şi Bran. Am cazat sub frunţile noastre doi vorbitori, cu rolul de bun şi rău, văzuţi ca un el şi o ea, şi poate fiindcă, în fond, contrariile sunt fundamentul escapadelor noastre evoluţioniste. Cunoaştem aceste voci (şi studiile lor incomplete), îi cunoaştem pe aceşti consilieri, chiar dacă unul este mai puternic decât celălalt.

Dar ăsta nu era un mesaj de-al casei, cum s-ar spune, nu era tonul uzual al emisarilor gândurilor. Era o voce clară, tăioasă, mult mai îndrăzneaţă decât obişnuita cicăleală dinlăuntrul urechii, ca un aparat de radio îngropat în capul meu, de parcă aş fi mutat postul pe gândurile altcuiva.

Eram îngrozit. Înlemnit. Fiindcă (x) a auzi voci nu e ca a face guturai, nu-ţi trece cu un ceai fierbinte (y) e pe

dinăuntru, nu e ca un neg, ca o verucă epidermică pe care s-o poți acoperi sau cauteriza (z) nu aveam nici un control asupra ei. Exista acolo prin propria ei voință, păşise în mine şi (zz) eu simțeam că-mi pierd mințile.

Chestia asta mă îngrijora enorm. Mă terifia terifiant. Mă înspăimânta înspăimântător. Nu mă speriasem aşa de rău nici când mă bâzâise un elicopter militar sovietic în Afganistan. Într-un fel, nu era chiar atât de rău să simți că te descompui complet, cu condiția să fii conştient şi să poți avea un punct de vedere; mai puteam încă să devin nefalist şi să mănânc salată verde, ar fi avut oarece efect, chiar dacă nu diferea prea mult de scuipatul pe un zid când te căzneşti să-l demolezi; dar gândul că era posibil să nu ştiu ce se întâmplă... asta îmi făcea părul măciucă.

Iată ce a spus vocea:

— Salut.

Poartă-te natural

M-am ridicat şi, reacționând la dictatul orei de masă, mi-am lăsat gustul să zigzagheze prin frigider până a descoperit nişte ficăței de pui în sos picant, pregătiți şi prevăzuți cu un bilet deasupra, cu un scris care era produsul unei epoci când caligrafia mai conta încă, emanat de la o rudă vârstnică de sex feminin, prin care, pas cu pas, se detalia modul cum să fie încălziți pentru a fi delicioşi.

Ceea ce am făcut şi noi, după care i-am mâncat cu nişte baghetă proaspătă; combinația aceasta era atât de minunată, încât aş fi putut să mă consider extrem de fericit dacă nu s-ar fi întâmplat ca, de frică să nu-mi văd creierii împrăştiați pe pardoseala bucătăriei, să-mi fi pierit pofta de mâncare.

Două sticle de soi bunicel au fost consumate, o licoare nu chiar la fel de scumpă ca poşirca de vin cu care mă obişnuisem de când mă apucasem făţiş de infracţiuni, dar discrepanţa nu conta, din moment ce n-am băut până la urmă decât o sticlă juma', de teamă că, totuşi, consumul excesiv de alcool mi-ar fi putut dăuna.

Vocea aia îmi cam stricase cheful, dar Hube nu-şi mai încăpea în piele de bucurie că-şi poate umili adversarul. Vechiul adagiu „te-am avut, amice" îl catapultase în stratosferă.

După aceea, ne-am uitat la nişte casete video cu corsicanul în exerciţiul funcţiunii, pe care Hubert le dezgropase când răscolise prin firidele apartamentului, în timpul interpolării mele mentale. Benzile vădeau o nepricepere de amator, însă, neîndoielnic, corsicanul considera că activitatea şalelor lui merita o prelungire electromagnetică. Activitatea camerei video era destul de statică, având în vedere că numita cameră fusese lăsată de capul ei, or, se ştie, camerele video nu se prea mişcă de unele singure. Intensitatea luminii era slabă, de asemenea, şi, în orice caz, ceea ce s-a văzut aproape instantaneu a fost un cadru larg, întunecos, cu fundul corsicanului trăgându-se înapoi şi împingându-se în faţă pe nişte femei parţial vârâte sub el. Coloana sonoră, la fel, era jalnic de monotonă, cu gâfâieli de nerăbdare, sforăituri bărbăteşti şi femeieşti, plus răzleţul, adesea tot mai disperatul „îţi vine?" scrâşnit de corsican, în timp ce-şi sucea şi răsucea pelvisul în tentativa de a activa extazul în tovarăşa lui.

— Gold. Solid Gold, a fost verdictul lui Hubert.

Dacă ar fi să te filmezi în timp ce străbaţi ca o torpilă bazinul de înot, chiar ar fi nevoie să inviţi un prieten care să umble cu camera, sau, dacă nu, să dai o avere pe un şir întreg de camere video. Nişte secvenţe ca acelea în care corsicanul îşi trage un prezervativ pe nas (evident, o tentativă glumeaţă de a face pe elefantul) şi unde poartă cio-

rapi lungi negri şi suspensor (la asta filmarea e întreruptă) l-au făcut să-i fie prea jenă, probabil, ca să apeleze la un vecin.

— Aur de douăzeci şi patru de carate, a repetat Hubert verdictul.

Hubert a derulat meticulos toate casetele, ca nu cumva să rateze ceva. În ceea ce mă priveşte, ajunsesem să-l cunosc pe corsican mai bine decât îmi doream. Hubert avea toate detaliile lui financiare, un hipopotam roz care piuia şi o fotografie cu o tânără drăguţă pe plajă, *topless* şi dinţoasă, care, stabilise Hube pe principiul medicinei legale, era sora corsicanului la mare, în luna de miere.

Telefonul era conectat la robotul-ceas din Japonia de patru ore în acest punct (tarife de vârf). Hubert îmi propusese să folosesc telefonul ca să sun cât mai departe cu putinţă. Ideea de a intra în legătură cu fundaţia mi-a surâs. Ce-ar zice ăia dacă i-aş suna ca să le transmit cele mai frumoase urări? „Ah, Coffin-san, eşti în Franţa acum, spărgând bănci?" Eticheta şi limba japoneză sunt foarte cuprinzătoare (deşi eu n-am ajuns departe – doar la vreo cinci sute de *kanji),* cu diferite forme de adresare pentru cărăuşii de apă şi regalitate; eram curios dacă gama se putea extinde pentru cazul unuia care sustrăsese sume mari din banii tăi şi care te sună la telefon între două devalizări, din sudul Franţei.

Fundaţiile: cum se pot curăţa

E simplu. Trebuie doar să găseşti o fundaţie care să vrea să-ţi dea mulţi bani, după care pleci cu ei şi îţi faci de cap fără nici o remuşcare. Lumea e plină de oameni bogaţi care se frământă ce să facă mai bine cu *bistarii* lor; problema e că aceştia sunt de obicei nişte monotoni care au făcut bani cu zecimale şi care, având doar un zero-tăiat în banca fascinantă, vor să stea braţ la braţ cu epitete cum

ar fi profund şi fermecător (la fel cum facem cu toţii într-o anumită măsură, presupun, odată ce ne-am umplut burţile). Diferenţa e că ei pot cumpăra asta. Singura dificultate este să le obstrucţionezi calea gândirii, ţinându-te scai de carnetul lor de cec. A trebuit ceva antrenament.

Una dintre principalele probleme când ai probleme cu băutura este că oamenii au tendinţa să te trateze ca şi cum ai avea probleme cu băutura. M-am prins de asta, când Featherstone...

Featherstone 1.1

... cu care mă ştiam de-atâta vreme... Am fost colegi de cameră în studenţie; obişnuiam să mă plâng că făcea prea multă gălăgie când se scula şi îmi deranja somnul când se ducea la cursuri dimineaţa devreme. Dacă eşti fizician, trebuie să faci chestii din astea, să împingi de colo colo particule, zirconiu. Presupun că sculatul cu noaptea-n cap, învăţatul asiduu şi faptul că nu s-a dus la petreceri de pomină i s-au părut un pic cam punitive lui Featherstone când, după toate astea, a putut dobândi o slujbă în colegiul unde era angajat şi un oarecare E. Coffin, un om care a avut grijă garantat să nu se scoale niciodată cu noaptea-n cap, să nu înveţe asiduu, să nu rateze nici o petrecere sau să-ţi dea cumva banii înapoi. În relaţiile lui cu mine intuiam, aproape vizibil în comportamentul lui, un resentiment. El era...

Fundaţiile se curăţă 1.2

...oficial linguşitorul-de-milionari (fiecare colegiu are unul). De data aceea, mi s-a adresat în următorii termeni: „Nici o băuturică, Eddie, fără pileală măcar o seară. Şi

mulți, mulți bani. Uite-atât". Și făcea cercuri mari cu mâinile, ca să dea greutate mesajului, sugerând cantități imense de *bișțari*; treaba asta m-a făcut să realizez că începeam să cam scap hățurile probabil, dacă un coleg, cadru didactic, simțea nevoia să îmi vorbească așa.

Frecventând el cluburi de iaht, degustări de vinuri, spectacole de operă, cum îi era obiceiul, Featherstone pescuise un miliardar care (spre disperarea lui) era pasionat de filozofie. Eram solicitat să îmi fac apariția, să filozofez moderat, să emit niște flatări și să colectez cecul, așa cum mulți disc-jockey ai gândirii, lefteri, cu mâinile goale, s-au înființat la mesele avuților ca să facă la fel în trecut. „Abia așteaptă să fie filantrop; o să iasă pe puțin cu două milioane... și îi place cartea ta."

Engleza folosită de Featherstone fără o picătură de ironie m-a speriat de-a binelea, la fel de mult ca și promisiunea unui sac de bani fără fund, așa că eram decis să nu beau nimic.

Fii tu însuți

Poate că asta a fost greșeala mea. Trebuia să fi fost eu, cel dintotdeauna. Dacă aș fi apărut acolo cu sticla în mână, precis l-aș fi vrăjit de vreo șapte cifre. Am renunțat la băutură timp de o săptămână înainte de întâlnire. Lumea mi se părea stranie, ubicuu proaspătă, recent vopsită. Eram intoxicat (după ce mă simțisem ca un căcat moale timp de două zile) de lipsa de intoxicație.

Am sosit în Hampstead, la familia Long (având grijă să nu mă postez pe lângă pereți, vase Ming și tablouri de Ziffany, pentru ca, dacă aș fi căzut grămadă sau m-aș fi rotit brusc, să nu lovesc nimic prețios), unde Featherstone mă aștepta neliniștit în hol, încercând să se lămurească ocular dacă eram sau nu cherchelit. Nu eram, dar asta nu m-a oprit să mă împiedic în mers și, proiectându-mă

în faţă, să nimeresc în doamna Long care, căzând la rândul ei ca o piesă de domino, şi-a rupt braţul.

— Se putea întâmpla oricui, m-a asigurat Long magnanim.

Domnul Long a fost dubios de amabil în privinţa faptului că îi băgasem nevasta în spital. Într-adevăr, doamna a fost luată pe sus de şofer pentru îngrijiri medicale, iar noi ne-am ospătat mai departe, deşi eu eram un pic cam agitat fiindcă şedeam lângă Featherstone, care avea privirea aceea fixă a omului care se pregăteşte să-ţi înfigă şişul în beregată.

Domnul Long a fost, de asemenea, extrem de amabil când am vomitat violent peste porţelanurile lui *zeb*. Era o gazdă superbă, ştiut fiind că bogătaşii, îndeobşte, se comportă (dar şi arată) ca nişte babe-cloanţe, el însă nu mai contenea cu bunele maniere, în timp ce eu căscam de-mi trosneau fălcile ba spre est, ba spre vest, ba spre nord, ba spre sud. Nu mâncasem prea mult, ştiind că saţietatea va veni de la sine, însă tot fusese suficient ca să facă 360 de grade.

Domnul Long m-a condus într-o cameră unde mi-a fost rău un pic, dar am stat foarte cuminte, ca nu cumva să demolez vreun perete sau să dau foc la casă. Când am coborât, eram stăpân pe mine, dornic să încerc şi să strălucesc un pic. În schimb, a trebuit să mă duc fuguţa la closet, întrucât duşmanul invizibil din celălalt capăt mă îndesa rău.

Eddie vs. căcatul care nu se duce când tragi apa

Mă holbam la el. Într-un fel, în ciuda a tot ce fusese înainte, deranjat de caznele mele, simţeam că totul se baza pe asta: să mă descotorosesc de acest obiect. Indiferent

ce alte motive ar fi avut lumea să mă deteste, nu voiam să se spună că nu sunt un filozof învăţat să nu facă în casă. Nu vreau să-mi dau aere, dar am şi *eu* nişte urme de mândrie, or, simţeam că aşa ceva putea s-o torpileze definitiv. În ciuda luxului din casă, vasul de la toaletă se umplea foarte lent. Fiecare gest de a trage apa m-a costat zece minute. Am avut o mulţime de timp să reflectez la instalaţiile sanitare prost făcute. Eram înăuntru de o jumătate de ceas, când a venit detaşamentul de cercetăşie. Era Featherstone, sperând, bănuiesc eu, că eram mort sau măcar pe moarte, ca să se poată bucura el, iar pe urmă să joace cartea tragediei.

— Eşti bine? a întrebat el.

I-am răspuns afirmativ. Într-un fel, nu mă puteam încumeta să împărtăşesc vestea că creasem un monstru pe care eu şi instalaţiile sanitare *fin de millennium* nu îl puteam controla. Necazul era că nu exista nici o perie pe care s-o fi vârât înăuntru în curbură, şi, oricât de disperat eram, tot n-aveam de gând să-l ajut cu mâna.

Firește, dacă ar fi fost în aripa de oaspeţi sau în vreo parte mai dosnică a conacului i-aş fi lăsat pe servitori să rezolve problema, însă această instalaţie era *pe strada principală*, aşa că parcă-l vedeam pe Long intrând aici şi dând cu ochii de munca fundului meu, or, cumva, aşa ceva mi se părea cumplit de nedrept, chiar şi într-o lume în care copiii mor de foame. Am mai petrecut o jumătate de oră înăuntru, timp în care am tot tras apa. Probabil că începuseră să se teamă că o să mă mut acolo cu totul, fiindcă în cele din urmă şoferul şi-a anunţat şi el prezenţa.

N-am căpătat bănetul.

Dar când au apărut japonezii, ne-am dus cu toţii în Soho la o bombă împuţită cu *zori*-şef, ne-am jucat de-a băutul şi ne-am comportat aşa de urât, încât uitasem că eram în UK. Pe la trei noaptea, când au vrut să ne arunce în stradă, Hiroshi (care este atât de bogat, încât cei-

lalţi milionari leşină când îl văd intrând undeva) a cumpărat localul (şi probabil că i l-a dat bacşiş şoferului). „Japonia şi Anglia sunt amândouă insule", mi-a zis el. Şi asta a fost. Aveam deschis robinetul cu bani mulţi.

Featherstone, incandescent de turbare, a continuat să fie periuţă. Se dusese în America să flatarisească alt milionar. Fiind pe lista de aşteptare la avion, a stat o zi întreagă la Heathrow. A fost luat şi dus la casa baştanului. Casa era un conac de douăzeci de camere, dintre care şaptesprezece erau nemobilate şi goale. În camera lui nu exista încălzire şi afară era ianuarie (deşi gazda, Nash, avea un calorifer în a lui). „Simte-te ca acasă", i-a zis el.

Featherstone a investigat bucătăria şi a găsit o cutie de lapte deschisă de mult şi trei ciocolate antice. Masa de seară consta în pizza la comandă: „Ador mâncarea simplă, şi dumneata la fel?" Featherstone a mai depistat ascuns într-un sertar un teanc de oferte pentru pizza la preţ redus, asta în timp ce Nash s-a dus să ia prânzul în oraş, lăsându-l pe Featherstone „să lucreze".

Pe urmă erau conversaţiile.

„Am ascultat la viaţa mea studenţii debitând tâmpenii, dar asta, asta a fost ceva... insuportabil, logoree netratată; a fost doar perspectiva de mărinimie sau mâncare care m-a făcut să rămân în compania lui, pe lângă faptul că nici n-aveam unde să mă duc în altă parte."

Conacul se afla la o distanţă de şaisprezece kilometri de mers pe jos până la cel mai apropiat magazin alimentar, iar Nash susţinea că maşina era stricată, oferindu-se să-i cheme un taxi lui Featherstone. Într-o zi, Featherstone a intrat în bucătărie şi a găsit un şobolan mort. „Am înţeles numaidecât; şobolanul murise de disperare."

Plecând fără un cent, Featherstone a descoperit că Nash era o pacoste în serie. Că ademenea tot felul de universitari la el acasă ca să le împuie capul cu teoriile lui despre istorie, economie şi politica externă americană, pe

care aceştia se vedeau forţaţi să le suporte, fiindcă n-aveau ieşire de-acolo, sau fiindcă sperau în van să le pice ceva. Nash ajunsese să aibă o reputaţie atât de proastă, încât trebuise să înceapă să aducă oameni cu avionul din Londra, Berlin, Zomba.

Featherstone a trebuit să-şi plătească singur taxiul până la aeroport, întrucât maşina era tot stricată. De fapt, mersese pe jos şaisprezece kilometri până la magazine, în ziua precedentă. „Trebuia să ies din casă şi să văd şi eu lume." Ca peşinolog, ori te pricepi, ori nu. E un talent şi ăsta.

Făcând harcea-parcea coteţul corsicanului

Hubert coborâse ca să aducă o parte din sacoşele puse în maşină. La un sac voluminos cu ciment l-a ajutat unul dintre vecinii corsicanului. „Facem doar câteva modificări", i-a explicat Hubert.

Era un apartament cu două dormitoare, iar Hubert a fost foarte meticulos în privinţa modificărilor. Salonaşul a fost acoperit cu un strat de doi până la cinci centimetri grosime de baligă de tapir (una dintre echipele de la orfelinatul lui Hubert avea o fermă de tapiri în Bretania). „E important să fii original." A sfredelit găuri foarte mari în toţi pereţii cu o bormaşină de care făcuse rost. A prăjit toate cablurile electrice. Un portocal, rezultat al unor ani lungi de îngrijire, care creştea verde într-un ghiveci, a fost stropit cu coniac şi imolat. Toaleta şi chiuveta au fost umplute complet cu ciment. A lipit câteva piese de mobilier de tavan. Nu era ostilitate; Hubert a vandalizat cu dragă inimă apartamentul, dar pur şi simplu aşa stăteau lucrurile.

Am răsfoit un volum de fotografii erotice timpurii de Zipette, o undă din acea frivolitate *fin de siècle* pentru un *fin de millennium*. În continuare, contrariat de contactul meu cu vocea neaşteptată, n-am putut citi mai mult de câteva funduri goale (deşi corsicanul chiar avea o ediţie frumoasă din Montaigne).

Zăbovind asupra acelor fotografii din perioada în care Parisul era cartierul general al lumii pentru ţâţe-şi-cururi, mi-au venit curenţi puternici de moralitate. Femeile acestea, cele mai minunate platforme pentru gratificare din vremea lor, pentru care bărbaţii plăteau ca să le aibă, pentru care făceau sau ar fi făcut orice, s-au dus. Posterioare pentru posteritate, nici vii, nici moarte. Dovada că, indiferent cât de puternice ar fi pasiunile tale, te duci ca o blândă răsuflare. Le-am întâlnit privirile şi am cugetat că (x) în pictură artistul e cel care filtrează ce vrea el, însă în fotografie modelul are întotdeauna ceva de spus. Am reflectat la cât de sărăcăcios e vocabularul nostru pentru nomenclatura privirii, configuraţia gurii şi a ochilor, reţelele de muşchi care prind emoţia, ce bine ar fi să se scrie o carte despre astea, precum şi (y) cât de puţine cuvinte sunt rezervate pentru orgasm, cât de multe nume există pentru uneltele plăcerii, cât de bogat e vocabularul pentru utilizarea lor şi ce bine ar fi să se scrie o carte despre astea şi (z) cum, dacă părăseşti ceva suficient de mult timp, lumea începe să ia în serios acel lucru.

Totuşi, vivisecţionându-mă singur, ştiu că s-a terminat cu asta. Gata cu pandectizarea. Adio, pandecte. Nimeni n-a zis că va fi simplu. *Ulpmis if av etc.* De ce eu? *Ue ec ed.* Hai, zet. *Tez iah.*

Am venit prea târziu ca să mai elaborez. Viaţa, lucrurile, poziţia cuiva se schimbă subit de la faza în care ai tot timpul, ai prea mult timp, la cea în care nu mai ai deloc. Nu pot percepe nici un petic unde timpul a licărit corect.

Unde a dat chix viaţa mea 1.1

Era unul dintre acele momente când eram incapabil să mă concentrez asupra originii nulităţii mele, fiindcă mi se părea că întreaga mea existenţă nu fusese niciodată pe calea cea bună; nu puteam identifica nici un fragment de sens.

Nu poţi opri un fost ocnaş

Colapsul fiinţei mele nu l-a împiedicat pe Hube în campania lui. Luând un carneţel, s-a dus la telefon şi a început să-şi facă nişte însemnări: „N-aş vrea să uit ceva." Pe urmă, a ridicat receptorul şi a format numărul, cerând de două ori cu corsicanul.

— Salut! Eu sunt, a anunţat Hube, când i s-a făcut probabil legătura cu gazda noastră. O să încerc să fiu scurt, fiindcă o convorbire lungă ar putea dăuna foarte mult libertăţii mele. OK, iată care e situaţia: ţi-am luat hipopotamul roz, la fel ca şi cei trei mii de franci ascunşi sub tacâmuri. Am vizionat şi revizionat casetele video. Nu... nu... nu poţi spune asta. De unde să ştii tu cine sunt eu? Trăiesc cu mine însumi de treizeci de ani şi nu ştiu cine sunt... mda... mda, s-ar putea crede şi aşa, dar indiferent ce aş fi, nu sunt genul căruia să-i ia două ceasuri ca să facă o femeie să termine. Oricum, trebuie să continuăm. Noi ţi-am băut vinul; mie mi s-a părut OK, dar proful a zis că era cam sărman pentru un ofiţer de poliţie... şi am luat poza aia cu sora ta... păcat că-i măritată... dar în mod cert o voi studia mai îndeaproape şi mă voi ocupa ca toţi sticleţii din Les Beaumettes să primească un exemplar pentru serile acelea lungi de iarnă... şi vom trimite o listă de obiecte la compania de asigurare, aşa că nu-ncerca

să inventezi pagube aiurea, ca să-ţi umfli cecul. În final... ne continuăm micţiunea pe tine... m-i-c-ţ-i-u-n-e-a pe tine.

Am zbughit-o pe uşă mai iute decât nişte zebre, după ce Hube şi-a luat la revedere. Abia în maşină, în timp ce Hube ferfeniţea iremediabil fotografia cu sora corsicanului, l-am întrebat ce era cu micţiunea.

— Da, va trebui să caute cuvântul în dicţionar. Nimic, dar absolut nimic nu-l poate enerva mai rău pe un poliţai decât ca unul care a făcut zece ani de pârnaie să aibă un vocabular mai ales decât el.

Rămas-bun, Marsilia

Veşti de la corsican nu prea veneau; Jocelyne constata că lascivităţile lui dispăruseră. Dar a fost convocată la secţia de poliţie, fiindcă apăruse acolo un ins foarte confesiv care pretindea că e Eddie Coffin; poliţaii erau foarte convinşi că tipul era un trombonist, dar au rugat-o pe Jo să vină, ca să se uite bine la el şi să rostească un *nu* autoritar. După cum zicea ea, corsicanul încărunţise peste noapte; nici un manifest de lubricitate nu se mai manifesta acum.

Hubert returnase toate proprietăţile lui (împreună cu o păpuşă gonflabilă – un articol contestabil, dar tot dezonorant) la ziarul local, ziaristul nostru mituit, legitimaţia de membru al clubului sportiv şi atestatele bancare conferind o autenticitate indubitabilă pachetului.

Impostorul i-a stârnit lui Hube paroxisme; a vrut imediat să plece şi să pună pe un disc natura incontestabilă a unei acţiuni comise de Banda Mintoşilor. Am fost de acord, dar doar cu condiţia să ne cărăbănim în altă parte. Aveam o vagă senzaţie, în ciuda norocului nostru impecabil, că era înţelept să o luăm din loc.

De asemenea, voiam să văd Toulon din nou, ceea ce era insolit, ţinând cont că e o hazna (şi nici una prea grozavă măcar). Probabilitatea era, dacă aveam nişte trăiri, să devin o persoană marcată de melancolie, dar unul dintre aspectele îmbătrânirii la mine este că, mai mult decât orice altceva, vreau să simt, chiar dacă simt prost.

Ne-am îndreptat spre Bandol (categoric una dintre cele mai recomandate atracţii din ghidul bunului spărgător de bănci), unde aerul este atât de curat, razele soarelui atât de însorite, încât ai crede că trei sori au ieşit pe cer la lucru. Sunt efectiv consternat de progresele uriaşe ale civilizaţiei în Mediterana, având în vedere că eu nu vreau niciodată decât să adun fotoni fierbinţi de la soare şi să ciugulesc o măslină sau un strugure. Câtă dreptate aveau heliaştii* să venereze soarele; iată într-adevăr ceva demn de idolatrizare, aproape că nu-ţi mai trebuie nimic în rest. Stoicii au fost printre primii pasionaţi de plajă.

Scenă de plajă

Dar o tristeţe mă pândea la Bandol. Unul dintre restaurantele mele preferate nu mai exista. Puţine lucruri pot fi mai dureroase decât închiderea unui restaurant bun, sau (mai pernicios, dar la fel de devastator) schimbarea conducerii, înlocuirea unui şef. Este ceva inevitabil, dar tot nu te poţi oţeli complet. Din ce în ce mai mult când dejuvenilizezi, după vreo patruzeci şi ceva de ani, o mutare se produce în aranjamentele tale sociale şi te trezeşti petrecându-ţi conştienţa la înmormântări (şi, dacă ai cunoştinţe distinse, dubla corvoadă a serviciilor funerare) şi târându-ţi picioarele spre restaurante care

*În Grecia antică, cetăţeni peste 30 de ani, eligibili pentru postul de judecători *(Ned.)*.

nu mai sunt, aşa că trebuie să faci iar efortul de a găsi un local demn de tabietul tău.

Cel mai jalnic lucru la om nu e tristeţea provocată de trecere (dispariţia actualilor tăi favoriţi), ci sforţarea de a-ţi reîmpleti noi informaţii în minte, de a reînvăţa, de a re-reifica iarăşi.

Dar în centrul localităţii Bandol, am fost revoltat să văd că peisajul devenise aproape nerecognoscibil. Oraşele care se schimbă atât de radical au formidabilul efect de a-ţi îngrămădi parcă ani pe umeri, de a-ţi umple gura de zaqqūm-ul dejuvenilizării. Păcat că n-au avut decenţa să aştepte să mor, înainte de a-mi provoca redezvoltarea amintirilor. O fi omul, poate, măsura tuturor lucrurilor, dar avem nevoie şi noi de o măsură, avem nevoie de un etalon mnemonic. Oricât de mult ne-ar plăcea schimbarea, avem nevoie de acel etalon, o stradă principală unde biblioteca, restaurantul, prăvăliile, secţia de poliţie să rămână fixe; o casă la care să te poţi întoarce, unde oamenii te salută chiar dacă te urăsc şi tu îi urăşti, unde să poţi lua bani cu împrumut, unde absenţa ta să fie prezentă. Un stimul, un *aide-mémoire* pentru tinereţea ta.

Indiscutabil, nu te îmbogăţeşti jefuind bănci. E muncă de salahor, dar în ziua de azi nu te poţi aştepta la mai mult de câteva miare la o ieşire, fiindcă de obicei nu există mai mult în casă şi fiindcă îţi ia timp să îndeşi în sacoşe banii, majoritatea sub formă de bancnote de mică valoare. E un venit confortabil şi îţi permite s-o ţii pe Chablis, dar tot nu poţi sta cu cracii în sus fără să mai faci nimic şi nici să te retragi într-un stil care ţi-ar satisface imaginaţia.

Cu valiza la devalizare

Ironia făcea să n-am chef; eram sictirit din cauza restaurantului. În mod esenţial, lumea se împarte în două

categorii, cei care contemplă o condamnare la închisoare pe un termen mai lung decât viaţa şi cei care nu fac asta. Dacă nu faci asta, e foarte uşor să aduni motive pentru a nu da o lovitură la cea mai apropiată bancă; dacă eşti deja înglodat în nelegiuire, ticălos în ultimul hal, nu-i uşor să găseşti cuvintele potrivite ca să te fofilezi. „Mi-e prea lene", sună moale şi reprehensibil. Dar verva tinerească a lui Hubert m-a târât (şchiopătând) înainte.

Banca era una dintre acelea cu sistem de avertizare sonoră pe uşă.

— Nu-nţeleg de ce se mai obosesc cu chestii de-astea, a zis Hubert, în derâdere. Nici nu sunt atenţi. O să-ţi arăt.

Mi-a dat o bască, după care a băgat mâna în geanta lui şi a scos de-acolo două pistolaşe pe care şi le-a prins de inelele purtate în urechi, aşa că armele se bălăngăneau ca nişte cercei extravaganţi, cum nu se mai pomenise vreodată. În pliul celuilalt braţ, ţinea veşnicul *Desert Eagle*.

— Oamenii pur şi simplu nu se aşteaptă ca nişte tipi formidabili ca noi să vină în oraş. Mai ales într-un târg ca Bandol, unde dacă trage careva nişte vânturi e mare eveniment.

Şi a apăsat pe sonerie.

— Habar n-au ei că de la Zama încoace n-a existat duo filozofic mai straşnic decât noi. Doar Platon şi Socrate ne-ar putea face concurenţă.

În timp ce profetiza, în ciuda unui indiscutabil aer de spărgători de bănci, am avansat rumegând totodată la lăcomia lui Hube pentru erudiţie.

— Acesta, promulga Hube, este un jaf bancar neoplatonic. Va trebui să fiţi foarte atenţi, dacă vreţi să observaţi diferenţa dintre lucrătura noastră şi una platonică. Întrebaţi-l pe prof, dacă aveţi întrebări.

Mă îndoiesc să fi remarcat careva vreun element neoplatonic (deşi, efectiv strâns cu uşa la o adică, puteam cloci şi eu câteva) sau să fi observat diferenţa, ori să-i fi păsat.

Nu erau întrebări. O fată drăguță a făcut vânt bancnotelor spre noi, în timp ce Hube glumea:

— Iartă-mă că sunt direct, dar ești așa de frumoasă, încât va trebui să mai venim pe-aici.

Începea să devină un infractor foarte monden. Dacă ar fi fost să se aleagă prin vot spărgătorul de bănci al anului, precis ar fi câștigat.

Directorul era bătrân, chiar și după standardele mele, deși, neîndoielnic, avea să apuce mai multe decenii decât mine.

— Presupun că ați venit pentru banii din spate, a spus el, extrem de voluntar.

— Nu, mersi. Nu ne mai obosim, am zis eu.

Așteptările noastre erau modeste și, ca să fiu sincer, banca arăta ca o glumă de bancă, nu cu mult evoluată peste nivelul de a avea o firmă pe care scria *bancă* și o ușă, însă Hube visa vorace la spargeri grandioase. A râs:

— Ne-ai citit gândurile. Un director de bancă telepatic. Ar trebui să-ți faci reclamă.

— Banii sunt într-un seif, dar când o să mă amenințați, eu, fără tragere de inimă, o să vi-l deschid.

Am fost conduși la un alcov unde se găsea un seif rizibil de vechi. Directorul, băgat în sperieți de exaltările noastre agresive, a deschis seiful. Trebuie să spun că a fost nevoie de cantități invizibile de amenințare din locul unde stăteam eu.

— Vă rog, nu țineți arma aia spre mine, a spus el cu voce foarte tare și cu totul inutil, din moment ce noi n-am fi avut proasta inspirație să facem așa ceva.

În seif, se afla o sumă de bani pentru care nu există suficiente cuvinte de laudă, în bancnote de cinci sute de franci, începând cu seria numărul Z.34150701; suma ne-a redat exaltarea aceea sublimă a jefuirii unei bănci.

— Sunt patru milioane de franci, a zis el, dând o cifră speculațiilor noastre.

— Aveți des atât de mulți bani? s-a interesat Hubert.

— Nu. N-am mai avut niciodată o depunere ca asta, dar, ce-i drept, nici vreo spargere până acum. Lucrez aici de treizeci de ani. Astăzi s-au întâmplat mai multe decât în tot intervalul dinainte. N-am mai avut niciodată așa ceva. A fost o ultimă zi cutremurătoare. Mâine ies la pensie. Nu fiindcă aș vrea. Dar cine să ia în considerație dorințele unui om care a muncit devotat timp de treizeci de ani?

Era un om simpatic. Îmi venea să-l poftesc să bem ceva, dar nu aveam timp, așa că am spus:

— Mi-ar plăcea să vă invit la un pahar, dar n-avem timp.

Hubert a scormonit prin geanta lui și a scos de-acolo niște tricouri („Poate or să le placă nepoților sau copiilor dumneavoastră?"), pe care scria „Reprezentările mele senzoriale au întâlnit Banda Mintoșilor" și „Jefuiesc, prin urmare exist", precum și un pumn de ecusoane, „Vreau să știu..." sau „Îmi place zet".

Ne-am strâns mâinile și pe urmă am plecat cu mașina la Toulon.

Cele mai mari gafe ale civilizației

Probabil că am abordat greșit până acum această chestiune. Toți suntem învățați cu referatele laudative la adresa civilizației, poate cele mai mari masacre ale omenirii, măcelurile capitale, cele mai mari tâlhării din toate timpurile? Ori cele mai minunate idioții ale umanității, cei mai senini tălâmbi din lume; rebuturile filozofiei, rateurile cunoașterii. Posterioarele posterității.

Știe-totul

Asta e ceva standard. Senzația de „totul e aranjat". Diderot (*Pensées sur l'interprétation de la nature* – 1754) pon-

tificând că ştiinţa matematică se va opri curând. Pe urmă a fost Kant, care socotea că cerneala se uscase pe subiectul astronomiei. Ca să nu mai pomenim de Rutherford, la începutul secolului, rânjind sarcastic la univers, logicizând că savanţii o terminaseră cu fizica newtoniană. Fizicienii şi abaciştii n-au isprăvit însă nici acum. Plouă în draci. Orizontul se vede în continuare.

Fiecare generaţie se autopercepe ca sabie, tăişul care va despica până la capăt. Începe cu fiecare, începe cu grecii, şi, cu toate că recunosc şi ei că există lucruri care sunt tulburi, există cecul în postatmosferă. Chiliaştii-vizionarii-milenariştii, împreună cu fizicienii-şi-abaciştii, toţi sunt de acord întotdeauna că LUCRUL este la îndemână, că DE CE este aproape. Cu civilizaţiile, cu noi, este la fel, ne arde buza după profit, după lucrul real; dar ne alegem cu o explozie de întuneric. Oasele civilizaţiei sunt mai mari decât ale noastre, dezamăgirile aceleaşi. Recunosc că mă simt vesel ca un profet din Zwickau.

Cei zece de la fund

1. Johannes Van Helmont, cu reţeta pentru fabricarea şoarecelui. (Admir modestia scalei.)

2. Fourier, cu ideea că oceanele se vor transforma în oranjadă în noua eră a justiţiei.

3. Voltaire, condamnându-l pe Buffon (prin asta comportându-se şi el ca un măscărici), cu argumentul că scoicile descoperite pe munţi au fost lăsate acolo de excursionişti, şi nu de mările antediluviene.

4. Aristotel, cu concepţia că pieptul este locaşul intelectului.

5. Duret, cu pomii anatiferi.

6. Alchimistul Paracelsus, cu reţeta pentru crescut omul. (Faci praf un dovleac – îl laşi să putrezească şi îţi iese un homuncul.)

7. Gorgias supersofistul declară că nimic nu există, după care își înalță o statuie cu el, din aur.

8. Condorcet – *Esquisse d'un tableau historique des progrès de l'esprit humain* (1794). Ideea lui cu a zecea epocă (1789) abolirea prostiei. (Aproape am și ajuns, e imediat după colț.)

9. Saint-Pierre, cu *Projet de paix perpétuelle* (1713). Să nu mai fie războaie în Europa. (Cecul vine *post.*)

10. Viața: solitară, sărmană, urâtă, brutală și scurtă. Nu. Uneori cecul vine *post.* Viața nu a fost așa pentru Hobbes, care s-a lipit de Galileo, Descartes, Harvey. A avut o pensie frumoasă. A trăit până la nouăzeci și unu de ani. De fapt, dacă se poate spune cu certitudine ceva despre filozofie este că, după toate aparențele, promovează longevitatea.

Care dintre credințele și practicile noastre vor mai râde sub soare în viitor? Poate că viitorul nu va avea nici o șansă. Poate că noi nu-i vom da viitorului nici o șansă. Ne paște o catastrofă colosală. Pentru câte înjurături și-a luat, secolul acesta a fost destul de generos cu o mulțime de oameni. O primă jumătate belicoasă, dar deși există războaie cu duiumul, dezastre, molime, zdragoni măcelărind zdragoni (cele mai crude dispute fiind întotdeauna între cei care sunt indistincți pentru străini), nenumărate forme ale răului, toate acestea sunt extrem de populare în țări din care lipsesc restaurantele franțuzești mișto și, de aceea, nici nu au prea multă greutate; lucrurile s-au mai calmat pe frontul apocalipsei, ceea ce e întotdeauna semn rău. *Titșinil aerp e, ecalp im-un.*

Première porte de guerre

În timp ce intram în Toulon, prin suburbii, i-am dat niște instrucțiuni stricte lui Hubert:

— Vreau să stau în Toulon. Măcar câteva zile. Vreau să mă plimb prin oraş. Fără spargeri. Fără bătaie de cap. Fără incidente regretabile. Fără scandaluri. Nimic special. Fără lovituri cu capul. Fără experimente. Ai voie să faci nişte cumpărături şi să te uiţi la televizor.

— OK, profule. Fac cum spui tu.

Hube a făcut o pauză, lăsând ca acordul lui să-şi trăiască momentul de glorie. Pentru a arăta cooperarea şi compromisurile parteneriatului nostru. Asta fusese cooperarea; pe urmă veneau compromisurile. A continuat.

— Dar m-am mai gândit. Trebuie să facem ceva pentru ca lucrurile să fie mai picante. Ar trebui să facem reclamă la următoarele noastre spargeri. Pentru asta, ne vom întoarce la Montpellier. Acolo, vom anunţa că vom efectua cinci lucrări în aceeaşi zi. Ca să mai adăugăm un strat gros de crustă peste prostia poliţiei. Şi, de asemenea, îi avertizăm: când intrăm într-o bancă şi anunţăm că noi suntem Banda Mintoşilor, dacă ne răspund cu un citat din ăia mari, le lăsăm banca în pace. Sloganul nostru: doar învăţătura vă poate scăpa de Banda Mintoşilor. Nu chemaţi poliţia, citiţi-i pe clasici. Nu cumpăraţi o alarmă, cumpăraţi un Zeno. Mor de ciudă poliţaii când aud chestia asta.

Presupun că toată istoria omenirii e pavată cu gândul: aşa ceva nu se poate întâmpla. *Alpmâtnî etaop es un avec aşa.* Hunii. Ciuma neagră. Mongolii. Sifilisul. Turcii. Bomba. Conchistadorii. Nemţii invadând Franţa din nou. Milioane de bărbaţi şi femei se ridică în picioare: aşa ceva nu se poate întâmpla din nou. Aveau dinozaurii un echivalent saurian când bolovanul terminal a căzut din spaţiu?

Pentru orice eventualitate, mi-am lăsat simţul practic în altă galaxie.

— Am putea chiar să avem şi un concurs cu filozoful lunii, a încheiat triumfal Hubert.

??????????????????????

Toulon 1.1

Am închiriat un apartament aproape de plajă într-o zonă care tânjea să fie burgheză dar, întrucât aici era Toulon, n-avea nici o şansă. Am luat un apartament de la parter, în timp ce proprietarii noştri locuiau deasupra.

Mă mir că băncile n-au ieşit deja cu o recompensă pentru noi. Hube, îmi dau seama, se simte umilit din cauza asta şi nutreşte arhitecturi imense de răzbunare şi pedeapsă, dar raţiunea l-a ajutat să găsească explicaţia:

— Nu le-au mai rămas bani şi pentru recompense, aşa-i? I-am furat noi pe toţi.

Un bătrân mătura în faţa apartamentelor. Era aşa de boşorogit, încât de-abia mai putea mânui mătura. Nu era prea mult de măturat, oricum, plus că mai măturase acolo şi ieri, însă chestia asta îl ţinea ocupat. Am presupus că omul era o rudă venerabilă de-a familiei, scos afară să facă un pic de mişcare, dar de fapt venise în vacanţă, locuind cu chirie în apartamentul de lângă noi, şezând mai mereu în casă, tăcut, ţâşnind uneori afară la un măturat stimulent al curţii goale.

Domnul Thomas mi-a explicat asta în timp ce îmi arăta casa. Era singurul francez, din câţi am văzut eu vreodată, care arăta caraghios cu basca pe cap. Aşa cum unii oameni ştiu să pară eleganţi indiferent cu ce s-ar îmbrăca, la fel şi el avea talentul de a eradica orice stil ascuns într-o confecţie. Ar fi trebuit angajat de casele de modă pentru a distruge creaţiile vestimentare ale rivalilor. Antimodel.

Doamna Thomas şi-a lăudat şi ea marfa cu entuziasm, neştiind că eu luam apartamentul fiindcă avea mai mult

decât trei pereţi şi fiindcă figurase în fruntea listei care mi se dăduse la Oficiul de turism. Îmi venea să-i zic: „Eu sunt spărgător de bănci, nu-mi pasă nici cât negru sub unghie de duşul tău nou". Mi-a mai explicat că trebuiseră să scape de chiriaşa dinainte, o tânără din Zelenograd, fiindcă tot aducea acasă infanterişti din marina americană şi făcea cvartete în pat. Mă întrebam de unde ştia ea asta şi, dacă putuse observa, de ce era aşa de revoltată.

Erau încântaţi că urmau să aibă un profesor german (din Tübingen) în gazdă; asta punea un *zoclu* sub respectabilitatea lor. Cerneala nici nu se deshidratase bine pe chitanţă, când anxietatea a explodat la apariţia lui Hubert. S-a uitat la ei cu expresia aceea de animal de pradă feroce, fiindcă asta era faţa lui, făcându-i să se teamă pentru argintăria şi reputaţia lor. Însăşi postura lui semnala că omul era capabil să le dea foc la casă, doar ca să-şi încălzească mâinile.

Când a apărut şi Thales, se vedea că se simţeau sfâşiaţi oribil între dorinţa de a declara caz de forţă majoră şi foamea de bancnote (le plătisem cash, ceea ce însemna că suma nu va intra la impozitare). Vorbeau depreciativ despre rozătoare, în timp ce Thales îi privea dispreţuitor. Un căcat de elefant într-un papion albastru i-ar fi surprins mai puţin şi ar fi fost mai bine primit. Spre deosebire de multe animale sălbatice, considerate a fi implacabile contra captivităţii, Thales, în genialul stil al celor care trăiesc pe spinarea altora, se făcuse dolofan şi avea o afecţiune de proprietar pentru cuşca lui, neîndepărtându-se niciodată mai mult de câteva labe de ea. Ca şi cum s-ar fi temut să nu fie expulzat din aparatamentul lui cu bare, trebuind să se întoarcă la viaţa de şobolan.

L-am prezentat pe Hube drept un profesor de neurologie de la universitatea din Montpellier.

— Îmi cer scuze pentru colegul meu, dar neurologii, cum bine ştiţi, probabil, sunt persoane ciudate.

Jocelyne a apărut după ce Hubert plecase, neglijând interdicția mea. „Dacă se întâmplă ceva, oricât ar fi de accidental, oricât ar fi de fortuit, nu veni înapoi. Explicațiile nu-și au rostul." I-am dat și lui o notiță în același scop, ca să aibă și în scris și să nu poată pretinde că n-a auzit bine sau a uitat. Prea mult efect nu putea avea asupra lui, dar poate-l făcea ceva mai discret.

Ne-am schimbat în uniforma senzualității.

Am umplut cada. I-am indicat că trebuia să ne îmbarcăm.

— Nu încăpem în chestia asta, a zis ea, dar sigur că am încăput. Splendorile ei erau nediluate; apa lucea pe pieptul ei, pe coaste.

— N-am mai făcut asta niciodată, a zis ea (scoțând chiote și stropind), o propoziție pe care nu m-am așteptat niciodată s-o prind ieșind din gura ei.

— Ce?

— Baie cu cineva.

Asta m-a suprins. Dar mi-a făcut plăcere. Mă bucuram că avusese o premieră cu mine, că Eddie pusese bazele unei experiențe pe care alții n-o avuseseră. Ani de-acum încolo va spune, dacă nu altceva, măcar: „O, da, Eddie, el a fost spărgătorul de bănci din cadă."

Începeam să țin foarte mult la J. Unul dintre puținele avantaje ale dejuvenilizării este că efectiv mă aștept la așa de puțin, încât pot prețui lucrurile când se întâmplă. O seară cu Jocelyne. Chiar dacă ar fi să n-o mai văd niciodată, tot aș fi mai câștigat cu 14 400 de secunde. Asta ajungi să apreciezi cu timpul: compania plăcută. Ea nu făcea niciodată fasoane, nu pomenea de navigări prin alte sfere, nu flutura niciodată un contract, detalia sensul verbului *a regula*.

— Nu te-ai căsătorit niciodată?

— Nu, măcar greșeala asta n-am făcut-o niciodată. Viața e prea scurtă ca să le faci pe toate. Doar dacă nu stai treaz noaptea sau nu te scoli dimineața foarte devreme.

Picioarele ei păreau atemporale; fine şi elansate, făcute să mă lanseze pe mine.

M-am lansat.

— Viaţa e scurtă, dar plăcerea cu tine e lungă.

??????????????????????

Cafeneaua lui Gérard

Oare îl găsesc pe Gérard, m-am întrebat? Oare există un anumit moment din zi când l-aş putea găsi acolo pe Gérard? Am ales să mă duc pur şi simplu, să mă lansez în impulsul de a mă vedea cu el. Soarta ori ţine cu tine, ori nu. N-avea nici un rost să încerc să fac pe deşteptul după atâta amar de timp.

Oraşele înseamnă oameni; dacă Bordeaux înseamnă Montaigne, atunci Toulon înseamnă Gérard.

Nu mai avusesem nici o veste de la el de peste douăzeci de ani. Nu-l mai văzusem de treizeci de ani, în ciuda faptului că mi-a făcut întotdeauna plăcere să fiu în compania lui.

Era simpatic dintr-o serie de motive; deşi strălucea în domenii unde eu dădeam greş, era unul dintre puţinii oameni întâlniţi care putea fi socotit mai dezordonat, mai nepractic, mai zăpăcit, mai fervent ca zimometru decât mine.

Prima gérardizare

A fost anul de pauză, când am stat în Franţa. După ce slujisem doi ani la Cambridge, credinţa mea în *biz* se înmuiase, aşa că Wilbur, coordonatorul meu de studii, a

sugerat să plec în străinătate ca să-mi reîmprospătez dragostea de înțelepciune.

— Ia-ți liber un an, distribuie niște fluide corporale. Fă tot ce-ți trece prin minte, numai nu pomeni de găsirea adevărului sau de chestii din astea. N-aș suporta așa ceva. Dacă vrei adevărul, prinde niște electrozi de organele genitale ale oamenilor. Să vezi ce repede obții adevărul atunci! Căcănarule, ce noroc pe tine, a zis el în chip de rămas-bun. Ce n-aș da să plec și eu un an din cocina asta.

Am fost un pic luat prin surprindere de afirmația lui, ținând seama că întotdeauna văzusem în Wilbur întruchiparea distincției și a stăpânirii de sine atât în direcția branșei noastre, cât și ca persoană; nu știam pe atunci că în orice împerechere pe termen lung, indiferent cât de mult iubești, porți și povara vexării.

Așadar, am obținut un post de asistent la Liceul Zola din Toulon, o slujbă care îmi convenea, având în vedere că nu prea implica altceva decât să deschid gura și să le vorbesc unor adolescenți sătui de viață.

— A trebuit să îmi petrec weekendul în Normandia, mi-a spus Gérard la cincisprezece secunde după ce l-am întâlnit prima oară la cantină. Încercam să nu îmi înșel nevasta, dar degeaba.

Gérard avea probleme cu chestia asta. Nu așa de grave ca Nick (cine era?), însă tot i se întâmpla să descopere femei goale prin preajma lui. Supraveghetor la școală (plătit ca să zbiere la adolescenți, când încetau să mai fie sastisiți), Gérard își pregătea lucrarea de doctorat în filozofie.

Lucrurile care mă impresionau la el erau talentul genial de a le convinge pe femei să își scoată hainele și faptul că citea necontenit. Citise tot ceea nu era evident o porcărie, având întotdeauna la el cărți de valoare remarcabilă, de care eu nu auzisem niciodată, în franceză, germană și engleză; și mereu căra după el și o carte de rezervă, pentru eventualitatea în care ar fi rămas fără sau i s-ar fi părut că lectura momentului nu merita luciditatea

lui. Cu trei ani mai mare decât mine, se antrena să devină unul dintre marii filozofi francezi. Îmi place să cred că mă pot ocupa de mine însumi în mod dialectic, dar el m-a făcut praf, noetic vorbind, încolţindu-mă cu misticii germani, storcând sevă cenuşie ascunsă din ideologi şi îndopându-mă cu hălci de pragmatici americani, despre care nici nu ştiam măcar că există şi pe care nici o altă făptură umană nu-i mai citise din 1913, toate astea în pauzele de masă.

Sofiştii pe cai mari iarăşi

Gérard avea tendinţa aceea sofistică a franţuzului de a lua o materie improbabilă şi de a o face să meargă. Spre deosebire de şef, Gorgias, care a fost destul de drăguţ în elogiul închinat Elenei pentru ca la sfârşit, după ce o ridicase în slăvi pe una dintre cele mai detestate femei din istoria antică, să spună „asta e doar o glumă". Mulţi dintre discipolii lui lasă acest aspect în elipsă. Gérard însă încheia cu un mic surâs.

Gérard este singura persoană la care am văzut expresia aceea pe care o surprind uneori pe faţa mea, când ochii mei parcă divorţează unul de celălalt, stângul şi dreptul în zona lui fiecare, când eşti şi nu vezi. Introspecţia. Arată extrem de stupid, aşa că eu rup întotdeauna fotografiile în care apar cu mutra aceea. Dar am văzut-o de vreo două ori şi pe faţa lui Gérard. Unii credeau că suntem rude (recunosc, unii care erau săraci cu duhul).

Ultima tentativă de gérardizare

Acum foarte multă vreme. Am încercat la numărul de telefon pe care mi-l dăduse în urmă cu douăzeci de ani,

știind că exista riscul să nu mai fie valabil. Consecința a fost o convorbire cu un proprietar supărat, care a subliniat pe o durată enormă că nimic nu și-ar dori mai mult decât să-l găsească pe Gérard, având în vedere că din apartamentul pe care i-l închiriase nu mai rămăseseră decât niște tăciuni arzând mocnit. „Mi s-a întâmplat să-mi plece chiriașul cu tacâmurile sau chiar cu mobila din casă, dar niciodată n-am rămas fără apartament cu totul."

Pierzând casele altora

Poate fi jenant...

Presupun că toți ne-am trezit la un moment dat ținând bordeluri în Amsterdam fără pregătirea necesară.

Mie mi s-a întâmplat așa, din inadvertență, într-o vară când mi s-a încredințat o vilă splendidă cu cinci dormitoare, în centrul orașului. Mi-a oferit-o un chirurg olandez, ca să îmi faciliteze munca de a scrie o carte despre Spinoza; chiar se pare că am darul ăsta de a-i fermeca pe oameni, fără să vreau sau să am nevoie s-o fac.

Dar am profitat de ocazie și am acceptat oferta acelei reședințe ca un palat. Pe urmă, pilindu-mă, am ajuns să sporovăiesc cu o tânără doamnă într-o cafenea, care s-a dovedit că nu avea unde să stea; galanton, i-am oferit un culcuș temporar (dar, pe lângă galantonie, în țeasta mea era și ideea deloc potrivnică unui show uterin de gală, ca invitat de onoare).

Deși absorbit cu nescrierea cărții mele despre Spinoza (n-avea nici un sens să încep până nu localizam titlul), n-am putut să nu remarc numărul tinerilor masculi americani care au început să se vânzolească prin casă după ce s-a mutat ea, întrebând unde era barul și dacă n-aveam niște *zapote*. Filozofia îți ascute facultățile. La fel, remar-

casem că tânăra doamnă, Olenka, avea un număr de alte prietene, care păreau şi ele în situaţia nefericită de a avea nevoie de un dormitor.

Bun; sunt eu iresponsabil, dar nu complet iresponsabil. Chiar mi-a trecut prin minte că a patrona o casă rău famată nu putea face prea bine clasamentului meu în lume şi că frecuşul permanent al masculilor priapici nu ar fi deloc spre avantajul casei care fusese într-o stare şocant de imaculată când mă mutasem în ea. Şi mă neliniştea faptul că una dintre fete povestea că una din tehnicile ei cele mai populare era pârlirea părului de pe corpul clientului cu o făclie aprinsă.

Trecuse o săptămână, sau poate fuseseră zece zile, eventual două săptămâni, până să mă decid că de a doua zi trebuia să mă gândesc dur la ce aveam de făcut (şi cum, dacă eram traficant de carne vie albă, cum de nu avusesem parte şi eu de imagini cu femei nu prea îmbrăcate, strigând „Haide, Eddie, haide!"), când casa a ars până la temelie.

Cui e nevoit să îşi ardă casa până la temelie, îi recomand să aleagă o seară plăcută de vară, astfel încât să nu se simtă prea incomod în timp ce stă acolo să vadă, îmbrăcat doar cu nişte izmene imprimate cu drapelul naţional al Angliei (altă poveste). E ca un foc de lemne, dar mult mai mare.

Un pompier mi-a întins un joint, pe care l-am aprins de la alcovul în flăcări, reflectând la ce aveam să fac. De la Amsterdam, puteam oricând să fur o barcă şi să vâslesc înapoi până în Anglia, să-mi schimb numele şi să deschid un magazin de băuturi în Dundee, Zakro, Zante sau în altă parte unde răzbunătorii nu ajung niciodată.

Dar morala acestui episod este următoarea: doar fiindcă eşti responsabil pentru organizarea unui bordel, răspândirea poluării morale, distrugerea uneia dintre cele mai frumoase clădiri din Amsterdam şi, în plus, ţi-ai pier-

dut toate bunurile, ai fost prins în public cu o pereche de izmene absurde, ai stat mai mult de două luni fără să scrii un rând sau măcar o foarte, foarte scurtă propoziție despre Spinoza (de fapt, nici măcar nu te-ai înscris încă la bibliotecă, darămite să mai fi și împrumutat o carte despre Baruch), nu fi așa de sigur că ai dat de bucluc.

Proprietarul a apărut pe neașteptate, asistând la ultimele scântei ale vilei lui. Ce credeți că s-a întâmplat? Atac? Tentativă de omor?

Am căpătat trei costume noi, precum și o varietate de alte haine, bilet *clasa întâi* de întoarcere acasă, un cec generos pentru continuarea cercetărilor, un caleidoscop, o invitație valabilă indefinit de ospitalitate și răsfăț în orice parte a Olandei și scuze pentru orice neplăcere care-mi fusese provocată.

Dacă nu reușiți să înțelegeți, aceasta e conversația:

Vandermoor: Dumnezeule, ați pățit ceva? Am încercat să vă telefonez ca să vă spun că vin înapoi, dar telefonul a sunat ocupat tot timpul...

Eddie: ...um

Vandermoor: E ceva cumplit. Probabil că v-ați pierdut toate lucrurile.

Eddie: ...eh.

Vandermoor: Și munca dumneavoastră! Munca dumneavoastră, unde e?

Eddie: ...eh.

Vandermoor: Cum, trei luni de muncă s-au dus ca fumul? Doamne, ce vinovat mă simt...

Eddie: ...păcat...

Vandermoor: Mă simt atât de vinovat. Trebuia să vă fi prevenit înainte să plec, dar am fost prea ocupat. Am mai avut aici mici incendii din cauza proastei instalații electrice... dar niciodată n-a fost ca acum... nu vă mai necăjiți, o să am eu grijă de toate...

Motive de a-l vedea pe Gérard

M-am simţit întotdeauna ca băgat în priză, rotiţele mi se învârteau la turaţie maximă când eram cu Gérard; dansam un *zapateado* cerebral, laurii îmi înmugureau la urechi. Poate că el ar reuşi să realizeze o transformare în ultima clipă, să-mi dea ingredientul lipsă, să-mi dea ceva pentru mileniu.

Ca să pot face şi eu ceva pentru marele 2. Foarte puţini oameni au norocul să plesnească un mileniu. Mai ales al doilea. Asta e o oportunitate de marketing, o ocazie profitabilă. Eddie prezintă culminarea istoriei. Fiecare trebuie să-şi aibă propriul fief. Din punct de vedere intelectual, terenul pare ocupat, dar (din câte îmi dau eu seama) n-a mai existat niciodată un al doilea mileniu.

De asemenea, îmi făceam griji pentru Gérard. Mai ales de când a început cu problema lui.

Recunosc, acest zbucium nu se extinsese prea mult dincolo de a scormoni prin jurnalele filozofice franceze după vreun semn despre Gérard. Mă aşteptam să umfle un post, să iasă în faţă şi să pună la zid brigada din Nanterre, să-i anihileze pe deconstrucţionişti, să dea de pământ cu echipa de la Collège. Dar el n-a adoptat niciodată principiul alba-neagra, ceea ce m-a surprins, având în vedere că era bun în meserie, un clasament mondial de două cifre, şi asta fluierând. Când Nick şi-a luat singur viaţa, l-am convins pe Wilbur să încerce să-l aducă pe G., dar Wilbur era obsedat să mă ţină pe mine, iar Gérard nu putea fi contactat.

În vechiul port, în ceea ce era în mare parte aceeaşi cafenea unde tândăleam amândoi pe timpuri (plus sau minus câteva straturi de vopsea), l-am văzut pe el. Cafeneaua era practic pustie, iar el şedea singur la o masă, în postura lui obişnuită. L-am recunoscut aproape imediat,

deşi trăsăturile îl cam lăsaseră, piele pungită ca un *porridge* boit. Bătrân. Un bătrân zosterian.

Ceea ce era mai remarcabil chiar decât faptul că eu îl localizasem era adevărul că şi el mă recunoscuse, cu toate *fardurile* de la ochi şi chestia de pe cap. Ochii noştri s-au ciocnit de la trei metri jumătate.

— Frate, a zis el, niciodată n-ai fost punctual, deşi o întârziere de douăzeci de ani e ceva fenomenal. Dar ştiam că, dacă voi avea răbdare, până la urmă vei apărea şi vei plăti oalele sparte.

Aşezându-mă, ceea ce m-a frapat cel mai mult era lipsa de cărţi de pe masă şi faptul că nici un volum nu era vizibil sau perceptibil asupra lui sau jos, alături. El, care umbla îndeobşte cu câte trei volume odată, peste o mie de pagini asupra lui; imaginea lui cu o carte în mână devenise atât de obişnuită, încât părea ca o inovaţie revoluţionară. Mi-l aduc aminte când spunea că una dintre cele mai mari temeri ale lui era o conştiinţă liberă, dar fără nici un text în care să se cufunde. Vorbea, mergea, făcea orice cu textul; până şi amorurile lui împărţeau perna cu o carte, probabil.

Ochii noştri au comunicat.

— Da, nici o carte. Am destule cu care să-mi ocup mintea. Mi se pare cam greu să mă concentrez la literatură; muritul are efectul ăsta.

Gérardizând: ce mă aşteaptă şi pe mine

Lecţii despre cum să sfârşeşti. Ore de terminare. Se mai poate face ceva, în afară de a chema popa? Gérard nu era cu mult mai bătrân decât mine, dar era mai bătrân şi genial. Eram curios ce urma să-mi spună. Dacă puteam să copiez nişte profunzime de la el, să smântânesc câteva trucuri de-ale lui. Ce mă îngrozeşte pe mine este

că, după toată această bio, nu sunt mai înţelept. Nu mă aştept la prea mult, dar mă aştept la ceva.

Paturi de moarte 1.1

Wilbur şi-a recăpătat uzul raţiunii exact înainte de a se prăpădi. M-am dus să-l văd. Nu prea vorbea.

— Se presupune că ar trebui să spui ceva memorabil, substanţial, edificator într-un moment ca acesta.

Pauză.

— Recunosc că nu mă simt memorabil, substanţial sau edificator.

Cam asta a fost tot ce-a spus în jumătatea de ceas cât am stat acolo. Pe urmă:

— Nu încape nici o îndoială că oamenii efectiv buni sunt o sursă de necazuri; cei doar buni pot fi ordonaţi şi respectuoşi; Gorgias nu a necăjit de fapt pe nimeni. Dar Protagoras, da. Anaxagora, da. Parmenide, da. Şi aşa mai departe. Deasupra celor cu adevărat înzestraţi flutură panaşul disputei. Ce nu pot eu stabili e dacă eşti înzestrat şi deranjant, sau doar deranjant.

Chestia aceasta, de asemenea, stătea la pândă în ţeasta mea, în spatele altor gânduri: să văd dacă Gérard n-avea cumva să-mi dea şi mie o felie de revelaţie, să mă asigur că nu urcase pe tabela de marcaj, să verific dacă aveam de-a face cu încă un filozof promiţător, sau chiar mai promiţător, care dăduse chix.

Gérard în vechiul port 1.2

Mă uitam la Gérard în felul în care presupun că s-a uitat lumea la mine în ultimii ani: mai trăieşte cineva aco-

lo, înăuntru? Uimirea că o ființă putea fi într-o condiție fizică atât de îngrozitoare, dezumanizată. G. s-a prins că îl studiam.

— Repetă după mine: Gérard, arăți oribil, de obicei oamenii arată mai bine la înmormântarea lor. Nu mai bea. Gérard, vino-ți în fire. Ai un pic de demnitate. Bănuiesc, Eddie, că ai mai auzit deja chestia asta. Bun, acum, că am scăpat de stresul ăsta, hai să bem ceva.

Soluția soluțiilor

Asta-i problema: pentru majoritatea problemelor, nu poți găsi o soluție dacă vâri capul după colț, dar în majoritatea circumstanțelor civilizate nu faci nici o sută de metri fără să dai de vreo oază îmbuteliată, poți găsi o soluție în care să te dizolvi.

Gérard în vechiul port 1.2

— Ia zi, Eddie, ce mai faci? Ți-am depistat cărțile; au fost chiar drăguțe. Cine ți le-a scris?

Pe Gérard nu-l puteam faulta.

Editoarea mea fusese nevoită să o scrie pe prima, din cauză că eu mi-am împins inutilitatea până la Z. A doua mea carte, tot așa, nu mi-a taxat deloc sevele creatoare: golind camera lui Wilbur, în calitate de executor al lui, am dezgropat un manuscris de care el uitase, probabil, din moment ce negase cu încăpățânare că ar lăsa după el mai mult de un paragraf.

Era despre groaznicii logicieni medievali din Paris (în 1136 – asta e cu un an înainte ca împăratul Ioan II să-l

forţeze pe Zangi să se retragă – John of Salisbury a studiat logica acolo şi, întorcându-se după doisprezece ani, i-a găsit discutând aceeaşi problemă ca atunci când plecase). Într-adevăr, nici eu nu m-aş mira prea mult dacă aş afla că oamenii aceia sunt tot în vreo mansardă, ciondănindu-se, fiindcă, obsedaţi cum erau de nesfârşitele lor subtilităţi, vor fi uitat şi să mai moară. Doar dacă te duci la Padova şi la aristotelieni precum Marcus Antonius Zimara sau Jacobus Zabarella, care nu mai conteneau să supraliciteze imortalitatea intelectului, mai vezi un asemenea caz de învârtit în jurul cozii.

220 pp. Mulţam frumos.

Nu-i chiar aşa simplu să publici o carte. Manuscrisul, deşi perfect acceptabil, nu era o mare operă, însă meritul lui remarcabil era faptul că fusese dactilografiat. Primul meu impuls când l-am descoperit a fost să-l trimit imediat la o editură şi să pun mâna pe nişte lovele, însă am renunţat şi nu am cedat direct acestui josnic impuls.

Întâi, l-am rătăcit. Peste un an, l-am redescoperit în mijlocul fotoliului meu. Două săptămâni pentru a redactilografia pagina de titlu cu numele şi adresa mea, înainte de a-l trimite la editură. Un weekend, chinuit de vinovăţie pentru braconajul meu, am şlefuit proza şi mi-am adus o contribuţie prin introducerea cu pixul a unor verbe la modă. O lună pentru a cumpăra un plic, pe care l-am rătăcit. O lună sau cam aşa ceva excavând după el şi apoi încă o lună sau cam aşa ceva pentru a cumpăra altul şi pe urmă încă o lună pentru a-l încredinţa serviciilor poştale. În fine, de fapt nici n-am mai ajuns să-l expediez prin poştă. L-am uitat în tren (presupun), dar cineva a avut amabilitatea de a-l pune la poştă, ţinând seama că am primit ulterior un contract. Pot fi foarte insistent când vreau.

Credulitatea lui Featherstone rămăsese încuiată pe dinafară. Toţi licenţiaţii şi studenţii la filozofie au fost poftiţi în camerele lui; au supat cu şampanie şi, din belşug, somon afumat şi căprioară, în timp ce el îi interoga zadarnic

pentru a afla când fusese mituit, şantajat sau momit să scrie cartea în locul meu. Numai că el cernea pe cine nu trebuia; persoana care ştia (a) uitase şi (b) murise.

Despre ceea ce nu voi scrie 1.2

Gérard în vechiul port 1.3

Gérard mă cotropise. I-am dat toate informaţiile, foindu-mă jenat pe scaun; el a schimbat-o pe engleză.

— Fără mişcări bruşte, Eddie. Un hău fără fund ne poate înghiţi fundurile în orice moment. Poţi ajunge în iad, direct, non-stop, oricând, de oriunde. Fără avertizare. În Oceanul Arctic. În marea cea albastră. Iadul – pentru o persoană, din creştet până la degetul mare de la picior, ca un pat single, fără ca vreo picătură de pucioasă să cadă pe următoarea persoană. Un iad la fel de infernal ca deşertul din Zungaria, fără ca persoana de lângă tine să se aleagă cu vreun fir de nisip. Taci din gură, Gérard, taci din gură.

Despre ceea ce nu voi scrie 1.3

Gérard în vechiul port

Pe urmă, a dat-o pe germană.

— Haide. Comandă ceva scump. Nu uita, eşti un filozof din primul eşalon şi spărgătorul de bănci al momentului.

M-a surprins un pic cu chestia asta. Chiar şi pe vremea când fusese un cititor vorace, nu avusese niciodată prea mult timp pentru ştiri sau ziare. „Dacă este ceva esenţial, va ajunge carte până la urmă."

Gérard locuia într-o căsuţă mai la nord, ultima oară când mai aflasem ceva despre soarta lui, fără electricitate sau apă curentă, şi mai indiferent chiar la progresul istoriei şi al civilizaţiei, ţinându-şi de urât doar cu nişte transfuzii industriale de sânge de vie. Pe vremea când eram împreună la Toulon, şi eu, şi el fuseserăm mai corpolenţi. Acum eram amândoi polari: eu ajunsesem la circumferinţa maximă în jurul taliei, iar el arăta (zootomic vorbind) de parcă ar fi fost filetat, iar carnea îndepărtată de pe el şi pusă la păstrare – ori, pentru a folosi o figură de stil vegetariană, arăta ca un cotor de măr ros aproape până la sâmburi. În termeni *fast-food*, reapariţia lui Gérard (sau reapariţia mea, dacă preferaţi) era ca sandviciul preferat, cu o felie groasă de prietenie, dar şi cu un iz de condiment nefamiliar (nedorit).

— Vasăzică, Eddie, vrei să dispari într-o salvă de împuşcături judiciare? O să-mi placă să fiu tu.

A extras dintr-un buzunar un ziar supraîmpăturit (întotdeauna zisese că ziarele sunt ca nişte anunţuri de mică publicitate), pe care l-a desfăcut la prima pagină, afişând ostentativ ştirea despre viitorul nostru tur al băncilor în Montpellier.

— Iadul, Eddie, iadul te poate uniformiza, te poate confecţiona pe măsură, oricând.

Voiam să-l întreb de problema lui, dar i-am spus în schimb:

— Văd că ai aceeaşi masă.

— Da, e ceva într-adevăr să-ţi poţi păstra masa pe lumea asta, dar ai avut noroc să mă găseşti. Abia m-am reinstalat după o ostracizare de mulţi ani. Longevitatea are acest avantaj; poate trece peste ostracizări. A apărut o cu

totul altă generaţie de furnizori de alimente şi băutură în Toulon, a căror primă reacţie nu e de a chema poliţia când apar eu sau de a strecura un sutar cuiva ca să-mi turteas-că mie nasul.

S-a uitat la mine:

— Bun. N-ai de gând să mă întrebi odată?

Problema lui Gérard

Problema lui: făcuse o greşeală. Cea mai mare greşeală a lui. Nu se culcase cu o fată. Nu comisese adulter. Făcuse eroarea clasică: decenţă, lealitate.

Se însurase de tânăr, dar, ca un intelectual la oraş într-o ţară unde oamenii-de-idei sunt celebrităţi, trudea copleşit de mai multă admiraţie din partea femeilor decât putea duce.

Soţia lui era neobişnuit de tolerantă, dar avea un fler de a-i depista zburdălniciile, deşi uneori G. era extrem de ghinionist.

Pe un câmp, tocmai când se pregătea să îmbunătăţească lumea cu o tovarăşă, nevastă-sa se paraşutase drept pe ei, deoarece nişte zefiri parşivi o deviaseră cu şapte kilometri de la zona unde intenţiona să aterizeze. Incidentul îl deprimase serios, având în vedere că el fusese cel care îi sugerase nevesti-sii să facă plonjeuri în aer (ca să şi-o ia de pe cap) şi fiindcă „pedeapsa nu-i mai mică dacă eşti prins pe câmp cu o femeie goală cu care n-ai făcut dragoste decât dacă eşti prins pe câmp cu o femeie goală cu care ai făcut dragoste, iar eu fusesem prins pe câmp cu o femeie goală cu care nu făcusem dragoste".

Te prindeai imediat când Gérard luase o scărmăneală. Atunci era palid, tăcut, spăşit în taină şi se abţinea de la idei, până când nevasta se muta înapoi acasă, când brusc

îl vedeai că se înviorează şi redevine sclipitor şi irezistibil pentru sexul opus.

O nouă supraveghetoare a venit să lucreze la liceu. A uluit-o cu cărţile lui roase la coperte, cu dictoanele, cu viziunea lui generală despre Hegel. A dus-o la restaurant, i-a dat stridii şi pe urmă s-a oferit s-o conducă acasă, pentru a marca golul râvnit.

Apoi, după cum mi-a relatat mai târziu: „Mi-am zis – nu, nu de data asta. Realizam pur şi simplu cât de inutil era. N-aş fi făcut decât să contribui la nefericirea a trei persoane. Pentru ce? O plăcere extrem de familiară şi nu chiar atât de diferită de cea conjugală. Dedesubt, odată ce eliminam noutatea, aveam să găsesc o soţie inferioară. Poate că mă maturizasem; oricum, porţia de plăcere şi de durere mi se părea ceva nedrept. Şi principiile de morală: merită menţionate."

Mai mult: „Vedeam că ea ar fi vrut. Vanitatea mea îşi scosese pârleala".

S-au despărţit la colţul străzii ei.

„A fost un pic surprinsă că nu încercam să intru. Dar şi-a făcut o părere şi mai bună despre mine, fiindcă am procedat aşa. Nu-i ca alţi bărbaţi însuraţi, spuneau ochii ei. Se poate simţi bine la o cină, fără nimic mai mult. Ştii ceva? Mi-a plăcut chestia asta. Nu voiam să descopere că, aidoma majorităţii bărbaţilor, nu sunt şi eu decât un sistem de menţinere în viaţă a unui falus."

S-a dus cu maşina acasă, felicitându-se pentru găsirea acestui nou elan. A doua zi dimineaţă, tânăra a fost găsită într-un garaj în apropiere de locuinţa ei. Căsăpită. Ucisă. Violată. Medicul legist estima că moartea survenise cam la o jumătate de oră după ce Gérard o lăsase pe tânără la colţul străzii. Avea beregata tăiată.

„Ai mai pomenit aşa ceva, Eddie? E mai trist decât crezi cu putinţă, durere închegată. Limbajul nu poate face faţă."

Vine și Afganistanul

Singurul sfat pe care îl pot oferi când cineva te invită să pleci la război este să răcnești NU, iar dacă oamenii ăia sunt mai piperniciți decât tine și nu prea au cum să-ți răspundă cu aceeași monedă, arde-le una peste bot, ca nu cumva să existe riscul să te mai roage o dată, iar tu să te răzgândești.

Dacă vrei să știi cam cum e, nu mânca și nu dormi trei zile, sari în niște noroi, treci pe la morgă și pe urmă leagă-te la ochi și traversează o autostradă (acordă-ți o șansă: fă-o la trei dimineața); dacă scapi cu viață, e mai ieftin și mai simplu. Când Zak m-a întrebat dacă nu voiam să plec în Afganistan, am zis ceva de genul: „De ce nu, oh, dar dă-mi și sarea te rog." Asta apropo de o viață întreagă de studii filozofice; ceea ce demonstrează că inteligența, indiferent în ce cantitate, nu te poate salva de la prostie.

Motive pentru care Zak și eu ne înțelegem

1. Am fost amândoi la pârnaie în Milc End.

2. Am făcut amândoi Vietnamul. El, ca soldat prost, eu, ca montor de rachete-ghidate (o slujbă de vară la Plymouth).

3. Pe amândoi ne interesează filozofia.

4. Pe amândoi ne interesează vinurile bune din Franța.

5. Pe amândoi ne interesează *prafurile paradisului.*

6. De aici și stratagema noastră cu comanda prin poștă a unor ediții scumpe din clasicii greci, aduse din Columbia cu cadou ascuns gratis de *prafuri de nas.*

7. N-am avut niciodată probleme în a mă împrieteni cu oamenii care au dat chix.

Prin urmare, ce să caute un filozof ratat ca tine în Afganistan?

Zak voia să mergem să cumpărăm rubine, pe care Afganistanul le scuipa chiar şi pe timp de război. Zak, ar trebui să explic, este omul care alege întotdeauna calea cea mai complicată de a face un lucru.

Când am fost în vacanţă în Elveţia, el se scula în zori şi începea să escaladeze un pisc. Eu mă sculam la amiază, luam telecabina până sus, în vârful muntelui şi mă aşezam la cel mai scump restaurant pe care-l găseam, unde îi păstram un loc şi lui Zak, plus un volum cu Platon, de rezervă (din moment ce eram acolo ca instructor particular), în timp ce, fără beneficiul hamurilor de siguranţă sau al altor dispozitive menite să reducă pericolul de moarte sau de rănire gravă, el îşi croia drum în sus.

Şi ce caută Afganistanul în problema lui Gérard?

Eram de o săptămână acolo. Trăiam într-o asemenea negură de teroare, epuizare şi boală, încât, atunci când satul prin care treceam a fost bombardat, nici nu m-a mai deranjat aşa de tare, fiindcă nu mai exista loc în mine pentru mai multă anxietate decât atât; depăşisem orice fază a groazei.

La marginea satului, am găsit o fată care fusese să aducă apă, zăcând acum pe jos lângă găleţi. Avea vreo unsprezece--doisprezece ani. Foarte frumuşică. Urâtă soartă pentru o fiică de ţărani sărmani într-o zonă de război extrem de brutal. Fata nu arăta rău, nu-i curgea sânge, nu era murdară, nu avea nici o urmă de rană, în afară

de faptul că rămăsese fără calota craniană; ca într-o fotografie din care cineva tăiase un pic cu foarfeca; o fetiță ciuntită.

Am căzut în patru labe și am plâns, am hohotit de plâns, am țipat. Am țipat și am plâns în hohote și am vărsat lacrimi și am jelit și, folosindu-se de lacrimație și de tot ce-a mai trebuit, emoțiile mi-au picurat din ochi; jale în cădere liberă. Am plâns pentru fată, dar, de asemenea, cred că am plâns și pentru mine, fiind într-o lume unde așa ceva se putea întâmpla. Gérard m-ar contrazice, desigur, susținând că am plâns numai pentru mine. Credeți-mă, chiar și la niște oameni care sunt infinit mai duri decât mine, se constată că demnitatea există la temperatura camerei. Mai bine să nu aflați pe pielea voastră.

Problema lui Gérard

Prin urmare, Gérard se confruntase cu o tristețe insurmontabilă sub forma supraveghetoarei măcelărite.

Firește că nevastă-sa îl părăsise. Biosfera lor fusese grav *ziclonată*. Gérard îi turnase o poveste acoperitoare menită să-i acopere timpul petrecut pentru a o regala pe supraveghetoare la restaurant. Soția n-a acceptat că nu fusese mai mult decât o seară plăcută în oraș și nu-i venea să creadă că dacă nu se produsese nimic împerechetor era tocmai fiindcă G. se abținuse de la infidelitate.

Firește că poliția i-a făcut onoarea de a-l considera principalul suspect, însă a fost exonerat după divinația fluidelor.

Îl văzusem la Paris nu la mult timp după aceea. G fusese în formă proastă, dar eu logicizasem că până la urmă o va scoate la capăt. „Dacă n-aș fi avut atacul acela subit de virtute, fata mai trăia și acum. Rectitudinea mea i-a sponsorizat moartea cu frică și durere. Să fi văzut cum

era familia ei." Poliţia nu ajunsese la nici un rezultat. „E cineva local", zicea G. „Ştiu eu că da. Cineva apropiat."

Poliţia a continuat pe aceeaşi filieră de investigaţie. Nici un suspect, după cum a aflat G. de la familie. Aşa că G. s-a apucat să caute asasinul, deşi habar n-avea cum. „Ciudat, cât de multe găseşti la greci despre atâtea lucruri, dar nici o metodă de localizare a ucigaşilor."

Ce-a făcut Gérard

A recurs la *zet*, şi-a lansat propria anchetă. I-a luat la întrebări pe toţi prietenii ei, pe toţi cunoscuţii ei. Nimic. A discutat cu ei iarăşi, de mai multe ori, căutând posibile certuri. I-a urmărit pe foştii ei iubiţi. Unde te duci ca să afli despre crime? Te duci la criminali. „Stăteam mult timp prin baruri, făcând cunoştinţă cu tot felul de depravaţi; e mult mai greu decât sună."

Gérard a început să facă un pic pe informatorul pentru caralii, să scoată un ban din asta, ţinând cont că rămăsese fără serviciu din cauza anchetelor, şi nici n-avea timp pentru o slujbă constantă, în afară de nişte muncă la bar, din când în când. Investiga şi alte atacuri, violuri, decese din regiune.

Comoara de informaţii a lui Gérard, fără ca eu să-l îndemn cu „şi ce s-a întâmplat atunci?" sau „de ce?"

1. Lunile au zburat. „Trecuse un an, fără nici o realizare. Mă gândeam, Gérard, nu fi slab. Un adevărat filozof trebuie să fie la înălţime."

2. Anii au trecut în goană. „În fiecare an, îmi mai acordam un an. Ca atunci când aştepţi autobuzul: dacă în staţia de autobuz cineva ţi-ar spune că n-o să vină autobuzul decât peste o oră, ai pleca pe jos. Dar, dacă ai apucat să aştepţi deja zece minute, este exclus să te mai urneşti de-acolo. Dacă m-aş fi oprit după trei luni, asta ar fi fost şi gata. Dar cu cât faci mai mult timp ceva, cu atât mai greu e să te opreşti. După un an, dacă m-aş fi oprit, ar fi însemnat că irosisem un an. Dacă m-aş fi oprit după doi ani, ar fi însemnat doi ani duşi pe apa sâmbetei. Trebuia să o ţin tot aşa; nu trebuia decât să-l găsesc, iar atunci toţi anii aceia irosiţi s-ar fi preschimbat în devotament faţă de o cauză şi triumf. Dacă aş fi ştiut de la început cât de rău e şi cât de mult timp va dura, nu m-aş mai fi deranjat."

3. A perseverat: şi-a deschis un bar, luând cu grijă amprentele clienţilor de pe paharele din care băuseră. S-a angajat şi la o bancă de sânge, urmărind cu atenţie grupa sanguină a ucigaşului. „Eram în termeni buni cu poliţia. Îmi dădeau toate informaţiile pe care le aveau: grămezi de nimic."

4. A devenit suspicios în privinţa cuiva, un psihiatru, care, în fine, putea fi suspect prin faptul că avea grupa de sânge potrivită. „Ceva nu era în regulă." A făcut investigaţii. „Nu reuşeam să îi găsesc un trecut." Gérard l-a urmărit, l-a ţinut sub observaţie, i-a deschis corespondenţa, i-a percheziţionat locuinţa (găsind nişte zuclopenthixol) şi i-a montat un microfon. Pierzându-şi răbdarea, Gérard l-a răpit în cele din urmă şi l-a bătut de-a scos tot din el. „Nu sunt de la poliţie. Nu mă interesează justiţia. Vreau să ştiu ce s-a întâmplat." După o zi şi jumătate, doctorul de nebuni a mărturisit că se născuse femeie. Gérard a căpătat o condamnare surprinzător de scurtă.

5. Gérard s-a infiltrat în lumea interlopă, cluburile sadomasochiste şi în alte cercuri deşănţate, unde a început să strecoare aluzii despre cum omorâse el fără să fie prins.

citând câteva exemple cunoscute, plus altele în care poliţia nu se arătase interesată. „Mă gândeam că o să-l atrag cu asta. Entuziaştilor le place întotdeauna să se laude la alţii." Dar ucigaşul n-a scos capul.

Oricum, însă, poliţia a venit să-i ridice scândurile din podea, i-a săpat prin grădină şi, în legătură cu un anumit omor nerezolvat, ar fi existat riscul s-o încurce rău, dacă n-ar fi avut ca alibi faptul că fusese în închisoare pentru săvârşirea răpirii sus-pomenite.

6. În sfârşit, după cincisprezece ani de aruncat năvodul prin Toulon, s-a mutat la ţară, într-o căscioară dărăpănată, cu kilometri întregi de izolare în jur. „Tot timpul, simţeam că el e acolo. Dar în oraş era prea multă lume, prea multă zăpăceală. Simţeam nevoia de singurătate, într-un loc neaglomerat unde să-l pot face să vină la mine. Într-o seară, am auzit nişte zgomote pe-afară şi am aşteptat să-l văd intrând, dar pe urmă s-a făcut linişte. Voinţa mea nu a avut puterea să-l tragă înăuntru – am jubilat o clipă, dar el mi-a scăpat iarăşi."

Comorile lui Gérard restituite la îndemnurile lui Eddie

— Prin urmare, nici urmă vreodată de ucigaş? l-am întrebat eu.

— Oh, ba da. Până la urmă, s-a autodenunţat – acum două luni. O confesiune pe patul de moarte. Tipul a chemat poliţia – o crimă nu se consideră că e reuşită dacă lumea nu ştie de ea. Un dulgher. Urât ca dracu'. N-a făcut-o decât o dată, ceea ce mi s-a spus că e neobişnuit în cazul acestui gen de crimă. L-au întrebat de ce: „N-aş fi avut altfel niciodată şansă la o asemenea fată". „Dar de ce nu te-ai dus la o târfă?" „Nu voiam o fată din aia." Avea un inel

de-al ei – fusese suficient pentru el, hrănindu-se lent din moartă, ca o insectă trăind latent. Poliţaiul l-a întrebat dacă a ajuns să-şi mărturisească fapta din cauza remuşcărilor. „Nu, a fost extraordinar. Ar trebui să încerci şi tu la un moment dat." Poliţistul care se ocupa de el mi-a zis că, dacă dulgherul n-ar fi fost deja trei-sferturi plecat pe lumea cealaltă, rămânându-i oricum doar câteva ore de dureri considerabile, n-ar fi ezitat şi şi-ar fi golit revolverul de serviciu. Omul locuia la două străzi distanţă de fată.

Cuvântul problemă vine din greacă şi se înrudeşte cu scut.

Gérard şi cu mine am plecat din vechiul port şi am pătruns în Chicago, labirintul de străzi înguste, baruri şi restaurante unde le plăcea mateloţilor să se ducă să bea câteva pahare, să demoleze câteva clădiri şi unde poliţia nu era văzută absolut niciodată. Zona era ciudat de liniştită; ori flota era în larg, ori în barăci se desfăşura un festival de lustruit cizme, cu o magnitudine prodigioasă.

Am intrat într-o bombă, unde ne duceam adeseori în tinereţe: conducerea şi clientela se schimbaseră, faima proastă – nu. Am reaprins trecutul, am schimbat informaţii despre cei care populaseră acea perioadă, dar n-a durat prea mult.

Munca de-o viaţă, vă rog

Privirea lui s-a oprit asupra unei fete pe jumătate castă, grosolană chiar şi pentru o prostituată de joasă speţă: fără frumuseţe, fără farmec, fără inteligenţă, fără găteli sclipitoare. Purta sandale: avea picioarele pline de bătături şi murdare. Râdea neatrăgător.

— Nu mi-ar plăcea să fiu ea, a spus Gérard. Sau nu mi-a plăcut. Nu, nu-mi va plăcea sau nu mi-a plăcut să fiu ea.

— Ce?

— Este principalul meu sinopsis. Tot umblând pe urmele dulgherului, am ajuns să simt că îl înţeleg. Poate că, într-adevăr, însuşirile pe care i le atribuiam erau evidente, dar simţeam că îl înţelegeam. Pe urmă am început să mă gândesc la vieţi anterioare, cum îşi amintesc unii oameni că au fost regele Arthur, un berar egiptean, un geamparagiu. Exact aşa mi se părea şi mie – ca şi cum aş fi avut bucăţi din viaţa lui. Îi vedeam nevasta parcă... slujba... vacanţele, dar pe el nu-l puteam vedea. Era ca o viaţă de care îţi aminteşti incomplet, însă el era contemporanul meu malefic.

Reacţia lui Gérard la aceste evenimente mentale, o îmbuibare fie cu adevăruri universale, fie cu pileală, era să azvârle raţiunea la o parte ca pe o jucărie de copil şi să se îmbarce pe ceea ce venea înspre el. I-am dat dreptate, gândindu-mă cât de dificil e pentru luciditate să-şi angajeze gărzi de corp, în timp ce el introspecta: că în nenumăratele variante de roluri ale sufletului, nimeni nu sugerase că nu există decât o singură conştiinţă, nu una colectivă, care să fie întinsă generos ca marmelada pe o brioşă uriaşă, ci o singură conştienţă care circulă ameţitor înapoi şi înainte peste veacuri, care călătoreşte atât în timp, cât şi peste continente; că această conştiinţă este chintesenţa, un unicat. Că aceasta există într-un vast tunel compus din viţele tuturor.

— Eşti în blănuri, într-o peşteră antediluviană întunecoasă din Franţa, mâzgălind pereţii cu un cărbune, a spus el, luând o duşcă de Zubrowka. Pe urmă, cineva îţi dă una în cap şi-ţi storceşte creierii. Zbori la San Francisco, unde te ocupi de deparazitări în valea Silicon; pe urmă, deşi eşti vegetarian, mori şi devii vânător în Noua Guinee la mijlocul secolului al treisprezecelea. Pe urmă un pescar norvegian într-un sătuc de coastă, în secolul al nouăsprezecelea, urmat de un interval de răsucit funii în China,

înainte de a reveni în peștera semiobscură ca să te maturizeze și să-l faci zob pe cărbunar. Răul pe care îl faci, ți-l faci ție însuți. Totul, din toate unghiurile. Îți faci griji mai puține, fiindcă atunci când vezi copilul care moare de foame, pensionarul care îngheață de frig, soldatul strivit de șenile știi că ție ți s-a întâmplat așa sau că ți se va întâmpla. O asemenea revelație dăunează cumplit curiozității tale, fiindcă vei avea parte de toate, cu niște detalii de care s-ar plictisi și cel mai tipicar dintre contabili. Așadar, Eddie, fratele meu, dentistul meu, decoratorul meu florar, tu ce ai de pus pe masă?

N-a fost niciodată ușor, presupun, când privești foarte de aproape, să îți dai seama dacă ai de-a face cu o originalitate cutremurătoare sau cu cineva care se mai agață de luciditate doar cu vârful genelor.

— Păi, i-am zis eu, folosind una dintre frazele care figurează în *Top Ten*-ul frazelor celor mai des folosite de către Eddie Coffin. Mă gândesc să scriu o carte despre mileniu.

După care, cu sinceritatea aceea pe care n-o arăți decât unui apropiat apropiat:

— Dar nu-mi vine în minte nimic ce să spun.

— Eddie! Dar sunt atâtea de spus! a țâșnit Gérard imediat.

Nu se poate ca, după ce toată viața ai fost un francez jocheu al ideilor, să ajungi să te oprești așa, din senin. Și (un fenomen curios) scrierea cărților este întotdeauna mai simplă în viețile altora.

— Există întotdeauna atâtea de spus. Există întotdeauna, în oricare civilizație, o cutie mare pe care scrie: lucruri de nespus. Tu ai scuipat pe societate, Eddie, acum poți scrie despre toate lucrurile pe care oamenii le gândesc și le știu, dar nu vor să le spună. Capitolul unu: Atomizarea Greciei. Decăderea și iarăși decăderea celei mai mari culturi formate acum din chelneri de categoria a tre-

ia şi cei mai dezgustători birocraţi din metropola aceea de birocraţi dezgustători, Bruxelles. Într-o lume unde cultura şi învăţătura s-ar bucura cât de cât de respect, am pulveriza Grecia şi ne-am apuca serios de săpături arheologice ca să vedem ce zace dedesubt, ca să descoperim urmele lui Homer, manuscrisele lui pierdute.

Pe urmă a indicat-o pe putoare.

— Sau uite la Sandrine. Patru, cinci, şase copii cu taţi diferiţi. Sunt patru, cinci, şase copii, fiindcă nu ştie niciodată de câţi dintre copiii ei se ocupă statul. E şomeră, oficial; o noţiune extrem de modernă, a-i plăti pe oameni ca să nu facă nimic, însă munca ei înseamnă neoficial suficient ca să-şi permită să bea şi să se drogheze.

(Nu mă puteam abţine să nu simt că pesemne vorbea despre mine.)

— Cam singurele dăţi când îşi mai vede copiii sunt cu prilejul înfăţişărilor în instanţă; se supără când copiii sunt luaţi în sarcina asistenţei sociale. E o mamă bună în această privinţă.

Sandrine se lăsa ciugulită zigzagat pe gât de David, care, mi-a explicat Gérard, era amantul curent. Cei doi se giugiuleau ca doi adolescenţi îndrăgostiţi, şi nu ca o prostituată versată şi un mare derbedeu. Nu-mi va plăcea să fiu el.

— Li se mai întâmplă rar să se combine aşa, când sunt amândoi pe dinafară. Nu durează însă. Dar e uimitor, nu-i aşa, cum se tot pupă şi gânguresc!

Gérard rostea în gura mare toate aceste remarci deloc măgulitoare, de parcă ar fi studiat nişte animale la grădina zoologică; lucru care pe mine mă îngrijora, din moment ce îţi dădeai seama imediat că principala metodă de comunicare a lui David era cuţitul.

— E-atât de greu să storci până la capăt ultimele picături de umanitate, e greu să pui la pământ această ultimă iluzie. Iată o idilă care nu se poate încheia decât foarte

prost, probabil fatal. Rămâne doar întrebarea cât de repede și unde.

— Poate de-asta și se bucură amândoi în asemenea momente, am sugerat eu.

— Ce se poate face cu inutilitățile acum? Acum inutilitățile sunt efectiv inutile; acum am ajuns să avem nu numai clase inutile, ci și țări inutile. Uită-te la Africa: noi îi hrănim – ei se înmulțesc. Prostia în secolul acesta e la fel de multă ca în oricare altul; doar că s-a distribuit altfel. Crede-mă, mă preocupă suferința din lume, nu vreau să ajung într-un deșert din Africa. Nu-mi va plăcea deloc.

A mai luat un rând, după care, străfulgerându-mă din ambele pupile, a zis:

— N-avem mult timp, să știi. Nu știu de ce se mai numește viața viață; e doar o clipă cu amintiri. Haide, Eddie, zi și tu ceva! Tu nu te-ai gândit la Cortina finală?

Întoarcerea mujahedinilor care fac lobby cu cremă de arahide

Toți am fost în vizorul unui elicopter militar sovietic în Afganistan, presupun: atunci am fost cel mai aproape Cortina finală.

Eram într-un camion, un vehicul vechi, construit atent pentru a cauza maximum de cruzime trupului meu deja veștejit, lacerat și contuzionat. Fusesem despărțit de Zak, habar n-aveam unde mă aflam, habar n-aveam încotro ne duceam. Pierdusem un sfert din greutatea mea corporală. Nimeni nu vorbea nici una dintre limbile vorbite de mine. Ne duceam undeva, asta era de-ajuns.

Mujahedinii se bombardau între ei cu cutii de cremă de arahide. Probabil că acestea le fuseseră furnizate de către susținătorii lor, dar nici unul dintre mujahedini nu

vădea nici cel mai mic interes de a mânca din ele, deşi ei mănâncă regulat lucruri incinerate oriunde în Europa. Dădusem ceasul de la mână, singurul obiect de valoare care îmi mai rămăsese (în afară de hainele de pe mine, or, astea prezentau nişte găuri, sfâşieturi şi pete spectaculoase, plus că ar fi putut sta singure în picioare, dacă le puneai), la schimb pe o sticlă de Coca-Cola, pe care unul dintre tovarăşii mei o căra de câteva zile, aşteptând să scoată un preţ bun. Cari o sticlă de Coca-Cola suficient de mult timp prin Afganistan, iei un preţ bun pe ea. Unul avusese amabilitatea de a mi-o deschide folosindu-şi dinţii, exact când camionul oprea scârţâind din pneuri. Sticla mi-a scăpat din mână (risipindu-şi jumătate din conţinutul ei spumos), iar toţi din camion s-au îngrămădit să iasă, scheunând şi agitându-şi armele într-un mod care, cu toată starea mea de cvasicolaps, m-a perturbat.

Mi-am recuperat sticla şi m-am uitat afară din camion ca să văd ce se întâmpla: ce se întâmpla era că un elicopter militar sovietic bâzâia din elice deasupra noastră.

Câteva cuvinte despre mujahedini. Prin lume găseşti o mulţime de oameni care spun că ar lupta până la moarte, dar puţini dintre ei se ţin de cuvânt, la nevoie. Unii dintre mujahedinii întâlniţi de mine plănuiau să se ducă să lupte la Moscova, în Nova Zemlâia; şi asta într-o perioadă când se luptau cu cea mai puternică armată din lume, având drept arme nişte chestii nu cu mult mai bune decât pistoalele cu apă. Mujahedinii care, în mod normal, luau în derâdere împuşcăturile, alergau pe-acolo în cercuri mici, schelălăind, nu atât de frică, cât mai ales de necaz că mureau neputincioşi, fiindcă în acea fază nu se mai putea face nimic în privinţa aeronavelor militare.

Câteva cuvinte despre aeroplanele militare: până nu vedeţi, nici n-o să credeţi ce sunt în stare să facă. Pot rade de pe suprafaţa pământului sate întregi; dacă n-ai şti că

înainte a fost un sat acolo, nici nu ți-ai da seama, calci pe cartușe goale. Niște puncte finale mari și negre.

Mujahedinii trăgeau în el, dar era blindat ca un tanc; era ca și cum i-ar fi făcut cu mâna. Ne aflam într-un pustiu, fără acoperire.

În principal, situația arăta rău. Trimestrul începuse deja de două zile, iar eu nu eram acolo. Eram în plin deșert și război, cu jumătate din sticla de Coca-Cola vărsată pe jos, fără bani. Puteam în așa hal, încât și vopseaua risca să se cojească de la duhoarea mea. Bacterii și protozoare stranii se luau la întrecere prin colonul meu. Niște amibe mă gâdilau în jos, pe picioare. Clasamentul meu mondial își dădea duhul.

Filozof năpăstuit vs. elicopter militar

Aeronava de război era suficient de aproape încât să-l pot vedea pe pilot.

La ce m-am gândit

„Oh, Doamne", au însumat gândurile mele. Nu eram prea înspăimântat, fiindcă pur și simplu n-avusesem timp. Am ridicat sticla în semn de salut. Aeronava de război s-a îndepărtat rotindu-și elicea.

Dumiriri tardive apropo de elicopterul militar Hind 24

1. Uimire față de banalitatea reacției mele intelectuale și emoționale.

2. Uimire că n-am fost căsăpit. M-am gândit că poate li se terminaseră munițiile; am ridicat problema asta cu

o iscoadă, când eram în Peshawar. „Au nişte cantităţi inimaginabile de muniţii; n-au avut ordin, asta a fost. În armata sovietică treci de la A la B, şi nu contează cât de strălucitor e C sau D. Nu erai în meniu."

3. Nu am realizat la momentul respectiv, dar asistam la sfârşitul unui imperiu. Asta era în 1983. De-atunci totul a luat-o la vale. Chiar că ar fi trebuit să mă facă praf. Un pont pentru privitorii sfârşitului de imperiu: faceţi asta de-acasă. Fragmentele de imperiu pot dăuna sănătăţii.

4. Excursia nu a fost întru totul deleteră sănătăţii mele. Eram aşa de furios pe mine că mă lăsasem îmbrobodit alcooliceşte de către Zak ca să plec, încât n-am mai băut doi ani. Da, am scris doi ani. Deşi mi-am scos pârleala pentru asta.

Înapoi la Gérard acum

— Cortina finală? Ce am de zis? Orice aş spune, e doar din plămâni. Nu e cunoaştere. Habar n-avem nimic, iar eu probabil că voi sfârşi zbierând după un preot. Dar tu ai descâlcit problema.

— S-ar putea să greşesc. Eu sunt dovada mea. Toate bunătăţile sunt în cealaltă parte, unde sunt înmagazinate şi răspunsurile.

— E limpede că am mers tot în jos de la Gorgias şi pretenţia lui de a răspunde la orice întrebare.

— Protagoras: totul este adevărat. Sau Gorgias: poţi face ca orice să fie adevărat. Nu, amelioratoarea mea structurală, dăscăliţa mea, institutoarea mea graţioasă, trebuie să trecem dincolo de cunoaşterea umană; acolo se află cecul plătitor. Şi nu există decât o singură modalitate de a face asta: să trecem în spatele Cortinei finale. Se cam apropie acel moment.

Fă-ți-o-singur 1.1

Florence Justine North (1963–1982) avea aceleași concepții ca și Gérard. Poate că gestul ei s-a răsfrânt negativ asupra examenelor de absolvire de la Cambridge, însă tânăra a lăsat o notă explicând că sistemele de cunoaștere i se păreau incitante, dar, în ultimă instanță, inadecvate și previzibile, pline nu atât de înțelepciune, cât mai ales de limbaj, și să nu se ia drept desconsiderare sau lipsă de respect la adresa mea, dar ea ajunsese la concluzia că nu va mai participa la nici unul dintre seminariile mele și că, pentru a atinge o satisfacție intelectuală, nu-i rămânea decât să recurgă la suicid (deschizând cartea la sfârșit ca să găsească răspunsurile). Nu există mulți studenți atât de devotați studiului ca ea. Își pregătise singură până și înmormântarea.

Am vrut să-i pasez un doctorat postum, ca un semn de recunoaștere, dar lucrul acesta a fost considerat drept (x) delir provocat de beție (y) prost-gust și (z) încurajare.

Fă-ți-o-singur superior

Pe urmă a fost Nick. Cu o zi-două înainte de a pleca să-mi încep cariera bancară, am primit un telefon de la Wilbur.

— Sunt foarte îngrijorat pentru Nick.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu știu. Mă gândeam că ai putea vorbi cu el. Se poartă foarte ciudat și a ajuns la catedră abia de două zile; cred că înnebunește.

Iată, desigur, una dintre frazele acelea tipice cu ironie întârziată, din moment ce Wilbur, în interval de nici un

an, ajunsese să ia la cină, cu regularitate, cele mai puternice sedative cunoscute de om într-un sanatoriu cu circuit închis.

Bombănind, mi-am dus tălpile să calce din nou pe solul de la Cambridge, deşi jurasem să nu mai pun piciorul niciodată acolo. Am ciocănit la uşa lui Nick şi m-am ales cu o linişte desăvârşită drept răspuns. Nimeni nu-l mai văzuse de câteva zile. Am făcut rost de cheia din cabina portarului şi am intrat: dâre de filozof ţinut în cuşcă, perdele trase. Am deschis cu multă precauţie uşa de la dormitor, întrebându-mă dacă-mi va fi dat să descopăr un trup deja destrupat sau ceva la fel de neplăcut, când televizorul care fusese cocoţat pe uşă a ratat să-mi sfarme capul, cu distanţă mai milimetrică decât un zorapteran.

— Am un cuţit.

Am auzit vocea lui Nick, uşor înfundată, având în vedere că omul se adăpostise sub o masă din dormitor, sub un munte protector de saltele.

Lumea (în principal femeile) m-a acuzat adesea că sunt extrem de insensibil, dar până şi eu mi-am dat seama de la bun început că Nick nu se simţea bine.

Acţiunea de a-l ademeni să iasă din buncărul lui improvizat a durat trei ceasuri, pentru asta fiind nevoie să încui uşa de-afară, să îngrămădesc nişte mobilă în dreptul ei şi să mă dezbrac până la lenjeria de corp, ca să-l conving pe Nick că nu aveam nici un fel de arme ascunse sau echipamente de comunicare. Nu avea doar cuţitul de supravieţuire, ci încă alte trei cuţite (lungi) de bucătărie, un satâr de carne, o bâtă de baseball (în care bătuse o varietate de cuie, dintr-o parte în cealaltă), nişte sticle de lapte pline cu benzină, nişte fire-capcană şi o bucată de pânză de ferăstrău.

— Bun, Nick, voiai să-mi spui ceva? Te frământă ceva?

Şedea pe fotoliu ca şi cum ar fi călătorit cu 960 de kilometri pe oră la o altitudine de peste 9 000 metri.

— Spune-mi, Eddie, a existat vreodată un om fericit? Un om cu adevărat fericit, care să nu fi avut parte niciodată în viaţă de nefericire, de nenorociri?

— Istoria este destul de tăcută asupra acestui subiect, am recunoscut eu.

— Vezi, nimeni, dar absolut nimeni, nu rămâne cu fericirea pentru totdeauna. Ştii şi tu cum e viaţa mea.

Eu nu ştiam cum era viaţa lui Nick. Toată lumea din facultate ştia.

Nicholas Dexter Nebuchadnezzar McClanagan-Standish. Cunoscut îndeobşte ca Nick-Pupic. Sclipitor, arătos, bogat şi cu toate astea fermecător. Avea un efect aşa de extraordinar asupra femeilor, încât nici gelos nu puteai fi. Averea, inteligenţa, căldura sufletească şi aspectul fizic atrăgător nu explicau decât infinitezimal succesul lui. Putea avea pe oricare fată şi-ar fi dorit, cu mama şi prietenele ei cu tot, chiar şi în ansamblu. Suficient să spună ceva gen „salut", pentru ca femei măritate, hotărâte şi cu înalte convingeri morale să îşi părăsească familiile. Lumea, *zenana** lui.

Şi toate erau fericite. Nick traversa ca o combină-secerătoare lanuri întregi de femei, dar nici una dintre ele nu era amărâtă sau disperată fiindcă primea doar orele, zilele sau săptămânile care îi erau acordate. Nu rămâneau inimi sfâşiate în urma lui. Înţelegeau că un fenomen extraordinar ca Nick era pentru toate femeile din lumea asta. Din curiozitate (nu din dorinţa de a emula sau de a învăţa), am tras-o de limbă pe o tânără doamnă. „El face... tot", mi-a zis persoana aceasta de douăzeci de ani, cu un aer drăgăstos ca de bunicuţă privind nostalgic la tinereţea ei apusă.

— N-am muncit ca să intru la Cambridge, continua el. Alţii asudă ani de zile. Eu am citit două cărţi şi m-am dat

*Parte dintr-o casă rezervată femeilor, în ţări asiatice ca India şi Pakistanul *(Ned.)*.

în spectacol. Conduc o maşină pe care nici zece filozofi, dacă s-ar asocia, nu şi-ar putea-o permite. Nu trebuie să muncesc deloc. N-am avut niciodată vreo boală mai gravă de un simplu guturai. Fac canotaj la standarde olimpice. N-am fost refuzat niciodată de o femeie; sincer, dacă nu-i decât una în pat, mi se pare deja gol. Wilbur a vrut să-ţi dea ţie slujba asta, inteligenţa ta plătită e mai bună decât a mea, şi-atunci ce se întâmplă? Tu pleci: prin urmare, Wilbur trebuie să-mi dea mie slujba asta, postul pe care mi l-am dorit dintotdeauna, de când aveam unsprezece ani. Nici nu cred că am fost plouat vreodată, în afară de vreo câteva ocazii estivale când aveam chef să mă ud până la piele. Nu e firesc. De aici şi întrebarea mea pentru tine, Eddie: De ce să fiu eu mai fericit decât alţi bărbaţi?

Zumbadori de panică roiau în jurul lui.

Am întors întrebarea şi i-am trimis-o înapoi:

— De ce nu? De ce să nu fii? De ce să nu reuşească şi unul dintre noi?

— O să-ţi spun eu de ce nu. Fiindcă nu a existat niciodată un bărbat complet fericit şi nici nu va exista vreodată. Mă uit la cei care duc o existenţă ştearsă, care nu au parte de suferinţe cumplite în viaţă, care sunt respinşi de femei, care pierd un bagaj, care au şefi dificili – neajunsuri mărunte –, dar care duc o viaţă mulţumită, fiindcă sunt îndeajuns de deştepţi încât să se bucure de ceea ce au. Însă omul cu adevărat norocos, cum spune Solon indirect, nu e aici, Eddie. Eu nu sunt mai fericit decât alţi oameni: sunt doar bine îngrăşat pentru tăiere. Toate astea au rostul de a mă face să las garda jos... pentru ceva. Nu ştiu ce urmează, dar ştiu că este ceva... unic. Alege o biografie, orice biografie, vei găsi oameni care au doi ani de noroc sau zece ani de noroc, dar niciodată, niciodată, niciodată nu durează. Intră răul. *Exeunt* bunătăţile. Suntem înconjuraţi de tristeţe, e de jur-împrejur, cum să fiu

eu scutit? Imun? Întotdeauna trebuie să achiți factura, pentru cunoaștere sau plăcere, or, eu nu cred că pot face față facturii care vine.

Inteligența mea de închiriat n-a folosit la mare lucru în această ocazie. L-am lăsat pe Nick în labirintul lui și m-am dus la Wilbur ca să-i spun că avea dreptate să fie îngrijorat.

Cât de mult bine i-am făcut lui Nick?

În trei luni, aveam să mă întorc la Cambridge pentru a mă înhăma la viața contemplativă, preluând ștafeta de la Nick, care își băgase oala cu idei într-un cuptor cu gazul pornit, ca să scape de predestinarea lui cumplită. Wilbur, după ce mă păcălise titularizându-mă pe post, avea lungi întâlniri cu vlăjgani mustăcioși din Zubenelgenubi, care încercau să-i vândă asigurare de viață în genul acela de încăpere unde nu existau obiecte tăioase sau alte articole cu care să-ți poți face rău cu ușurință. Una peste alta, nicidecum un deznodământ care să onoreze prea mult filozofia, și în mod cert mulți dintre colegii mei (în frunte cu Featherstone) au văzut ce însemna ca Wilbur să-și piardă uzul rațiunii, înainte chiar de numirea mea în funcție.

Iar cu Gérard

— La ce te gândești? a întrebat Gérard, văzând că gândurile mele se aliniau în altă parte.

— La nota de plată.

— Bună idee. Uite – tu plătești pentru ce s-a băut, iar eu îți promit ceva. Când o să mă duc în spatele Cortinei

finale, dacă se găsesc acolo răspunsuri pe care nimeni nu le-a bănuit, voi veni înapoi (dacă există vreo modalitate de a veni înapoi) şi ţi le dictez. În felul ăsta, vei ajunge iar pe creasta valului. Ca să se-nveţe minte odată toţi filozofii ăia îngâmfaţi care nu sunt artişti sadea sau spărgători de bănci.

— Şi eu o să fac la fel pentru tine. O să-ţi dau un *briefing*, iar tu poţi să scrii cartea şi să o publici cu numele meu.

— Asta i-ar supăra pe mulţi scribălăi tocilari. OK, s-a făcut – ăla dintre noi doi care trece primul în spatele Cortinei finale îi strecoară informaţii celuilalt, pe dedesubt. De ce nu s-o fi gândit nimeni la asta până acum?

Achitarea notei de plată: stil Afganistan

Nick, cred eu, avea dreptate, nu trebuie să te aştepţi să-ţi vină nimic pe gratis. Lucrul care seamănă cel mai mult cu un prânz de-a moaca este dragostea de mamă (şi trebuie să înduri critici severe pentru ţinută). Orice altceva vine cu anumite eforturi sau costuri – până şi acea nobilă plăcere fizică (mai măreaţă decât merită majoritatea dintre noi, garantez eu) presupune să împingi un pic.

Am ajuns la Peshawar, într-un camion plin de răniţi cu picioare lipsă, burţi spintecate, putrezind deja. M-am dat jos şi m-a cuprins o mare satisfacţie. Ieşisem dintr-o zonă de război într-o bucată, intact. De fapt, nu prea; aveam hepatită şi dizenterie amibică, din cauza căreia aveam să rămân sudat în baie vreo câteva luni, însă uşurarea mea era aşa de mare, încât nu-mi dădeam seama. În toate ceasurile cât fusesem treaz în ultimele patru săptămâni, înjurasem, necontenit, neîntrerupt, înjurasem lumea şi pe mine. Văzusem lucruri pe care nimeni nu ar trebui să le vadă vreodată. Într-un fel, acele patru săptămâni mi se

par la fel de ample cum ar fi, să zicem, cei treizeci de ani pe care i-am petrecut gândind profesional, dacă nu chiar mai ample. Frică la scară națională.

M-am rezemat de camion și șoferul a trântit portiera, ca s-o închidă, fără să remarce mâna mea pe cadrul caroseriei și rupându-mi astfel trei degete. Am urlat și m-am tăvălit pe jos, cu urechile căscate la fel de larg ca și gura de durere. Mujahedinii răniți se uitau perplecși la mine, închipuindu-și că primisem probabil niște vești cutremurătoare despre moartea unor persoane dragi și apropiate, fiindcă numai așa își explicau de ce îmi pierdusem orice bărbăție și mă rostogoleam prin praf ca un câine.

A fost o admonestație: plata, *zakat,* pentru ceea ce învățasem.

Dar, cel mai agasant din toate, fiindcă se întâmpla în Pakistan, nici măcar nu mă puteam lăuda că fusesem rănit în Afganistan.

Încă un pic cu Gérard

Am ieșit afară în noapte. O noapte. Ușor răcoroasă. Ca mii de alte nopți. Dar din ce în ce mai mult era posibil ca această noapte banală să nu fie doar o noapte sordidă la Toulon; putea fi ultima mea noapte. E foarte posibil ca ultimele clipe să mi le petrec gândind: e noapte liniștită, și ce clădiri urâte și comune au ăștia aici. Am avut o eructație din fundul albiei minții mele, simțeam că era prea mult. Voiam să fiu scuzat din lume, să fiu cruțat de acest test, această încercare, orice-ar fi ea. Voiam ca mama să rezolve totul...

Prietenia poate supraviețui. Există prietenii de cursă lungă. Adevărul e că n-ai ocazia unei selecții colosale în viață.

— Aş spune *o să ne mai vedem*, dar atât ca filozof, cât şi ca om beat ce sunt, cred că e improbabil, aşa că n-o să spun. Cine a zis că prietenii cei mai apropiaţi sunt cei pentru care îţi trebuie cel mai mult timp ca să descoperi că nu-i poţi suferi? În fine, evident că eu am spus asta, undeva, cândva.

M-a sărutat.

— Eddie... Eddie... Eddie.

În timp ce-a zis asta, am avut o străfulgerare, asteriscul unei note de subsol, clinchetul unui cimbal Zildjan. Am mai avut asta în diferite momente din viaţă. Am simţit când lumea mi-a spus nişte lucruri pe care n-aveam să le înţeleg cu adevărat decât peste multă vreme. Unele lucruri care ţi se spun au nevoie de zece, douăzeci de ani ca să-şi descolăcească întreaga semnificaţie. Adesea nişte cuvinte foarte nevinovate, fade şi insipide, se lipesc de tine ca nişte scaieţi şi e nevoie de ani pentru a intra împleticindu-te prin pasajul secret, ca să vezi reversul mesajului, exact cum faci cu vorbele oamenilor geniali.

Jefuiești cinci bănci în Montpellier și pe urmă mori

Și pe urmă rămâne întotdeauna acea dimineață când trebuie să te scoli, îngrozitor de devreme, ca să te duci să jefuiești cinci bănci din Montpellier. Probabil că lucrul acesta spune multe în legătură cu persoana mea, dar ceea ce mă deranja efectiv pe mine la proiect era ideea de a mă trezi cu noaptea-n cap. Vag cumva, contasem ca Hubert să uite până la urmă de planul ăsta al lui sau să-și găsească alt hobby ori altă preocupare – dar nu era așa. Se anunțase în ziare că vom da loviturile, păi atunci vom da loviturile.

Am marșat la ideea asta, în primul rând fiindcă nu aveam la ce altceva să marșez.

Ca să începem bine ziua, i-am zburat săpunul din mână lui Hube, cu un glonț, de la peste șase metri distanță, și asta prin ușa de la baie. Ceea ce ar fi putut trece drept fantezii-cu-pistolul, dacă într-adevăr aș fi vrut să-i zbor săpunul din mână cu glonțul, și nu, de fapt, să scotocesc într-o sacoșă după un pieptene cu care voiam să mai îmblânzesc un pic peruca furnizată de Hube.

— Ești periculos, profesore. Tăios pe toate părțile. Nu înțeleg cum de poliția nu demisionează pur și simplu toată în bloc.

Un început neprielnic sau un început prielnic. Alegeți cum vreți.

— Credeam că ai renunţat la violenţă, am remarcat eu.

— Aşa şi e. Dar nu şi indivizii care mi-au vândut chestia asta; au crezut că-mi fac o favoare dându-mi un obiect gata de furat.

Am plecat cu trenul, cărând după noi valize uriaşe pline de costume cu care să ne deghizăm (suficiente cât să pui în scenă toate piesele lui Zeami) şi cu Thales în cuşca lui de voiaj (modelul acela făcut pentru pisici şi căţeluşi). Thales a băgat în sperieţi vreo două doamne bătrâne, care se aşteptau ca înăuntru să fie un obiect felin, blănos, mai mare.

— Puteţi să-l mângâiaţi, dacă vreţi. E foarte prietenos, s-a încumetat să spună Hube.

Hube era, de fapt, foarte antrenat. În seara precedentă, corsicanul apăruse la televizor, răspunzând la întrebări despre următoarea noastră levată de spargeri.

— Vaticinez o carieră scurtată pentru aceşti domni dacă îşi vor face apariţia mâine.

Hube era indignat nu numai de aplombul corsicanului (care chiar mi s-a părut că încăruntise), ci şi de vocabularul lui.

— Vaticinează? Eu *vaticinez* o carieră scurtată? Pun pariu că nici nu ştie măcar cum se ortografiază cuvântul. Gata. Nu mai umblăm cu prostii, ne cumpărăm un dicţionar mai mare. Până atunci, trebuie să-mi dai şi mie nişte cuvinte de înaltă tensiune.

Toate învoirile şi concediile fuseseră contramandate în cadrul poliţiei din Marsilia, aflasem noi prin antenele pe care Hube le avea la narcotice. În pregătire, plătise doi cunoscuţi (dintre care unul trebuise să se radă în cap şi să înveţe câteva expresii în engleză) care să se comporte gen Banda Mintoşilor, foindu-se ostentativ de dubios pe la câteva bănci din Marsilia, ca şi cum ar fi cules informaţii la faţa locului, asta pentru a-i dezinforma pe poliţai în privinţa prezenţei şi a intenţiilor noastre.

Când credea că nu mă uit la el, Hubert chiar arăta bolnav. Printre ziguratele de acte false, arme de foc, costume, îmbrăcăminte, erau din ce în ce mai multe flacoane cu pilule, zidovudine.

Am tras la un hotel în centrul Montpellier-ului.

— Nu vreau să-ţi închipui că tu faci toată munca asta conceptuală, profule. Astăzi, eu creez siesta de retragere.

Un pic ne-am cam agitat din cauza şobolanului. Hube şi cu mine funcţionasem prin metempsihoză. Pitagora în Gérard.

— Domnule drag, i s-a adresat Hube, autoritar, recepţionistului care se uita strâmb la Thales, în primul rând, noi nu suntem turişti. În al doilea rând, acesta nu e un şobolan, ci întruparea prezentă a liderului spiritual a milioane de oameni din India, o sectă pe care nu o voi numi, din moment ce nici nu ai auzit de ea; îl transportăm înapoi în locul pe care îl merită, unde este aşteptat pentru a se pronunţa asupra câtorva chestiuni doctrinale importante.

Izbucnirea lui Hubert n-a avut prea mult efect. Nu acelaşi lucru s-ar putea spune despre plusul nostru de libertate.

Când am intrat în camera noastră, Hubert a remarcat:

— Mi-a trecut prin minte că nici nu ştim de fapt dacă nu cumva Thales nu este reîncarnarea unui înţelept.

— Dacă ar fi un lider spiritual marcant, sau măcar un lider spiritual de oarecare însemnătate, care să fi simţit nevoia să spună ceva, până acum ar fi ţăcănit un mesaj în codul Morse pe gratiile de la cuşcă.

Băncile

Făpturi ale obişnuinţei, făpturi ale nostalgiei. Am luat-o de la început şi noi. Ne-am dus înapoi şi am respart ban-

ca lui Jocelyne. Spre uşurarea mea, Jocelyne nu era acolo, fiind plecată sau având zi liberă. Eram la ordinele lui Hube în acea zi (un *zabuton* pentru destin). Era convins că lui Jocelyne i-ar fi plăcut.

— Le place să le dai atenţie, să ştii.

Am intrat acolo purtând măşti Nietzsche.

Prietenul lui Hube, costumierul, le făcuse de comandă undeva, alegându-l pe Nietzsche, mă hazardez să spun, fiindcă este unul dintre puţinii filozofi recognoscibili, masca fiind uşor de confecţionat datorită mustăţii gen perie de veceu. Unul dintre cele mai importante lucruri în *biz* este să fii recognoscibil: să ai o trăsătură distinctivă e ceva aproape la fel de important ca şi un dicton memorabil. Diogene: butoiul; Socrate: cucuta; Aquinas: grăsime; Kant: indescriptibil de plictisitor. Ai foarte puţin timp pentru a captiva atenţia oamenilor, aşa că lumea se agaţă de Nietzsche: el e cel cu mustaţa gen perie de veceu. Măştile aveau ochi bulbucaţi, ceea ce conta enorm; dacă vă veţi face timp vreodată să treceţi în revistă portretele de filozofi, veţi constata peste tot mult alb, o cantitate alarmantă de alb protuberant.

Am făcut o iniţiere rapidă.

— Bun, ce putem spune despre Nietzsche? m-a chestionat Hubert.

— Îl interesau foarte mult măştile, i-am zis eu. În *biz*, e considerat artistul capabil să se schimbe rapid. De asemenea, dacă mai vrei ceva de rumegat, mai putem lua în discuţie şi întrebarea dacă nu cumva orice asimilare de cunoştinţe se rezumă în fond la perseverenţă şi dăruire.

— Nu-i deloc rea chestia asta, a spus Hube. Dar scoate-mă din impas: nu pot intra acolo fără ceva vocabular.

Creează un jargon, creează un mijloc de subzistenţă.

— Bună dimineaţa, doamnelor şi domnilor, haideţi să procedăm *zetetic* şi să vedem dacă n-aveţi câteva mii de franci care vă fac prisosinţă.

Prânzul nu poate fi niciodată prea devreme

Ce altceva să fi făcut noi, decât să ne ducem tot la restaurantul pescăresc după aceea? Dacă treaba a ținut odată, fă-o iar și iar. Și iar, până ești nevoit să gândești.

Wilbur se opunea ireconciliabil oricărui gen de rutină sau tipar. Obișnuia să vină pe jos la facultate în fiecare dimineață pe o altă rută (aderând la acest tipic, se angaja la ocoluri de câte o jumătate de ceas, când distanța până la facultate putea fi străbătută în cinci sau zece minute). „Mintea abia așteaptă să-și ia liber în orice clipă." Refuza să predea același curs de două ori, ceea ce cauza frică și consternare în meseria de jocheu al ideilor, de teamă ca nu cumva tactica lui să devină vreun precedent sau standard nedorit. Se muta în altă casă, în fiecare an, și, pe lângă faptul că își băga cărțile în cutii și le scotea iar, învăța veșnic alte limbi sau își găsea noi hobby-uri. „Mintea ar fi gata oricând să stea cu cracii în sus. Dacă un lucru e simplu, n-are nici un rost să-l mai faci." Mie unuia a fi ființă mi se pare suficient de obositor.

Mă zădăra ideea, așa că am introspectat chestiunea celorlalte grupuri de necinste și nocivitate care evită atenția poliției: agenți imobiliari, politicieni, zugravi, președinți de organizații multinaționale, dentiști – suspecții flagranți. Indubitabil, dacă, bunăoară, toți vânzătorii de mașini uzate ar fi adunați cu forța pe o pajiște undeva și mitraliați cum se cade, lumea ar fi un loc mai bun; comportamentele de acest tip sunt în general privite de sus în cercurile universitare, însă ele constituie o ameliorare extrem de eficientă dacă mitraliezi pe cine trebuie.

Spargerea băncilor, dacă este realizată la modul filozofic, nu dăunează nimănui. Noi dăm fiori. Distrăm. Stimulăm economia. Incităm inimile. Provocăm spiritele.

Şi, incontestabil, spargerea băncilor nu este o iluzie. Îi scoţi de-acolo, dar unde nimeresc ei până la urmă? Într-o bancă. La fel ca apa, banii sunt prinşi într-un ciclu, se mută din bancă în bancă. Noi îi scoatem afară să ia o gură de aer.

Numerele doi şi trei

Detest s-o spun, dar după un timp spargerea băncilor devine un pic cam plictisitoare. Nu orice *zensho* e spectacol. „Ia vezi câţi bani îţi încap în geanta asta." Cel mai stimulent aspect era când ne schimbam costumele în pauză.

Nimeni nu a încercat să ne respingă, parând lovitura prin recitarea vreunui crâmpei de filozofie. Hube, cred eu, era foarte mâhnit din cauza asta. Lui chiar i-ar fi plăcut să plece de la o bancă, aşa cum venise, cu planurile zădărnicite de un citat. Mi-e mi-a părut bine că nu am fost provocaţi fiindcă, de exemplu, ce m-aş fi făcut dacă nu recunoşteam despre ce era vorba sau nu mai ţineam minte? Nu-mi surâdea deloc ceva de genul: „O, da, nu e, o, nu, ba e".

Numerele patru şi cinci

Hop-ţop şi noi înapoi la hotel; pe străzi, urletul sirenelor de poliţie la vânătoare. Hube s-a uitat la televizor, eu m-am ocupat de minibar. Pe urmă a venit un tip cu o scândură de surfing în braţe şi un alsacian în lesă. Părea să-l cunoască pe Hube, aşa că au schimbat amândoi câteva amabilităţi.

Am descoperit că mie îmi revenea scândura de surf.

— Cred că mai sigur e să presupunem că poliția nu stă în popotă să joace cărți în momentul de față, a zis Hube. De aceea avem nevoie de acoperire suplimentară. Mizăm pe ipotezele lor.

Alsacianul, prietenos, mi-a tras o limbă pe mână, ca și cum ar fi vrut să spună: „Eddie, nu-mi pasă mie de clasamentul tău în lume". Pe vremuri, nutream dispreț pentru cei (mai ales englezii zoolatri) care își suprafinanțau dragostea lor pentru animale, dar am descoperit, pe măsură ce îmbătrânesc, bucuriile de a fi agreat și de a provoca bucurie, chiar dacă nu e decât un câine care dă din coadă cu larghețe la oricine, dacă nu-l bate.

— Da? zic eu.

— Tu ce gândești când vezi un bărbat cu o scândură de surfing? Te gândești, uite un om care tocmai s-a întors din concediu? Sau uite un om care pleacă în concediu, sau uite un om care tocmai își duce echipamentul de surfing la mașină? Sau uite un om care își duce la reparat scândura de surfing – chiar mi-ar plăcea un weekend cu surfing – sau te gândești uite un filozof britanic gras care se duce să spargă o bancă, dar și-a luat o scândură de surfing cu el ca să ne inducă în eroare, așa că hai mai bine să-i cerem actele la control?

— Și câinele?

— Când vezi un om care își plimbă câinele, te gândești...

— ... basme! Haidem, să mergem.

Numărul patru a fost o tâlhărie cinică. „Bunurile nu sunt bune. Banii nu sunt necesari – așa că ia bagă tot în geanta asta." Am lăsat scândura de surfing acolo, fiindcă ajungeam tot mai mult la punctul de vedere că închisoarea mi-ar fi putut prinde bine. Disciplina de la închisoare m-ar putea face să scriu. Pur si simplu, lumea din non-închisoare conținea prea multă bere de la trapiști și prea multă zădăreală. Aluneci fără dificultate de la a nu avea

bani destui pentru a scrie o carte la a avea prea mulţi bani pentru a mai scrie o carte.

Am trecut în pas vioi prin grădina botanică în drum spre ţinta numărul cinci.

— Asta-i viaţa, a zis Hubert, nimeni nu vrea să trăiască o veşnicie, dar eu mi-aş lua vreo cinci sute de ani din asta.

Hube a păşit în interiorul ultimei bănci, cu siguranţa de sine a comediantului care ştie că e idolul zilei. Nu ne-am mai ostenit să stăm la rând, ci am pus stăpânire pe tot spaţiul.

— Nu mai e nevoie să aşteptaţi, a anunţat Hubert. Am venit. Suntem aici. O să facem *zet*; o să luăm toţi banii, dar întâi o lectură din antici.

Eu intenţionasem doar să promulg câteva cuvinte din memorie, dar Hube se împotrivise acestei idei, spunând că e nevoie de o carte, ca demonstraţie (indiferent ce carte era) pentru a crea senzaţia de eveniment. Mă cărasem după mine cu ediţia Loeb din Diogenes Laertius şi eram la primul rând despre originea filozofiei, când am perceput că unul dintre domnii care erau la coadă şi care strângea în mână un buchet de flori în celofan începuse să rupă ambalajul. Mă întrebam dacă intenţiona să îi ofere lui Hube sau mie un fir, într-un gest de perversă adulaţie, dar ce scotea el de-acolo nu era boboc, ci bum-bum.

A dezgolit o armă urâtă cu două ţevi, a spintecat aerul cu ea de jur-împrejur, în timp ce individul de lângă el striga în gura mare:

— Daţi-vă din calea noastră, puţoilor. Să nu vă atingeţi de nici un *sou**. *Noi* dăm spargerea aici.

Asta mi s-a părut deja prea de tot. Hube era rezemat de tejghea. Părea destul de amuzat de acest neprevăzut conflict de interese.

---

*Bănuţ (lb. fr.) *(N.ed.)*.

Purtătorul de cuvânt al celuilalt duo scosese la iveală ditamai cuțitul – chestia nu putea schimba prea mult situația, dar revolverul, în schimb, mă cam îngrijora. Era uzat, nasol, ruginit parcă, iar individul setaceu care îl ținea părea în stare să apese pe trăgaci nu numai dacă această acțiune nu i-ar aduce nici un folos, ci într-adevăr chiar și dacă urmările pentru el ar fi extrem de neplăcute. Fața îi era turtită spre interior, ca și cum de la vârsta de șase ani, la fiecare aniversare, ar fi primit cadou o crosă de golf peste pupătoare. Dacă hidoșenia putea fi o măsură însemna că dădusem de un mare bucluc.

— Știți voi cine suntem noi? a întrebat Hube.

— Doi cretini pe care o să-i împușcăm, asta sunteți.

— Îmi pare rău că asta e părerea ta, a replicat Hube. Însă noi avem prioritate. Am reținut deja această spargere – am făcut rezervare încă de săptămâna trecută.

Individul cu cuțitul era foarte meticulos bărbierit; avea genul acela de țăcălie roșcovană nu cum preferă s-o poarte majoritatea oamenilor, pe bărbie, ci sub bărbie, însă la el, din nu se știe ce motiv, îi creștea din mărul lui Adam. Nu e bine să fii cu prejudecăți, zoolitic, trebuie să respecți gusturile și culturile celorlalți (și sunt conștient că apariția mea la un concurs de prezentabilitate ar fi slab notată), dar tipul ăsta părea groaznic de tâmpit.

Alinierea

Hubert cu o armă de mână, eu cu Loeb și alsacianul pe de o parte, Țăcălia defectă cu un cuțit și Fața-bidon-turtit cu pușca de cealaltă parte. Noi aveam și o oarecare superioritate, prin faptul că nu se știa dacă Hube era agasant sau agasat.

— ... oricine poate spune asta, a zis Țăcălia, din moment ce orice poate spune asta.

Palpabil vorbind, tipul nu prea avea experienţă la genul acesta de discuţii.

— S-a dat la ziar, l-a contrazis Hubert.

— Eu n-am văzut.

— Nu citeşti ziarele?

— Ba citesc ziarele.

— Păi, dacă ai citi ziarele, ai şti.

— Nu ştiu, eu n-am văzut. Luăm noi banii, a mai strigat el, parcă tremurând.

— Vi-i împart eu dacă vreţi, s-a oferit un casier.

Dar nimeni nu s-a clintit. Era genul de situaţie în care nimeni nu se repede să facă primul ceva, având în vedere că exista posibilitatea distinctă de a fi reformat, de a-ţi pierde locul de sprijin în univers.

— Ştii, a spus Hubert, rezemându-se în continuare de tejghea, pari stresat. Poate n-ar strica să încerci mai bine o slujbă în aer liber, ceva frumos şi sănătos.

— Nu sunt stresat, a zbierat tipul cu o voce piţigăiată, ceea ce îl dădea de gol că era, de fapt, foarte stresat. Daţi-vă la o parte din calea noastră.

Eram perturbat şi eu. N-aveam nici un chef să mă trezesc spulberat în două de o puşcă. Poate că nimeni n-are chef vreodată de aşa ceva. Paznicul puştii şi Ţăcălia gălăgioasă nu radiau deloc profesionalism. Şi, cu riscul de a părea snob, dar nu vedeam de ce să mă las sfârtecat de un ins profund *zozo* şi amatoristic. Ca veteran al devalizărilor, nu aveam prea multă toleranţă.

— În regulă, haidem să fim corecţi, s-a oferit Hubert, deschizând brusc magazia revolverului şi scoţând gloanţele afară. Dacă puteţi să-mi dovediţi că meritaţi banii, că aţi suferit mai mult decât mine, prada-i a voastră. Haidem să ne punem la încercare prin ordalie. Cel mai valoros va câştiga în mod cert.

Aruncând restul cartuşelor pe jos, a păstrat unul singur, pe care l-a ridicat în dreptul ochilor ca să-l inspecte-

ze mai bine, după care l-a încărcat în revolver, rotind camerele de mai multe ori.

Pe urmă, şi-a vârât ţeava în gură. A apăsat pe trăgaci.

Un clic, cuminte, dar de neuitat, fără detonaţia asurzitoare. A scuturat din cap, de parcă ar fi tras o duşcă de whisky.

— Ah, a fost mişto. Cred că o să mai încerc o dată.

Zis şi făcut, după care i-a oferit revolverul Ţăcăliei.

— Ia gustă şi tu un pic, bătrâne.

Începea să merite să te uiţi la ceea ce făceau ei acolo.

— E n-n-nebun, a declarat suportul de puşcă.

— Nu e nevoie să plecaţi cu mâna goală, l-a consolat Hubert. Puteţi obţine un autograf.

Tipii nu ştiau ce să facă. Aidoma măgarului lui Buridan, erau imobilizaţi şi li se cerea să se confrunte cu nişte întâmplări pentru care natura nu le dotase naturile cu echipamentul necesar unei asemenea confruntări. Nu puteau da înapoi, fiindcă ar fi părut de-a dreptul bătuţi în cap, făcând inutil efortul şi timpul irosit pentru a veni până acolo; iar riscul de a merge înainte era vărsarea de sânge şi senzaţia zefirilor prin burduhane. Se apropia momentul, se apropia clipa umezitoare-de-subsuori în care camera revolverului putea clarifica situaţia, lăsând balistica să rezolve lucrurile, când subit s-au auzit nişte sirene, vestitorii sonici ai caraliilor.

Am aşteptat ca suportul-de-puşcă să scuipe vorbele:

— Vine p-p-poliţia.

— Splendid, a zis Hubert, tot neîmpărtăşind perturbarea generală. Hai să-i lăsăm pe ei să decidă cine sparge banca. Să vedem pe cine arestează.

N-or fi negociat ei bine cu Hube, dar de data asta amândoi s-au trezit brusc la viaţă şi şi-au făcut o ieşire surprinzător de rapidă şi de vioaie; nu afişau nici o ezitare în totala lor lipsă de înclinaţie de a fi arestaţi. Şi-au folosit tălpile ca să ajungă la uşă, care n-a vrut însă să se des-

chidă pentru ei, şi, convinşi că fuseseră încolţiţi de vreun dispozitiv de siguranţă, s-au apucat să aplice uşii pedepse dure cu ambele ţevi.

În cele din urmă, au renunţat să se mai împingă în uşă (poate fiindcă observaseră indicatorul pe care scria *trage*) şi au reuşit să iasă. Imediat după aceea au urmat zbierete şi gloanţe afară.

— Perfect, a zis Hube, întorcându-se la treabă. Optăm pentru nişte bani şi uşa din dos.

În spatele clădirii, tot se mai auzeau zarva de dincolo şi împuşcături sporadice. Am pornit pe jos în direcţia opusă. De după ureche, Hube a scos cartuşul (cel care ar fi trebuit să se afle în revolver).

— Am stat în celulă cu un hoţ de buzunare, sau magician al străzii, cum prefera el să se prezinte. Nici nu ştii ce mult timp îţi ia ca să înveţi scamatoria. Era limpede că rivalul nostru iubea viaţa prea mult. Spărgea banca doar pentru bani. Caraliii l-ar fi convins într-o clipită să stea şi-n cap, dacă i-ar fi cerut.

??????????????????????????

Întorşi înapoi la hotel, Hube a decis să mergem înapoi la banca lui Jocelyne şi să deschidem un cont cu o parte din banii furaţi. Aveam atât de mulţi bani, încât atârnau greu.

— Au fost buni cu noi; merită să lucrăm cu ei.

A plecat îmbrăcat ca o arăboaică, în *chador*. Nu cred că a procedat aşa ca să diminueze riscul de a fi prins, deşi nu era exclus, ci pentru că i se părea nostim. M-am lungit pe pat, m-am gândit la Zenobia şi la generalii ei, Zabbay şi Zabda.

Când am ajuns la gară, trenul nostru avea întârziere aproape o oră, așa că Hube a vrut să ne depozităm poverile la bagaje de mână. Mi-era teamă ca funcționarii să nu-și bage nasul și să descopere unele dintre roadele spargerilor noastre bancare.

— Aiurea, a pufnit el. Noi suntem uneltele destinului. Noi suntem invincibili. Noi suntem invizibili, a zis el, țipând în gura mare în gara aglomerată: „Noi suntem Banda Mintoșilor. Arestați-ne!"

Nu ne-au arestat (protejându-ne probabil magnetismul pe care gările feroviare îl au asupra dezaxaților și gălăgioșilor) și am ajuns până la urmă să ne plimbăm prin jur, vizitând un sex shop de lângă gară (un alt ingredient aparent inevitabil al locului).

Ca să fiu sincer, oricât de îndatorat aș fi acestui comerț, constat că nu mă cuprinde elanul amoros pe care cuplurile acuplate mi l-ar fi stârnit mai la tinerețe. Mi se pare chiar că am văzut tot ce era de văzut (în afară de niște zantedeschia și johannesteijsmania), așa că n-aveam nici o predilecție să mai răsfoiesc ceva. Dar m-am uitat un pic, pentru eventualitatea în care era acolo ceva ce nu văzusem: nu trebuie să crezi niciodată că știi chiar tot.

Dar n-am învățat nimic acolo. Într-adevăr, rotindu-mi globurile oculare peste reviste, nu m-am putut abține să nu mă gândesc că ilustrarea conjugării nu evoluase deloc de la casetele cu oglindă din secolul al patrulea î.Chr., când posterior la posterior era în topul vânzărilor.

Troilism... orgii minore

Inconvenientul de a te băga în pat cu două persoane este, desigur, că se dublează posibilitatea de a te lipi de cineva care nu-ți place sau care de fapt nu te atrage. Aceste

întâmplări nu sunt un testament al succesului meu de amator; nu sunt de fapt victorii erotice, ci mai degrabă contrariul... iar dezvăluirile pot îmbunătăţi lucrurile.

Portret al tânărului Eddie ca jumătate dintr-un sandvici cu actriţă

Într-o noapte de iarnă, când negurile de la Cambridge se învolburau, iar la colţul dinspre Silver Street se aflau Trixy, Arthur, poetul rizibil de prost, şi eu. Eu, cu pielea netedă, cârlionţat, promiţător, la douăzeci de ani. Trixy arunca o monedă pe stradă ca să decidă, după un chef prelungit, pe cine să ia acasă. Aceasta a fost una dintre primele ilustrări ale tehnicii mele „nu-pleca-de-la-petrecere-că-tot-va-apărea-careva".

Trixy, nominal studentă, era de fapt actriţă, iar generaţii întregi de studenţi sunt desigur foarte familiari cu implicaţiile acestei situaţii, inclusiv motivele pentru care Biserica avea o tactică foarte înţeleaptă de a nu le îngropa în pământ sfânt, până când de curând a renunţat la toate standardele.

Cu tot omagiul cuvenit maimuţoilor şi maşinilor lor de scris, există poeţi rizibil de proşti ca Arthur, despre care poţi intui în cincisprezece secunde că, incontestabil, nu numai că n-au scris nimic de valoare pentru nimeni, ci niciodată, în nici o circumstanţă, nu vor scrie ceva de valoare (nici măcar accidental) şi care vor trăi existenţe obscure în sărăcie, căutând fără remuşcări audienţe pe care să le tortureze.

Nu şi Arthur, însă – el a continuat să facă mai multe averi (valorând cât o puzderie de fundaţii escrocate), scrind versurile pentru spectacolele muzicale din West End. Nişte versuri atât de proaste, de-ţi venea să chemi poliţia.

Versuri atât de proaste, dar atât de profitabile, încât înțelegeai indubitabil că te afli într-un univers unde Adevărul, Justiția și Bunul-gust capătă doar roluri de figuranți; unde prezența lor nu are mai multă importanță decât cea a unor planete minore ca Zachia, Zerlina sau Zeissia.

Arthur era de asemenea un *zwitterion*, adică o persoană căreia nu-i păsa unde îi nimerește mădularul, cu condiția ca locul de destinație să fie alimentat cu sânge; și nici nu-l deranja să se spună despre el că era așa. De asemenea, scria cărți pentru copii. Nu-mi va plăcea deloc să fiu el, nici cu banii lui măcar.

Dar în seara cu pricina, așteptam amândoi să vedem cine urma să facă pe fierbătorul-plonjor. Moneda a fost prinsă din zbor și pusă în buzunar, fără să fie examinată.

— Nu, n-are nici un sens, vreau să mă culc cu voi amândoi deodată.

Am crezut întâi că era o glumă, dar nu era. Niciodată de-atunci, deși ani de-a rândul am restudiat scena, nu m-am dumirit dacă era o idee care-i venise atunci sau dacă o cocea dinainte. „Vreau să fiu fascinantă", îmi spusese mie odată, așa cum alții spun doctor, bancher, zoolog.

— Un filozof și un poet, s-a lins ea pe buze. Ce combinație.

Stereotip, din nou, dar majoritatea femeilor culte trec printr-o fază de câteva săptămâni când li se pare că filozofia este importantă; totul e să te nimerești atunci. Destul de ciudat, poate, dar propunerea nu m-a atras prea mult (poate din cauza poeziilor lui Arthur), însă eram la vârsta când nu numai că nu e bine să fii văzut refuzând vreo formă de gratificație sau decadență, ci chiar ești obligat să te repezi spre ea cu viteză maximă.

Eram la fundul teancului și, cum stăteam eu așa lungit pe spate, nu mă puteam gândi decât că poezia ar trebui să-l excludă pe Arthur de la așa ceva. Trixy radia de fericire, dar să nu uităm că aspira să devină actriță. Lipsa mea de extaz a fost interpretată greșit drept uzură sexuală.

— Eşti atât de rece, Eddie. Probabil că faci asta tot timpul.

Tot aşteptând trenul

Mi-am mutat privirile de la învălmăşelile de picioare, păienjenişul de trupuri, aglomerările angiportale, sevele deversate, spre bucăţica de babilonie de la încheietura mâinii mele. Mai rămâneau doar câteva minute până venea trenul.

Hubert răsfoise abundent, însă tot revenea la o anumită revistă (din categoria domoală care se găseşte la orice chioşc sau punct de difuzare a presei: solo de femei), care avea preţ redus, fiind soldată, pentru eventualitatea în care vreun client ar fi dorit o labă de modă veche, fără complicaţii. Fata de pe copertă era plină de tupeu, neintimidabilă. Bărbaţii devin de obicei sfioşi şi se cam înmoaie, în timp ce femeile îşi bagă capul în obiectiv şi, în general, par îmbrăcate goale (indiferent ce zice ofticosul ăla de Schopenhauer despre fizicul femeiesc). Hube şi-a lăsat conştienţa să absoarbă coperta mult timp, după care a pus revista la loc pe raft, cu un aer languros.

La jumătatea drumului spre gară, Hube a zis „Stai un pic", şi a pornit grăbit înapoi, la magazin. S-a întors imediat cu revista. „Ochii sunt, precis."

Ipsaţia

Chiromanţia. Self-service. A face dragoste cu un partener invizibil. Premiul de consolare al naturii. Braţele au exact lungimea potrivită pentru asta.

Trenul evadării

De jur-împrejurul Montpellier-ului erau blocaje rutiere. Hube își flutura mâna din tren. Neîndoielnic, poliția simțea că trebuie să fie văzută și auzită făcând ceva. Din nu știu ce motiv, m-am gândit la zaporojeni, când au cucerit Azovul, în 1641. Mai erau trei ore până la Toulon, așa că mi-am scos ediția Loeb și am început să citesc.

— A fost o zi extraordinară, a remarcat Hube, dar fiorul senzaționalului scade deja. Începe să semene prea mult a muncă.

— Și ni s-au epuizat și metodele filozofice. Doar dacă nu ne apucăm să le inventăm.

— Încă una. Trebuie să încheiem frumos. Măreț. Trebuie să finisăm spargerea băncilor. Încă una, care va închide subiectul. Trebuie să terminăm de așa manieră, încât nimeni să nu mai încerce vreodată să ne depășească. Poate că ar trebui să ne încheiem spectacolul la Paris. După aceea pot să fac altceva.

Treptat, a aținit. Nu-l mai văzusem dormind de multă vreme.

M-am întors la Loeb. În mod normal, îmi pun în bagaj un Teubner sau un OCP (de ce să nu ne facem de cap?), dar după ce mi-am făcut patul, n-am dat de urma lui Diogenes Laertius în ediția OCP, așa că m-am mulțumit cu un Loeb pudrat excesiv cu praf. În timp ce citeam, unul dintre bilețelele cu mulțumiri a zburat din carte și a aterizat pe jos.

Mai există legi neîncălcate?

Cea mai bună modalitate, desigur, de a contracara posibilitatea ca o tânără vulnerabilă, care a fugit din casa ei

părintească, provincială şi care a venit lefteră la Londra, să nu fie coruptă de nişte afemeiaţi fără scrupule şi caracter este să faci tu treaba asta.

Realitatea în cazul aneantizării unei tinere este că, în timp ce faci asta, (a) ştii exact unde e fata, astfel încât nu poate s-o şteargă clandestin şi fără ştiinţa ta să nimerească într-un anturaj rău şi (b) nu există posibilitatea ca fata să se dedea la carnavaluri carnale cu cineva nepotrivit, fiindcă te-ai prinde imediat ce-ar începe aşa ceva; iată, într-adevăr, o metodă infailibilă de a păzi conduita morală a unei fete.

Am trecut toţi prin acel moment, totuşi, când, după ce ai savurat comunicarea erotică alături de o tânără (cu mai mult farmec şi frumuseţe decât eşti îndreptăţit să pretinzi) şi ea s-a dus să facă un duş, îi iei paşaportul, îl cercetezi (eu citesc orice, inclusiv ambalajele de la fulgii de porumb) şi sesizezi ceea ce speri că e poate un fel de număr de serie, dar care de fapt e data ei de naştere, iar după ce ai verificat de trei ori cifrele pe hârtie şi pe calculator, înţelegi că fapta ta nu e numai imorală, ceea ce este suportabil, ci şi ilegală, ceea ce probabil că nu mai este de acceptat.

Parcă-l vedeam pe procuror sfârtecându-mi obiecţiile: „Vasăzică, profesore Coffin, i-ai cumpărat un bilet până la Cambridge, unde i-ai oferit cazare şi masă pe termen nelimitat, exclusiv din grijă pentru binele ei; ce persoană generoasă poţi fi!"

De asemenea, în mod destul de ciudat, mi-era ruşine; se întâmpla doar cu câteva luni înainte de perioada legală, dar ce mult contează câteva luni pentru cazierul tău!

Fata a rămas peste weekend. Am discutat despre ionieni şi am consacrat mult timp primului fragment care s-a păstrat din filozofia ioniană, din filozofia greacă, direct din gura filozofului. Anaximandru, Cartea întâi, Capitolul unu, rândul întâi, citatul numărul unu: pe viu şi

direct din Milet, circa 550 î.Chr.; fragmentul din Anaximandru fiind una dintre bucățile trecute cu vedere de cei care bat câmpii despre claritatea băieților lui Zeus.

Fragmentul din Anaximandru, încastrat în Simplicius, este o chintesență clasică de filozofie: „ ...cum trebuie; căci ei procedează corect și se despăgubesc unii pe alții pentru nedreptățile lor potrivit rânduielii timpului".

1. Spintecorama: să taberi pe Thales, învățătorul și ruda lui, și să-l nimicești. Criticismul, cea mai greacă grecitate, în comparație cu alte culturi sporitoare-de-cunoaștere confortabile în orice *ipse* dixitism, așa grăit-a Zarathustra, Confucius spune, Pitagora spune. Când criticismul (întrecerea de idei, meciurile de concepte, pumnii noetici) a fost ignorat, am avut veacurile întunecate. Un pic de fiere pe coasta ioniană și iată-ne în drum spre stele.

2. Succesiunea. Există foarte puțini filozofi în afara unei succesiuni. Există, ca autodidacți, poeți, pictori, scriitori, savanți, dar practic nici un filozof autodidact. Este o firmă cu circuit închis, care se revendică din portul Milet.

3. Fii oarecum vag (sau dacă ai tupeul, obscur fără remușcări). Asta le permite altora să își insereze ideile și preocupările în opera ta; este un *biz* în care oamenilor le place să scoată iepuri din pălăria ta. Dacă ești prea clar, opțiunea nu poate fi decât ori pro, ori contra. Pretează-te la interpretări.

În tot acel weekend, eu n-am mâncat nimic, toată pofta mea de mâncare fugindu-mi de frică la Zacapoaxtla. Musafirei i-a plăcut la mine, stimulând-o expozițiunile mele. Înainte de a pleca, a tăiat o foaie de hârtie în pătrățele și, după ce a scris „mulțumesc" cu litere vii pe ele, le-a ascuns prin locuri misterioase, în cărți, în sertare, în interiorul aspiratorului meu (cinci ani, ca s-o găsesc pe-asta), în mașina mea de scris; am dat peste ele, una câte una, ca și aceea care scăpase la aer din Loeb.

Un weekend, atâta au durat reprezentările noastre senzoriale împreună. Spre uşurarea mea, nici părinţi indignaţi, nici poliţai zeflemitori nu mi-au intrat pe uşă (nu pe uşă, şi nu pentru motivul acela). Am primit trei epistole de la ea: când a început să studieze filozofia la universitate, când a absolvit şi când şi-a luat doctoratul în papirologie.

Nu i-am răspuns niciodată. Scrisori, ca şi cărţi, nu sunt bun să scriu. Şi-acum răvaşe, sunt omul vostru.

??????????????????????????

Hube cumpăra toate ziarele. Peste câteva zile, frunzărind agale unul dintre ziarele locale, am prins o notiţă care anunţa moartea lui Gérard din ceva care semăna a cauze naturale – nu se menţiona nimic despre acţiunea unei mâini criminale.

Mostră de trafic cranian la decesul lui Gérard

Un bun exemplu de persoană care nu mai avea nevoie să trăiască. Jelania este fără rost, dar tocmai ăsta este rostul ei. De ce nu aleargă fiecare pe stradă urlând „vom muri cu toţii"? Viaţa ne-o trage la toţi, iar noi furnizăm lubrifiantul (nu pentru a fi mai uşor, ci doar pentru a fi posibil). Moartea trece cu pumnii prin crezuri, de parcă ar fi toate din hârtie igienică udă. Noaptea târziu, chiar şi în dormitoarele iezuiţilor, frica întinează. Nimic din ceea ce e raţional nu are tăria să se ia la trântă cu moartea.

Nu-i poţi ţine piept decât dacă ai căzut pradă unor amăgiri sălbatice. Viaţa sau moartea, una sau cealaltă te prinde. Poliţai bun, poliţai rău. Cineva vă rog să mă ajute. Ajutor. Ajutor.

Cum te simţi?

Trist. Slab. Laş.

Şi ceea ce-i mai rău, nu e inconsecvenţa mea, slăbiciunea mea, e a fiecăruia.

Întorcându-mă cu trenul din Montpellier, aud un pasager dând glas acelei platitudini internaţionale „nu-i bine să crâcneşti". Un gambit standard al conversaţiei de zi cu zi, însă nostim e că şi cele mai splendide strădanii craniene, odată ce le cureţi de orice încrustări rafinate, exact asta sunt. De la Sisif – Ziusudra – Ptahotep, „nu-i bine să crâcneşti" reprezintă axioma, cărămizile şi mortarul celor mai multe sisteme filozofice şi scări ale înţelepciunii. *Itşencârc ăs enib i-un.* Nu scârţâi. Nu scânci. Exact cu ceea ce te-ai alege de la medicul de familie. Ia partea bună a lucrurilor. Fii drăguţ cu oamenii. Distrează-te cât mai poţi. Bea moderat. Fă mişcare. Nu te lăsa pe tânjală în drum spre plutonul de execuţie.

Ce să faci atunci? Există asceţi în Zira care consideră că lucrul cel mai important este să îţi coşi nuci de cocos în piele – că ăsta e lucrul cu adevărat important în viaţă.

E uşor să iei în derâdere muşuroaiele gândirii (prea uşor). Oricât de greu ar fi de crezut, până şi un nulifidian ca mine a văzut bunătatea, vitejia, chiar şi inteligenţa. Oamenii cu adevărat cumsecade pe care i-am cunoscut, de care nimeni altcineva nici n-a auzit măcar; cumsecădenia pare să te excludă de la funcţii înalte şi poziţii marcante. Dar ei există. Cei care cultivă grija pentru ceilalţi,

marii adepţi ai bunăstării şi solicitudinii, sunt cei care îi bruftuluiesc pe chelneri, care îşi neglijează copiii şi care îşi plătesc grădinarii cu lefuri de mizerie. Posibil ca bunătatea să fie ca un nas acvilin sau ca o sprânceană stufoasă.

Capul cap

Cea mai bună minte pe care am întâlnit-o vreodată a fost într-o cârciumă din Cambridge şi aparţinea unui sergent de culoare din regimentul de paraşutişti. Omul mi-a completat spaţiile goale din careul de rebus şi mi-a rezolvat nişte probleme pe care le aveam de-o vreme cu wolffienii (recunosc că nu mă prea dau eu în vânt după wolffieni, dar a trebuit întâi să-i explic cine au fost wolffienii, ca să-i poată dezbrăca apoi la pielea goală). Tot el mi-a atras atenţia asupra câtorva elemente interesante din filozofia indiană, pe care eu nu le identificasem înainte (el citise o carte de duzină, în urmă cu zece ani, cât fusese încartiruit la Aden). A fost o zi neagră pentru simţul meu de competenţă profesională şi, cu toate că am sporovăit şi despre alte lucruri (cu ce tip de mitralieră e cel mai bine să fii împuşcat), nu-mi stătea inima la asta.

Regret

Bineînţeles, ceea ce ar fi trebuit să fac era să-i pun întrebarea întrebărilor, AIA MARE: ce-nseamnă toată chestia asta? Poate l-ar fi prins pe picior greşit, poate ar fi spus ceva interesant. Problema nu e că nu ni se ivesc ocazii, ci că nu ştim să le folosim.

Realizare: mândria lui Eddie

Nu prea am cu ce să mă mândresc. Privind în urmă, singurul lucru judicios și o cauză de neregret, totodată, a fost că mi-am cumpărat casa. Cel mai important lucru dacă locuiești în Cambridge e faptul că ești extrem de aproape de gară, astfel încât poți pleca rapid și ușor, iar dacă ar fi să vii înapoi din Londra (Afganistan, Zeebrugge sau oriunde altundeva) acolo, fără nici un sfanț să zicem, nu ai de mers prea departe clătinându-te pe picioare. Eu aveam a șasea casă cea mai apropiată de gară (și țineam o cheie de rezervă în biroul șefului de stație). Înțepenit în Cambridge timp de treizeci de ani, n-am reușit niciodată să-mi iau inima în dinți ca să plec, dar am fost întotdeauna aproape de plecare.

Nu e o glumă.

??????????????????????

Stăteam întinși la orizontală într-un nou apartament. Până și Hube, cu ideile lui privind invulnerabilitatea noastră, părea de data asta fericit cu doctrina că un-spărgător-de-bănci-care-stă-acasă-riscă-mai-puțin-să-fie-un-spărgător-de-bănci-arestat. Eu îmi scriam însemnările. Hube și-a băgat nasul în niște cărți și s-a luptat cu crearea spargerii care să dea gata toate spargerile de bănci din lume. *Zeb.*

Am descoperit că Hube ieșea noaptea din casă pe furiș. Când m-am trezit într-o dimineață, l-am găsit înconjurat de o mulțime de fotografii, poze color și alb-negru, folii transparente, hârtii de contact. Imaginile erau cu o tânără, în variate grade de dezbrăcare; păreau a fi cu

aceeaşi ea, deşi nu era uşor să-ţi dai seama din covorul de asemănări din jurul lui.

— Cunoaşterea – ce muncă grea; mai ales când investighezi trecutul, spuse el.

— Ia zi, cine-i asta?

— Asta este domnişoara care a pozat pe coperta revistei cumpărate de mine.

— De unde-ai făcut rost de ele?

— Mi le-a dat fotograful. Tot el a reuşit să-mi dea şi o adresă de-a ei.

— Drăguţ din partea lui.

— E dificil să refuzi pe un om care îţi îndeasă un pistol în nara stângă.

— Parcă ziceai că ai renunţat la violenţă.

— Aşa şi e. I-am îndesat pistolul în nas, foarte delicat. Şi n-am zis nimic, dar în astfel de situaţii oamenii îşi imaginează tot felul de lucruri. Capătul pistolului meu era aşa de rece şi nara lui părea aşa de frumoasă şi caldă, iar în plus eram şi curios să văd dacă îi încăpea până la urmă. Şi ştii, probabil că îl sună şi îl caută tot felul de smintiţi. Prudenţa lui era bine întemeiată şi... admirabilă. Ah, şi ce scotoceală a fost. Revista aia era veche, pozele erau vechi, urma era veche. A trebuit să stau de vorbă cu managerul magazinului, cu proprietarul, cu furnizorul; toţi mi-au fost de mare ajutor. N-a trebuit să aplic schema cu pistolul în nară decât o dată, ceea ce cred că în situaţia respectivă demonstrează o mare reţinere din partea mea. În fine, oricum, fotograful s-a dovedit plin de informaţii.

— Şi ce faci, o inviţi în oraş?

— De ce nu? Dar mai întâi trebuie s-o găsesc. Adresa nu e bună. Dar o să angajez pe cineva ca s-o caute. Bogatului îi vine uşor în toate, a remarcat el, studiind un prim-plan. Se vede în ochii ei. Sunt sigur că a fost la orfelinat.

Uitându-mă la poză, nu ăsta a fost primul meu gând.

— Cum îți dai seama?

— Îmi dau seama. Te uiți în ochii ăștia și îți dai seama. Vezi în ei un fel de... lipsă de așteptare.

Zi bună pentru Hubert

Zicea că a avut odată o zi bună când a sosit la un nou orfelinat; avea treisprezece ani pe-atunci. Ședea pe hol, la ușa directorului, când o fată frumoasă a venit și s-a așezat lângă el. Foarte frumoasă. N-au vorbit, dar Hubert a observat imediat că stăteau amândoi acolo ca doi prieteni; i se părea că totul zumzăie în jur.

— Înăuntru, se completau formele pentru mine, care tocmai sosisem, și pentru ea, care urma să plece de-acolo.

Hubert își întorsese privirea spre fotografie.

— Cred că e ea.

??????????????????????????

Jocelyne e foarte bună, dar în general așa sunt femeile cu copiii, chiar și când le place să se joace de-a filozofii spărgători de bănci.

Altruistic, mă tot rugasem ca Gérard să reapară și, ca în interpretarea pe care Hube și-o dorise apropo de cele mai importante zece lucruri din *biz*, să-mi dea lungi lămuriri despre existență: lucrul cu adevărat important în viață este să îți legi niște greutăți de penis și să ți-l întinzi până îl faci de 45 de centimetri. Să snopești în bătaie pe toți al căror nume începe cu Z. În fine, orice. Numai să fie ceva clar, simplu, scurt. Gérard însă, ticălosul nealtruist, nu lua legătura; eram cu ochii pe orice insectă sau animal care mi se păreau că încearcă să-mi spună ceva. Pe

birou, ţineam mereu hârtie şi un pix foarte uşor, pentru mâini spectrale. Nimic.

Jocelyne îşi clincănea haltera de dinţi. O studiam îndeaproape, de teama vreunui semn de idilă dezumflată. Avea limba găurită (un proces, îmi explicase ea, care presupusese două săptămâni de vindecare dureroasă), ceea ce mi-a readus în minte ceremonia de găurire a limbii îndurată în 28 octombrie anul 709 d.Chr. de către principala nevastă a lui Scut-Jaguar, Domnul-de-sânge din Yaxchilan (Lintel 24); adică, în ochii mei, fără rost, dar dacă e convenabil pentru mayaşi...

— De ce ţi-ai făcut asta?

— Ca să-mi pedepsesc limba fiindcă a spus lucruri pe care nu trebuia să le fi spus.

Clinc.

— Dar nu crezi că de fapt răspundea unor ordine?

— Trebuie să înveţe să se ferească de stăpâna ei. E şi un simbol, însă.

Clinc.

— Simbol pentru ce?

— Depinde, se schimbă de la o zi la alta. E un simbol multifuncţional.

Lucruri extra-simbolizate de haltera lui Jocelyne

„E un simbol al nevoii de simboluri."

„Cum viaţa ne şrapnelizează."

„Directoare-adjunctă de bancă pe dinafară, primitivă pe dinăuntru."

„Sau orice am eu chef să fie."

„Că poţi face prostii în orice moment din viaţă."

Jocelyne credea în şcoala fizică a reflecţiei. Odată mi-a tras o palmă, cu zel, pe faţă, pur şi simplu din senin.

— Nu te simți mai bine?

Realitatea era că avea dreptate.

— Dar ce-am făcut?

— Nimic, dar o să faci – m-am gândit că e mai bine să ne luăm de-o grijă; sunt sigură că o să mă dezamăgești până la urmă. S-ar putea să nu am posibilitatea să acționez atunci. Asta a fost dar un acont.

Jocelyne despre Gérard

— O prietenă de-a mea a încercat cu un mediu, a zis ea.

Reacția mea inițială a fost de dispreț suveran; indiferent de neajunsuri, filozofia se predă la universitate. Măcar noi păcălim inteligent niște oameni inteligenți; dacă există un grup de persoane asociat cu înșelătoria, șarlatanismul, mistificarea de joasă speță, aceștia sunt mediile; pe de altă parte, răul pe care ei îl fac, în comparație cu filozofii (în special filozofii germani), este destul de neglijabil.

Dar calendarul meu social era gol și, oricum, poate ideea de mediu să pară cumva mai aiuristică decât faptul, bunăoară, că eu am fost angajat timp de peste douăzeci de ani ca asistent de filozofie la facultate? Nu cred. Trebuie să încerci totul măcar o dată, cu excepția acelor lucruri care nu-ți plac sau care implică o mulțime de eforturi și necesitatea de a te scula devreme (n-am nici cea mai mică intenție să fiu campion european la dansuri pe gheață). Dacă nu presupune prea multă bătaie de cap, nu pune frână niciodată unui *zet*. Cine știe, poate că mediul o să-mi dea niște chestii de pomană, vreo halcă de eternitate!

Momentul pentru un precedent clasic?

Daaa, de ce nu. Chiar şi Socrate, domnul Analiză, domnul Raţiune, domnul Îndreaptă lumina aia încoace, obişnuia să stea pe lângă babe înţelepte.

Jocelyne a aranjat totul şi am plecat amândoi cu maşina la Hyères. Eram îmbrăcat în preot (încă unul dintre nenumăratele travestiuri de la Hube; am făcut marea greşeală de a mă lăsa măsurat de el). Nu fiindcă simţeam nevoia să mă camuflez, ci deoarece când m-am trezit am constatat că nu mai aveam alte haine curate. Jocelyne era de părere că îmi vine bine în sutană. „Cine te vede aşa, mai că ar vrea să ţi se spovedească; arăţi ca şi cum ai putea înţelege."

Mediul ne-a întâmpinat cu un zâmbet de zile mari (pare şi normal, ţinând seama de suma cu care ne taxa; Jocelyne sugerase să o plătim la tarif dublu ca să obţinem ceva acţiune). Mediul era jovial şi gras (multe medii sunt aşa – poate n-ar strica la un moment dat un *zet* pe legătura dintre ocult şi obezitate), iar camera ei de consultaţii era înţesată de sticluţe cu băutură, mărimea o-duşcă-bună, ca-n avion. Erau sute de asemenea sticluţe, aşezate pe nişte rafturi absurd de subţiri, nici patru centimetri lăţime, făcute de comandă, în mod cert; tezaurul ei de diversitate culturală a lumii.

Este mai absurd să colecţionezi mici recipienţi cu alcool decât ediţii princeps din greci? Da, da, da şi iar da.

Am lansat o chemare pentru Gérard.

— Aştept un mesaj.

Doamna Lecercle m-a ţinut de mână un pic. Sporovăind tot felul de fleacuri.

— Vrei să intri în contact cu un prieten. Nu prind nimic. Văd un animal mic, cu blană; văd bani, dar nu e ceea ce vrei dumneata. Văd pe cineva, destul de ciudat, nu e întru totul aici.

— Zice ceva?

— Prind ceva despre niște turiști, că sunt nesuferiți. Ți se pare că are sens?

Dacă Gérard bântuia pe-acolo așteptând, e limpede că a ratat ocazia de a strecura informațiile pe sub Cortina finală. Doamna Lecercle a sporovăit cu Jocelyne despre percepțiile ei timp de câteva minute. Nu se producea acolo nici o livrare bună de resuscitat cariera. Mi-amintesc de concepția lui Wilbur: „Eu pot prezice viitorul oricui, mai ales în ceea ce privește chestiunile care contează cu adevărat; pot prezice cu certitudine că un om ori va trăi, ori va muri."

— Poți chema o persoană anume?

— Nu prea lucrez așa în mod normal, dar putem încerca.

Invitat special, sosit din...

Meditam la alegerile pe care le puteam face. Aveam chef un pic de greci. Întotdeauna am fost foarte mulțumit de era mea, chiar dacă nu și de circumstanțele mele în acest moment critic. Dar, dacă aș avea o mașină a timpului, m-aș duce înapoi pe coasta ioniană cam prin 585 î.Chr., la soare, la distracție-și-zythum, ca să mai stau cu băieții, să aflu de unde au șterpelit ei ideile lor. Cum remarca Featherstone: „Tu ai fi ideal pentru a fi trimis înapoi; vorbești limba și îți dă seama oricine că n-ai putea avea nici o influență și nici n-ai putea face ceva care să le schimbe cursul istoriei. Ai putea comunica și cu noi prin intermediul vaselor de lut atice cu figurine roșii."

Dacă nu mă puteam duce înapoi, atunci măcar să-i fac pe ei să treacă pe-aici. Mi-era dor de Thales. De ce să nu mergem înapoi la începuturi? Tocmai fusesem răspunză-

tor de atribuirea numelui lui unui şobolan, or, dacă Thales ar avea capacitatea de a veni în oraş, înseamnă că ar avea şi capacitatea să mă altoiască apropo de şobolan. Următorul candidat evident era Platon, dar cumva n-aveam chef să-l chem aici; probabil că e asaltat de solicitări, iar telefonul lui celest zbârnâie tot timpul. Şi chiar dacă ar fi fost disponibil pe post de tătic, n-aveam nici un chef să iau scatoalce de la el tot timpul: îmi cunosc limitele.

Am reflectat şi am decis că nu voiam un filozof şi, de asemenea, că nu voiam un nume mare. M-am oprit la băieţii răi din poezia greacă, iambografii Archilochus, Hipponax şi Sotades, care au cutremurat coloanele greceşti cu abuzurile lor. Sotades, figură de frunte printre *kynaidologoi*, specialiştii în indecenţă, care i-a insultat pe toţi monarhii din lumea cunoscută şi a fost ucis de unul dintre generalii lui Ptolemeu, care l-a pus într-un vas de plumb şi l-a aruncat peste bord în largul mării (ca să fie sigur, presupun), era foarte tentant. Dar tot logicizând, am început să mă gândesc insistent la Hipponax, mai bătrân, mai interzis, izgonit de-acasă, ale cărui ţinte s-au sinucis, un derbedeu ionian atât de periculos, încât era preferabil nici pe lângă mormântul lui să nu treci măcar. Bun, iată aşadar o persoană care merita să fie invitată la o petrecere; şi mi-am dat seama că, dacă exista cineva care să răspundă la invitaţia unui filozof spărgător de bănci ratat, atunci acela era Hipponax.

— Cam cât de multe detalii îţi sunt necesare?

Jocelyne adusese un casetofon, iar acum am văzut că i-a dat drumul. Ceremonia era simplă.

Era o după-amiază caldă. Doamna Lecercle a amuţit şi a închis ochii. Tăcea cu ochii închişi de atâta timp, încât am bănuit la un moment că o furase somnul. Începeam să mă plictisesc aşa de rău, încât puţin a lipsit să nu aţipesc. Aveam senzaţia inevitabilă că pierd timpul. Mă întrebam dacă Za Dengel, împăratul Etiopiei (1603), făcuse vreodată aşa ceva.

Pe urmă, a deschis ochii. Păreau înnourați și apoi, lent, ca farurile unei mașini care devin tot mai luminoase pe măsură ce străpung ceața, o privire a apărut în ochii ei. Întâi, nu puteai fi prea sigur, din moment ce era ceva ca o pâlpâire intermitentă. După aceea, brusc, știai cu certitudine că este ceva acolo. O privire dură, privirea unui docher agresiv, trecut prin prea multe bătăi și încăierări. O privire pe care n-ai fi putut s-o asociezi cu eupeptica doamnă Lecercle.

Privirea dură mă privea pe mine.

— Ia zi, ce te zgâiești așa, prăsilă de căcat barbar?

Vocea era a doamnei Lecercle, dar atacată parcă la drumul mare, smulsă din cheia ei, târâtă peste cărbuni aprinși.

— Ai căutat-o cu lumânarea, așa că poftim, să te-nveți minte.

Nările femeii palpitau, luând parcă urma.

— Miroase a filozof, zicea vocea, adulmecând iar. Toți duhniți ca Thales. Nu puteai să puți și tu un pic mai de stânga, năpârcă-de-hazna ce ești?

— Deci, tu ești Hipponax? a intervenit Jocelyne.

Privirea și-a transferat forța asupra ei.

— Numele meu nu este Homer. Pauză.

— Nu riști să rămâi nemâncată cu o gură ca asta, ce zici? Probabil că ai succes pe alei.

Nu eram prea dumirit ce se petrecea, dar era ceva dezgustător. Miasmic. Mă gândeam că era timpul să plecăm.

— Multă vreme, nu vezi nimic, a reluat vocea, ca pe urmă ce să ajung să văd? Un sac de osânză și o curvă cu gura bulboană. Ei bine, ce aveți de spus și ce aveți să-mi oferiți? Sau m-ați adus atâta drum doar ca să stați acolo cu gura căscată, de parcă v-ați lua-o la mână?

— Cum mai e treaba? m-am încumetat eu.

Vocea n-a răspuns. Privirea își croia drum, lent, prin cameră. S-a plecat spre poala doamnei Lecercle, în pliurile fustei ei zodiacale. Privirea se concentra pe corpul ei. Pe urmă, vocea a început:

— Trebuia să-mi fi dat seama că eşti filozof. Toţi grăsanii nasoi sunt filozofi. De-aia tot încearcă să ne bage pe gât ideea că mintea e de-ajuns; că un corp frumos nu e. Aşadar, de ce te-ai apucat să deranjezi morţii? Nu s-a mai găsit nimeni în viaţă care să te tolereze?

Începeam să înţeleg de ce li se recomandă oamenilor să-i ocolească mormântul de departe.

— Am vrut doar să mai vorbim.

— Eşti atât de plicticos încât viii nu-şi găsesc timp pentru tine, eh?

Vocea sfârâia cum se aude când dai drumul la gaz, fără să aprinzi flacăra. Pe urmă, tonul s-a schimbat complet, urcând câteva octave.

— Cine-i aia cu gura mare? Are mutră de sclavă la a şaptea generaţie.

Vocea era acum atât de stinsă şi de piţigăiată, încât nu se mai deslușea aproape nimic.

— Suge paiul cărnos. Asta face mai bine la puţă decât caracatiţa, pe bune!

Nici Jo nu ştia ce să înţeleagă din toată chestia asta. Mâna dreaptă a doamnei Lecercle a început să ciupească de cărnurile flasce de pe braţul ei stâng, languros, după care degetele au început să bâjbâie pe piepţii bluzei.

— Splendid. Să fii adus înapoi de un colecţionar de grăsime şi un tocilar, plus o femeie din alea după care mai bine-ţi dai foc la puţă. Ce vreţi? Ce vreţi voi? Dacă vreţi sfaturi despre cum să fiţi mai scârboşi, nu ştiu cum s-ar putea să fiţi mai scârboşi decât sunteţi oricum; iar dacă vreţi sfaturi despre cum să fiţi mai puţin dezgustători, nici asta nu ştiu cum ar fi posibil.

— Dacă ai treabă, m-am băgat eu în vorbă, n-am vrea să te mai reţinem.

Bluza mediului era lent descheiată. Vocea, preocupată de lucrurile de bază, nu se grăbea deloc să răspundă.

— Ăştia ca voi nu-i aduc niciodată înapoi pe filozofi, aşa-i? V-ajunge toată balega voastră. Indiferent cât de să-

racă sau de năpăstuită e o țară, întotdeauna are de zece ori mai mulți filozofi decât îi trebuie.

O țâță a sărit afară, ca apoi și cealaltă să fie scoasă din țarc. Pe urmă, doamna Lecercle și-a prins un sfârc între degetul mare și arătător, de parcă ar fi fost un animăluț mort și urât (ca un șoricel *zapodida*).

— Mort de mii de ani, dar vă asigur că așa ceva pare de-a dreptul revoltător, a decretat vocea.

Dezbrăcatul continua letargic, dezgolind cărnurile veștejite ale obezei incurabile, care păreau cumva artificiale. Privirea nu părea deloc mai entuziasmată de priveliște decât mine.

— Vasăzică m-am întors. Și m-am întors în asta. Cum poate fi cineva atât de ghinionist?

Organul genital al doamnei Lecercle era ascuns de șuncile revărsate; o mână fora printre osânze.

— Nimic. Nici o veste. Moartă ca și mine. Voi, grăsanii, sunteți atât de lacomi; presupun că e suficient să te uiți numai și la cantitatea de spațiu pe care o ocupați. M-ați invitat aici și nu-i nimic de mâncat sau de băut. Ceva de băut, cred.

Doamna Lecercle a virat spre peretele cu sticluțe.

— Ăsta-i troscău, așa-i?

Am încuviințat din cap. Mediul a luat atunci două sticluțe de-acolo, le-a deșurubat capacele, și-a vârât câte una pe fiecare nară, după care și-a zvârlit capul spre spate, lăsând sticluțele să se golească. Capul a rămas răsturnat spre ceafă destul de mult timp, după care vocea a reînceput.

— Mi-am pierdut timpul degeaba.

E nasol să fii un spirit amator de spirtoase, când tu nu simți nici un gust.

— Cum se face că simt mirosul tău, dar gustul de alcool, nu?

Apelați la Zwaardemaker.

Doamna Lecercle a venit pe urmă la mine și și-a pus unul dintre globuri pe capul meu.

— Vasăzică tot n-au reuşit să descopere un tonic de păr care să aibă efect? a conchis vocea. S-a dus la frigider şi s-a apucat să elibereze produse din închisoarea de mâncare. Vocea îşi continua treaba peste produsele masticate.

— Ştii ce i-am spus lui Thales, lui Heraclit, fiecărui sofifil?

Ei bine, nu ştiam.

— Dacă sunteţi aşa de deştepţi, cum se face că o să muriţi? Şi ce mai fac cărţile mele?

— Nu prea bine, ca să fiu sincer. Cea mai mare parte a operei tale s-a pierdut.

— Ce-am scris eu nu se va pierde niciodată; în cazul cel mai rău, se rostogoleşte sub numele altor bărbaţi. Aş putea să mă duc oriunde, şi tot aş găsi chestii de-ale mele. Ştiu ce vor muşteriii mei.

Grămăjoare de mâncare care trecuseră iniţial prin tratamentul digestiei zburau prin cameră.

— Dar opera ta a fost interzisă. Împăratul Iulian a considerat-o deplasată.

— Deplasată? Ciupi-i-ar gândacii de boaşe. Iambii mei sunt iambici pe veci.

Mă gândeam dacă să nu menţionez că, prin contrast, scrierile împăratului Iulian se păstrau excelent (trei volume în ediţia Loeb), dar era ca şi cum ai fi făcut pipi în Zamzam.

— Oamenii ăştia cum de nu-şi dau seama cât sunt de transparenţi, cum de nu văd că opera mea va răzbi prin ei? Cum de nu înţeleg că scrisul a fost inventat pentru a duce blasfemia în toată lumea?! Pentru ca omul să-l poată ponegri pe omul de pe celălalt deal! Pentru ca săpate în piatră blestemele lui să poate ajunge până la sfârşitul veacurilor. Nimic n-are gust, a mai comentat vocea, în timp ce diverse alimente, extrem de zglobii în gura doamnei Lecercle, s-au supus gravităţii şi au lăsat dâre pe bărbia ei dublă şi pe burta ca de cvintupli.

— Cum e treaba pe-acolo, la tine? am întrebat.

— Aha, vasăzică vrei totuşi ceva. Vreau să ştiu: mie ce-mi iese de-aici? şi degetul doamnei Lecercle i-a intrat în ureche. Nici măcar nu simt ceva. Ai zice că m-aş putea scărpina bine în ureche. Uite, am convingerea că parazita asta de-aici a fost frumos răsplătită pentru serviciile ei. Dar cu mine cum rămâne? Eu nu cânt fără arginţi.

— Cam cât să cântărească?

— Vezi tu, noi discutăm aici lucruri care sunt profund profunde, lucruri pe care un filozof ca tine ar trebui să fie capabil să le desluşească, dar, întrucât mintea ta nu-i bună decât drept loc unde muştelor le place să-şi lase căcăreaza, mai bine mă lipsesc şi te dau la schimb. Ştii, mi-aduci aminte de un cunoscut de-al meu. Nu-i mai ţin minte numele, dar mi-amintesc sigur că îşi dresase câinele să-l lingă la coaie.

M-am gândit la clasamentul mondial, trecuse oare prea mult timp de la serviciul funebru?

— Ce vrei, atunci?

— Nu mi s-a acordat prea mult la capitolul facilităţi de distracţie. Vreau să văd o împerechere. Şi nu mă refer la tine şi la orificista asta.

Doamna Lecercle s-a aşezat la loc pe scaun şi a început să-şi frământe sânii dintr-o parte în cealaltă, de până şi cabaliştii din Zefat ar fi rămas fără cuvinte, văzând-o.

— Vreau să văd multă fornicaţie. Stipulez băieţi. Fete. Băieţi şi fete. Foarte mici. Foarte numeroşi. Foarte blonzi. Ştii, de fapt mi-aduci aminte şi de un alt trombonist chelbos. Nu mai ţin minte cum îl chema. Dar mi-amintesc sigur că a fost singura persoană exilată vreodată din Efes pe motiv de pârţuri. N-a fost mare lucru de capul efesienilor, dar măcar au avut tăria să nu accepte să fie deranjaţi de chelboşi.

— N-ai putea să ne dai o mostră din înţelepciunea inclusă în ofertă? se interesă Jo.

— Orgia întâi, înţelepciunea după. Şi aveţi grijă să fie nişte copilaşi proaspeţi şi nerăbdători. N-am chef de jumătăţi de măsură. Vreau ceva bine coregrafiat.

Doamna Lecercle a început să se pocnească tare cu capul de masă, într-un mod dureros, probabil, pentru oricine răspundea de nervii aceia.

— S-ar putea să dureze, până se fac toate aranjamentele. Hai să facem o probă, se târguia Jo.

— Chiar îmi aminteşti de cineva, să ştii. Nu. Nu. Nu, am uitat cum îl chema. Ştiu că era hoţ de morminte. A scris un tratat de optică, dar în fond cine n-a scris măcar unul? I-am tras la iambi, până l-am omorât. Nu lucrurile de valoare îl atrăgeau pe el la morminte, dacă înţelegi ce vreau să spun.

— Cum e să fii mort?

— Păi, să-ţi explic. Asta e pe gratis, să ştii. Ar putea fi cu mult mai rău. Aş putea fi un filozof chel, gras şi urât, care n-are nici o şansă să facă sula mare. M-a ferit norocul de-aşa o soartă.

— Hai să vorbim cu doamna Lecercle, a intervenit Jo.

— Dar ce-i de capul vostru? Nu daţi, nu luaţi. Aduceţi-mi trupurile.

— Ieşi cu ceva la înaintare, te rog, i-am zis eu, curios. Nu ne-ai prezentat nişte scrisori de recomandare prea impresionante.

— Pierde-vară ce eşti! Mă, paranteză! Impotentule. Unitate în Multiplicitate. Pupa-m-ai în curul meu curos!

Doamna Lecercle s-a dus la fereastră şi a desfăcut un pic perdelele, lăsând să intre lumina voalată a după-amiezii. Gata cu bolboroselile. Privirea s-a holbat afară multă vreme. Poate din cauza strălucirii, ochii i s-au umezit, în timp ce mâinile i se odihneau pe pervazul ferestrei. A rămas în postura asta, în timp ce Jo şi cu mine ne uitam unul la celălalt, neştiind ce să facem. Pe urmă, doamna Lecercle a căzut grămadă, ca o rochie care alunecă de pe

umeraş (de parcă ar fi rămas fără armătura Z), capul ei anunţându-şi sosirea pe podea printr-un trosnet atenuat de păr.

??????????????????????????

— Ei bine, am zis eu, după ce o dusesem pe contuzionata Lecercle la spital. Măcar ştim că n-am dat banii degeaba.

Jo şi-a clincănit haltera.

Păcat de păcate

Ideea de a vizita locurile pe unde bântuisem odinioară în Toulon mă bântuia de multă vreme. Deşi sunt un trândav şi m-am trândăvit cu mintea prin fiecare cotlon al Franţei de când am plecat din Toulon, acum treizeci de ani, nu mai revenisem niciodată acolo.

La început, au fost doar împrejurările, prezenţa mea era cerută în altă parte. Mi s-au oferit cazare şi bani ca să fiu în alte locuri, sau compasul picioarelor m-a dirijat spre nord, sud, est şi vest, plus variantele intermediare, dar nu şi la Toulon.

Odată, am trecut prin Toulon în drum spre Nisa la trei dimineaţa, într-un vagon de dormit, dar eram cu picioarele la fereastră, jaluzelele erau trase până jos, noaptea era prea întunecată, picioarele mele prea oarbe. Pe urmă, Toulon a început să mă sperie.

— Te sperie Toulon? mă întrebase Hubert când intrasem cu maşina în oraş.

— Tinereţea mea e aici.

Adevărul tinereţii.

Severităţile veritătii

Am pierdut tot, îmi imaginez, într-un moment sau altul, cu excepţia direcţiei – în sensul de plan al străzilor. Am ştiut întotdeauna să deosebesc stângul de dreptul, dacă nu un drept de ceva nedrept. Am pierdut (în nici o ordine anume) pixuri, portofele, cărţi, acte, geamantane, maşini, o zibetă şi o sentinţă de cincisprezece ani, dar niciodată simţul de orientare.

Deşi nu mai fusesem acolo de trei decenii, m-am descurcat pe străduţele dosnice fără ezitare.

Am ajuns pe strada unde locuisem cândva. A fost ca şi cum tocmai aş fi venit de după colţ, de la cumpărături. Strada şi clădirile nu se remarcau prin nimic, decât prin asta: acolo locuisem cândva.

Îmi fusese groază de această revenire, fiindcă, deşi am revizitat multe alte *loco loci* ale tinereţii mele, la celelalte adrese vizita decursese foarte bine, ca şi cum întoarcerile mele acolo ar fi călcat în picioare toate amintirile, băgându-le în pământ. Amintirile se cătărau unele peste altele, se învălmăşeau până se anulau reciproc.

Din acest motiv, la Toulon era cu totul altfel. O memorie intactă. Destupam sticla în care era un an din tinereţe. Se presupune că ţi-e dor de tinereţe. Poeţii sunt chiar fermi în această privinţă. Vremea când se cânta la ţambal.

Cum era Eddie pe-atunci?

Eddie la tinereţe (douăzeci de ani) avea sănătate, viitor şi principii morale.

Femei frumoase cu care am refuzat să mă culc 1.1

Aceasta este o categorie foarte mică și, chiar dacă aș extinde-o la femeile cu care am refuzat să mă culc, tot rămâne doar o singură componentă.

Este vorba despre una dintre profesoarele de la școala unde predam în Toulon. M-a invitat la ea acasă, să bem un ceai. Când am sosit, am avut dificultăți să mă uit la ea, întrucât eram terifiat la gândul că atenția mi-ar putea rămâne înțepenită în decolteul ei, pielea ei având multe de spus. A trebuit să îmi ațintesc privirea cumva lateral sau deasupra ei, prinzându-i imaginea doar cu vederea periferică.

Eram singuri în apartament. Soțul ei, de meserie radiograf, era mult mai bătrân. Absent. Conversația a decurs astfel: „Edouard, mie îmi place să joc tenis. Soțul meu nu joacă. Ție îți place să joci tenis, Edouard?" Apoi: „Îmi place să merg să dansez, Edouard. Soțului meu nu-i place să meargă să danseze. Ție îți place să mergi să dansezi, Edouard?" Pe urmă: „Mie îmi place să merg la plajă, Edouard. Soțului meu nu-i place. Ție îți place să mergi la plajă, Edouard?"

Direcția acestor întrebări era neechivocă. Dar nu, eu am băut tot și m-am retras, fiindcă era măritată. Asta însemna ceva sacru în care puța mea nu avea ce căuta. E imposibil de crezut că persoana aceea are vreo legătură cu mine. Nimeni nu-mi explicase că mariajul nu este luat în serios aproape de nimeni, darămite de cei căsătoriți. Bun, am bănuiala că, dacă zece secunde de plăcere pentru mine ar depinde de asta, aș fi dispus să văd cum întreaga populație a unei națiuni de mărime mijlocie se evaporă fără urmă.

Am făcut bine?

Un os scârţâie adesea în memoria mea...

De cele mai multe ori mă gândesc serios că ar fi trebuit să defer deferentului (fiindcă, trebuie spus, confruntând cu Zurvan, nu cred că am regretat vreodată fapta; consecinţele, frecvent, dar fapta nu). Mă consolez cu gândul că poate rectitudinea mea n-a fost doar încă o livrare în acea mare magazie de ocazii irosite. Poate că refuzul acela m-a salvat de primejdia de a fi ucis de un soţ înşelat sau m-a ajutat să evit nişte întâmplări care ar fi dus la o biografie şi mai înspăimântătoare chiar decât aceea pe care o am deja.

Firește, decenţa mea se bizuia pe ideea că aveam suficiente ocazii de gratificare, fără a mai fi nevoie să păcătuiesc; decenţa se vinde în special în baza ideii că decenţa este remunerată. Dacă i s-ar fi arătat lui Eddie-de-douăzeci-de-ani că asemenea invitaţii nu i se vor mai ivi niciodată (elimin povestea cu suportul de steag) şi că ani la rând de-atunci înainte îi va fi dat să stea degeaba la chefuri aşteptând ca vreo femeie mai puţin atrăgătoare să vină să-l tragă la ea, ei bine...

Credinţa creează probleme, îşi reduce flexibilitatea, dar este un schelet spiritual – greu să te mişti fără aşa ceva.

Momentul pentru un aforism

Gărgăriţele pecinginei: o diversitate a durerii. Dar oricât de util e pesimismul, degeaba, nu poate acoperi tot. Până şi în Afganistan lumea râdea. Printre pruncii măcelăriţi, triumful netalentaţilor, veselia se insinuează. Efil te pune pe gânduri întotdeauna, te ţine fixat pe *zet*, ceea ce e un pic cam stresant pentru mai trândavii dintre noi.

Înapoi la Toulon pe o stradă de care nu-i pasă nimănui

Când am intrat pe strada aceea, mă aşteptam ca regretul să mă trăsnească, să mă lovească şi să-mi tragă un şut zdravăn, şi să mă apuce un dor nebun de tinereţe, când, oricât de problematizat ai fi, ai consolarea unor decenii de rectificare la care să speri. Ar fi de aşteptat să te smiorcăi incontrolabil.

Dar eu nu simţeam aşa în timp ce mă uitam la vechea mea casă.

Venisem în Franţa la douăzeci de ani, fiindcă avusesem dubii în legătură cu înţelepciunea de a face filozofie. Destrămarea mea datează de-aici.

Un pic moale?

De-acord, nişte îndoieli în privinţa exactităţii filozofiei nici nu pot fi considerate drept cazne cumplite, nu se situează printre cele mai groaznice agonii. Am avut parte de necazuri destule, dar niciodată de nişte cataclisme nimicitoare: să-mi văd familia murind în flăcări, să-mi mănânc cei mai buni prieteni. Poate că adevărata mea nenorocire este că n-am trecut niciodată printr-o adevărată nenorocire.

Astfel, în timp ce dădeam ochii cu rue des Lauriers Roses, un suflu stins a ieşit din inima mea, o rugă de a fi tânăr şi de a mai avea o dată şansa de a o lua de la capăt; dar mi-am dat seama că, de fapt, ceea ce îmi doream eu nu era tinereţea, ci plenitudinea, împlinirile, nu şansa de a ajunge la împliniri. Tinereţea ar semăna prea mult cu munca. Fără restanţe la care să tocești. N-aş face decât să ajung iarăşi în pat cu hipopotamul.

O victorie neaşteptată asupra uneia dintre cele mai redutabile suferinţe cu care inima se confruntă, implorarea pentru încă o porţie de tinereţe. O Eddyficare e de ajuns.

Făcând OK

Da, în afară de năvoadele celor două forţe poliţieneşti planând deasupra capului meu şi un număr de organe strâns aliate pentru menţinerea conştienţei gata să capoteze, nu făceam deloc rău. Eram tovărăşit. Prietenia devine un lucru tot mai greu pe măsură ce tu devii tot mai bătrân; oamenii de vârsta ta, cu care ai fi avut cel mai mult în comun, sunt prinşi cu schemele lor. Şi prietenia ia timp, dar pe măsură ce îmbătrâneşti anii tăi nu mai sunt ani. Prea târziu să înveţi să cânţi şi la *zampogna*.

Treci la subiect

Aproape cam singurul lucru care îmi va lipsi cu adevărat, ceea ce mi-a luat o viaţă ca să adun: oamenii cu care mă înţeleg. Ăsta-i lucrul de care mă tem cel mai mult apropo de moarte, că o să-i pierd.

Aveam să mă surprind pe mine însumi încă o dată.

În timp ce coboram spre vechiul port, am traversat drumul principal, o zonă cu eliminări masive de bioxid de carbon, şi l-am văzut pe Hubert cu o valiză la picioare, aparent în acţiunea de a-i inoportuna pe trecători. Am decis să îi dau o mână de ajutor, pe considerentul că doi inşi pot fi arestaţi la fel de iute ca şi unul.

Traversasem deja jumătate din drum, care fusese golit de maşini cât vedeai cu ochii (culoarea semaforului în

favoarea mea), când puțin a lipsit să nu fiu secerat de o mașină care țâșnise scârțâind din roți de pe o stradă laterală, franjurându-și pneurile și gonind cu o viteză care nu putea fi caracterizată decât fatal de ostilă la adresa filozofilor.

A ratat să intre în mine cu mult mai puțin decât grosimea operelor mele complete. Dacă ar fi avut un strat mai solid de vopsea pe caroserie, o glorioasă carieră în spargerea de bănci ar fi fost curmată nemilos.

A fi aproape călcat de mașină

A fi aproape călcat de mașină reprezintă o măsură excelentă a atitudinii tale față de viață. O fi poate ceva în viața alcoolizată care îndeamnă să te lași aproape călcat de mașină, care te transformă într-un matador motor. Nu știu cum se face, dar mereu sunt aproape călcat de mașină. În ultima vreme, am descoperit un refuz al forțelor mele intelectuale și adrenale de a se lăsa manipulate de această probabilitate. Pulsul neschimbat. Plinul făcut. Nu mai e loc și de timp.

De data asta, a fost remarcabil cât de preocupat m-am arătat de identitatea mea corporală. Senzații de autoconservare și de agasare, de multă vreme absente, au ieșit la suprafață. Am făcut un gest obscen, recunoscut probabil în două treimi din lume, după mașina care se micșora rapid.

Spre surprinderea mea, a mai urmat o înjurătură de la cauciucuri când mașina s-a pocnit oprindu-se, ca apoi să o ia în marșarier cu o accelerare extravagantă și fanfară mecanică. S-a ciocnit de mine când s-a oprit, iar șoferul a sărit afară, trântind portiera dintr-o unică mișcare netedă și bine exersată.

A venit ţanţoş spre mine şi, în ciuda contiguităţii noastre, a zbierat:

— Ai ceva de comentat?

Avea treizeci şi ceva de ani, şi o constituţie de zdrahon; nu-ţi era greu să ghiceşti că petrecea probabil mult timp ridicând repetitiv obiecte metalice grele şi că era perfect capabil, negreşit, să mă pulverizeze, chiar dacă aş mai fi avut vreo doi-trei fraţi filozofi care să mă susţină de la spate (să zicem Bacon şi von Hartmann cu vreo două cozi de topoare şi preducele): priceput la cârpit oamenii peste bot, ca mine la ionieni.

Vizavi, pe trotuar, îl vedeam, îngrijorător, pe Hube cu aerul acela atent, care de obicei prevesteşte o imprudenţă.

Nu se punea problema dacă domnul Matahală mă va pocni sau nu, ci când o va face. Nu era nevoie de cartele Zener. În mod normal, ar fi urmat s-o şterg iute de-acolo, alegându-mă cu ignominia sau cu un şut în cur. Dar, de asemenea, în mod normal nu se întâmplă să umbli cu o armă de foc la tine.

Strada era goală. Am făcut-o (a) fiindcă n-aveam nici un chef să-mi înghit dinţii şi (b) ştiam că leatul meu era pe ducă şi că îmi cam făcusem veacul, aşa că era puţin probabil (din moment ce asta era prima ocazie în decurs de cincizeci de ani) să mai am şansa de a ciurui un căcat de maşină.

— Nu, nu cred, am replicat eu, cu un calm care ar fi primit notă maximă la câteva şcoli de filozofie. Ataraxie neprelucrată. Am scos la iveală celebrul Desert Eagle (acel Magnum 50 semiautomat cu, după cum mă informase Hube, 60% mai multă putere de oprire (ce-o mai fi şi asta) decât un Magnum 44 (ce-o mai fi şi 44 ăsta) şi am slobozit câteva gloanţe. Din fericire, arma a împuşcat la îndemnul meu, având în vedere că habar n-aveam dacă era încărcată, armată sau cu piedica pusă. A făcut şocant de multă gălăgie şi era să-mi zboare singură din mână.

Tirul a lăsat maşina fără parbriz şi fără lunetă. S-ar fi zis că domnul Matahală avea nişte dificultăţi în a asimila imaginea pistolului, răpăiala de detunături şi multiplele confetti de sticlă.

— E înarmat, a explicat prietenul lui care se desmaşinase şi el (negreşit pentru a vedea mai bine măcelul) şi la care disperarea se mişca mult mai rapid decât la prietenul lui.

— Ce-ar fi să vă lungiţi pe jos, cu mâinile pe cap. O să vă simţiţi mai bine.

Şi-au vârât nasul în asfalt, în timp ce eu mai băgam câteva gloanţe în caroserie. Cartuşele s-au înfipt adânc şi, deşi n-ar fi fost exclus să provoace nişte distrugeri costisitoare, efectul n-a fost prea distructiv. (Hube mi-a explicat ulterior că, dacă vrei să ventilezi o maşină, îţi trebuie o armă de foc rapidă, nu o păcănitoare cum e Eagle.) Totuşi, i-am mai tras maşinii vreo două gloanţe, de la unul dintre ele luând foc nişte benzină. Nu o conflagraţie dramatică, dar flăcările şi-au adus şi ele contribuţia la reducerea capacităţii de deplasare rutieră a maşinii şi a valorii ei de piaţă. Ar fi interesant de văzut ce va scrie în formularul de despăgubire depus la asigurări, pentru repararea daunelor.

Un lucru e cert la forţa brută: funcţionează. Forţa brută are presă proastă fiindcă oamenii care presează nu se prea pricep. Retorica are meritele ei şi poate că ar fi fost o realizare extraordinară să-l fi convins de tâmpenia beligeranţei, numai că ar fi durat mult timp şi, oricum, blocam deja traficul.

De asemenea, trebuie spus că dispreţul manifestat de băieţi faţă de persuasiunea fizică poate elucida în mare măsură excesiva lor familiaritate cu temniţele şi arderile pe rug, în timp ce alţii mai grei de cap se alegeau cu bijuteriile grele din aur, aromele fine şi femeile frumoase în proţap. Violenţa dizolvă toate problemele cunoscute. În-

trebaţi-i pe cartaginezi. Întrebaţi-i pe greci, care au ajuns până la urmă secretari. Întrebaţi-i pe filistini. Întrebaţi-i pe sibariţi. Întrebaţi-i pe milesieni. Întrebaţi cenuşa bibliotecii din Alexandria. Prăjiţi-i pe locuitorii Gomorei.

Am păşit peste duetul care îmbrăţişa planeta.

— Da, acum când mă gândesc mai bine, ar fi ceva de comentat. V-aţi imaginat când v-aţi trezit azi-dimineaţă că veţi muri în nişte condiţii inimitabil de umilitoare?

— Nu.

— Nu aveţi prea multă imaginaţie.

Treaba e că, atunci când ai o armă de foc, te simţi cumva de partea bună a unui dialog socratic.

— Omul trebuie să mediteze la valoarea lui, tratând fiecare zi ca şi când ar fi ultima pentru el. Bun, ia să vedem. Puteţi să-mi spuneţi un motiv temeinic pentru care să nu vă zbor creierii?

— Aţi încălca legea.

Domnul Matahală nu va pricepe niciodată de ce am râs aşa de mult. Hube privea în tăcere.

— Futu-i (la puterea a cincea), n-am văzut niciodată o maşină împuşcată cu atâta discreţie.

??????????????????????

Iute, am părăsit scena cu piciorul, o metodă care se dovedea ciudat de eficientă împotriva poliţiei motorizate. Am intrat în Chicago, un fel de ţarc unde legile normale ale Franţei îşi încetau efectul, unde principiile moralei nu se mai aplicau şi unde locuitorii ar fi preferat să-şi vadă persoanele dragi marinate peste noapte în chili şi sos picant, apoi prăjite la grătar şi devorate de nişte inşi nesuferiţi, decât să facă şi cel mai mic gest prin care le-ar fi uşurat cumva viaţa poliţailor.

Meditam la domnul Matahală și la faptul că poate îi schimbasem viața; la faptul că, gustând din bitumul vechiului port, ajunsese poate să înțeleagă cât de eronat era comportamentul lui. Că poate scopul întregii mele existențe fusese tocmai această unică acțiune, toate rătăcirile mele fiind calea spre acel punct, că fusesem pregătit cu grijă pentru a aduce la îndeplinire anume acea sarcină. Dar probabil că nu.

Hubert nu arăta deloc bine. Nu se văita. Aproape că nu se văita niciodată (ar fi știut de unde să înceapă?). Una dintre cele mai interesante trăsături ale universului nostru este că, în realitate, cu cât ai mai multe motive să te plângi, cu atât o faci mai puțin.

— Ce-ai în valiză?

— Bani. Încercam să-i împart de pomană.

Hube fusese prin vechiul port, o zonă cuprinzând în special cârciumi, și îi încurajase pe privitori să se servească din banii noștri furați cu greu, expuși ca niște perle uriașe în scoica valizei lui. Oamenii se învârtiseră pe lângă el, dar nici unul nu anulase spațiul dintre el și bișțari. Poate că imaginea lui Hube în caftan, ochi-mari, băiat-mare, nu te prea îmbia să te servești singur; un profesor nebun autodidact.

— Toți s-au sculat în dimineața asta rugându-se să aibă bani, dar când i-au avut acolo la îndemână...

Ne-am dus la ceea ce Hubert fusese asigurat că era cel mai dur bar din cartierul Chicago, care – știam și eu foarte bine – era cea mai dură parte din Toulon și care nu are nici un motiv să nu țină capul sus alături de cele mai dure porturi din lume. Am obiectat, subliniind că suporturile dinților mei și zonele osoase nefracturate erau de o mediocritate excesivă și că, dacă voiam să bem ceva, n-am putea găsi mai bine un loc unde riscul de a fi atacați era mai mic?

— Nu dai de foști pușcăriași prin bibliotecile savante, s-a răţoit Hube (în mod ciudat, la fel de mândru de timpul petrecut în maximă securitate ca și mine la Cambridge, cu condiţia să fiu în dispoziţia adecvată. La urma urmei, în nici una dintre aceste două instituţii intrarea nu e liberă). Poate mai întâlnesc și eu niște cunoscuți.

— Credeam că nu te prea înțelegi cu ei.

— Nu sunt frate cu ei. Dar știi cum e, au fost totuși zece ani. Nu poți să nu schimbi și tu o vorbă cu cineva. Și nu întotdeauna poți să-ți alegi interlocutorii.

Barul era întunecos, pentru a înlesni destinderea, a preveni recunoașterea sau poate pentru a face economie la factura de electricitate. Deși era aproape gol înăuntru, cineva s-a ciocnit de mine, ieșind în timp ce eu intram. Tipul s-a scuzat cu o politețe extremă, genul de maniere pe care poți să le aștepți zece ani la Harrods sau Covent Garden fără să le vezi, deși, ce-i drept, oamenii de prin locurile acelea nu prea obișnuiesc să se răsucească pe călcâie și să-și înfigă colții în ceafa ta. Brusc, m-am gândit la puritanul Zachary Crofton (m. 1672) și la fiii lui, Zachary, Zareton, Zephaniah și Zelophehad.

Pe câțiva pereți, erau cărți poștale din țări inimitabil de instabile, cu guverne care, ca durată și calitate, puteau fi asemuite cu cel mai ieftin tip de elastic pentru chiloți. Hube zicea că fuseseră câteva lovituri de stat perfectate la o bere în acel local; zvon greu de combătut, dacă studiai pozele cam mișcate înfățișând oameni în uniforme de camuflaj aplecați peste alți oameni care nu arătau ca și cum se vor mai scula vreodată de jos. Un borcan mare de sticlă, plin cu un nisip negricios, era postat pe bar; pe cartonul prins cu sfoară de gâtul borcanului scria: „Gardă republicană făcută praf – se poate adăuga apă, oricum nu mai contează".

Mi-au adus niște Blanche de Garonne, dar a trebuit să fac loc pentru inegalabilul efect revigorant și relaxant pe

care îl poate avea o bere preferată. Deschizând valiza, Hube a început să umble cu mâna printre bani, cu un aer gânditor.

— Repetiție, a spus el. Mai mult înseamnă mai puțin. Trebuie să nu stăm pe loc. Am ajuns să facem doar același lucru; ceea ce ne trebuie nouă e ceva unic. Spargerea spargerilor, cum nu s-a mai pomenit vreodată.

— Adică? m-am interesat eu, știind dinainte că nu-mi va plăcea răspunsul, un răspuns care ar aduce, indubitabil, șuierat de gloanțe legale pe la urechile mele.

— Mă gândeam la ceva mare. O lucrare imensă. Dar chestiile astea presupun multă planificare, mulți oameni, motiv pentru care și sunt prinși aproape întotdeauna. Suma pe care trebuie s-o furi ca să ajungi în top devine din ce în ce mai mare. Nu se mai termină niciodată. Mai devreme sau mai târziu, cineva scoate o pleașcă mai mare decât tine, chiar dacă iei în considerare și inflația. Și cantitatea de bani e atât de mare, încât ai nevoie de un camion ca s-o iei de-acolo. Mă gândeam la bănci diferite, cea mai înaltă bancă, cea mai mare bancă, un fel de spargere bancară-spectacol, dar toate sunt variațiuni pe aceeași temă. M-am uitat la istoria spargerilor bancare; a fost mereu la fel, mai multă sau mai puțină violență, mai mulți sau mai puțini bani. Nimeni n-a făcut însă un jaf cu publicitate, de genul „veniți cu toată familia să spargem banca".

— Dar ai anunțat spargerile din Montpellier.

— Am anunțat că vor fi niște spargeri, n-am spus exact unde vor avea loc sau exact când vor avea loc. Montpellier e mare. O grămadă de bănci. Acum vom spune: vom sparge banca *asta* în ziua *asta*.

— E o idee bună, dar va fi mult mai... dificil așa. Până și poliția s-ar putea să fie la fața locului. În ciuda dăruirii noastre pentru filozofie, libertatea noastră azvârle cu nisip în fața miracolelor; de ce n-ai vrea, mai bine, să iei

nişte bani şi să te bucuri de acele părţi ale vieţii de care nu te poţi bucura într-o celulă?

— E drăguţ din partea ta să te prefaci că vorbeşti serios când spui asta. Nu, viaţa mea au fost aceste două luni. După asta... urmează un pic de curăţenie. Ar fi frumos să spun altceva... dar nu pot. Nu mă mint pe mine, aşa că de ce te-aş minţi pe tine?

Cum a fost în iad

Căzusem drept în iad. M-am nenorocit până am ajuns întru totul nenorocit. Omul vrea ca necazurile lui să fie necazuri, şi nu parte dintr-o materie universală. În acest punct, global vorbind sunt mai aranjat decât majoritatea oamenilor: cărăuşii de apă care strigă prin Bombay, păstorii de vite din Kenya, lăptarii de iaci din Yangi, *zaptiehii* din Zile. Ce scuză am să fiu deprimat?

Vine o vreme când isteţimea şi gluma dispar fără urmă. Tremuri ştiind că ţi se va băga pe gât *sfârşit nefericit*, până o să-ţi iasă prin urechi. Ceea ce lumea îşi închipuie că e un sfârşit fericit nu e, desigur, un sfârşit; sfârşitul este prin natura lui nefericit.

Furnica tare-de-tot

La modul terminal: toate născocirile emoţionale şi noetice, rezoluţiile, liniştirile, harurile crezurilor, toate încadrările Zimmer ale dogmelor, toate posturile minţii; toate sunt furnica (un oştean Zacryptocerus) care declară „Sunt tare de tot", când cizma vine în jos peste ea.

Trăgând sania

Trebuie să tragi sania, zilnic, complet singur, cu un talmeş-balmeş de dezamăgiri şi chixuri, care atârnă mereu tot mai greu; nu există nimic la orizont.

Praf de filozofi, praf de spărgători de bănci, praf de mercenari

Mă uit în jur, prin bar. Până la sfârşitul săptămânii viitoare, până la sfârşitul anului viitor, până la sfârşitul acestui secol, incontestabil până la sfârşitul secolului viitor, nimeni de-aici nu va mai rămâne. Praf de filozof. Adăugând apă, nu ajută la nimic, deşi poate un strop de vodcă...

Iată-ne din nou...

Ec ed? Ec ed? De ce coborâm din paturile noastre celeste pentru a veni aici. Dacă n-are rost, care-i rostul? Dacă există vreun rost, atunci care-i rostul?

Reginele frumuseţii

M-a apucat rău cu reginele frumuseţii. Sfârşituri fericite de la toată lumea, iată ce mi-ar plăcea să cumpăr. O îmbrăţişare universală a ieşit din inima mea, pentru fiecare, până şi pentru nemernicul cu maşina recent ciuruită de gloanţe, fiindcă lucrul care ne uneşte pe noi, care

ne înrolează în aceeaşi armată, este mortalitatea: inamicul nostru comun.

Ultimele cuvinte?

Aş vrea să fi făcut mai mult bine. M-aş sacrifica bucuros numai să pot revărsa nişte redempţiune asupra celorlalţi. Să le asigur protecţie împotriva agenţilor de asigurări, bărbaţi nebărbieriţi cu arme încărcate.

Trăgând sania într-un bar din Toulon

— Zi, cum plănuieşti tu să jefuim banca binecuvântată? O bancă unde vor fi mai mulţi poliţai la un loc decât în cea mai mare secţie de poliţie din Franţa când li se serveşte dejunul de Crăciun? I-am înţepat eu pe Hubert. Or să stea cocoţaţi unii pe umerii altora. Nici măcar n-o să apucăm să intrăm. Şi, desigur, arestarea postumă cu capul plin de plumb nu se pune la socoteală. Pentru a se putea numi spargere de bancă, e limpede că trebuie să luăm nişte bani şi să şi supravieţuim vreo câteva secunde. Am monopolizat deja tot norocul din naţiune. E ceva imposibil.

— Imposibilul e vecin de palier cu posibilul; lumea sună din greşeală la el mai tot timpul.

Era evident că Hubert îşi petrecuse prea mult timp cu filozofii şi pilangiii. Câtă dreptate au cei care încearcă să limiteze nişte texte cum e Zoharul la persoanele căsătorite şi trecute de patruzeci de ani.

— Bun, zi, atunci, cum plănuieşti să facem?

— Nu ştiu. Dar o să-ţi vină ţie ideea, cât timp eu o să mă ocup de publicitate. Le dăm o lună la dispoziţie, ca să

mai asude şi ei un pic. Dar las filozofia şi vocabularul în seama ta.

— Şi ce stil filozofic să folosim? am întrebat eu alene, convins că Hube se afundase atât de adânc în hăţişurile lui ce-ar-fi-dacă, încât nu va mai izbuti niciodată să găsească drumul înapoi.

— Pentru aia Mare? Pentru suprema lovitură la bancă? Lucrarea bancară care va străluci în ambele direcţii prin istorie. O lucrare bancară atât de măreaţă, încât Platon însuşi o va fi simţit în apa lui. Nu există decât o singură metodă potrivită pentru asta.

Se uita la mine, aşteptând ca eu să furnizez enunţul. Am scuturat din cap şi, perplex, mi-am făcut palmele platou.

— Care e deci?

— Metoda Coffin.

??????????????????????????

În timp ce Hubert hubertează, eu restaurantez (ca un critic de restaurante german), testând ipoteza potrivit căreia îndoparea maţului ar produce nişte inovaţii incredibil de geniale în domeniul spargerilor de bănci. Acum însă, când am timp nelimitat pentru restaurante, constat că nu mă mai apucă criza pe care o aveam chiar şi cu două săptămâni în urmă.

Mănâncă acum

Am subscris la ideea cu mănâncă acum, fiindcă teribilul este perspectiva în aşteptare. Ca deipnosofist incurabil, eram în stare să las totul baltă şi să dau fuga la cel mai

apropiat restaurant, ca nu cumva civilizaţia să se înece în Burton înainte ca eu să fi apucat măcar o adăpare pe cinste. Şi realitatea e că, indiferent cât de des greşeşti, într-o bună zi tot vei avea dreptate.

Susţinere clasică

Întotdeauna am alergat la Antifon, dramaturgul din secolul al patrulea î.Chr.: „Căci care dintre noi cunoaşte viitorul sau ceea ce e sortit să sufere fiecare dintre prietenii noştri? Repede, atunci, ia cele două ciuperci culese din vâsc şi găteşte mâncare din ele".

Aceasta este valoarea Antichităţii; poate fi folosită pentru a sancţiona orice. Dacă intri într-un restaurant şi zici că tipul din casa de-alături crede că o profuziune de fuziune, o explozie de deuteriu (Z 1) este iminentă, aşa că vrei s-o faci lată de data asta – doar dacă nu eşti foarte bogat, lumea va crede despre tine că eşti foarte ciudat. Dar ia vino cu câteva vorbe din scrierile (acei biţi de sunete debruiate) vreunui grec ale cărui oase sunt bine mineralizate, şi vei vedea că tâmpeniile tale prind aripi. Asta este popularitatea proverbelor: costuri mici, doctrine anonime, susţinere.

Nu văd cum l-aş putea ajuta pe Hube să ia coroana. De asemenea, oricât de abil aş fi eu în prestidigitaţie conceptuală, tot nu pot promova argumentat ideea că spargerile bancare ar fi o activitate menită să inaugureze o epocă de justiţie infailibilă, iubire ubicuă şi gratificaţii îndestulătoare.

Banii sunt un fel de valoare contrafăcută; nu valoare reală, dar greu de deosebit de ea. Păcat că nu poţi cumpăra fericirea cu ei, fiindcă asta ar fi foarte convenabil pentru fiecare. Săracii ar putea face economii.

??????????????????????

— Ce-mi place mie la tine e că nu-mi spui că mă iubești, a zis Jocelyne.

E plăcut să faci un lucru bine. Să fii un hit, mare cât Zajc la Zagreb. De fiecare dată când mă văd cu ea mă tot gândesc – e prea atrăgătoare, inteligentă, organizată, bine îmbrăcată ca să stea cu mine. Face casă cu mine în casa mea, iarăși și iarăși, oriunde, oricând. Mi-e groază să mă gândesc cât de mult ar șchiopăta relația noastră dacă am privi în cealaltă direcție: un filozof îngălat încercând să dea de cheile de la mașină, încercând să-și amintească unde a lăsat mașina, încercând să dea din nou de urma cheilor după ce a găsit mașina, rămânând în pană de benzină, greșind drumul la intersecție, chinuit de sistemele cu sens unic, rătăcind adresa, nefiind capabil să găsească un loc de parcare.

— Te-ai speriat când am jefuit noi banca?

— Nu. Ai ceva foarte blajin în tine. În mintea mea te asociez cu un măr lovit.

— Vreun soi anume de măr lovit?

— Un măr lovit lăsat în rigolă după o zi de piață pe stradă. Moale, plin de bunătate, dar bătucit și nedorit, nearătând așa cum ar trebui să arate un măr. Asta nu poți ascunde. Dezordinea ta este oripilantă, dar nu și spargerile tale bancare.

Pedigri

De ce degenerarea? Tatăl meu a fost eroic. A ținut piept unei slujbe plictisitoare, zi după zi; a suportat să muncească într-o companie de asigurări timp de patru-

zeci de ani. Nu s-a văitat niciodată, chiar dacă era perfect conştient că alţii, mai leneşi, mai proşti, mai afurisiţi, i-o luau înainte în firmă, şi că alţii, mai leneşi, mai proşti, mai afurisiţi, din afara firmei, câştigau dublu decât el şi cu jumătate de efort. N-a dezertat. A rămas în aceeaşi slujbă o viaţă întreagă, o slujbă din care mie mi-ar fi luat cel mult o săptămână ca să fiu concediat. Deşi o dată sau de două ori am surprins fugitiv pe chipul lui expresia dar am făcut tot ceea ce se putea face.

Mama: mi-o amintesc ştergând de praf un scaun înainte de a-l duce la groapa de gunoi a oraşului; eu nici n-am avut măcar multe scaune la Cambridge, pentru început (îi încurajează pe studenţi să stea pe-acolo). Cât despre scaunele pe care le am, cu siguranţă nu-mi amintesc să le fi şters de praf vreodată (cel mult am ajuns să-mi cumpăr o cârpă de praf). Deşi meritau din plin să fie duse la ghenă, n-am avut niciodată intenţia de a le arunca, fiindcă (x) nu ştiam unde era asta şi, (y) dacă aş fi ştiut unde era situată, (z) aş fi fost mult mai tentat să scot mobila afară, decât s-o dau la gunoi.

Iată-mă, aşadar: două forţe de poliţie umblă să mă prindă, hainele mele sunt împrăştiate prin tot apartamentul, prosopul meu ud e aruncat ghemotocit pe masa din bucătărie, o unghie de la picior îmi creşte în carne, fiindcă la vârsta de cincizeci de ani nu dispun de un sistem eficace de tăiere a unghiilor de la picioare, şi un scandal se coace cu partenerul meu din cauza celor două pistoale preţioase pe care mi le-a încredinţat – unul pe podea lângă pat, uns cu miere (rezultatul unei nopţi lungi cu toasturi şi partide cu miere), iar celălalt uitat, probabil, în toaleta unui magazin universal.

Sunt eu oare progenitura unei civilizaţii muribunde sau doar un puturos de rând?

Mă întreb dacă o să mai apuc să trăiesc suficient de mult, încât să ajung să mă doară rău unghia încarnată.

— Ghici care e ultima idee a lui Hube!

Jo se scărpina pe sfârcul stâng (dați-mi dicționarul de argou), semn că trebuia să continui.

— Vrea să facem o lucrare bancară cu invitație. Aducem la cunoștința băncii când vom veni ca s-o jefuim, pentru a da o șansă poliției.

— Atunci de ce nu te gândești cum s-ar putea face asta? Tu ești filozoful, la urma urmei.

Nu mă așteptasem la așa ceva. M-am dus la frigider ca să-mi iau ceva de băut, întrebându-mă dacă Jo va interpreta asta drept gestul de a-mi lua ceva de băut sau drept primul pas spre a mă pili.

Prozificare non sequitur

Dacă acest filozof gras se duce pe scurgere la canal, speră să-l și înfunde.

Și încă una

Nu te mai poți păcăli singur când îmbătrânești.

Asta e

— Sunt impresionat că ai atâta încredere în mine ca filozof, dar n-am susținut niciodată că ar fi ceva de capul meu. Unul-care-a-trecut-și-el-pe-acolo. Sau unul-care-n-a-trecut-niciodată-pe-acolo. În afară de asta, eu mă pricep la istoria filozofiei; mai precis, istoria până când împăratul

Iustinian a închis Academia din Atena, simţind că filozofii făceau mai mult rău, la fel cu alţii din aceeaşi tagmă de şarlatani, impostori, geloscopieni, cartomanţi, capnomanţi, ichtiomanţi, oneiromanţi, belomanţi, catoptromanţi. Şi ar mai fi fost, neîndoielnic, necromanţii, alphitomanţii, axinomanţii, tephromanţii, ornitomanţii, alectriomanţii, chiromanţii, rhabdomanţii, halomanţii, cleromanţii şi haruspicii. Cât un stadion întreg de profeţii şi divinaţie. Ciudat cum de n-au văzut ce-i aştepta.

Zonaras sugerează că Iustinian a făcut asta pentru a economisi bani, nemaiplătind onorariile profesorilor. Neoplatonicienii s-au cărăbănit în Persia, să se dea bine pe lângă regele Chosroes I, dar tipul n-a marşat. Avem, în funcţie de cât de generos eşti, cinci sute sau o mie de ani de bulibăşeli.

— Mie soluţia mi se pare evidentă, a spus Jo. Jefuiţi banca, dar nu în felul în care se aşteaptă ei. Patinezi pe presupunerile lor.

Eram surprins să aud asemenea încurajări făţişe de la o directoare adjunctă de bancă, dezbrăcată făţiş.

— Ai vreo idee?

Eram curios. Mintea mea concepea cu greu că mai exista ceva ce-ar mai putea-o încă surprinde, dar tuturor ne place să facem impresie bună. Satisfacţia înseamnă de obicei să faci impresie bună unui mic grup de oameni. Hube era unul dintre extraordinar de puţinii oameni care aveau o părere bună despre mine şi, deşi mă simţeam ca un grepfrut care se duce de-a berbeleacul din Turnul Eiffel, îndreptându-se spre Marele Fleoşc, voiam să încerc să-i reţin respectul.

— Trebuie să fii acolo în spirit, nu în carne şi oase.

Şi atunci mi-a spus ideea ei.

Am schelălăit, nu ca un *Evrica!* la ingenuitatea ei, ci ca un reflex la ascuţimea cuţitului de masă folosit de mine în seara precedentă, care se instalase confortabil în patul meu şi pe care îmi plasasem greutatea corpului.

??????????????????????????

Ziua cea mare

Anunțul a fost făcut prin computer, care a transmis comunicatul nostru prin fax la câteva ziare și, în final, la secția centrală de poliție din Toulon. Joseph-Arthur, costumierul lui Hube, era un mare pasionat de computere, așa că s-a ocupat el de asta. Hube a intrat prin efracție în cancelaria unui liceu local și a lăsat computerul acolo să își bombardeze misivele, împreună cu sute de ediții din sofiști pentru elevi („înarmează tinerimea"), pe post de carte de vizită și verificare a identității noastre. Ar fi fost prea simplu să trimitem anunțul prin poștă. Hube a mai lăsat acolo și o poză polaroid cu noi rânjind, cu paharele de vin ridicate. Pentru portretul acesta, ne-am pus amândoi ochelari de soare și togi, Hube a bombănit zeflemitor: „Uite o fotografie pe care nu cred că o vor difuza".

Declarația: „Chiar și cele mai bune lucruri ajung la un sfârșit. O bancă. O zi stabilită. O bandă. Ne denunțăm singuri, pentru a ușura munca poliției. Când optul va întâlni următorul opt, peste o lună, Banda Mintoșilor va comite ultima spargere bancară; nu vor mai fi altele. Vom străpunge orice piedică ridicată de poliție. Se vor da autografe. Toulon. Piața principală. Banca. Vii, nu vii, noi tot o facem".

Eram într-o căsuță: Hube a intrat să-mi spună că vorba se împrăștiase, dar că el nu putea rămâne, fiindcă trebuia să construiască o piscină.

??????????????????????????

Ce arată săptămâna despre viitorii cei-mai-mari spărgători de bănci

Luni

Hube se uită la un film cu o femeie care face duș. E ceva foarte... autentic; lumină mizerabilă și dușul durează foarte mult la dușăreasă. S-a dovedit că era o înregistrare *home video.*

— E uluitor ce se poate face cu fibrele optice, ce-or mai fi și astea, zice Hube.

Caseta video făcea parte din investigația întreprinsă de detectivii particulari pe care Hube îi angajase prin intermediul lui Joseph-Arthur; în mod evident, foarte familiari cu dragostea neîmpărtășită. Din punctul de vedere al lui Hube, detectivii făcuseră treabă bună, smulgând definitiv toate elementele de mister și de îmbrăcăminte, de fapt. Îi interceptaseră femeii corespondența, îi ascultaseră telefonul, vorbiseră cu vecinii ei, scoseseră fișa ei medicală, umblaseră în contul ei bancar, scormoniseră prin lăzile ei de gunoi (ambalaje de umidificatoare, zucchini etc.) și dactilografiaseră totul pentru Hube, care își croia drum prin teancul de documente, în timp ce se uita la video.

Mai aveam trei săptămâni până la spargere, dar Hube o dată măcar nu întrebase cum urma să procedăm.

— Tipii ăștia sunt scumpi, dar buni. Mi-a luat toată dimineața ca să citesc raportul lor – un amestec de bune și

rele. Au descoperit lucrurile care sunt plăcute, a zis el, arătând spre fotografie, dar și lucruri care nu sunt plăcute.

— Deci care-i concluzia?

— Tipa locuiește la Paris. E ea. Sau, oricum, a fost și ea la casa de copii timp de șase luni. Te dezumfli însă când afli cu ce s-a ocupat de când a renunțat să mai fie model. O să-ți vină să râzi. E ultimul lucru la care te-ai putea aștepta. Hai, vrei să ghicești?

— Sper că nu e filozoafă, nu?

Parcă și vedeam cariera ei de neoprit, fațada ei propulsând-o în sus în clasamentul mondial.

— Nu, a zâmbit el în colțul gurii, deși mie nu mi s-ar fi părut amuzant în locul lui. Nu, e polițistă.

S-a ridicat:

— Am plecat să văd ce-mi mai face piscina.

Marți

Vremea vremuia.

Gândeam, o consecință inevitabilă a stării de trezie, însă nici un gen de spargere bancară nu se plimba prin țarcul meu cu idei. Mult privilegiu s-a coborât peste mine de-a lungul anilor, păcat că nu prea profit de el.

N-am făcut mai nimic pentru mersul înainte al acestui *biz*. Am fost de-a dreptul acerb în privința profesiei, dar tot la fel de adevărat e, dacă ar fi să mă apăr, că istoria filozofiei reprezintă o serie de încăierări prin cămările minții, o încrengătură grotescă de fălci fixate de picioarele predecesorilor, ca niște șerpi înlănțuiți. Este o profesie în care cuțitele se scot repede.

Eram respingător în ochii studenților. Puțini mă suportau mai mult de un trimestru. Puțini își găseau zelul de a face lungul și sumbrul drum pe jos până pe Tennison Road, unde seminarul putea fi ținut cu doi excursioniști australieni beți morți pe podea. O tânără doamnă a venit pentru o doză de Brentano, a aruncat o privire la

zorila împăiată (nimic de-a face cu mine, fiind singurul obiect rămas de la cei care avuseseră casa înaintea mea), a zis „scuze", a ieşit pe uşă, s-a dus până la capătul aleii şi a luat-o la stânga spre gară şi Londra, abandonând cariera universitară şi filozofia, după nici patruzeci de secunde de când intrase în contact cu mine. Cea mai mare cucerire a mea.

Dar încă mai veneau. S-ar fi zis că universul genera studenţi la filozofie mai iute decât reuşeam eu să-i pun pe fugă. Deşi începusem să bănuiesc că diverşii conducători de lucrări direcţionau spre mine cazurile lor problematice: ai un trândav, un ratat, un cap-sec? Trimite-i pachet la Coffin. Ceva amuzant se întâmpla întotdeauna când studenţii nimereau pe Tennison Road, iar eu începeam să le bag serpentine în viaţă.

Cea mai bună modalitate de a scăpa de ei era să-i pun să înveţe limba greacă. Poate că disperarea provocată de valoarea intelectuală a studenţilor tăi reprezintă trăsătura indelebilă a pedagogilor; nimic nu-i sperie pe tinerii din ziua de azi mai mult decât un verb neregulat (deşi trebuie spus că majoritatea nu puteau identifica un verb regulat). Aproape orice danez de opt ani se pricepe mai bine la gramatică decât studenţii întâlniţi de mine. Şi tinerii aceştia nu ştiu nimic; pot vorbi la nesfârşit, dar nu au habar de nimic.

Wilbur povestea cum la şcoala lui profesorii îi puneau pe elevi să memoreze pasaje uriaşe din poezia sau proza greacă, iar apoi le interpretau în penumbra adăposturilor de bombe, în timp ce reprezentanţii naţiunii care îi produsese pe cei mai mari profesori de greacă zburau pe deasupra încercând să arunce tone de explozibili pe ei. „Nu mai e la modă să înveţi ceva", mi-a zis Wilbur odată. „Dacă m-aş aşeza aici recitând vreo mantra de genul Hong Kong Dong pentru a obţine o nouă maşină de tuns iarba sau pentru a-mi purifica spiritul, nimeni nici n-ar clipi.

Dacă aș declama cincizeci de versuri din Eschil, aș fi considerat extrem de excentric. Este cel mai mare privilegiu să poți gândi, este cel mai mare privilegiu să studiezi limba greacă, cuvintele zeilor și ale lui Dumnezeu. Este important să îți bagi măreție în minte."

Chiar mi-am luat privilegiul în serios, din anumite puncte de vedere. Întotdeauna eram așa de trist la gândul că le vindeam droguri studenților de pildă, încât li le dădeam cu o majorare de preț uriașă, ca să-i descurajez să mai cumpere și altă dată.

Miercuri

Nu pandecte. Nu soluții.

Mă gândesc la bătălia de la Zutphen (1586). Mă gândesc la băieți, încercând să comunice. Întotdeauna a fost o enclavă foarte masculină, ceea ce e ciudat într-un fel, din moment ce tonicul ionian a avut prea puține tranzacții cu puterea. Dădeau târcoale mai-marilor zilei, încercau să smulgă niște efecte pe scară mare prin lingușirea conducătorilor. Platon, Plotin, Buridan, Leibniz, Dio, Heidegger, Descartes, Aristotel, toți s-au ocupat de regularea prin spate. Și în asemenea măsură, încât s-ar putea spune că perineul unui monarh era locul de odihnă al limbii filozofului.

Femeile, desigur, aveau alte lucruri mai bune de făcut.

Consolat de eșecul predecesorilor mei de a realiza ceva în ciuda dimensiunii ideilor lor, m-am dus la culcare.

Un zgomot ca un zgâlțâit repetat, un fel de zdrăngănit m-a trezit din somn, ca o mașină de spălat în ciclul de rotație. Dezmeticit, m-am dus la bucătărie unde l-am găsit pe Hube, dezbrăcat până la brâu, ținându-se cu mâinile de masă și tremurând violent. M-am agățat de el și, după vreo două minute, zvâcniturile au încetat.

— E bine, gata, a zis el în cele din urmă. Știi, mereu am avut senzația că cineva acolo, sus, e împotriva mea.

N-a mai rămas mult din mine şi a trebuit să mă zbat mult ca să mai rezist. A trebuit să mă zbat mai mult decât oricare altul. N-am de gând să mă dau bătut acum.

Incredibil, tocmai eu m-am trezit să-l întreb dacă mergea la doctor.

— Merg la o mulţime de doctori; ştii cât de mult îmi place să vorbesc. Îmi pot permite în prezent să plătesc ca să am o audienţă cultivată. Unii dintre ei s-ar putea să greşească. Majoritatea s-ar putea să greşească. Toţi în afară de unul s-ar putea să greşească. Dar nu-mi vine să cred că absolut toţi ar putea să greşească. E o treabă ciudată să dai din ce în ce mai mulţi bani ca să auzi nişte veşti din ce în ce mai proaste.

Joi

A doua zi dimineaţă Hube arăta jigărit.

I-am pregătit micul dejun şi am încercat să-l fac să mănânce cu poftă. A molfăit ceva dintr-un corn, încet de tot.

— Mă duc să verific treaba cu piscina, iar pe urmă mă duc la Paris s-o văd pe Patricia. În cazul în care se întâmplă ceva cu mine, nu-ţi fă griji, ocupă-te în continuare de lucrare.

Piscina: aflase adresa unde locuia domnul Gaboriau, pentru el – cel mai nesuferit director de orfelinat, şi, asigurându-se întâi că omul era plecat în concediu două săptămâni, reuşise să intre în casa acestuia şi construise o piscină în locul salonului şi al bucătăriei, fiindcă (x) l-ar costa pe Gaboriau o mică avere şi o mulţime de nervi ca să îşi reamenajeze casa şi (y) nici o companie de asigurări nu ar putea înghiţi un motiv de genul „am plecat în vacanţă, am venit acasă, am deschis uşa şi am căzut într-o piscină" şi (z) Gaboriau era un ins atât de tipicar şi de plictisitor, încât probabil că îşi va da duhul de la şoc.

— Ce-ai de gând să faci la Paris? Vrei s-o vrăjeşti?

— Nu, nu pot vorbi cu ea. Precis e bună în meseria ei, aşa că nu va face nici o excepţie, nu, ea în nici un caz.

Dar mi-ar plăcea să fiu pe lângă ea, să stau un pic în vecinătatea ei.

Vineri

Am introspectat și m-am luptat cu problema. Fără idei. Sacul cu idei semăna cu o pustietate din Zin.

Am încercat să mă fortific cu exemple din viața mea, când învinsesem niște obstacole aparent insurmontabile, dar nu-mi venea în minte nici unul. Revăzându-mi viața, nu exista decât o singură problemă cu care avusesem de-a face, iar asta fusese o problemă creație proprie, așa că nu știu exact dacă se poate lua în calcul.

Parish

Făceam pariuri la masa prezidiului, cum obișnuiam noi în fiecare an, apropo de câți dintre boboci vor claca sau se vor sinucide. Diverse nume au fost rostite și pe urmă a fost menționat Parish. „Da, băiatul e ciudat", a zis Featherstone, „dar e genul de individ ciudat care se prelinge în afară, nu care se întoarce împotriva lui însuși. Am auzit că a fost la mânăstire înainte de a veni aici; toți au renunțat la călugărie, numai să plece de lângă el".

Nu știusem asta, dar în sinea mea eram destul de încântat. Avusesem presentimentul că Parish era problematic când îl alesesem pentru a fi admis la facultate. De ce mi-au dat mie să mă ocup în anul acela de admitere rămâne, firește, un mister. Nu, nu un mister; Featherstone se ocupa de asta în fiecare an, convins că avea mână bună. Totuși, exact înainte de interviuri, a făcut intoxicație alimentară și a fost internat la terapie intensivă, în stare de inconștiență și în imposibilitate de a obiecta la faptul că eu îi țineam locul, ceea ce am fost nevoit să fac, din moment ce nimeni altcineva nu voia s-o facă.

Prin urmare, am admis nişte fete pieptoase, pe Parish, pe toţi care aveau peste 1,82 m înălţime şi pe toţi al căror nume începea cu Z. Parish mi se păruse odios la interviu, dar habar n-aveam pe-atunci cât de judicioasă era aprecierea mea. Într-o dimineaţă, îndreptându-mă spre casă după un chiolhan de pomină, am trecut pe lângă râu exact când nişte băieţi ieşeau cu barca la vâslit: Parish s-a suit în barcă şi pe urmă ceilalţi din echipaj au căzut în apa rece ca gheaţa. Nu mă puteam dumiri cum făcuse asta.

Faima lui Parish creştea. Decanul, despre care nu s-ar fi putut spune că ar fi fost deosebit de preocupat de Dumnezeu şi care detesta să se afle în aceeaşi cameră cu mine de când menţionasem că lucrasem pe timpul verii într-o fabrică de muniţii, a început să spună lucruri de genul „Daniel Edward Parish – toate cu şase litere, şase, şase, şase". Poate ar fi trebuit să dăm mai multă atenţie acestor vorbe, deoarece până la urmă a ajuns să încerce să-l omoare pe Parish cu o puşcă de vânătoare, decapitând portretul unui episcop din secolul al şaptesprezecelea. Nimeni nu şi-a făcut prea multe griji, fiindcă (a) dacă exista ceva de care facultatea noastră nu ducea lipsă, acestea erau portretele cu episcopi din secolul al şaptesprezecelea şi (b) nimeni n-ar fi cutezat să sugereze că nebunia trebuie să fie un impediment în lumea academică sau pentru un prelat. Sedat într-un grad care mi-a stârnit invidia, decanul a fost trimis pachet în Ţara Sfântă pentru un an sabatic.

O mulţime de cărţi (Zypaeus; Joblot, Leeuwenhoek) plecaseră din biblioteca facultăţii şi luaseră trenul până la Londra, cu o vioiciune incredibilă pentru nişte publicaţii din secolul al optsprezecelea. În mod neobişnuit, unul dintre librarii londonezi a realizat proveniența lor şi Featherstone s-a dus să investigheze.

— Parish e, probabil, a conchis el. Tipul l-a descris ca pe un individ estudiantin şi revoltător.

— Asta acoperă jumătate din facultate.

— Nu, sunt nedrept cu omul. N-a zis revoltător, ci re-volt-ăăătoor-uăg.

Dar oricât de stigmatizantă era acea mărturie, Parish n-a putut fi pus la zid.

Pe urmă, a fost greva personalului facultății, coordonată de la distanță de Parish, pare-se, și care s-a soldat cu concedierea majorității.

— N-am mai pomenit un asemenea individ, a spus Featherstone într-o seară în sala de ședințe a cadrelor didactice.

Ne dădeam seama că suntem sub asediu, că nimeni nu voia să plece – fiindcă undeva pe-afară era Parish.

Dar poanta cu comandantul de zbor a fost zdrobitoare.

Parish începuse să-i invite pe mulți dintre numeroșii vagabonzi din Cambridge în camera lui. Bănuiai că nu o făcea din compasiune, ci fiindcă știa că în felul acesta scotea din sărite autoritățile, care preferau ca scuipăturile, scandalurile și nespălarea din facultate să fie făcute de oameni cu doctorate. Tehnic vorbind, faptul că întreținea un cămin de vagabonzi contravenea regulamentului facultății, dar nimeni nu voia să fie prins mustrând un student care oferea adăpost celor fără adăpost. În mod semnificativ totuși, nici unul dintre derbedei nu stătea mai mult de o noapte.

Vince, un personaj local, fusese unul dintre clienții lui Parish și își petrecuse decenii întregi prăvălit prin piața centrală, îndobitocit peste măsură de la pileală, iar când nu făcea asta, obișnuia să îi toarne pe studenți și pe străini, cele două categorii pe care le importuna cel mai mult pentru cash. „Și cu mine cum rămâne, eh? Cu mine cum rămâne?" Câștiga probabil mai mult decât mine. Când a murit, ziarul local a publicat un articol despre el, însoțit de o fotografie în plină obscenitate, explicând că, deși

fusese pilot de vânătoare în timpul războiului (făcând prăpăd printre formaţiile Zerstörer), ajunsese la vagabondaj. Nimeni din colegiu n-a dat nici o atenţie decesului lui, până când Parish a scos la iveală un testament perfect avocăţesc în care mizerabilul lăsa moştenire rămăşiţele lui pământeşti lui Parish, care a anunţat că intenţiona să îl dea la împăiat pe fostul comandant de zbor; nu există nici o lege care să interzică în mod specific taxidermia domnilor de pe stradă.

Există multă libertate în universitate, dar nici o facultate nu vrea să fie cunoscută drept „Oh, da, asta-i aia cu vagabondul împăiat". Featherstone a venit la mine.

— Nu trebuie să crezi că spun asta fiindcă vreau să te văd plecat de-aici, fiindcă toţi vor să te vadă plecat de-aici, Eddie. Ori Parish şi gnomul lui supradimensionat dispar, ori tu. Tu l-ai băgat în facultate, tu îl scoţi.

Ceea ce spera Featherstone era ca un pachet uriaş conţinându-mă pe mine, pe Parish şi pe vagabondul decedat să fie expediat din Cambridge.

În mod normal, aş fi contrat un asemenea ultimatum cu deriziune şi un râs gros, dar asta se întâmpla exact când lucrurile se aranjau frumos în treaba cu fundaţia, or nu voiam să pierd şansa de a o mulge. Există beţivani care pot să trăiască ieftin şi să se dispenseze de mâncare, găsind resurse financiare pentru băutură şi nimic mai mult, nu însă şi eu. Mi-a trecut prin minte că, oricât de nepotrivit eram pentru postul meu, eram de o sută de ori mai nepotrivit pentru orice altceva. Parish şi afirmaţiile lui stăteau între mine şi lăzile mele cu Chevalier-Montrachet şi zoofagia regnului animal. Ghinion.

Cu toate acestea, în timp ce mă duceam spre camera lui Parish, am simţit o mică trepidaţie. Era inexplicabil ca un om care stătuse în bătaia mitralierelor unei aeronave de război sovietice să se sperie de un chiţcăit anemic.

Rumegând pe drum

1. Porecla lui era Prințul Întunericului.

2. Va avea treizeci și trei de ani la mileniu, o opțiune populară pentru Anticriști.

3. Avea o rezilienţă inumană. Surse informate declarau că putea, în mod regulat, să reziste trei zile fără somn sau mâncare. Stătea treaz toată noaptea, apoi se ducea să alerge dimineața, proaspăt ca o floricică.

4. Avea succes ca regizor. Spre deosebire de cei mai mulți oameni care se apucă de regie, fiindcă sunt pasionați de teatru, maltratând literatura sau dorind o slujbă comodă după absolvire, Parish îmbrățișase această cale fiindcă îi dădea libertatea de a fi excesiv de nesuferit cu nenumărați oameni. În timpul repetiției lor pentru *Antigona* lui Sofocle, Parish a adus o cușcă plină cu șobolani și a zis „alege unul și smulge-i capul cu dinții". Râsete generale, până când Parish a decapitat unul. Un vegetarian a leșinat. Niște actori mai îndrăzneți au obiectat că era posibil ca șobolanii să-i muște pe ei, și nu invers. Parish răspunsese: „Dacă nu ești prădalnic, devii pradă". Chestia a prilejuit retragerea trupei. Dar asta se întâmplase în primul lui trimestru.

Succesul este o marfă foarte bine primită oriunde. Folosind fonduri ample (probabil scrierile publicate despre Lucrările Societății Regale, 1764), Parish punea în scenă producție după producție și curând i-a obligat să mănânce lăcuste vii. „Ce rost a avut asta", a întrebat un actor, smulgându-și o aripă dintre dinți. „Ca să se vadă că sunteți vite."

Una dintre actrițe, care juca în roluri principale, a părăsit universitatea și nu mai coresponda cu familia decât prin cărți poștale puse la poștă de terțe persoane din locuri îndepărtate ale lumii, Chile, Insulele Solomon, Zu-

luland. Refuza să le spună părinţilor unde se află, susţinând că dacă ar fi aflat cineva, exista oricând posibilitatea să afle şi Parish. Se muta la fiecare trei zile. „Mi-am închinat viaţa scopului de a menţine maximum de distanţă între mine şi ăla."

Dar tipul ştia cum să facă bani. A montat *Hamlet* cu o distribuţie de doi actori, unul bărbat, celălalt femeie (un fel de proto-semi-gerardism), ambii goi; o economie nemaiîntâlnită în materie de costume şi un succes de casă fără egal. Mulţi dintre spectatori au plecat la pauză (eu, de pildă), după ce se dedaseră acelui viciu atât de omenesc, holbarea la organele genitale (dar nu se dau bani dacă strigi bis).

Camera lui Parish

Camera lui Parish era o garsonieră dublă, dar desigur colegul lui de cameră se mutase de mult în altă parte şi nimeni nu visase să se mute în locul lui.

— Eddie, te rog, poftește înăuntru, a zis el afabil. Mă aşteptam să vii.

S-a dus să se aşeze sub o prelată imensă din pânză neagră, altfel decât te-ai fi aşteptat ca un student nedisciplinat să-l întâmpine pe cel venit să-l dea afară. Mă holbam cu gura căscată la prelată, vreo patru metri pătraţi şi jumătate de negru, care intra adânc în perete ca un puţ de mină.

— Sunt convins că îţi place. Am confecţionat-o singur, asta ca să-ţi dai seama cât sunt de talentat. Am numit-o „Negrul nu e ceea ce pare".

Neştiind prea bine cum să încep, nu pregătisem nici un exordiu. Ca să fiu sincer, sperasem ca Parish să spună ceva de genul: „Profesore Coffin, m-am gândit să plec de

la Cambridge şi să rezolv problema legată de comandantul de zbor într-un stil adecvat cu moravurile de *fin de millennium* din Anglia, totul fără nici cea mai mică tevatură. Crezi şi dumneata că procedez bine făcând aşa?"

— Ce mai face comandantul de zbor?

— E la loc sigur. E uimitor cu ce te poţi alege pentru o sticlă de whisky.

I-am prezentat în linii mari obiecţiile facultăţii. Parish s-a arătat surprins, dar a subliniat că în regulamentul facultăţii nu există nici o stipulaţie contra deţinerii de vagabonzi morţi.

— Şi, oricum, dumneata ai un zoril-împăiat.

Pericolele de a nu păstra ordinea la tine acasă.

Ce atârnă de partea mea

1. Parish nu se pricepe la îmbălsămat.
2. Nu s-a făcut, aşa-i?
3. Lăzile de Chevalier-Montrachet (neprofesionist să le menţionez).

Ce atârnă de partea lui Parish

1. Atac la adresa mea: universitatea trebuie să fie o experienţă educaţională.
2. Muzeul Fitzwilliam are mumii – care, spre deosebire de comandantul de zbor, nu acceptaseră să fie expuse.
3. De ce doar străinii înspăimântători să fie conservaţi aşa de bine?
4. Ofertă de a-l dona facultăţii pe comandantul de zbor mumificat, astfel încât să ne putem făli şi noi cu el peste vreo două mii de ani la Fitzwilliam.

— Mă întreb, i-am zis eu. Mă întreb dacă eşti într-adevăr fericit aici? Este locul acesta cel mai bun pentru tine?

— Fericit? Nefericit? Nu mai contează când ai o treabă de făcut.

Mi-a oferit un castron cu nişte tocană pusă la încălzit, din care am mâncat ca să fiu politicos.

— O reţetă veche. O reţetă veche din familie.

Altă stratagemă:

— Ştii, unii oameni cred că eşti cam ciudat.

— Ca de pildă decanul? Nu poţi fi Anticristul şi să vrei să te mai placă şi toată lumea.

A spus asta ambiguu, astfel încât în instanţă, bunăoară, fraza ar fi putut fi folosită la fel de bine atât de apărare, cât şi de instanţă.

— Şi cum a fost la Londra aseară? a întrebat el.

— Splendid, i-am replicat, nevrând să-i dau satisfacţie întrebându-l de unde ştia că servisem zacuscă la Ambasada Sovietică.

— Haide, Eddie, zău aşa, doar eşti de-al nostru.

Nu ştiam ce înţelegea prin asta, dar simţeam că avea dreptate.

— Cred că o să-ţi pot oferi o slujbă ceva mai încolo. Cum ţi-ar surâde să guvernezi vreo două ţări?

Bizar de bizar.

Am plecat, intuind că stimulii mei avunculari nu făceau la fel. Dar nu există entitate mai periculoasă decât un filozof încolţit.

Eliminându-l pe Parish

Poanta era ca Parish să se strecoare ca prin urechile acului. Mare păcat, fiindcă picându-l la examene ar fi fost o modalitate necontroversabilă de a-l da afară din facul-

tate. Putea face scandal dacă era exmatriculat pe motive de ordin moral, dar, dacă nu își lua examenele, nu-i rămânea decât să-și împacheteze vagabondul și să-și încălzească picioarele făcând pași. Parish era matematician, ceea ce părea încurajator, întrucât la științele exacte aveai șanse să pici. La engleză, limbi moderne sau istorie n-ai cum să pici decât dacă brusc nu mai știi să citești și să scrii în timpul unui examen. Pici la examenele de licență = lăzi de Chevalier-Montrachet.

Nutream o oarecare panică. Îmi petrecusem cea mai mare parte din viață încercând să fug de influența banilor, dar acum, când urma marea tragere, începeam să am emoții. Avusesem bafta să plesnesc cariera de filozof: asta era. În afară de a face ceai în vreun depozit pe coclauri, nu prea vedeam ce altceva m-ar fi putut aștepta.

Știința de carte poate fi foarte inutilă pentru o perioadă de timp incredibil de lungă, după care, subit, poate deveni extrem de prețioasă și benefică pentru omenire. Știința abundă în teorii, observații, intuiții care au hibernat decenii sau secole, până să vină momentul lor de glorie (algebra booleană, sistemul binar, căderea merelor).

Așa era și cu Bev. Nici n-o mai văzusem măcar de mulți ani, deși Cambridge nu are asemenea dimensiuni pentru ca așa ceva să fie posibil. Unul dintre lucrurile amuzante când trăiești suficient de mult este că niște oameni care au avut camerele lângă tine în vremea studenției ajung până la urmă în funcții importante, cum era și cazul lui Bev, care făcea subiectele la teza de mate din acel an.

Bev m-a primit cu fasoane. Deși nu era în vârful pomului, matematic vorbind, reprezenta un bun exemplu de ceea ce poți realiza prin muncă meticuloasă. Camera ei arăta, ca de obicei, de parcă o echipă de menajere zeloase tocmai terminase de pus la locul stabilit fiecare bucată de hârtie, fiecare carte și fiecare creion. Avea acolo vreo două fotografii cu femei goale (făcute de niște femei, și de aceea complet diferite de ticăloșiile reprezen-

taţionale comise de către masculi în călduri). Şi, chiar dacă nu primise înalte decoraţii pe câmpul de luptă al cunoaşterii, preda uneltele necesare celor care demontau universul.

Uitându-mă la ea, mă întrebam dacă iureşul şi năvala ştiinţelor mai puteau continua în ritmul furios din ultima sută de ani sau dacă nu cumva limitările umane îl vor încetini, plus ce-ar fi o carte despre asta, dar pe urmă mi-am amintit că venisem ca s-o şantajez, ceea ce nu era uşor, având în vedere că fiecare aspect al existenţei ei era un reproş la adresa mea.

— Bun, Eddie, ia să vedem, ce te-aduce pe-aici?

Am privit lung în jos la pantoful meu drept şi am remarcat că talpa dezlipită atârna ca o limbă de câine; rezemat extrem de mult pe canapeaua lui Beverly, am mai sesizat şi două pete pe scrot, care nu puteau fi decât urină picurată din neatenţie.

Am solicitat, totuşi, ca Beverly să aranjeze examenul astfel încât Parish să fie picat, inserând secţiuni întregi care nu figurau în programă şi prevenindu-i totodată, în ultima clipă, pe ceilalţi studenţi. Ceilalţi studenţi la matematică din acelaşi an cu Parish la facultate plecaseră, aşa că era foarte plauzibil ca el să nu fi aflat de modificările survenite. Unul dintre puţinele avantaje de a fi tare la filozofie este că nimeni nu pierde vremea să se mai mire de comportamentul tău.

— Ce-ai băut, de fapt, Eddie? E aberant, imoral, irresponsabil şi, mai presus de toate, imposibil. Subiectele au fost elaborate cu luni în urmă. Mâine plec în vacanţă. Mă bucur că te-am văzut, Eddie. Neapărat să luăm masa împreună la un moment dat.

Mi s-a părut întotdeauna ciudat cum multe persoane, pe care le vezi limpede că sunt perfect apte, fizic şi mental, să aranjeze o masă sau o ieşire la bar, nu fac asta, ci spun doar că ar trebui să facă asta.

Anticipasem refuzul lui Beverly.

Acuplări grosolan de nepotrivite

Deşi prietenia noastră studenţească dăinuise doar atâta timp cât fusesem în proximitate, cuprinsese totuşi o confidenţă unică. De ce mă alesese tocmai pe mine ca să se destăinuie mă depăşeşte, având în vedere că, în termeni de clasament mondial la confidenţe, mă situam probabil pe un loc cu zece cifre.

Avusese o idilă cu un jucător de rugby. O relaţie destul de urâtă. Un demon compus din whisky fusese la cârma ei. „Abia cam la jumătate mi-am amintit că de fapt nu mă interesează bărbaţii – ar fi fost o bădărănie să nu-l las să termine."

Golani în vogă

Acum o sută de ani, copilul din flori ar fi fost motiv de şantaj, însă acum nu nelegitimitatea, ci mai degrabă (x) tatăl care a fost un parlamentar ilustru într-un partid care era anatemizat în cercurile universitare (y) care era faimos pentru interese de afaceri ce revoltau persoanele din cercurile universitare şi (z) chiar şi mai amuzant, fiul ei, adoptat şi neinformat de trecutul lui, era implicat în alt partid, chiar şi mai anatemizabil în cercurile universitare, ai cărui membri erau foarte dornici să snopească în bătaie imigranţi scunzi, fragili şi singuratici. Nimic din toate astea nu apăruse negru pe alb în presă. Nu era ceva insuportabil, cu care să nu poţi trăi, dar, ţinând seama de rolul important jucat de Bev în anumite campanii, părea recomandabil ca informaţiile respective să rămână ascunse sub un gros covor de necunoaştere.

— Trebuie să-ţi mulţumesc, am zis eu, pentru şansa asta de a simţi cum este şantajul.

— Şi cum este?

— Extrem de neplăcut.

Vedeam că îşi făcea nişte calcule, după care a ridicat receptorul.

— Sun la agenţia de turism, Eddie. La revedere. Dacă se mai ridică vreodată această chestiune, va fi mult mai uşor să te ucid.

Am plecat, simţind că rezolvasem, posibil, o problemă; i-am dat de înţeles lui Featherstone că Parish aluneca spre ieşire.

Dar am constatat că eram agitat. Parish mă neliniştea. Ce se întâmpla dacă avea baftă la examen? Nu puteam dormi, deşi mă gândeam la diverşi modelatori în ceară, ca Zeiller, Ziegler şi Zumbo, şi mi-a trecut prin minte că un pic de asigurare n-ar strica.

De două ori în cap

De două ori în cap era sloganul folosit de curtea marţială americană, potrivit lui Wilbur, care fusese încartiruit la Viena unde împuşcase un spion american care îl tot urmărea, fiindcă avea impresia că el era un ştab sovietic, după care îl lăsase să se legene în apele unei fântâni. „Americanii deveneau suspicioşi faţă de absolvenţii de la Cambridge, nu ştiu din ce motiv. Noi am dat vina pe ruşi. Războaiele reci au şi ele avantajele lor colaterale."

Am decis să mai fac o tentativă ca să-l prind pe Parish. Am început să mă ţin mereu după el, în speranţa că o să dezgrop vreun argument în favoarea eliminării lui. Treaba asta a fost sfâşietor de plictisitoare şi, oricum, aveam dificultăţi în a trece neobservat, din moment ce acţionam pe cele câteva străzi unde eram un bine cunoscut filozof.

Am decis să termin cu amatorismele și să informez poliția despre faptul că în camera lui exista o ilegalitate stupefiantă. Suferisem de o formă nocivă de heautomorfism; nu avusesem nici un moment în viață când să nu fi existat vreo condamnare la închisoare zăcând prin camera mea, așa că nu-mi puteam imagina că în bârlogul lui Parish n-ar exista nimic dubios. Poliția a plecat bombănind.

Trebuia să mă fi așteptat. Înainte de a denunța ceva la poliție, asigură-te că există ceva de denunțat. Așadar, am luat *Anatomia plantelor* (1682) de Grew, care lipsea de câteva luni din biblioteca facultății, având în vedere că o folosisem eu ca opritor pentru ușă, gândindu-mă s-o șterpelesc, și mi-am croit drum spre camera lui Parish, ducând cu mine și un pachet cu doze de pudră.

Două ceasuri de stat la pândă, până să-l văd ieșind din casă. Am țâșnit din ascunzătoare cu coletele mele și am pătruns cu un șperaclu. M-am uitat în jurul meu prin birou, conchizând că ar fi mult mai convingător dacă le-aș dosi în dormitor.

Parish era tolănit pe pat.

— Mă bucur să te văd, Eddie.

Mi-am pierdut capacitatea de a respira. Aș fi fost bun ca exponat: omul șocat total. Știam că eram adesea delăsător și neglijent cu treburile mele, dar pe Parish îl spionasem ocular, ca o umbră. Văzusem când plecase.

M-am uitat la fereastra deschisă. Mă depistase, probabil, și venise glonț înapoi să mă dea gata cu omnipotența lui. Seninătatea la el făcea casă bună cu uimirea mea.

— Ți-am adus asta. Țin minte că te fascinau lucrările de botanică din secolul al șaptesprezecelea... sau te confund cumva cu altcineva?

— Tot ce se poate. O returnez eu la bibliotecă, în numele tău. Termenul e depășit de mult. Și ce-i asta de deasupra – un pachet de cocaină?

—... Da. Mi-am făcut griji pentru tine în ultima vreme. Mă simt răspunzător fiindcă eu te-am adus la facultate... Ştiu că poate părea impropriu, dar ai nevoie să te destinzi un pic.

M-am retras. Parish mă umpluse de nelinişte, eliminând din organismul meu toate senzaţiile regulate cum ar fi foamea, oboseala, pofta nebună de plăceri. Îmi crăpau zigomaticii de anxietate.

În ziua examenului, am fost încântat să-l văd pe Parish plin de îngrijorare când a ieşit din sală. L-am studiat într-o cafenea, unde i-a pus pe nişte actori să se lungească pe podea, dar neîndoielnic era tulburat. M-am ţinut după el într-o maşină cu geamuri fumurii, pe care o împrumutasem de la Zak. Câţiva biciclişti erau să piară sub roţile mele, dar tot am fost cu ochii pe el şi când a pornit pe jos furibund spre Grantchester.

Se întuneca. Nu-mi dădeam seama ce putea face Parish acolo, la ţară, dar contam pe faptul că era vorba despre ceva efectiv nociv. Toţi facem pipi în chiuveta de la bucătărie (chiar dacă e mai dificil pentru unii decât pentru alţii). Parish a dispărut în nişte tufişuri, iar după o bucată de timp m-am luat după el, pe jos.

Eu salvez lumea

Convins că îmi scăpase, l-am găsit când m-am împiedicat de el sau mai bine zis când m-am împiedicat de patru picioare goale, care, la o privire mai atentă, păreau să-i aparţină toate lui Parish. Parish era în pielea goală şi în plină acţiune de a i-o trage lui... Parish. Sau, dacă preferaţi, Parish i-o trăgea lui Parish. Se duplicase. Alarma şi uimirea mea supralicitau, care mai de care.

Vasăzică uite-l acolo, gol-puşcă, în tandem, *dick sieg heiling*, dacă e să metaforizăm politic. Două perechi din

ochii aceia teribili mă fixau. Sistemul meu cardiovascular muncea din greu.

— Ți-am zis eu că așa o să se întâmple.

— Ți-am zis eu că așa o să se întâmple.

Vorbeau simultan, identic.

— Mi-ai spus tu?

— Mi-ai spus tu?

— Afară a fost ideea ta.

— Afară a fost ideea ta.

Mi-am dat seama că asistam acolo nu la fisiune, ci la un incest. Parish avea un frate geamăn, or, în mod evident, un Parish prefera tot un Parish.

— Gemeni, am zis eu, formulându-mi descoperirea.

— Ți-a luat mult timp, Eddie, și de fapt doar întâmplarea a făcut să te prinzi cum stau lucrurile. Unica mea slăbiciune, îmi place să mă uit la stele. La ceea ce va fi domeniul meu. Sper că nu dezgust e ceea ce văd eu, nu?

Nu era. Fața mea încremenise; recipienții mei cu uimire se goliseră, erau pe zero, și întâmpinau dificultăți serioase în a-mi alimenta credulitatea cu această scenă.

— Atât de puțini oameni au șansa să poată face dragoste cu ei înșiși. Eu sunt atât de bun, încât m-au făcut de două ori.

Un Parish îl giugiulea pe celălalt. Chiar și cu toate plusurile tinereții, Parishii nu erau o priveliște de privit, și spun asta ca veteran al multor *sex shows* din Amsterdam, Beirut, Tokio.

— De ce? am întrebat eu, conștient de gradul înalt de uzură al întrebării.

Lungul șir al utilizatorilor anteriori.

— Deoarece credința e hoață...

— ...e nevoie de rațiune.

— Dacă oamenii te consideră omnipotent

— ...chiar și ești.

— Când oamenii se tem de tine...

— ...de fapt te eliberează.
— Dar pentru ce?
Tot nu vedeam care era avantajul de a pretinde că eşti o singură persoană, decât doar eventual pentru a înjumătăţi numărul cursurilor la care trebuia să asişti.
— Imperiul sferic...
— ...lumea e pregătită pentru un singur stăpân, noi.
— Armatele pot înconjura...
— ...lumea într-o zi.
— Alte imperii cad...
— ...din cauza forţelor din exterior.
— Acum nu mai există nimic în exterior.
— ...lumea e pregătită.
— Un singur om n-ar putea
— ...dar doi văd în ambele direcţii.
— Regula că trebuie să te trezeşti devreme.
— ...noi nu dormim niciodată.
— Zece ani pentru Anglia...
— ...zece ani pentru lume.
— Pe urmă în stele...
— ...pe urmă în stele.
Era genul de situaţie în care nu te gândeşti decât la lucrurile deştepte pe care să le spui după, dar eram descumpănit de faptul că mă aflam într-un luminiş, nu cu unul, ci – număraţi bine – doi maniaci itifalici. Mă arunc cu gândul în urmă la nişte ideatori ca Aristotel sau Cineas, care au încercat să-i convingă pe monarhi să nu mai înşface realitatea cu ghiotura şi să mai renunţe la cuceriri. Am semnalat o investigaţie.
— Bun. Dominaţia lumii. Şi ce-aveţi voi din asta?
— Distracţie.
Pe urmă au schimbat o privire care aveam să descopăr în curând ce însemna: acum e timpul să-l omorâm. Parish m-a înşfăcat şi, cu avantajul de a mă fi luat prin surprindere, plus braţele suplimentare, a început să mă sugrume.

Vedeam deja mari tablouri de negru în faţa ochilor şi încercam să-mi amintesc cât îţi mai rămâne de trăit când cineva te strânge de gât, meditând totodată la cât de arhicunoscut şi răsuflat ar fi ca încă un profesor de la Cambridge să fie strangulat de nişte băieţi în pielea goală.

Totuşi, probabil că Parish frecventa cu regularitate acest câmp, din moment ce, cu ultimele fărâme din mine însumi, am realizat că poliţia se proiecta prin gardul viu, iuţită presupun şi de horcăielile mele. Se părea că fermierul se săturase ca diverşi indivizi să-i pângărească rapiţa. Atunci a fost singura oară din viaţă când m-am lăsat târât bucuros de poliţie până la secţie.

Mi s-a dat o celulă lângă un Parish, până la lămurirea faptelor. Tipul şoptea energic, prin ferestruica din uşă, despre copilăria lor în Zimbabwe. Cum rămăseseră singuri pe lume acolo şi veniseră în UK ca unul. Cum plănuise el pe urmă să moară şi să reînvie, ucigându-l pe fratele lui (poate că şi Isus avea un frate...). Firește, asemenea disimulări datează de când există *biz*-ul pe lume. Mă gândeam la sclavul lui Pitagora, Zamolxis, despre care se povestea că i-ar fi prostit pe tolomacii cu capete pătrate din Tracia făcându-i să creadă că era nemuritor, ascunzându-se într-o încăpere, tainic, timp de câţiva ani, ca apoi să reapară în viaţă.

Dar stratagemele lui Parish erau futile, din moment ce-i descoperisem duplicitatea.

Carne de om

Parish mi-a mai şuierat că ospăţul pe care mi-l oferise în camera lui fusese de fapt tocană de vagabond. Mâncasem pulpiţă de comandant de zbor. Aţoasă. Foarte piperată. Să nu vă pară rău, fiindcă n-aţi pierdut nimic.

Sâmbătă

Din câte îmi dau seama, sâmbătă a avut numărul cerut de secunde şi ore. Privind afară pe fereastră, se părea că Toulon nu se decisese să înceteze să existe, ceea ce ar fi rezolvat problema mea.

Duminică

Seara târziu, Hube s-a întors de la Paris. Din ochii lui, vedeam că nu fusese doar o călătorie, ci că diferite întâmplări încercau o evadare bucală.

— Ei bine?

— Am petrecut noaptea cu ea, a confirmat el.

Mai precis, petrecuse noaptea sub patul ei pentru a-şi satisface dorinţa de a fi aproape de ea, pentru a-i mulge proximitatea şi „a respira respiraţia ei". O urmărise în oraş, în timpul serviciului, apoi intrase prin efracţie în locuinţa ei ca să doarmă sub ea. Rămăsese imobil şi tăcut în orele nocturne, asimilând foielile ei, zgomotele ei din gât, din plămâni. Când zorile *zeb* din viaţa lui s-au infiltrat în cameră, şi-a dat seama cât de mult îşi dorea să poată vorbi cu ea, aşa că a aşteptat ca ea să se ducă la baie, după care a ieşit şi el din casă şi a sunat la uşă, de-afară.

— Ne-am cunoscut acum doisprezece ani şi îmi pare rău că te deranjez, dar nu contenesc să mă gândesc la tine.

Au ieşit să ia micul dejun împreună.

— Şi-a amintit de tine?

— Nu.

— Şi-a dat seama cine eşti?

— Cred că da.

— O să te mai vezi cu ea?

— Nu. Ajunge o dată. Ce, parcă ăia nu pot recrea imaginea completă a unui dinozaur, pornind de la un singur os?! Micul dejun cu ea mi-a fost suficient pentru a şti, a zis el, arătându-mi o fotografie cu ei doi aşezaţi la masă. Nu-i aşa că se vede că ne cunoaştem de mult?

Era adevărat, ochii erau pe aceeaşi linie; priveau identic.

— Suntem toţi făcuţi din momente. Acela e un moment. Eu pot construi amintirile. E suficient că ea există.

??????????????????????????

— Vrei lapte la ceai sau nu? a întrebat Cécile.

A fost singurul lucru pe care l-a spus fără să se plângă de ceva. Politeţea nu îi bloca văicărelile. La ea, cantitatea de lamentări depăşea cu mult tot petrolul din Zuluf, bunăoară, deşi situaţia ei familială era jalnică. Fiul ei, în vârstă de treisprezece ani, afişa răbdarea celui care ştie că mai are de aşteptat doar câţiva ani până să poată intra într-o brigadă a morţii, şi care arde de nerăbdare să mai prindă o dată ocazia de a stinge nişte ţigări pe surioara lui de şapte ani.

Mama Céciliei era invalidă şi stătea la etaj, unde juca jocuri pe computer.

— Când a împlinit şaizeci şi cinci de ani, mi-a zis: „M-am spetit muncind toată viaţa, m-am spetit muncind ca să te cresc, m-am spetit muncind ca să am grijă de taică-tău, m-am spetit muncind ca să am grijă de nepoţi; am făcut tot ce-am putut, ei bine, acum vreau şi eu să mă joc la computer."

Soţul ei era înstrăinat printre străini.

Jocelyne mi-a aruncat o privire de genul „îmi-pare-rău-dar-fii-răbdător". Nu mă deranja, studiam dulapul din lemn zebrat. Cécile era perfectă.

??????????????????????

N-ar fi trebuit să mă sui în maşină. Dar problema e că, neavând nici o treabă anume de la care să mă eschivez, nici o corvoadă de la care să trag chiulul, nici o comandă asasină de pus în practică, de ce nu? L-am ascultat pe Hube când a zis: „Hai să mergem la un meci de fotbal".

Interesul meu faţă de fotbal este şi a fost întotdeauna egal cu zero. Am fost la un meci de fotbal prima şi ultima oară când aveam doisprezece ani şi eram prea mic ca să mă împotrivesc cu succes unui unchi. Am fost forţat să joc la şcoală şi, odată, chiar am băgat un gol.

Un gol care se dovedise a fi un autogol, având în vedere că uitasem că schimbasem terenul la pauză. Mintea mea era în altă parte când, subit, m-am trezit cu mingea, excitat şi neatent, am driblat vreo câţiva metri prin noroi şi am pus-o în plasă. Am fost surprins că (a) marcasem un gol şi că (b) Guthrie era în poartă, ştiut fiind că îndeobşte stătea în poarta echipei mele, dar ne schimbam oricum destul de des. Când am ajuns înapoi la vestiar, am fost scuipat de ceilalţi zece jucători din echipa mea (deşi pierduse cu şase–zero) şi am primit un pumn în gură de la atacantul celeilalte echipe care ratase un *hat-trick*, din cauza jocului meu de picioare.

— Joacă nişte prieteni de-ai mei, a zis Hube.

Fotbal: ştii ce se va întâmpla. Aproximativ douăzeci şi doi de oameni vor lovi într-o minge timp de aproximativ nouăzeci de minute. Dar, acceptând, puteam da vina pe Hube pentru încă o zi fără vreo muncă intelectuală impresionantă.

Am ieşit din oraş, Hube la volan, neobişnuit de tăcut. Mergeam cu o viteză dementă, folosindu-ne de teoria lui Hube potrivit căreia nimic nu poate stârni mai multe bănuieli decât şofatul regulamentar.

A mai rămas o săptămână

— Ia zi, ce-ai de gând să faci după? m-am interesat eu. Presupunând ca va exista un după.

Hube a ridicat din umeri.

— Nu m-am gândit la asta. Știi, când nu vrei să te gândești la niște lucruri... simplu, nu te gândești. Și există lucruri despre care nu vorbești, fiindcă, pentru a vorbi despre ele, trebuie mai întâi să te gândești la ele. Cum e și cu Emile.

Goneam în tăcere. Hube a depășit un autocar, călcând accelarația până la fund. Am trecut șuierând pe lângă profiluri de pasageri.

Momente mărețe când autocarul trece șuierând 1.1

În timp ce mergeam pe jos spre stația de autobuz din Cambridge, autocarul a trecut huruind pe lângă mine și am prins un profil, ca o monedă mișcându-se rapid: Zoe, privind în jos, gânditoare, poate scormonind în poșetă. Proiectând un ultim retuș cu peria. Am alergat pe restul de opt sute de metri până la stația de autobuz, ca să mai pot avea pretenția la câteva minute sublime cu ea.

Reflecție asupra momentelor mărețe când autocarul trece șuierând

De ce, când existau atâtea ore de izolare din care să aleg, îmi venise în minte tocmai imaginea aceasta fugitivă?

Meciul de fotbal 1.2

Nu departe de Nisa, am oprit lângă un mic stadion, de care un sat mai mare, să zicem, şi cu ceva pretenţii s-ar fi dezis uşor.

Înaintarea noastră pe suprafaţa de teren gol de lângă el, care servea drept parcare de maşini, a fost împiedicată de doi derbedei plătiţi să fie agresivi, care nu păreau să se sinchisească de faptul că noi dispuneam de un obiect metalic propulsat de trei sute de cai putere, iar ei erau pe jos.

— Da? a întrebat unul dintre ei.

— Am venit pentru opera de caritate, a replicat Hube.

Nu m-am agitat, fiindcă, dacă eşti implicat într-o chestie bizară cum e, ca filozof, spargerea băncilor, nu-ţi mai baţi capul prea mult cu nişte fleacuri de ciudăţenii. Începeam să realizez că poate nu va fi chiar alergătura degeaba la care mă aşteptasem eu.

Am parcat, iar Hube a început să dea mâna cu diverşi oameni, neprietenoşi şi duri (unii erau nevoiţi să facă eforturi pentru asta, alţii nu), dar care erau bine îmbrăcaţi, scump şi fără gust. Am remarcat şi vreo doi inşi cu ochelari fumurii şi mitraliere puternice pe acoperişul stadionului.

O furgonetă şi-a croit drum în parcare. Semăna cu dubele în care poliţia îşi transportă prizonierii. Autovehiculul era fără însemne şi hărtănit. Când s-a oprit, din el au coborât doisprezece bărbaţi musculoşi, tunşi scurt şi cu mutre rele, care n-aveau ochelari de soare, probabil fiindcă nici soarele măcar nu voia să-i vadă la faţă. Toţi purtau acelaşi gen de trening ieftin şi îmi aminteau foarte mult de tipii care obişnuiau să-mi tragă pumni în gură la şcoală.

— Ăştia cine sunt? am întrebat.

— Poliția, a spus Hubert, într-un mod care sugera cât de mult spera el ca acel cuvânt pe care îl rostise să nu sune prea mult a ceea ce rostise.

— Poliția, am repetat eu, cu precauție.

A mișcat afirmativ din cap, dar foarte ușor, sperând cumva că poate n-am să observ și nevrând să pronunțe din nou cuvântul acela, ceea ce n-ar fi făcut decât să aducă o dovadă în plus că poliția era.

Am fost luat prin surprindere, dar nu pot spune că îmi păsa prea mult. Adică, a fi arestat la un meci de fotbal nu e mai rău decât a fi arestat oriunde aiurea.

— Crezi că n-or să se obosească să ne aresteze?

La faza asta, Hube a revenit la conversație:

— Știu eu sigur. Nu în ziua meciului.

Meciul, cu majusculă. Potrivit lui Hube, totul începuse cu ani în urmă, când un șef de poliție rămăsese îngrozit constatând că un traficant notoriu se mutase în apartamentul de lângă el. „L-am arestat pe nemernic de vreo șase ori, iar acum e vecin cu mine, în apartamentul de alături, care are și balconul mai mare! Ce trebuie să înțelegem din asta?" Despre cum se ajunsese, de fapt, de-aici la o competiție sportivă anuală poliție contra hoți, Hube era destul de vag, însă la origine a fost o ceartă în parc dintre doi tați, doi fii și două mingi de fotbal. A avut loc un meci pe care poliția, folosind jucători consacrați, l-a câștigat. Învinșii, nemulțumiți, au cerut rejucarea meciului cu un arbitru de la Interlopi și au câștigat. Și așa mai departe.

În timp ce ne adunam, cu ochii la linia de mijloc, am aflat că un dezastru de proporții catastrofale le fusese servit Interlopilor. Cei mai buni unsprezece jucători ai lor (pentru care aveau mari speranțe, ținând cont că echipa includea trei profesioniști care făcuseră pușcărie pe motiv de faulturi criminale), venind cu autocarul la meci (împreună cu rezervele), fuseseră prinși într-un accident

rutier în lanţ, fiind descarceraţi din maşina distrusă şi transportaţi la spital; luaţi la un loc, nu mai aveau suficiente oase nerupte cât să fi încropit măcar un singur jucător pe teren.

Consultări în pripă. Voluntari din tribune s-au dezbrăcat până la nivelul vestimentar fotbalistic. Au scos un unsprezece pe stadion, dar n-au jucat bine. Erau câţiva jucători mai mobili, care ştiau să joace mingea cu piciorul şi să ţină ritmul, dar virtuozitatea lor era de fiecare dată anihilată de poliţie, care scăpa cu balonul. Interlopii nu jucau ca o echipă, în timp ce poliţiştii îţi lăsau impresia că dormeau în acelaşi pat de cel puţin cinci ani.

Totuşi, deşi partida s-a jucat mai mult pe lângă poarta Interlopilor, poliţia nu a putut mişca plasa. Balonul ricoşa de stâlpii porţii, trecea milimetric pe lângă ei, sălta repetat pe bara transversală, şovăia pe linia porţii, era boxat, şutat sau prins de portar, dar poliţia nu a putut marca. Era chiar nostim. Interlopii au fost mult ajutaţi de portarul lor, care prin masivitatea lui corporală le-a rezolvat multe probleme. Vreo doi metri înălţime, şi cam tot atât la circumferinţă. Jocul lui preventiv presupunea identificarea celor în poziţia de a marca, dar şi a celor care ar fi putut ajunge în această fază, după care urma lovirea lor dură la cap, mai ales la faţă. Poliţiei i s-au acordat lovituri de pedeapsă, dar le-a ratat, iar stilul de apărare a porţii îi împiedica să se apropie prea mult.

Cu cât poliţiştii ratau mai mult, cu atât şansele lor de a marca scădeau, dar balonul nu s-a apropiat de capătul de teren al poliţiei decât de vreo şase ori, revenind iute spre locul lui de drept, lângă poarta Interlopilor.

Spectatorii erau mult mai interesanţi decât meciul propriu-zis. Firește, nu te-alegi cu nimic mergând la un meci de fotbal, mai ales la un meci ca acesta, dacă nu dai afară tot ce e mai rău în tine, trimiţându-ţi înjurăturile cât mai departe cu putinţă. Era dificil de spus cine pe

cine susținea, din moment ce imprecațiile curgeau fără efort și fără vreo legătură clară cu acțiunea bocancilor. Ocările zburau liber și pe șleau, cu voleuri de gesturi obscene de o asemenea amploare, încât fotbaliștii ar fi putut crede că jucau într-un meci de insulte.

Hube dispăruse, îngrijorător cum făcea el de obicei, și a reapărut mai pe urmă, dându-mi un trening.

— Ce să fac cu asta?

— E un fals autentic, a spus Hube. Trage fermoarul și stai un pic pe bancă la marginea stadionului.

Nu înțelegeam la ce folosea toată chestia asta. Un *nu* începuse să-mi iasă din gură, dar refuzul nu intra în urechea lui Hube. Am pipăit treningul. Avea etichetă *Hermes*, o referință intenționată sau neintenționată la zeul afacerilor tainice, al furturilor, al bișnițelor.

Pauză de revelație

Îmi vine ideea că un hoț abil, la fel ca un gânditor abil, trebuie să știe ce are valoare și ce poate fi lăsat deoparte. Sfârșit de revelație.

Meciul de fotbal 1.3

I-am dezvăluit lui Hubert că nici măcar nu mai încercasem să lovesc o minge de aproape patruzeci de ani. El a insistat că era doar de ochii lumii, ca să se vadă că Mintoșii erau prezenți (deși în fața mea i-a confirmat cuiva că îmi câștigasem existența ca fotbalist profesionist). Ca un *zemi*.

— Trebuie să fim aici, a zis el.

— Dar suntem aici.

— Trebuie să fim pe banca de rezerve, a insistat Hube. Aş face-o eu, dar e limpede pentru oricine de-aici că eu nu pot juca.

— E la fel de limpede că nici eu nu pot.

Deşi aveam de două ori mai multe mădulare decât Hube, nu ştiu dacă exista în mine măcar o zecime din vitalitatea şi energia lui; i-aş fi ţinut spatele împotriva oricărui fotbalist de meserie într-o luptă de lovituri cu capul. N-am mai atins o velocitate proprie mai mare de trei kilometri pe oră, de zece ani poate; ultima oară când m-am grăbit să prind autobuzul m-am îmbolnăvit.

Scoaterea dopurilor este cea mai viguroasă formă de mişcare fizică de care sunt capabil, având în vedere că până şi distracţia mea tubulară se derulează în stilul unei balene eşuate la mal.

Urmarea

De ce Hube, care mă cunoştea suficient de bine, încât să ştie că eram omul care făcuse câteva dintre cele mai scurte curse cu taxiul din istoria lumii, considera că era bine aşa, iată ceva ce comprehensiunea mea refuza să atingă.

M-am schimbat şi m-am aşezat pe bancă. Doar câteva minute din meci mai rămâneau cu scor zero, un rezultat de aur pentru Interlopi.

Şedeam acolo şi reflectam cât de aproape eram de a face unul dintre ultimele lucruri de pe pământ pe care voiam să le fac. Printre poverile şi tribulaţiile vârstei adulte, existau, credeam eu, câteva recompense, una dintre ele fiind aceea de a nu trebui să ieşi cu forţa pe o întindere noroioasă cu nişte mardeiaşi pasionaţi să te cotonogească.

Cum şedeam eu acolo, unul din echipă a venit şchiopătând spre bancă, indicând că piciorul lui drept nu mai trăgea cum trebuia. Văicăreli de tânăr mincinos.

— OK, tu, englezul gras, a zis antrenorul, răsucind degetul mare. Treci la treabă.

Am arătat spre ceilalţi doi ciomăgari de pe bancă, dar şi spre picioarele mele, ca să se vadă că nu aveam încălţămintea necesară pentru fotbal. Antrenorul a gesticulat din nou, interpretând obiecţiile mele nu drept o dorinţă sinceră de a refuza, ci drept o dorinţă de a mă mai lăsa rugat încă puţin. L-am zărit pe Hubert uitându-se la mine, cu disperare. Dacă el mi-ar fi cerut să joc, aş fi refuzat, dar fiindcă el nu-mi cerea asta, nu puteam refuza.

Ridicând din umeri, m-am pus în mişcare, încercând să mă port de parcă aş fi ştiut ce făceam, şi ca şi cum, de fapt, nu mergeam aşa la pas fiindcă eram ramolit şi inapt (un fel de antiatacant), ci fiindcă eram atât de sigur pe mine ca jucător, încât nici nu era nevoie să alerg.

Mă îmbărbătam singur, zicându-mi că era puţin probabil ca, jucând fotbal timp de câteva minute, să fac mai mult rău decât în treizeci de ani de bălmăjit prin învăţământul superior din Anglia.

Eram foarte atent la minge (zburând pe lângă poarta Interlopilor), fiindcă voiam să mă asigur că nu va ajunge cumva pe lângă mine. Stăteam prin jurul plasei poliţiei, ca să am garanţia că era exclus să marchez vreun autogol. Hube mă privea cu o imensă uşurare. În mod esenţial, oricine, oriunde ai fi, contează ca mica ta gaşcă să te aprobe în ceea ce faci. Reflectam dacă să comentez cu Hube cât de ciudaţi erau toţi ăştia de-aici, dar imediat am recunoscut că, dacă ar fi să aduni un grup de filozofi, era greu de imaginat că ar putea impresiona prin masivitate.

La ultima conferinţă la care participasem, un profesor de la Oxford, aflat în raza mea vizuală, care va rămâne nenumit, dar uşor identificabil, îşi făcuse cocoloaşe mu-

cii scoşi din nas, cu care trăsese fără discriminare în asistenţă, ca un sârb bombardând Sarajevo. Nu era vorba despre o revoltă momentană a degetelor lui, ci doar de o crasă neghiobie. Nevasta lui se sinucisese în săptămâna precedentă.

Gândindu-mă mai bine la participanţii la acea conferinţă, pe ansamblu, riscul ca nişte indivizi de acest fel să-ţi rupă falca şi să-ţi umfle portofelul era mai mic decât în cazul amicilor lui Hube, bunăoară, dar lucrul acesta se datora cu precădere faptului că duceau lipsă (a) de un bun croşeu de dreapta şi (b) de curajul de-a o face.

Prim-plan

Un tur de filozofi, studiindu-i în cele mai mici detalii. Filozoful este omul care, aşa cum remarcase Wilbur odată, stă cu limba mereu scoasă şi cu piciorul îndoit, având în vedere că, ori de câte ori vreun cur intră în zona lui, el trebuie să decidă într-o fracţiune de secundă dacă să-l lingă sau să-i tragă un şut.

Integritatea, diligenţa, rectitudinea, toate aceste calităţi, poate, sunt lucruri care nu se văd decât de la distanţă.

Ochiul pe minge

Norocul a fost că mai rămăseseră doar câteva sute de secunde de joc, fiindcă altminteri m-ar fi ras pe teren. Deşi mă aflam la două treimi de teren faţă de minge, coate dure îmi intrau în coaste, în urechi, în şale. Arbitrul nu dădea nici o atenţie la huiduielile spectatorilor.

Prezenţa mea pe teren reprezenta un gest: unul foarte dur. Dacă armistiţiul impus de partidă îi oprea pe ca-

ralii să mă aresteze, nu îi oprea însă de la a-mi trage o scărmăneală bună, acum, când ieşisem din ascunzătoare. Un pumn nemilos în rinichi m-a pus în patru labe şi, în timp ce mă loveam de gazon şi vedeam cum alţi poliţişti veneau şi se împiedicau accidental şi violent de mine, mă întrebam cum aş arăta pierind în serviciul unei echipe de fotbal compuse din peşti, bişniţari, escroci, manglitori şi spărgători înarmaţi: la marele fix.

M-am forţat să mă ridic şi am fugit. Acţiunea fusese la celălalt capăt al terenului, dar poate că am distras atenţia poliţiei când, în ţipete de euforie, un atacant interlopist a scăpat brusc cu mingea. L-am văzut pe arbitru verificându-şi babilonia de la mână.

Spre groaza mea, am realizat că mingea venea în vecinătatea mea. Atacantul, îmbrăcat cu un şort caraghios din satin albastru, a trecut printre înaintaşii poliţiei, de parcă rolul lor acolo ar fi fost să-l pună pe el într-o lumină favorabilă. Enervant de-a dreptul, tipul a şutat înalt de la mijlocul terenului. Nu-mi dădeam seama care aripă era mai sigură. În timp ce mă uitam în jur după bucăţica de teren cu cele mai mici şanse de a vedea mingea, m-am întors şi am primit o lovitură drept în faţă.

Pământul a sărit peste mine.

Şi, în timp ce zăceam pe el, eram conştient de nişte aplauze frenetice, care mi se păreau o dovadă de cruzime şi care m-au înfuriat rău, întrucât nu găseam deloc amuzant că o încasasem iarăşi. Dar aplauzele erau pentru golul câştigător. Un gol câştigător pe care, aveam să descopăr curând, eu îl marcasem ca rezultat al faptului că mingea se pocnise de moaca mea.

Hube mi-a descris momentul cu emoţie: Satinel şutase cu disperare spre poartă, o lovitură care, conform spuselor lui Hube, ar fi zburat pe lângă colţul din stânga al porţii dacă intervenţia feţei mele nu i-ar fi dat mingii o traiectorie ciudată care l-a derutat pe portar.

Au urmat alte treizeci de secunde de joc ineficient, dar cu asta partida s-a încheiat. Unu la zero. Nici nu-mi prea păsa. Sângele îmi curgea picături din nas, și nici măcar palmele trase violent în spinarea mea de către coechipieri sau emoția apoasă din ochii lui Hube nu au reușit să risipească senzațiile puternice de rău din mine.

Poliția era mofluză. Nu mulți oameni știu să piardă, chiar și în fața unei echipe bune, dar în fața unei echipe în care jucătorul cel mai periculos este un filozof geriatric și, totodată, spărgătorul de bănci pe care îți dorești nespus să-l arestezi, ei bine, așa ceva e greu de înghițit.

Problema, însă, era domnul Satinel. Îți dădeai seama după picioarele lui că era plin de neastâmpăr și de el însuși. Susținea cu tărie că șutul lui fusese pe poartă și îmi reproșa mie că, prin prezența mea ontologică la fața locului și niște manevre malițioase, îl privasem de glorie.

Fiind o persoană a cărei meserie rezidă esențialmente în folosirea precisă a limbii și care se mândrește cu transmiterea rapidă și susținută de informații, rămân întotdeauna perplex în fața unor oameni care nu înțeleg ce le iese pe gură, care par că rămân împotmoliți într-o anumită bucată a enunțului.

— Mi-ai furat golul.

Satinel repeta asta iar și iar. Ciudat lucru, fiindcă (x) nu era adevărat și (y) dacă ar fi fost, ce puteam eu să mai fac? (z) să pocnesc din degete și să ne teleportăm toți în urmă cu cinci minute? Univalența ideii lui era bizară.

Te-ai fi așteptat ca omul să fie mulțumit știind că el fusese autorul pasei victorioase, însă una dintre constatările care reies din cel mai superficial studiu al istoriei lumii este că bunul-simț capătă voturi puține. Hube a încercat să fie afabil la primele cinci de *mi-ai furat golul*, însă Satinel a continuat să-l împungă cu pectoralii lui. Ce nu puteam eu înțelege era de ce individul, în loc să toace ca o meliță că eu îi șterpelisem golul, nu l-a rugat pur și sim-

plu pe Hubert să-l pocnească zdravăn de tot, fiindcă după un timp Hube s-a prins că tipul exact asta voia.

— Sunt convins că putem rezolva chestia asta paşnic..., a zis Hube, făcând un pas înapoi şi plesnindu-l pe Satinel, cu sete. (O secundă, parcă, piciorul lui Hube a fost sub el, ca în clipa următoare să susţină scrotul lui Satinel cu câţiva centimetri mai sus decât altitudinea regulată.) Dar de ce să ne deranjăm?

Satinel a căzut pe jos, fără planuri de a se mai ridica, copleşit de argumentul lui Hube. În afară de câteva mici mamifere şi de un număr de nevertebrate, credeam că am văzut tot. Totuşi, la instigarea lui Hube, toată lumea a sărit grămadă. Deşi portofoliul de durere lansat de Hube fusese îndreptat spre un membru al propriei echipe, a fost ca la un dineu oficial unde toţi aşteptau momentul în care gazda avea să ridice tacâmul. Armistiţiul a încetat. Ostilităţile au luat locul ostilităţii.

Hube a păşit printre grămezile încăierate, cu invulnerabilitatea perfectă a celui într-adevăr neînfricat, absolut deloc jenat că pleca aşa în pripă. Nu-i deloc greu să-ţi închipui o bătaie la cârciumă, dar când o sută de pumni umblă să trosnească o sută de fălci, mintea mea e depăşită. În drum spre maşină, am mai cules câteva noi pete violacee pentru trăsăturile mele storcite. În timp ce Hube demara, mi-am permis un pic de sarcasm, ştiind că îmi câştigasem dreptul:

— Crezi că ajunge pentru azi? Sau vrei să incendiem un bloc-turn, ca încheiere?

Hube a avut înţelepciunea să-şi limiteze reacţia la şofat.

— Vor fi nişte arestări, am reflectat eu.

— Nu au voie să aresteze pe nimeni. E un armistiţiu. Iar noi avem ostatici, o să vezi.

Nonşalanţa cu care Hube schimba vitezele era prea mult pentru mine.

Peruca jos. Zbârlindu-mă rău de tot 1.1

— Să fie clar, pân-aici a fost, am decretat eu. Sunt filozof, ce naiba, nu pricepi? Nu prea renumit, dar, oricum, filozof.

Era prea mult pentru mine – stresul fotbalului de înaltă clasă mă dăduse gata.

— Chestia asta nefilozofică trebuie să înceteze. Gata cu fotbalul. Gata cu spargerile de bănci.

Poanta, când îţi ieşi din ţâţâni, e că rar există vreun efect, în afară că devii ridicol. Eu, unul (mi s-a spus), capăt o culoare ciudată, nările îmi freamătă şi vocea începe să sune ca la un personaj de desene animate. Hube era imperturbabil, ceea ce mi-a dat un imbold spre noi tumbe de turbare.

Hube, însă, a procedat corect, doar şofând, ştiind mult mai bine decât mine că, atunci când mergi înspre nicăieri, n-ai unde să mergi nicăieri în altă parte. Dacă aş fi primit un telefon în acel moment, oferindu-mi cazare sau găzduire undeva, m-aş fi dus.

Acul

Nu ne-am dus acasă, iar furia mea se consumase. Mocneam taciturn pe scaun, când Hube a oprit maşina şi mi-a adresat primele cuvinte de la izbucnirea mea de nervi.

— O să merite, crede-mă. Te-am minţit eu vreodată?

Aveam senzaţia că regresez tot mai adânc în copilărie. Hube s-a ascuns după colţ şi m-a pus să sun la un mic apartament.

— Şi ce trebuie să fac după aceea, s-o iau la fugă?

— Nu, vorbeşti doar ceva în engleză şi aduci aici afară pe cine a venit să-ţi deschidă.

— Bună ziua, i-am zis eu individului plin de cicatrice care a apărut în ușă. Vorbești englezește?

Față-tăiată m-a privit urâcios, cum ar fi făcut poate oricine dând cu ochii, la ușa lui, de un ins snopit în bătaie și îmbrăcat cu un trening ieftin.

— Nu? În cazul acesta poștalionul meu a fost fulgerat de niște raze ucigașe din Saturn, iar cârnatul meu nu mai apucă un Crăciun fericit. Și, dacă vii un pic afară, am un cunoscut care va face ceva în dezavantajul tău.

Morocănos, Față-tăiată a ieșit cu mine la mașină, bombănind tot timpul că nu înțelegea ce se întâmplă, până când Hube i-a apărut pe la spate și i-a lipit o armă într-un loc incomod.

Înăuntru am găsit încă un tip cu moacă de derbedeu și pe corsican, care se părea că fusese depus acolo ca zălog de bună purtare din partea poliției.

— Stai calm, a zis Hube. Cred că toată lumea de față știe că nimic nu-mi place mai mult decât să apăs pe trăgaci. Am vrut doar să trecem un pic, ca să vedem dacă ești pregătit pentru săptămâna viitoare.

Ce dacă turbasem de furie până adineaori; în materie de dispoziție mizerabilă, corsicanul ar fi putut să-mi dea lecții. Cuvintele abia-i răzbeau din gură prin ura solidă.

— Veniți vă rog. Abia așteptăm să vă împușcăm.

— OK, a zis Hube. Mi-era teamă să nu fi uitat. Bun, atunci am plecat.

În timp ce îi prindeam în cătușe de calorifere, Față-tăiată a comentat:

— Știi, Hubert, Régis e foarte interesat să te vadă. E în legătură cu Thierry.

Hube n-a zis nimic, ceea ce l-a dat de gol imediat.

În mașină, m-am repezit:

— Ia zi, cine-i Régis?

— Cineva.

Simţind că urma să lansez o întrebare suplimentară, a continuat:

— O sculă mare. Un om cu multe reuşite în afacerile despre care nu se scrie în paginile financiare.

— Şi cine-i Thierry?

— Nepotul lui.

— Şi de ce să vrea să discute cu tine în legătură cu el?

— Tipul a fost în Les Baumettes cu mine. L-au găsit mort în ziua în care eu am fost eliberat.

Mă întrebam dacă va trebui să-l descos mai departe, dar ştia şi el că efectul *zet* se declanşase. Aşa că, după câteva clipe, a continuat singur:

— Tocmai îmi adunam lucrurile, înainte de a mi se da drumul din închisoare. Treceam prin dreptul uneia dintre cămările de lângă bucătărie, unde muncea Thierry. Probabil că se simţea în siguranţă, aflând că ieşeam, sau poate fiindcă se ştia nepotul lui Régis. „Stai de mult la răcoare, aşa-i?" a zis el. „Da", i-am spus eu. „Şi totul doar fiindcă ţi s-a furat maşina cu care urma să fugi, aşa-i? Habar n-am avut, când am furat-o, că va ieşi aşa de nostim." Ne cunoşteam dintr-un arest la tinereţe. În ziua aceea, la Montpellier, când m-a văzut intrând în bancă, s-a servit singur cu maşina mea.

— Dar cum a murit?

— Stăteam amândoi acolo în picioare, nu mai era nimeni prin preajmă, şi am văzut pe faţa lui locul de odihnă al celei mai grandioase lovituri cu capul. N-am putut rata ocazia. Dar de la cădere i s-a tras, totuşi. Ar trebui arestată gravitaţia.

??????????????????????

Hoț-de-hoț

Era ciudat, fiindcă nu numai că am fost gata la timp, ci am fost gata devreme. Foarte devreme. Tocmai eu, omul a cărui poză ar fi putut fi atașată definiției cuvântului *târziu* într-un dicționar ilustrat, omul căruia nimic nu-i plăcea mai mult decât să stea în pat contemplând tipografi din secolul al cincisprezecelea cum ar fi Zainer, Zanis și Zarotis. Dar nu era nici urmă de Hube.

Am avut timp să mă admir singur, în mod repetat, în oglindă, să studiez uniforma de poliție de care îmi făcuse rost Hubert. Uniforma îmi venea ca... o uniformă care chiar îți vine bine. Arătam destul de convenabil, un jandarm rural demn de încredere (și recent snopit în bătaie), prea jovial pentru a fi promovat. Hube avusese ideea cu uniformele. Erau esențiale pentru executarea spargerii la bancă, dar erau amuzante și puteau înlesni mobilitatea într-un mediu unde din trei inși unul era caraliu.

Eram agitat. Coborând pe coasta agitației nervoase spre insulele de pură panică, fiindcă ne consumasem deja o parte de milioane din alocația noastră de noroc. Pedalam pe pista fricii mai iute, tot mai iute, pe măsură ce Hubert nu se mai hubertiza odată.

Rolul meu în operațiunile zilei era să fiu luat de Hubert și pe urmă amândoi să ne ducem să colectăm bișnarii. Mașinăria lui Hubert funcționase dur în acea dimineață: „Noi suntem artiști, artiști ai emoției, opera noastră nu poate fi simțită decât în sânge, ea merge drept la inimă".

Pe urmă, cum era stabilit, Hube se dusese s-o răpească şi s-o terorizeze pe bătrână. Totuşi, nu se şi întorsese, cum era stabilit. Îşi lăsase la dispoziţie un ceas ca să facă pe afurisitul, luând în considerare şi condiţiile de trafic. Zece era ora la care ar fi trebuit să plecăm la bancă. Pe la zece şi cinci, eram extrem de zbuciumat: pe la zece şi un sfert, săltam prin cameră ca un glonţ care ricoşează.

Am început să mă gândesc dacă nu cumva făceam eu ceva greşit. Am reluat în minte conversaţiile noastre de câteva ori. Totul era clar, nu exista nimic interpretabil. Eu trebuia să aştept, Hube trebuia să se întoarcă.

Pe la şi jumătate, făcusem deja două duşuri, dar tot mă simţeam năclăit de transpiraţie. Ceva nu era în regulă. Îl înhăţaseră cumva pe Hube? Şi dacă da, se aştepta el să fac pe viteazul şi să-l salvez? Mai bine mă predam la poliţie de bunăvoie, declarând că eu plănuisem toată tărăşenia, forţându-l pe Hube să vină cu mine.

Nu ştiam ce să mă fac. Nu cunoşteam procedura standard pentru cazul când partenerul nu se prezintă la cea mai mare spargere de bancă din toate timpurile.

Dar dacă îl băgaseră la pârnaie? Dacă-l duceau deja înapoi la Les Baumettes? Am dat drumul la radio ca să ascult ştirile. Boacă. Nimic. M-am strecurat pe şapte cărări până după colţ, la o cabină telefonică, de unde am sunat la bancă. Luându-mi un accent penibil, am cerut să vorbesc cu doamna Juillet.

— Are interiorul ocupat, a venit răspunsul.

Minţeau? Sau tipa era pe bune, aşa cum trebuia să fie? Eram strivit de întrebări şi îndoieli. Ca făptaş cu capul, nu ca om de acţiune, mă împotmolisem. M-am întors la bază, în speranţa că Hube se reificase poate: nu, nu era aşa. Avea peste o oră întârziere.

Lăsând un bilet, am pornit spre locul de recluziune a bătrânei.

Participarea mea la pregătire constase în a transmite mai departe ideea lui Jocelyne.

Metoda Coffin

Găsește pe altul să facă treaba.

Totuși, aveam noroc prin faptul că Hube, care pusese în practică toată logistica, mă dusese și pe mine la apartamentul pe care îl foloseam drept magazie-de-bunicuțe, așa că măcar știam teoretic pe unde să dau de ea. Habar n-aveam ce altceva aș fi putut face. Culmea, nu, să fi sunat la poliție ca să raportez dispariția lui Hube!

Am intrat în apartament cu cheile care îmi fuseseră încredințate și pe care, în mod inexplicabil, nu le pierdusem. Am descuiat ușa de la dormitor, unde am dat peste o mamaie butonând de zor la un joc pe computer, pus la dispoziție de noi.

— Ești alt răpitor sau polițai de-adevăratelea? s-a interesat ea, fără să-și ia ochii de la joc.

— Răpitor.

— De ce te-ai mai obosit să te îmbraci în polițai, atunci?

— Se pare că așa le place oamenilor. Nu vreau să te deranjez, văd că ești ocupată, dar n-ai cumva idee pe unde poate fi colegul meu?

— Vorbim despre pișpiriul ăla piele și os care m-a adus aici? Foarte atent băiatul, asta-i aparatură clasa întâi. Nu știu unde e – mie nu mi-a spus nimic, decât că o să vină înapoi mai târziu.

M-am dezumflat complet. Eram la pământ. M-am așezat, ca să-mi scutesc conștiența, greu pusă la încercare, de efortul de a sta în picioare.

Jocul continua *beep, boop, phwatt, zaag.*

— Dar mă poți întreba despre ultima oară când l-am văzut. Asta e tare interesant.

— Când l-ai văzut ultima oară?

— Afară. M-a încuiat înăuntru, foarte curtenitor. E un cartier drăguţ aici, aşa că tocmai mă dusesem la fereastră să arunc o privire, când l-am văzut ieşind din clădire. Trei inşi care pândiseră pe stradă au tăbărât pe el şi l-au băgat pachet într-o furgonetă. Mai să zici că a fost o răpire, ceea ce pare culmea ghinionului pentru un răpitor. Spune-mi, nu cumva fie-mea e în spatele chestiei ăsteia?

— Nu, am spus eu, cât mai convingător.

Cécile nu era în spate, dar nici în faţă nu se putea spune că ar fi fost.

Am decis că puteam, în fond, s-o întreb dacă nu cumva notase numărul de înmatriculare, deşi nu ştiam ce-aş fi putut face dacă l-ar fi notat. Arătam eu ca de la poliţie, dar nu eram.

— N-am reţinut numărul. Dar era o furgonetă de la o companie de măsline. Scria asta cu litere mari pe o latură. Din Nisa. N-am pic de încredere în oamenii din Nisa. N-am o părere prea bună despre perspectivele colegului tău.

Din fericire, făcea parte dintr-o generaţie care trebuise să îşi dirijeze animozitatea spre oameni aflaţi la o sută de kilometri distanţă pe şosea, asta până să se fi importat suficient de mulţi străini care să preia funcţia.

Acum aveam un indiciu. La meciul de fotbal, în parcare, văzusem o furgonetă care avea pictat pe-o parte „Athena's Olives". Am remarcat asta, fiindcă deşi măslinele, ca şi vinul, se găsesc pretutindeni, tot ca şi vinul, măslinele extra sunt greu de găsit, dar şi fiindcă adresa indicată pe furgonetă era strada unde nimerise până la urmă tânăra de pe suportul de steag. (Singuratic, am urmărit-o până acolo, neavând suficientă maturitate să ştiu când o acuplare nu merge; şi-a petrecut weekendul jucându-se de-a cald-rece cu trei producători de film, pe acoperiş, în timp ce eu le făceam cafele şi alte băuturi răcoritoare.)

Măsline

Existau multe persoane în rândul interlopilor cărora le-ar fi plăcut să își petreacă tihnit o oră cărându-i pumni în cap lui Hubert, așa că de ce n-ar mai fi existat și alții despre care nu știam eu?

— Sper că nu-ți trece prin minte să îi faci curte fie-mii, nu? se interesă ea.

— Nu.

— Bun. Pari un tip cumsecade. Și, a adăugat ea, când m-am ridicat să plec, dacă nu vrei ca memoria mea să funcționeze prea bine când o să dau poliției semnalmentele tale, aș vrea o supă la ora cinci. De sparanghel, e favorita mea.

— Îmi pare rău. Va trebui să te încui la loc.

— Treaba ta, a remarcat ea, în timp ce sunetele internaționale ale izbânzii zumzăiau din jocul pe computer.

M-am decis să o sun pe Jocelyne, ca să mă asigur că mamaia va fi în regulă, dacă se întâmpla ceva rău. Nu-mi mai rămânea decât să plec în căutarea lui Hubert.

Etajul doi

La etajul doi, m-a acostat un bărbat mai în vârstă.

— Excelent, a zis el înhățându-mă. Exact omul de care am nevoie.

În nici un caz n-am vrut să intru în locuința lui, dar nici el nu era un bărbat care să nu știe cum să te înșface zdravăn de braț. Am fost târât cu forța în baia omului. Mă așteptasem să găsesc ceva sinistru, ceva pe placul vulturilor negri, poate, dar când colo vedeam o cameră de baie bine întreținută, de parcă ar fi fost pregătită pentru musafiri.

— Bun, a zis călăuza mea. Vreau să te uiți cu atenție la chiuveta asta. Nu te grăbi, privește bine.

Am studiat chiuveta. Era banală, verzuie, un exemplar aidoma altora cinci sute de mii poate la fel, din casele multor oameni. Fără valoare ca obiect antic, fără modernitate extravagantă; era o chiuvetă despre care cineva ținea morțiș să faci conversație.

— Am adus un evaluator independent, a strigat gazda mea spre încăperea de alături. Un ofițer al legii. E suficient de bun pentru tine? Nevastă-mea, a reluat el, îndreptându-și discursul spre mine, crede că mă pedepsește nemaivorbind cu mine. Deci ce părere ai despre chiuvetă?

— E... verde.

— Suntem de acord în această privință. Mai e vreun aspect pe care ai vrea să-l remarci?

— Nu-mi vine nimic în minte.

— Perfect. Acum, care dintre următoarele două adjective ți s-ar părea mai adecvat în legătură cu această chiuvetă: curată sau murdară?

Am verificat ocular chiuveta din nou; n-avea insecte decedate, dâre în zigzag de pastă de dinți, cocoloașe de săpun, urme de spumă de ras, fire de păr, resturi care s-o propulseze în domeniul murdăriei. Indubitabil, în comparație cu oricare dintre chiuvetele aflate vreodată sub jurisdicția mea, aceasta sclipea.

— Curată, am zis eu, dar cumva superficial, pentru ca în cazul în care n-ar fi fost răspunsul corect să pot bate în retragere.

— Curată! Ah-ha! Un verdict profesionist. Oficial. O evaluare dezinteresată. Chiuveta e curată!

Și s-a repezit glonț în camera cealaltă pentru o transmitere față-n-față a informației. M-am dus spre ieșire, simțind că utilitatea mea era la capăt, în timp ce nevasta lui, abandonând mutismul, îi trăgea un perdaf:

— Bărbații. Nici nu știu de ce se mai obosesc părinții să vă dea nume, din moment ce sunteți toți la fel de proști.

Te rog și eu o dată un lucru. Un singur lucru. Să speli chiuveta ca lumea.

Când am ajuns la scări, am auzit:

— Atunci de ce-a spus și el că e curată? Crezi că e cumva vreo conspirație masculină mondială? Întotdeauna faci așa.

— Vasăzică acum regreți că te-ai însurat cu mine?

— Nu, nu regret că m-am însurat cu tine. Ce regret e că nu am divorțat imediat.

Parter

Începând să-mi montez iarăși neliniștea, m-am ciocnit de un tip cu un cuțit de bucătărie în mână, care, dacă ar fi fost ținut înclinat un pic altfel, m-ar fi spintecat în Z de sus până jos. Furios, bărbatul a tras o înjurătură. Poftim de vezi, m-am gândit eu, Featherstone și ceilalți ar râde să se prăpădească dacă ar afla că eu, escrocul, spărgătorul în serie, am fost înjunghiat mortal deoarece cineva m-a luat drept polițist.

Începeam să simt o simpatie enormă la adresa meseriei.

— A fost rapid, a spus tipul.

Era bine îmbrăcat pentru un individ care dă târcoale prin hol cu cuțitul. Costum și cravată în culori sumbre.

— Rapid?

— Da, abia am telefonat acum un minut. E înăuntru, acolo.

Și a arătat înspre apartamentul lui. M-am gândit dacă să țâșnesc ca o săgeată, dar tipul avea un aer tenace, plus cuțitul de bucătărie.

Am intrat în casă și în mijlocul unei dezordini am văzut un *skinhead* legat fedeleș cu un prelungitor, înfășurat în jurul unui scaun, cu un aer care numai satisfăcut nu

s-ar fi putut numi, pentru cineva aflat în asemenea situaţie.

— Am venit de la serviciu şi l-am găsit pe-ăsta aici, servindu-se în voie, mi-a dezvăluit purtătorul de cuţit. A spart o fereastră ca să pătrundă în casă.

— Mda, păi dacă aţi sunat la poliţie, am remarcat eu pe un ton care, îmi dădeam seama, presupunea că n-aş fi făcut parte şi eu din acest minunat organism, înseamnă că un echipaj e deja pe drum. Eu sunt în afara orelor de program, am adăugat eu, încercând să nu dau bir cu fugiţii pe uşă.

— Oh, bun, vasăzică vrei să mi-l laşi mie aici, nu?

— Păi, dacă un echipaj a pornit deja încoace...

— Splendid, nimic de zis. După ce că ţi-am făcut eu aproape toată treaba, nici măcar nu vrei să te sinchiseşti să mi-l iei de-aici. Nu, nu. Şi-aşa am întârziat la o şedinţă, dar nici în ruptul capului nu accept ca gunoiul ăsta să mai rămână o secundă în plus în casa mea. Vouă, în poliţie, nu vă mai stă capul decât la chiropodistul ăla suedez, care ţopăie pe-aici spărgând bănci.

— ...e un filozof englez, am intervenit eu.

— Termină cu prostiile, e un chiropodist suedez. Am auzit eu la radio azi-dimineaţă. Gata, trebuie să plec. Ia-l pe *zozo* de-aici şi n-ai decât să-ţi aştepţi amicii. O să-ţi dau o declaraţie mai târziu.

Şi mi-a înmânat cartea lui de vizită. Presupun că, dacă te-apuci să te plimbi pe stradă dându-te drept poliţist, nu prea ar trebui să te plângi dacă lumea chiar crede că eşti. Am decis că încuviinţarea era cel mai comod lucru.

L-am băgat pachet pe *skinhead* în maşină şi, la colţ, am cotit pe cealaltă stradă.

— Uite ce e, i-am zis eu, oprind maşina. E limpede că ai făcut ceva foarte urât în dimineaţa asta. Dar pot înţelege că, fundamental, eşti de treabă. N-ar trebui să procedez aşa, dar dacă îmi promiţi că n-o să se mai repete, poţi să te dai jos chiar aici.

— Ai vrea tu, mă, ce zici?! a replicat *skinheadul*. Ţi-ar plăcea să mă dau jos, eh? Da' ce, mă crezi prost? Mă dau jos, pac tu scoţi pistolul. Paf! Paf! împotrivire la arestare. Du-mă mai bine la secţia de poliţie. Ce ţi-e şi cu poliţaii ăştia, unul nu-i mai breaz ca altul!

Am încercat să-l conving, dar nici nu voia să audă. Ba chiar mi-am golit şi pistolul, azvârlind gloanţele într-o parte; degeaba, nici nu s-a clintit. Am mai argumentat un pic, dar aveam şi eu alte lucruri cu care să-mi bat capul.

Aşadar, am pornit la volanul maşinii spre Nisa, cu prizonierul meu care spunea sporadic:

— Nu ştiu ce plănuieşti, dar să ştii că ai de-a face cu cineva foarte montat.

Înainte de-a lua cu asalt un depozit cu măsline

Am parcat pe drum, la douăzeci de metri de Athena's Olives. Exista un birou acolo, dar nici un semn de activitate.

Metrodorus epicureanul a pus degetul pe rană. Chiar contează dacă un om nu ştie cine era Hector? Nu, nu contează. Omul acela nici nu e mai bogat, nici n-are puţa mai groasă, nici cina mai gustoasă. Chiar şi la clasici există argumente împotriva clasicilor (deşi eu cred că ar fi păcat o viaţă fără Homer – acceptabil să nu îţi pese prea mult de el, dar se cade ca omul să-şi târâie mintea măcar o dată prin el).

Toţi dedicaţi. Să fii tobă de carte la infinitivele aoriste, la numerele Diels-Kranz şi la scrierile latineşti ale lui Descartes este esenţial dacă vrei să predai istoria filozofiei, dar nu are decât o aplicare limitată când prietenul tău a fost răpit şi este reţinut de nişte răufăcători incredibil

de violenţi. Fără să mai conteze că fusesem la un pas de a mă îneca în ape mici, nu eram nicidecum dispus să mă las împuşcat de cineva care să nu ştie măcar două dintre paradoxurile lui Zeno.

Am inspectat neîmblânzitul revolver ca să verific pentru a treia oară că muniţia era acolo. În fond, nu te rogi de un şurub să se desfacă, îţi iei o şurubelniţă.

— Treaba ta dacă vrei să stai aici toată ziua, a zis *skinheadul*. Mie nu-mi pasă, sunt montat bine.

Măslina

Laurii eroilor. Atena a ajuns nume de oraş datorită generozităţii cu care a umplut Atica de măsline. Thales, convocatorul nostru, deţinătorul de card numărul unu, a scos sume imense de bani din măslini, având monopolul asupra preselor de măsline.

Va fi oare moartea mea doar o distragere momentană, ca un telefon nedorit sau o scrisoare cu adresa greşită?

Mi-era teamă. Frica nu era întru totul pentru mine, era frica de a nu-l dezamăgi pe Hubert; mă aflam în acea stare cumplită numită responsabilitate. Subit, întins pe pat la Cambridge, compunând *zuihitsu* despre tipografi din secolul al cincisprezecelea cum ar fi Zel, Ziletus şi Zwolle, supraveghind mediocrităţi, făcând treabă în casă, orice mi se părea bun. Aş fi făcut orice (chiar şi să urlu la un depozit de măsline), numai să nu trebuiască să iau cu asalt un depozit de măsline.

Mă holbam la clădire, aşteptând să se întâmple ceva, aşteptând o îndrumare. Pe cineva care să iasă afară şi să spună: „Eddie, avem douăzeci de întrebări despre ionieni; răspunde corect la toate şi ţi-l dăm pe Hubert".

Severităţile veritătii

Adevărul: nu întotdeauna ceea ce ne-ar plăcea. Falsa speranţă, nu trebuie să uităm vreodată, este totuşi speranţă. Speranţa este funia care ne trage în sus.

Încercam să mă gândesc la ceva inteligent de făcut, fără succes. Stăteam în maşină de o jumătate de ceas, economisind acele fenomene, cum recomandaseră Platon-şi-băieţii, dar singurul fenomen pe care îl economisisem erau faţada mohorâtă, strada izolată. Să stau în maşină începea să pară şi să arate prostesc. Să stau în maşină – dacă asta ar fi fost cumva spre binele lui Hubert, aş fi fost în stare să fac până la capătul vieţii.

Ceea ce mă îngrijora la fel de mult ca posibilitatea de a fi împuşcat era ideea că aş putea fi ridicol sau că m-aş putea înşela. Cum ar fi dacă aş intra acolo să întreb de Hube, iar ei pur şi simplu ar zice „Cine?", fie fiindcă sincer habar n-au, fie fiindcă se prefac.

Având în vedere că nu-mi trecea nimic inteligent prin minte, am optat pentru ceva prostesc.

Vine un moment în viaţă când eşti nevoit să cobori dintr-o maşină conţinând un infractor care nu trebuie pierdut şi, îmbrăcat cu o uniformă absurd de caraghioasă, intri cu forţa într-un emporiu de măsline, în tentativa de a salva un spărgător ciung înarmat şi de a fi împuşcat mortal.

Longevitate

Nostim este că, prin genealogie, aş avea dreptul la o viaţă lungă. Părinţii şi bunicii mei au trăit toţi mult şi bine, fiindcă i-a ţinut ficatul (până la un punct). Poate tocmai această rezilienţă a mea moştenită de la ei a făcut ca pro-

nosticurile medicilor să pară ridicole. În mod cert, ambii mei bunici au avut o longevitate neobişnuită (ca Zemaituka).

Au avut multe în comun. Amândoi soldaţi, amândoi voinici, amândoi convinşi de eficacitatea tacticii militare altruiste de a te preda duşmanului cât mai repede posibil, sabotându-i astfel înaintarea marţială cu povara persoanei tale.

Bunicul meu matern a capitulat în 1941, în Singapore. A ajuns până la urmă să construiască o cale ferată în junglă şi să slăbească enorm. S-a întors acasă atât de uscăţiv, încât bunică-mea a avut îndoieli că el era (acceptându-l doar fiindcă nimeni nu s-ar fi sinchisit să se dea drept el).

Graţie eroismului din război, a ajuns primar, dar după câteva luni, în timpul unei şedinţe a consiliului orăşenesc privind nişte licenţe, s-a ridicat în picioare: „Am senzaţia că mă strigă cineva afară. Nu plecaţi, mă duc doar să verific." Probabil că avea un auz superb, din moment ce a ajuns în final tocmai la Florenţa (luând cu el ştampila oficială), unde a jucat *ziginette*, a mâncat *zabaglione* şi a scos bani făcând pe ghidul pentru turişti, deşi niciodată n-a cumpărat nici măcar o carte despre oraş. „De ce să te încurci cu date?" Şi-a recăpătat corpolenţa şi a folosit numele de Churchill, insinuând faţă de turiştii americani că ar fi fost o rudă nu prea îndepărtată a acestuia. „Ei sunt fericiţi că vor avea ce povesti, iar eu sunt fericit că am căpătat un bacşiş gras." A câştigat suficient cât să moară de prea multă *grappa*.

Bunica s-a dus ca să încerce să-l ia înapoi. S-a întors de-acolo singură. „Oare i-ar merge bine instituţionalizat? Uite numai câte femei şi-au pierdut soţii din cauza războiului. Nu mă pot considera năpăstuită. E pierdut şi el, dar măcar ştiu unde să-l găsesc."

S-a dus mama. „Ştii că îţi merge mai bine fără mine. Sunt mort. Mort şi ocupat. Ai grijă de tine."

Pe bunicul matern nu l-am cunoscut niciodată, dar bunicul patern locuia cu noi. Fusese soldat de carieră, trebuind să iasă la pensie în septembrie 1939, dar a fost capturat la câteva ceasuri de la prima bătălie dintre forțele britanice și germane din Franța.

Era bilingv. Stătuse mult timp în Austria și în Zug, ca membru al echipei de bob a armatei (sportul ideal pentru mingile de plajă), și ajunsese să vorbească fluent germana înainte de stagiul de cinci ani ca prizonier de război.

Mai avea ezitări când și când, dar în loc să plece la Florența, își lua un scaun sus în camera lui spunând „O să mă distrez și eu cinci minute". Asta se întâmpla cam la optsprezece luni o dată. Închidea ușa și pe urmă făcea praf scaunul, deretica meticulos, punea la coș toate așchiile, după care pleca în oraș și cumpăra un scaun la mâna a doua, care avea să-și aștepte rândul la distrugere totală.

Puteai întotdeauna (cum procedau verii mei) să-l faci să explodeze dacă lăsai mâncare în farfurie: o crustă de pâine, o coajă de ceva, o unică varză de Bruxelles sau o singură macaroană ar fi fost de-ajuns. Ideea că prăpădeai mâncarea îl contorsiona ca un prosop bine stors. Mania aceasta pentru farfuriile linse lună nu era singura amprentă lăsată de încarcerare: devenise de-al țării și absorbise o asiduitate prusacă mutantă.

Colecționar zelos de ediții din Schiller și Hölderlin (de anticariat și noi), obișnuia să le incinereze în șemineu pe timpul iernii. Avea o pensie modestă, dar șterpelea Schilleri și Hölderlini de oriunde apuca (deși mi-a sugerat mie odată că lucra în special cu exemplare subțiri de la biblioteci și de la librăriile mai scumpe). Schiller și Hölderlin fuseseră singurele opere disponibile în biblioteca Stalag.

Pe la vârsta de zece ani, când începeam să dezvolt niște rudimente de rațiune, am întrebat: „Dar n-a fost vina lui Schiller sau a lui Hölderlin, nu-i așa?"

„Ba da, a fost", a opinat el, mai azvârlind un Schiller în flăcări. „Nu sunt un om bogat, dar trebuie să-mi fac treaba." Nu-l tulbura faptul că el era un soldat bătrân cu o pensie măruntă în Macclesfield, iar aceşti doi poeţi celebri i-o luaseră înainte cu câteva sute de ani. „Eddie, să nu-ţi fie teamă niciodată de o slujbă fiindcă e prea mare. Ştiu că norocul nu-i de partea mea, dar trebuie să faci întotdeauna ceea ce simţi tu că e bine."

Raţionamentul lui era că lumea tindea spre un profit al profitorilor şi că subţiind cantitatea de Schilleri şi de Hölderlini s-ar reduce şansele lor de supravieţuire. De asemenea, anticipând un glob secătuit, a îngropat operele lui Shakespeare în nişte sicrie de plumb, prin locuri diverse. Orice s-ar fi întâmplat, canonul lui era că ne îndreptam spre o nouă confruntare cu germanii.

„Arată-mi mie scrisoarea unde le-am cerut eu să îşi cotropească vecinii? Nu eu l-am pus pe arhiducele Ferdinand să se plimbe cu maşina prin Sarajevo."

Dădea lecţii de germană pentru conversaţie, în schimbul unor unor mici sume de bani de buzunar, şi a fost pentru o vreme consul onorific pentru Republica Federală Germană în Nord-vest.

Istorie: Primul Război Mondial

„Tocmai când eşti în mare iureş cu ablativele absolute, intră unul în clasă şi îţi zice că trebuie să laşi cărţile jos şi să pleci într-o ţară străină ca să fii ucis."

Fii gata, fii gata

Bunicul meu ţinea morţiş să îmi bage în cap natura arbitrară a vieţii de pe glob. Aceste lecţii nu erau nici pe

departe la fel de plăcute ca instrucția lui de tip german. Cel mai fistichiu exemplu: când m-am băgat în pat, am găsit un aligator viu sub așternuturi (chiar dacă era unul foarte tânăr), ceea ce nu a fost o problemă, în ceea ce mă privea, din moment ce am vrut să-l păstrez.

Cel mai usturător incident: m-a scos cu forța din pat în toiul nopții, m-a împins pe treapta de-afară, mi-a turnat în cap o găleată cu apă și, cu ordinul „luptă să trăiești", mi-a trântit ușa în nas. Era în decembrie. Totuși, până să apuc să acționez, a apărut tata. Influența pedagogică a bunicului meu s-a diminuat considerabil după asta, deși a mai existat o încercare ulterioară, când mergeam toți cu trenul spre Scoția și el mi-a strecurat o jumătate de coroană, în gara din Carlisle, spunându-mi să mă dau jos și să-i cumpăr o cafea. „Ai tot timpul până pleacă trenul." Și așa am rămas eu în gara din Carlisle, singur cu fenomenele adunate în cei nouă ani ai mei. Atunci a fost prima mea vizită la o secție de poliție. Au fost foarte drăguți cu mine.

Ideile bunicului

Religia îl făcea să râdă. Ori de câte ori vedea un preot, pufnea în hohote de râs. Tranșeele îndepărtaseră orice posibilitate de respect față de divin. Religia era costum de carnaval. „Neant clasa întâi, hmm?" obișnuia el să spună pe tonuri nepoliticoase oricărui cleric care ar fi avut ghinionul să-și abată pașii înspre el. „Să trebuiască să muncesc pentru neantul ăsta la clasa întâi, eh? Ce, parcă nu pot petrece eternitatea și la clasa a doua sau a treia?" Cealaltă momeală pentru cler, preferată de el: „Constat că am sentimentul copleșitor de a fi fiul lui Dumnezeu. Vrei să fii atât de amabil, te rog, și să mă lămurești dacă

sunt parte din capul dumnezeiesc sau doar deranjat la cap?"

Avea un respect imens pentru idei: „Ideile sunt ceea ce îi face pe mii de tineri sănătoşi să se cațăre afară din tranşee ca un imens centiped."

Părinții mei erau remarcabil de neremarcabili. Poate că excesul de excentricitate la generația anterioară îi făcuse la fel de impenetrabili la aberație ca şi Zechstein. Tata era omul unei singure anecdote. Anecdota lui din război. Lucra la un aeroport în echipa de la sol, când s-a anunțat că urma un raid aerian.

Utilizări ale grăsimii

Tata primea nomenclatura şi simpatia la care cineva obez se poate aştepta în armată. Când a pornit sirena, toți şi-au luat picioarele la spinare spre adăpostul antiaerian, lăsându-l pe tata singur cu persiflările lui, de genul „păstrează-ne şi nouă nişte şrapnel, porcuşorule". Camarazii lui erau toți în siguranță în adăpost, aşteptând să apară şi tata legănându-se ca o rață, când o bombă de nouăzeci de kilograme a căzut drept peste ei. Rudele au primit saci cu nisip.

Atribuirea blamului

Bunicul m-a învățat germană la nivel de avansați. Întrucât părinții mei nu ştiau o boabă de germană nici unul, bunicul m-a stimulat în învățarea limbii, procurându-mi nu numai un *Zitatenschatz*, ci şi tomuri cu tentă erotică, apreciind just că, la mine, erudiția ar putea face

casă bună cu puțulica. I-am primit pe toți cuvântătorii Germaniei, în afară de Schiller și Hölderlin. Mi-a interzis să mă ating de ei. „Ce-o să te faci dacă nimerești într-un lagăr german de prizonieri? Nu trebuie să te încumeți la un asemenea risc."

Tata-mare zdrobește Germania

În fiecare an, timp de două săptămâni, pleca în vacanță în Germania. În afară de orașele mari, niciodată nu revenea în același loc, deoarece invariabil lăsa amintiri puternice. Obișnuia să se ducă la Hanovra cu bacul, unde frecventa un magazin cu animale de casă, care îl aproviziona cu comenzi speciale.

Își adusese și propria recuzită (gândaci morți și șobolani morți, ambalați adecvat), până când, într-o bună zi, un funcționar de la vamă îi umblase în valiză și rămăsese îngrozit de vermina pe care bunicul voia s-o introducă în țară, fără documente.

Bunicul obișnuia să-și planteze creaturile decedate prin hoteluri, restaurante, săli de așteptare la doctori, spitale și primării, provocând haos, disperare și, destul de des, chitanțe cu preț redus.

Arsenalul lui

1. Cruzime față de ospătari: comanda grătar, după care pretindea că ceruse pește.

2. A exercitat meseria de falsificator în lagăr, pe timpul războiului, ca să se poată înscrie la nenumărate biblioteci, cu scopul de a le lichida stocul de Schiller și

Hölderlin. De asemenea, născocea scrisori în numele unor aşa-zişi demnitari şi politicieni locali, pe care le expedia unor ziare englezeşti şi care conţineau proclamaţii de reînarmare şi dorinţa arzătoare de a participa la următorul.

3. „În tine pot avea încredere, fiindcă ai faţă de om cinstit..." Matrapazlâcurile lui erau geniale (ce-i drept, avea câte un an întreg la dispoziţie ca să îşi inventeze stratagemele). Punea sate întregi să sape câmpurile din jur pentru comori de aur inexistente care, susţinea el, fuseseră îngropate acolo în timpul războiului. Ceea ce considera el cea mai bună realizare a lui: doi foşti piloţi pe Zeppelin au fost prinşi în subsolul unui spital nou din Bremen, sfredelind planşeul cu ciocane pneumatice, în căutarea unor monede de aur dosite acolo, credeau ei, de nişte spioni britanici.

4. Nici o bazaconie nu putea fi prea mare. Scăpa să mai plătească la hoteluri; lăsa lucruri care puteau putrezi extrem de eficient, cum ar fi creveţi sau fileuri de cod sub duşumele sau în şina galeriei de la camera lui. Suna la pompieri. Schimba cablurile de la panoul de control pentru semafoarele de circulaţie. Aranja livrări de betoniere pline de ciment pe adresa unor persoane care nu aveau ce face cu cimentul (ca de pildă catedra de teologie de la Universitatea din Göttingen – unde şoferul le-a fluturat sub nas o comandă semnată de profesor).

5. Îi plăcea deopotrivă să facă paradă cu subjonctivul lui imperfect şi să se prefacă şmecher că nu ştia o boabă de germană. Calculul lui: „Marele inconvenient de a vorbi germană e că, în general, nu o poţi vorbi decât cu germanii".

Vendeta lui era autofinanţarea. Unul din trucurile lui superioare era strângerea de fonduri de la foşti SS-işti (prima organizaţie paneuropeană) pentru a-l sălta pe

Hess din închisoarea de la Spandau sau pentru a strânge bani de benzină pentru Hitler, care se învârtea în jurul pământului într-o farfurie zburătoare. „Dacă oamenii asta vor să audă, vor auzi indiferent cât de prost e accentul sau argumentul tău."

Tata obișnuia să lase intenționat în calea bunicului broșuri cu oferte de vacanță. Într-un an, bunicul chiar a făcut rezervare pentru o vacanță în Spania și, în cele trei luni rămase până la plecare, tata plutea fericit prin casă fiindcă (a) nu trebuia să se mai frământe că bunicul ar putea nimeri la pârnaie și (b) reușise să-i schimbe ideile. Toată această euforie s-a șters complet când bunicul meu s-a întors acasă bronzat și cu o valiză doldora de bișțari, pe care îi escrocase cu prilejul unui *zechtour* SS la Madrid.

Și-a cumpărat o mașină (un Zephyr, de vuia toată strada) cu fondurile respective și m-a lăsat să învăț să șofez, dar nu și să-mi dau examenul pentru permis. „Un englez n-are nevoie de un petic de hârtie care să certifice că are simț de curtoazie și considerație față de ceilalți: noi suntem automobiliști înnăscuți."

M-am trezit făcând pe șoferul pentru el în toată țara, scotocind prin națiune după librării obscure unde s-ar fi putut adăposti niște S și H cu care bunicul să-și facă treaba. Voia ca pe mormântul lui să scrie: „S? H? Cine?"

Cam tot pe-atunci, mama a început să spere vizibil că bunicul va fi băgat la închisoare sau că vreun asasin trimis de bavarezii devalizați îi va da de urmă. O enerva nespus că ea avea aceleași perdele de treizeci de ani, dar afară era parcată o mașină valorând jumătate din casă.

Bunicul, despre eventualitatea de a trebui să dea socoteală: „E greu să-ți imaginezi că m-ar putea găsi cineva tocmai la Macclesfield. Este o localitate care nu există pentru lumea din afară. Exact cum pentru mulți oameni de aici lumea exterioară nu există."

Mergând până vizavi la un depozit de măsline 1.1

Am închis portiera de la maşină şi am traversat strada, care părea să se fi umflat până la nişte dimensiuni aproape imposibil de trecut cu piciorul.

Cantităţi îngrijorătoare din viaţa mea sunt parcate, pe două rânduri, pe trei rânduri în conştiinţa mea.

Ceea ce nu voi scrie 1.7

??????????????????????????

Ploua cu necrologuri în timp ce mă apropiam de intrarea la măsline. *Tocmai când era pe punctul de a realiza ceva absolut unic cu ionienii...* Le-am împins la o parte. Dacă n-ai făcut *zet* la modul „jos pălăria" până la vârsta de cincizeci de ani, munceşti pe câmpul uitării. Aşa cum causticiza Featherstone odată, singura modalitate ca eu să fac vreodată ceva unic cu ionienii ar fi să le scrijelesc fragmentele pe fundul unui hipopotam. Am decis că, dacă scăpam cu viaţă din asta, voi închiria un hipopotam şi, după ce îl voi împodobi corespunzător, i-l voi expedia lui Featherstone.

Mai aveam un singur pas. Vedeam că nu era nimeni înăuntru. Echipamentele specifice vieţii de birou erau etalate la vedere, dar fără nici un funcţionar. Am încer-

cat ușa. Închisă. Nu exista sonerie. Am bătut cu pumnii un timp. Nimeni nu încerca să mă împuște. Nu știam ce să mai fac.

În mod manifest, ușa era perfect capabilă să zădărnicească acțiunea de pătrundere a unui ex-filozof cu mai multe calorii decât știa cum să le folosească și, tocmai îmi făceam socoteala dacă n-ar fi fost rău să intru cu mașina în fațadă, când verificând și după colț am descoperit un culoar care ducea în spatele măslinăriei, o scară de fier și o ușă deschisă.

Mi-am scos revolverul la aer curat; dacă nimerisem cumva la o adresă greșită, nu voiam să râdă careva de mine.

M-am aventurat urcând o treaptă sau două deodată, pregătit pentru orice. Am înaintat pe un coridor întunecos, parcă o veșnicie, până am auzit niște voci. În fața mea se afla un spațiu mare de depozitare, cu un lanț atârnând de un troliu. Mișcându-mă pe furiș, ceea ce ar părea incompatibil cu un filozof puhav, m-am tras mai în față și m-am zgâit în jos peste balustradă.

Hubert era dedesubt. Nu sunt eu genul care să se îndoaie sub greutatea laudelor pentru un fizic plăcut, dar Hube chiar arăta nasol. Gol, suspendat cu brațul de lanț, cu cheaguri de sânge pe față și prin păr, aducea cu un curcan bizar în vitrina unei măcelării stranii.

Probabil că era extrem de dureros, dar Hubert nu părea afectat. Cu căluș în gură, avea o privire vigilentă care prevestea lucruri rele pentru temnicerii lui, dacă ar fi reușit să se desprindă de sus, ca să-și poată folosi mâna și piciorul. Cercetarea lui Hube era îndreptată spre cei doi inși din fața lui, amândoi cu spatele la mine, așa că nu ne-am ciocnit ocular. Sincer să fiu, era cu mult mai flegmatic decât mine, care eram excitabil.

Felicitări

Îl găsisem pe Hube – o realizare care piticea tot restul vieţii mele – , un triumf pentru unul ca mine, care avea dificultăţi să-şi doteze baia, constant, cu pastă de dinţi.

Zgomot de alţi oameni care soseau. Lucru cam demoralizant, dar mă fortifica ideea că ajunsesem deja la onorabila paranteză a morţii.

— Scoate-i căluşul, a poruncit un glas. Salut, Hubert.

— Salut, Erik, a răspuns Hube.

— Facem o investigaţie, Hube.

— Eşti poliţai acum, Erik?

Hubert vorbea atât de încet, încât abia îl auzeam: să fi fost într-adevăr slăbit de durere sau şoptea aşa intenţionat, ca să-i inducă în eroare şi să-i facă să muşte din momeală?

— Un cetăţean cu foarte mult simţ civic. Sunt atâtea lucruri în care ne poţi fi de folos. Thierry. Banii. Dar mai întâi de toate, cât de insuportabilă e durerea ta?

— Durerea, la asta mă pricep cel mai bine, a spus Hube (sau cam aşa a sunat). Tu şi imbecilii ăştia de-aici n-aţi fi rezistat nici cinci minute cu viaţa mea.

— I-ascultă, a spus Erik, cu fonfăiala monotonă a unui statistician făcând o transformare Z. Ştim că eşti puşcăriaş de onoare, ştim că eşti dur. Dar i-ai făcut felul lui Thierry, ştii unde sunt banii tăi, s-ar putea chiar să ştii şi unde şi-a dosit Thierry banii. O să stai spânzurat acolo până ne spui. De ce să nu terminăm mai bine de-acum?

Am ridicat capul ca să-mi arunc o privire. Erik, trebuie spus, era genul de persoană care apare frecvent fotografiat alături de diverse gropi comune: urât ca zeghea. Nicidecum omul lângă care să te afli într-un depozit de măsline.

În continuare

Am studiat lanțul și m-am întrebat ce să fac. Ei erau trei, iar eu nu puteam concepe că vreun schimb balistic mi-ar putea prinde cumva bine. Ce-mi lipsea mie era sprijinul din partea unui specialist în violență, ca Hube; m-ar fi ajutat mult dacă ar fi fost liber. Mă întrebam, în eventualitatea în care trăgeam un glonț în lanț, dacă aveam vreo șansă să îl nimeresc și, dacă l-aș fi nimerit, dacă s-ar fi și rupt. Eram convins că dacă încercam să nimeresc lanțul îl ratam. Pe de altă parte, dacă încercam să fiu deștept și să nu încerc să nimeresc lanțul, precis ratam ceea ce urmăream să obțin, fără să nimeresc neapărat lanțul.

Dur la dur

— Nu vreau să te dezamăgesc, a zis Hube, dar am un singur braț, un singur picior, un singur ochi, sunt hemofilic și sufăr de o boală mortală foarte la modă. Ca să fiu foarte sincer, dacă tot vrei să faci ceva pentru mine, adu-mi mai bine ceva de băut.

Asta nu era adevărat, Hubert ținea enorm la spargerea pe care ar fi trebuit s-o comitem. A-l priva de această posibilitate era cea mai mare tortură, dar Hube n-avea de gând să se dedurifice. Trebuia să (x) admir calmul lui Hube, (y) să fac ceva și (z) să fac repede.

Cum să ieşi din situaţii cu adevărat spinoase

Secretul de a te extrage din impasuri periculoase sau înfiorătoare este simplu: mai bine nu intra în ele de la bun început.

Aş fi fost de-acord cu câteva secole de cursuri pe care să le ţin zilnic la nouă dimineaţa, numai să scap din depozitul ăla de măsline.

„Trebuie să fac ceva", mi-am zis cu suficient volum, încât să-mi intre bine în urechi ideea asta. Am continuat să trag voleuri cu asta la pereţii craniului meu, aspirând ca batologia să bată până la urmă.

Iar trăgând cu urechea

— Scrie aici în ziar, Hubert, că ar trebui să jefuieşti o bancă. Dar mie mi se pare mai degrabă că stai spânzurat de un lanţ, urmând să ţi se taie măslinuţele cu patentul.

— Degeaba vrei să fii drăguţ cu mine, Erik.

— Patentul chiar te scapă de inhibiţie. Unui gagiu, când i-am ajustat cocoşelul i-a zburat prin cameră ca dopul de la şampanie. Dar tu relaxează-te, Hube, eşti printre prieteni, nu-i nevoie să te dai în spectacol în faţa noastră. Régis e furios pe tine că i-ai luat gâtul lui Thierry. Eu nu. Îi datoram o căruţă de bani, aşa că tu m-ai scutit de o groază de biştari. Uite ce e însă, eu am să plec vreo câteva ceasuri să-i despart unei gospodine plictisite părţile de jos, dar pe urmă mă întorc şi putem vorbi. Abia ai sosit, e o briză plăcută aici care te-ajută să-ţi păstrezi vioiciunea.

— De ce să nu-l trosnesc un pic? a întrebat altă voce.

— Fiindcă, a ripostat Erik înşfăcând cu gheara un moţ de păr de pe fruntea lui Hube (niciodată nu reuşea să se

tundă cum trebuie), aici înăuntru sunt informațiile de care avem nevoie. Dacă îl pocnești, s-ar putea să-l trimiți direct pe lumea cealaltă. Nu vreau să-l insult pe Hube punându-i vreo întrebare acum, nu stă la întins decât de câteva ore.

— Cred că mai bine ne-am muta, a spus Hube, tot încetișor.

— De ce?

— Am fost văzuți când prietenii tăi m-au înhățat. Profesorul vine probabil deja încoace.

— Ba nu ne-a văzut nimeni, a intervenit una dintre umbre, zdrobind sub talpa piciorului gărgărița oribilă a afirmației lui Hubert.

— Băiatul nu minte, a comentat Hubert, dar e prea *zo-zo* ca să fi băgat de seamă.

— Dacă Profesorul vrea să vină, am și eu să-i spun câteva.

— N-aș face-o, în locul tău. O să fie foarte furios.

— Nu mă sperie pe mine filozofii nervoși.

— Nu e filozof. Asta-i doar o glumă. A fost în Legiune, dar a continuat să omoare oameni fără să i se mai ceară. Ai auzit de ăia trei vietnamezi din Arles, luna trecută?

— Afacerea cu drogurile?

— Asta-i ce crede toată lumea. Eram noi în oraș și ne duceam spre mașină. Profesorul se uită la partea laterală a mașinii. Eu nu văd nimic, dar el urlă că lipsește niște vopsea. Bătrânul de pe bancă ne povestește că nu știu ce vietnamez a atins-o când a parcat și că vietnamezul a intrat în bar. Intrăm și noi acolo, ăștia trei vietnamezi sunt la o masă. Crezi că a mai întrebat a cui mașină fusese? Nu, nu face el de-astea. Le-a tras doar câte două în cap la fiecare, și gata. „Ca să fiu sigur", a remarcat el.

Erik s-a tras mai aproape de Hube, primitor ca un dozator Zettelmeyer pe roți.

— Arles?

— Daa.
— Luna trecută?
— Daa.
— Trei vietnamezi?
— Daa.
— Ciudat. Credeam că p-ăştia eu i-am împuşcat. Sau poate o fi fost un alt trio. Zi cu adevărat nefastă pentru relaţiile franco-vietnameze.

Hube n-a mai avut nimic de spus. Erik s-a mai holbat câteva clipe, după care a râs:
— Vezi, Hubert, şi eu pot să mint.

Mincinosul cretan

Am avut un spaţiu cerebral pentru aşa ceva: aceasta este o actualizare interesantă a mincinosului cretan.

Şi de ce îmi crea Hubert o asemenea statură? Oricât de puţin ar da ei crezare născocelilor lui Hube, precis că tipii m-ar tăia de cum m-ar vedea.

Unde a dat chix viaţa mea?

Viaţa mea: irosită. Ce-ar fi trebuit eu să fac era să mă înscriu într-un club de tir la vârsta de optsprezece ani şi să exersez la poligon trei sau patru ceasuri pe zi. Pe urmă, aş fi putut veni ca un şmecher să-mi distribui fatalităţile cu măiestrie şi să plec apoi cu maşina la masă.

Iată-ne la drum

Erik a plecat. Unul dintre mardeiaşii lui a profitat de ocazie ca să-l ciomăgească pe Hube în coaste cu o bâtă

de baseball. E interesant cum francezii își dau asemenea aere față de americani, când de fapt sunt total înrobiți cultural.

Sclipitoarea mea răbdare dăduse roade. Șansele se echilibrau. Eu și surpriza contra celor doi care păzeau spărgătorul-candelabru. Un pic supărat pe Erik că ieșise, din moment ce acum nu aveam nici o scuză să mai aștept. Nu mă puteam amăgi singur spunându-mi că ar fi preferabil să mai aștept, că s-ar putea să se care și ei un pic, lăsându-mă să-l scot pe Hubert din lanț.

M-am ghemuit pe vine și mai mult. Fiecare secundă părea grea, părea bună. Am remarcat că tergiversasem zece minute. Tot ce trebuia să fac era să mă ridic în picioare și să încep să împușc. Distanța era cam de cinci-șase metri. Greu să nu nimerești la țintă, s-ar putea spune, dar eu nici vasul de veceu nu-l nimeresc, și asta mult mai de-aproape.

Un telefon sugera anemic un apel. A sunat până când unul dintre ei s-a dus să răspundă. Confirmare că era o treabă la patru mâini. Mă delectam în continuare cu trecerea timpului, când unul care avea un ochi negru (o lovitură cu capul?) a luat o revistă de benzi desenate și a anunțat util „Mă duc să trag o căcare".

Semnalul ca să-mi fac intrarea. I-am lăsat câteva secunde ca să se dezchiloțească.

M-am furișat în jos pe scări, fără scârțâituri sau indicii. Un coridor lung, în capătul căruia era probabil cititorul de benzi desenate. Am înaintat. Am dat colțul, o ușă marcată cu litere piezișe: Bărbați, Femei, Vizitatori din spațiu (munca de birou favorizează proliferarea unui umor slab, dar automulțumitor). Așa cum observa Solon acum ceva timp, există multe lucruri pe care omul le vede, dar mai bine nu le-ar fi văzut. Ușa aceasta era unul dintre ele.

Mă pregăteam să fac ceva cam nesportiv. Să omor un om prin uşa de la toaletă. Remuşcarea m-a învăluit, dar nici pe mine mama nu mă crescuse ca să ajung să fiu împuşcat de un semianalfabet într-un depozit de măsline (pentru ce mă crescuse, nu m-am lămurit niciodată). Viaţa de universitar şi etichetele ei zebrate aduseseră nemărginite bucurii.

Mă simţeam cumva vinovat pentru viitoarea declanşare unilaterală a fatalei mele intenţii, dar ceea ce mă neliniştea mai mult decât ideea de a-l ucide pe cititorul întronat era faptul de a nu-l ucide. Ceea ce mă reţinea era gândul că, odată ce porneam împuşcăturile, nu mai puteam cere pauză de o cafea.

Am aţintit arma, centrând-o spre porţiunea din uşă care se presupunea că era în dreptul cititorului de benzi desenate. „Oh, ei bine", am zis eu, aşteptându-mă ca receptarea a ceea ce poreclim noi realitate să se termine abrupt pentru mine.

Nu s-a întâmplat nimic. Piedica de siguranţă nu era îndreptată cum trebuie. Am mutat-o şi am tras. Bubuitură după bubuitură. Nişte împuşcături mai asurzitoare decât mă aşteptasem, ciuruind uşa. Am tras trei, dar pe urmă, ca atunci când faci ceva de mâncare, există tentaţia de a mai adăuga un pic dintr-un ingredient. Am golit arma, am scos afară revolverul de serviciu de la poliţie şi am tras în podea (nu strică o scurtă venerare a lui Zam), fiindcă aşa se poartă în scenele cu împuşcături, şi, reducându-mi astfel zona ţintei, am aşteptat să apară numărul doi.

Aşteptam. Pe urmă, l-am auzit pe Hubert, răguşit şi prăpădit.

— L-am terminat pe-ăsta.

Tot socotind că voi fi împuşcat, am tras cu ochiul după colţ şi l-am văzut pe Hube spânzurând în continuare, dar cu numărul doi zăcând pe jos, ca şi cum ar fi stat la plajă îmbrăcat.

— Toată ziua am așteptat să fac asta, a spus Hube. În mod evident, împușcăturile îl distrăseseră pe numărul doi de la îndatorirea lui extrem de importantă, ceea ce ar fi însemnat să nu-l scape din ochi pe Hube, care, cu singurul membru despre care se putea spune că își îndeplinea obligațiile contractuale, îi trăsese un șut atotputernic în față, anulând toată zestrea senzorială a numărului doi.

Scoaterea lui Hube din lanț a fost parșivă, fiindcă treburile tehnice n-au fost niciodată punctul meu tare. În timp ce Hube se monta la loc, eu m-am dus spre numărul doi, care parcă bălmăjea ceva apropo de amicul Zemes, și i-am ars câteva șuturi nasoale. Pe urmă, m-am dus până într-un colț, unde mi-am parcat pe podea conținutul stomacului. Frica e greu de digerat.

— Nu prea pari surprins să mă vezi, am remarcat eu către Hube.

— Nici nu sunt. Deși ai lungit-o cam mult. Mai avem și o bancă de spart.

L-am prins în lanț pe numărul doi, revenind amețitor în realitatea sfârșitului de secol douăzeci.

— Cum de m-ai găsit? a întrebat Hubert, nefăcând nici o tentativă de a ascunde țeava armei.

— Am pornit toți în căutarea ta. Am avut noroc și ți-am identificat mașina.

— OK, a zis Hubert, îndesându-și arma în urechea numărului doi. Gata pentru încercarea cea mare?

S-a auzit un clic de revolver neîncărcat, deși eu cred că numărului doi, ocupat cum era cu groaza, i-a luat ceva timp ca să realizeze acest lucru.

Hubert i-a băgat un glonț în buzunar.

— Păstrează-l ca să-ți aduci aminte că ești mort, dar că eu te-am adus înapoi de pe lumea cealaltă. Fă numai bine în viață de-acum înainte.

Hube s-a dus să verifice toaleta și a descoperit că cititorul de benzi desenate spălase putina, nerănit, din moment ce nu se vedea nici o urmă de sânge.

Tânărul *skinhead* era tot în maşină.

— Avem la dispoziţie o oră ca să ajungem înapoi la Toulon, a observat Hube. Există oare cineva, filozof sau nefilozof, care să poată rezolva această problemă mai bine decât tine?

Am băgat viteză până la 200 km pe oră, oarecum distras de insistenţele lui Hubert care mă punea să citesc şi să comentez din Epictet, un flăcău care a făcut vălurele mici de tot, şi zenonian pe deasupra, cu volumul proptit pe volan. Hubert a comentat apropo de absenţa şobolanului şi de prezenţa *skinhead*-ului.

???????????????????????

De pe acoperiş, priveam în jos spre duba care îl adăpostea pe corsican şi care juca rolul de creier al imensei forţe poliţieneşti desfăşurate în centrul oraşului Toulon, unde banca specificată aştepta să fie spartă.

Ştiam că precis corsicanul era înăuntru, fiindcă tipul începuse iarăşi să orbiteze pe lângă Jocelyne, explicând foarte detaliat care aveau să fie măsurile de securitate adoptate. Soarele parcă strălucea exclusiv pentru mine; razele lui mă învăluiau pentru a apăsa pe butonul fericirii la care numai lumina putea ajunge.

Acoperişul nostru nu era aproape de piaţa principală, deoarece toate clădirile care mărgineau piaţa erau întesate sus de caralii (nişte poliţai în număr atât de mare constituie laude foarte sincere), dar tot aveam o privelişte bună, de la distanţă. Piaţa nu era teribil de pietonată, dar se vedeau trecători care păreau să zăbovească mai îndelung decât ar fi meritat atracţiile pieţei, şi, cercetând noi mai bine, doi puştani, care desfăşuraseră un banner cu înscrisul: „Hai, Mintoşii, hai!", au fost luaţi la trei păzeşte de poliţie.

— Publicul nostru şi cărţile de istorie ne aşteaptă, a spus Hube, trăgându-şi fermoarul. Scuze pentru sonoritate, a mai adăugat el îndreptându-şi uretra, palmată, spre poliţie.

A trimis în jos, de-a lungul a patru etaje, un jet ţăcănitor de urină. Ploaia lui Hubert a produs un tunet de mici proporţii pe acoperişul dubei. O femeie din clădirea de vizavi uda nişte cârciumărese în jardiniera de la fereastră.

Ne-am transbordat până la parter şi de-acolo în cealaltă parte a oraşului, la o mică bancă unde Hubert deschisese un cont în luna precedentă.

Cu vreo patru minute înainte de ora de închidere, am ajuns la ghişeu. Cu un zâmbet larg, Hube a privit cum funcţionarul bancar număra banii. O sumă suficient de mare cât să doară, să demonstreze că am fi putut provoca daune însemnate, dar nici prea mare totuşi. „Nu vrem ca lumea să creadă că o facem pentru bani", cum se exprimase Hube.

Afară plutea o undă de melancolie, fiindcă, deşi cercurile concentrice de poliţişti din jurul pieţei centrale, la vreun kilometru şi ceva depărtare, nu ştiau, spargerea avusese loc, banii fiind obţinuţi telegrafic sub nasul lor. Banda Mintoşilor ieşea la pensie.

???????????????????????

Eram la cina de adio.

— Nu ne-a mai rămas nimic de făcut, a zis Hube. S-a sfârşit cu spargerile de bănci. Trebuie doar să nu ne întinăm recordul lăsându-ne arestaţi prin vreun supermarket cu un pui congelat între picioare. Dacă ştii când să începi, ştii şi când să te opreşti".

Exact la asta mă gândeam şi eu apropo de condimentarea peştelui din farfurie – încă un fir de *zinziber* ar fi

prăbuşit structura gastronomică într-un gust searbăd; limita dintre lucrul făcut bine şi lucrul făcut prost este insuficient marcată.

Plecasem din Toulon şi ne dusesem cu maşina spre Draguignan, unde exista (a) un renumit restaurant care ne fusese recomandat şi (b) deşi nici unul nu a spus nimic în acest sens, deplasarea noastră la Draguignan corespundea într-adevăr vestitei tehnici seculare de a te face scump la vedere, un omagiu adus tradiţiei de a face prostii. Ca ascunzătoare pentru infractori notorii, Draguignan, ca şi Macclesfield, pare locul improbabil.

Pe cine ştii, nu ce ştii

Fără Jocelyne, n-am fi cunoscut-o pe Cécile.

Să ne întâlnim cu Cécile fusese ideea lui Jocelyne; răpirea, însă, fusese ideea lui Cécile. Jocelyne ştia că Cécile, care trăsese chiulul de la banca ei pe motiv că suferea de inimă, începea să-şi piardă credibilitatea, medical vorbind, şi prospecta cum să născocească o nouă scuză de a absenta de la serviciu, dar continuând în acelaşi timp să beneficieze de cecul pe care îl primea pentru întreţinerea ei, a copiilor şi a mamei ei.

Neîndoielnic, Cécile putea deveni principala suspectă dacă transfera banii din contul central al poliţiei (folosit pentru a achita facturile Curcănăriei) în contul nostru, fără să alerteze autorităţile până nu ajungea acasă, unde urma să primească un mesaj cu informaţii despre locul unde se găsea mama ei răpită în prealabil.

Dar n-aveau cum să dovedească aşa ceva. Nu intenţionam să le spunem că era vorba despre o înscenare, iar Cécile nici atât. Cécile nu voia nici măcar partea ei din pradă, tot ce-o interesa pe ea fiind un pretext temeinic

pentru o cădere nervoasă și un concediu plătit, or, răpirea mamei de către niște spărgători înfricoșători rezolva perfect problema (deși am avut o înțelegere ca, într-un viitor suficient de îndepărtat, Jocelyne s-o împrumute cu o sumă modestă de bani, care n-ar putea trezi nici un fel de bănuieli, dar care îi va prinde tare bine).

— E chiar așa de simplu? o întrebasem eu pe Cécile apropo de transfer.

— Păi, în principiu e nevoie de doi oameni ca să dea OK-ul, dar în principiu căsniciile sunt făcute să dureze o veșnicie.

Cină la Draguignan 1.2

Eram obosiți când investigam gradul de zimogeneză.

Eu, spre groaza mea, mă confruntam iarăși cu opțiuni și, spre surprinderea mea, aveam o poftă de frugalitate, de solitudine, de gândit niște gânduri, ceea ce nu puteai comanda să ți se aducă la Chez Odile; un Eddie de mult îngropat încerca să scoată mâna afară prin mormânt.

Hube își înghițise limba; bea mai mult decât de obicei, iar expresia cu rotițele-care-se-învârt dispăruse de pe fața lui. De când ne cunoscusem, era prima oară când îl vedeam așa. Sorbea neapreciativ din vinul acela *zeb*.

M-am dus cu gândul la hoțul egiptean din Antichitate, Amenkau, care, șterpelind el niște metale prețioase dintr-un mormânt, i-a dat jumătate de deben de argint scribului, Oshefitemwese, pe un urcior cu vin, și jumătate de deben lui Penementenakht, pentru un hârdău cu miere. Au făcut un chef prin care sărbătoreau că scăpaseră așa ușor fără să fie prinși. „Ne-am dus cu vinul acasă la supraveghetor, am pus două măsuri de miere în el și

l-am băut." Sentimente frumoase pentru isprava lor, după peste trei mii de ani, readuse în actualitate de acea greşeală nemuritoare, să-ţi cheltuieşti banii în public. Cum făceam noi; poliţia, în schimb, ar fi făcut mai bine să-şi posteze oameni la restaurantele de lux.

Unde a dat chix viaţa mea 1000.1

„Nimeni nu m-a mai sărutat vreodată aşa", spusese Zoe.

Întotdeauna i-am fost deosebit de recunoscător lui Keops pentru că îşi construise măreaţa piramidă, întrucât, în ciuda disconfortului de a face dragoste pe piatră, a fost un moment memorabil, chiar şi fără ajutorul celui mai monumental pat din lume. Deşi lucrurile de acest fel alunecă mereu din sfera raţiunii, eu tot aş paria că atunci a fost momentul *zeb*al vieţii mele. Odată ce-am coborât de pe acea piramidă, totul a mers doar în jos.

Noaptea era răcoroasă, stelele ne priveau cu jind, dar universul întreg era cuvertura noastră. Zoe, ca egiptolog, beneficia cel mai mult de pe urma aranjamentului. Eu avusesem rezerve în privinţa locului de desfăşurare a acţiunii, dar spre deosebire de un suport de steag, e greu să cazi de pe o piramidă. După fisiune, am avut confirmarea faptului (deşi nu era nevoie) că toate răspunsurile erau concentrate într-o egiptologă (format britanic 5'6, 34, 32, 34), o operă de citit în Braille. Împreună am trimis în văzduhul nopţii o coloană de foc pătimaş, atât de sus cât poate ajunge o coloană, construcţie mai grandioasă şi mai eternă decât salteaua noastră de piatră. Culminând astfel pe culmea piramidei, am învăţat că în întinsul întinsurilor există groaznic de mult întuneric şi frig, şi că adevărata căldură nu vine de la sori, ci din împachetări piele-la-piele.

Scriind ceea ce nu voi scrie

E jenant că răspunsul e atât de simplu, atât de sub nasul nostru. Au spus-o înțelepții, dar aidoma majorității adevărurilor, ne-am plictisit și de asta. Întoarce-l pe dos, rostește-l de la coadă la cap, fă-l să sune străin: etsogard, etsogard, etsogard. Monedă care nu poate fi furată.

Nu-nseamnă că-i ușor de obținut. Sau de păstrat.

Nu poate exista decât una. Una și celelalte. Pe vârful piramidei, am prins perfecțiunea. Eram suficient de tânăr ca să am un generator puternic în piept, dar și destul de bătrân ca să nu mă las amăgit prea ușor. Am coborât până la Nil și ne-am uitat la zigzagurile undelor.

Îmi plăcea cum făcea Zoe autostopul (mișcând atât de elegant degetul mare). Îmi plăcea cum stătea Zoe la coadă la cinema; îmi plăcea cum arăta Zoe fardată; îmi plăcea cum arăta Zoe nefardată. Și aș putea continua. Singurul lucru pe care l-a făcut vreodată și care nu prea m-a entuziasmat a fost când mi-a spus că nu vrea să ne mai vedem, două săptămâni mai târziu, înapoi la Cambridge.

„Filozofii sunt buni de amanți, dar catastrofali ca soți", a zis ea. Glumea. „Ești prea tânăr. Ești un bărbat bun, dar nu ești încă bun de bărbat." Nu glumea. Era cu două luni mai mare decât mine.

Meseria mea este știința cunoașterii, șlefuirea gândirii, dar dacă ar fi să mă întrebe cineva ce caut acum într-un restaurant din Draguignan, cu niște organe îmbibate periculos cu alcool, în timp ce ea e în Cornwall cu doi copii și abia dacă mai știe cu cine vorbește când o sun din trei în trei ani, aș zice: n-am nici o idee. Nu se poate spune că a existat vreun argument, vreo greșeală, vreo ceartă.

Zoe era a șaptea fiică a unei a șaptea fiice. O familie săracă din Salford. Era complet opusul meu, copilul nepragmatic, singur la părinți. Dură. Organizată. Rugămin-

ţile mele, în persoană, epistolare şi telefonice, erau clasate efectiv la capitolul istorie veche.

În East End, a fost asaltul meu final. Reuşisem să fac rost de noua ei adresă, dar când m-am apropiat de stradă, s-a produs o pană de curent, o beznă totală pe kilometri întregi în faţa mea. Nu mai vedeam numele străzilor, nu mai vedeam numerele de la case. Am aşteptat în obscuritate cam o jumătate de ceas, după care m-am dus la o cârciumă din partea electrificată a oraşului. A doua zi dimineaţa, poliţia a dat năvală cu barosul prin stupoarea mea.

Asta e. Rămâi cu bine, viaţă. Am iubit eu mai mult decât alţii, sau sunt doar un trântor şi un zero prea vulnerabil?

Când vor sparge coaja inimii mele, vor găsi înăuntru o miniatură perfectă a lui Zoe.

Draguignan 1.3

— Dar ce-o fi cu Jocelyne? a întrebat Hube din nou.

Jocelyne trebuia să fi apărut de aproape două ceasuri deja, o întârziere deosebit de tulburătoare, ştiut fiind că, de obicei, era punctualitatea întruchipată. Mi-era teamă să nu fi păţit ceva rău, dar îmi făceam şi griji (ce-i drept, de mai mică anvergură) că poate ajunsese să-şi dea seama că viaţa ei era şi-aşa prea încărcată de mizerii ca să mai suporte şi o porcărie cât Eddie de mare. În mod normal, am senzaţia că femeile mă cred altfel decât sunt eu în realitate – mai interesant, mai stilat, mai amuzant, dar că există riscul ca în orice clipă să mă dau de gol şi să-mi arăt adevărata faţă.

După ce fusese neobişnuit de docil în tot timpul cât am mâncat, Hubert s-a trezit la viaţă când a auzit un grup

de cetăţeni de la masa de-alături care comentau că, după evenimentele din acea zi, poliţia ar trebui să renunţe la salarii, în favoarea operelor de binefacere. Pe chestia asta, Hube le-a făcut cinste cu ceva de băut.

Când am ieşit din restaurant în noaptea de-afară, incontestabil nu existau spărgători de bancă mai încununaţi de succes, mai eruditi şi mai ghiftuiţi decât noi în acest sector de Cale Lactee.

Exoduri nefericite din restaurante 1.1

Un lucru pe care aş vrea să-l împărtăşesc este că e foarte rău pentru digestie ca, atunci când te îndrepţi spre maşină, să te trezeşti că un ofiţer de poliţie îţi sare în faţă din neant, mai ales când e vorba chiar despre ofiţerul de poliţie pe care l-ai plasat în fruntea listei cu cei mai ilari ofiţeri de poliţie din toate timpurile, când e vorba despre ofiţerul de poliţie căruia tocmai i-ai călcat în picioare cariera şi pe care l-ai auzit pocnind ca pe un scârbos artropod, când e vorba despre ofiţerul de poliţie din al cărui apartament ai făcut un maldăr de gunoi şi aşa mai departe... şi când acelaşi ofiţer de poliţie ţine arma spre tine, iar tu nu ţii nimic.

Era efectiv ultimul lucru pe care îmi doream să-l văd, după (a) Featherstone cu ghirlande de prostituate nubile de toate naţionalităţile, foarte sănătoase şi (b) un fund de elefant venind spre mine cu ferma intenţie de a face contact cu solul sub mine. Totuşi, o parte din mine se bucura să vadă că forţele legii şi ale ordinii nu erau chiar neajutorate.

Ideea că am fi putut nega că noi eram Mintoşii din Bandă îmi trecea prin minte necontenit. El ştia. Noi ştiam că el ştia. Noi ştiam că el ştia (la puterea a treia). Nu părea să-şi fi pregătit vreun discurs, nici măcar utilitara stri-

gare „sunteţi arestaţi". Ne fulgera mânios din ochi, cu faţa schimonosită de furie. S-ar fi zis că vorbirea nu era capabilă, pur şi simplu, să-i ofere serviciile solicitate de el.

Ţinând seama de frecvenţa omorurilor pe această planetă, este ciudat că privirea nu a fost imortalizată în zigzaguri de artă, dar oricum nu-mi amintesc s-o fi văzut în galerii. Negreşit: omul care se pregăteşte să omoare pe cineva arată nerăbdător să omoare.

— N-ar trebui să iei declaraţii, în loc să bântui pe lângă restaurantele de trei stele? s-a interesat Hube, cu ceea ce suna a sinceră curiozitate.

Îngrămădirea de furie de pe faţa lui Versini m-a făcut să realizez că ajunsesem în faza aceea când (dacă ne-ar veni şi rândul) biografii noştri ar răsufla uşuraţi ştiind că puteau ieşi în public. Momentul încheierii biografiei.

— Adică, ştii, nu cred că va fi pe gustul instanţei, a mai zis Hube.

Nu eram în largul meu, fiindcă, deşi nu reuşeam să găsesc nici măcar o justificare de a nu fi împuşcaţi de corsican, adevărul era că speram ca tipul să n-o facă. Oricât aş fi admirat eu puritatea nonşalanţei lui Hubert, ştiam că nu contribuia deloc la longevitatea noastră. Ştiam că nu glumea când spusese că, orice-ar fi, el înapoi la închisoare nu mai mergea. Presupun că voia să facă băşcălie, cât mai putea încă.

Versini a vorbit:

— Trebuia să fi rămas acolo. E multă treabă. Toţi poliţiştii de acelaşi grad cu mine sau mai mare au telefonat să-mi spună că sunt un cretin. Puteam să fi rămas şi să aştept scrisoarea de concediere.

Vorbea rar şi inegal, ca unul care abia învăţase franţuzeşte în acea zi.

— Dar eu am plecat. M-am gândit că în fond de ce să nu mă duc într-un local liniştit şi să mănânc bine. Şi uite peste cine dau: salvatorii mei.

Am aplaudat seara închinată stomacului, omagiu lui Zao Jun. Totuşi, două idei se întreceau pentru titlul de cea mai amuzantă, în camera din faţă a minţii lui: să ne lase să ne pricopsim cu o sută de ani la pârnaie sau să ne spulbere el pe loc.

— Pot să zic şi eu două lucruri? a întrebat Hubert, antrenând o avalanşă de ură în jos pe faţa corsicanului – care a încuviinţat, netrăgând în noi.

— În primul rând, în cazul în care nu te-ai prins, duba ta a fost pişată în această după-amiază, iar cel care a făcut pişarea am fost eu.

— Şi doi?

Corsicanului începea să i se pară nostim; pe moaca lui încolţea surâsul tipic omului care ştie că are la dispoziţie toată ziua ca să-l împuşte pe cel din faţa lui. Timpul expirase însă, şi am sesizat o maşină ca a lui Jocelyne oprind în celălalt capăt al parcării.

Dar tot n-aveam nici un chef să fiu ventilat, aşa că efectiv mi-a intrat bine în supiera cu gânduri ideea că ar fi tare frumos să fie într-adevăr Jocelyne. Să fie într-adevăr Jocelyne, coborând fără zgomot din maşină. Să fie într-adevăr Jocelyne, coborând fără zgomot din maşină şi furişându-se spre corsican, pe la spate. Să fie într-adevăr Jocelyne, coborând fără zgomot din maşină şi furişându-se spre corsican, pe la spate, ţinând în mână o măciucă lucrată în casă, cum o învăţase Hubert să-şi tricoteze („Nimic nu-i mai tare decât o măciucă plină cu bani", îi spusese el, demonstrând efectul exploziv pe care îl puteau avea câţiva franci într-o şosetă). Să fie într-adevăr Jocelyne, coborând fără zgomot din maşină şi furişându-se spre corsican, pe la spate, ţinând în mână o măciucă lucrată în casă, cum o învăţase Hubert să-şi tricoteze, şi pocnindu-l atât de tare pe corsican, încât i s-ar strânge de tot pliurile lui Zaufahl.

Îmi încordam cât puteam muşchiul voinţei, scremându-mă să moşesc acel concept pe lume; mă mai gândeam,

de asemenea, că era vital să-l mai ţin de vorbă pe corsican, dar, ca întotdeauna când trebuie neapărat să spui ceva, constaţi că nu-ţi ies decât cele mai nepotrivite vocale şi consoane. Singurele cuvinte pe care mi le-am găsit în gură au fost:

— Deci cum e să fii pămpălăul numărul unu din Franţa?

— Deci cum e să fii pămpălăul numărul unu din Franţa? a zis şi Hubert.

O vedeam acum pe Jocelyne venind spre noi, dar era prea multă parcare auto între ea şi corsican pentru ca măciuca să intre în indexul biografiei mele.

Ocazii

Nu spuneţi că nu le avem. Le avem, doar că nu le folosim.

Nu era nevoie de Jocelyne. Deşi s-ar fi zis că furia corsicanului întorsese spatele situaţiei, lăsându-l doar într-o veselă dispoziţie execuţională, a ţâşnit înapoi pe scenă. Dacă s-ar fi rezumat să apese pe trăgaci, n-ar mai fi păţit nimic; dar el voia să savureze cuvântul capital, iar furia lui crescuse atât de gigantică, încât efectul a fost ca atunci când încerci să convingi o zebră revoltător de grasă să treacă prin gaura de scurgere de la chiuvetă. Tipul n-a izbutit să pună nişte dopuri fatale în vieţile noastre fiindcă...

A gâlgâit un pic, după care s-a prăbuşit inestetic, alăturându-se pământului în nesimţirea lui.

— Ai văzut, a spus Hubert, nepărând deloc surprins şi împungând cu vârful piciorului în supinaţia lui Versini. Suntem intangibili. Destinul ne spală până şi rufele.

Părea totuşi un pic cam moale, ditamai ofiţerul de poliţie să leşine aşa. Cardiac? Epileptic? La o cercetare mai

atentă, Versini respira anemic, ceea ce a părut să-l dezamăgească pe Hubert, care savurase perspectiva de a-i fi dat sărutul vieții.

Două persoane care ieșeau din restaurant s-au oferit să ne ajute.

— Nu, prietenul nostru o să-și revină, i-a asigurat Hube.

Jocelyne, bombănind că avusese două pene de cauciuc una după cealaltă, a intrat în restaurant, ca nu cumva să nimerească în conștiența lui Versini, în timp ce noi l-am încărcat în mașina noastră și am pornit motorul.

Hube nu mai avea licărirea aceea în ochi. Versini era prins la mâini cu propriile-i cătușe, iar Hube n-a putut să nu observe ce păcat era că o pusesem în cui cu spargerile noastre, având în vedere ce mișto ar fi fost să folosim la un jaf chiar arma din dotarea lui Versini.

— Ar fi super să-l dezbrăcăm în pielea goală și să scriem un aforism grecesc pe el, ceva concis, după care să-l aruncăm ca pe-un balot în fața unei secții de poliție.

Hube s-a jucat cu ideea verbal, dar simțeai că vorbea despre ceva ce nu se va întâmpla.

Și-a pus brațul după umerii lui Versini, care era șocat.

— Îmi pare rău că ești așa de supărat. Fiindcă fără tine noi n-am fi nimic. Faci și tu parte din echipă, ca și noi. Chiar aș vrea să-ți fac un cadou.

La sugestia lui Hube, ne-am îndreptat cu mașina spre coastă. Versini părea consumat, dar nu neapărat speriat, raționând, probabil, că dacă am fi vrut să-l omorâm, l-am fi aranjat încă de la restaurant și că, indiferent ce diversiune era în capul nostru, nu putea să facă din el pe viitor un văicăreț de profesie, un vânzător de ziare sau ce s-ar mai nimeri. Nu i-am pus întrebări lui Hubert, eu eram doar șoferul, nu și motorul acțiunii.

Am oprit și am ieșit la promenadă pe întuneric. Eram pe niște stânci or, m-am gândit eu atunci, norocul nostru făcuse deja cam multe ore suplimentare, așa că nu prea era cazul să jucăm step pe margini de hău.

— Tot o să vă prindem noi, a zis Versini mecanic, probabil incapabil deja de ceva mai original.

Şi e adevărat – până la urmă, tot eşti înhăţat, doar dacă nu eşti pregătit să stai în vreo junglă pe-undeva sau s-o faci şi mai lată, fugind din ţară.

— Atunci, cum ai putea explica libertatea noastră? l-a întrebat Hube.

— Aţi fost norocoşi.

Hube i-a desfăcut cătuşele de la mâini. Nu-mi dădeam seama ce voia să facă; nu împărtăşeam fascinaţia lui pentru ecuaţiile cu legea şi ordinea: tot ce-mi doream era un pat fără raiduri.

— Am eu senzaţia, a spus Hube, cântărindu-l din priviri pe Versini, că ţi-ar plăcea să mă pocneşti.

Versini a încuviinţat, ridicând din umeri.

— În regulă, din moment ce înseamnă atât de mult pentru tine, îţi acord o lovitură. Una tu, una eu, Profesorul nu intervine.

Hube şi-a azvârlit ostentativ armamentul şi a făcut gestul internaţional de vino încoace, atât de îndrăgit în cârciumile din întreaga lume. Eu reflectam dacă Hube chiar voia să nu intervin: nu prea părea în formă.

Dar nici Versini nu era mai breaz: s-a repezit arcuit spre locul unde socotea că ar fi Hubert cu glandele lui Zeis cu tot, dar H. a eschivat pumnul. Prea repede pentru mine ca să văd, dar nu prea repede pentru urechile mele ca să audă, Hube şi-a plantat genunchiul în departamentul de dragoste al lui Versini, şi a mai aruncat un cot, bonus, în fascia pentru Zuckerkandl.

— Nu prea te pricepi la de-astea, aşa-i? a remarcat Hube, cu Versini făcut ghemotoc la picioarele lui. Totuşi, trebuie să discutăm ideea ta fixă – că vrei musai să mă arestezi. Întrebarea mea pentru tine este: de ce te-aş lăsa să mă arestezi? Dă-mi voie să-ţi promit că, dacă reuşeşti să mă convingi, o să mă predau bucuros ţie.

Versini cvadrupeda în continuare. Nu era obişnuit (x) să i se distrugă viaţa (y) să ia şuturi la ouă (z) lumea să vrea să i le amestece dialectic. Orice ar fi urmat să spună, eu îmi doream să bage ceva succint. Dar ziua pe care o avusese îi provocase alalie (sau cursurile de management pentru ofiţerii de poliţie nu includeau cursuri despre disputele cu nişte spărgători scandalagii).

— Doar nu cumva te gândeşti că eşti mai tare decât mine? Hai să ne măsurăm curajul, a zis Hube. Eu am o singură mână, pentru mine este esenţială.

Hube a scos un şiş, l-a desfăcut şi pe urmă, lăsându-se pe vine, a potrivit mânerul în spatele genunchiului drept, astfel încât, aşa cum stătea ghemuit jos, lama era ferm fixată în încheietura din spatele rotulei. Pe urmă, lent, a întins mâna, înfigându-şi palma în lama cuţitului.

De la asta, mi s-a făcut destul de rău – nu-i deloc ceea ce-ţi doreşti să vezi după o masă copioasă. Versini zăcea lăţit pe jos, amuţit, sperând poate că o să ne împuşcăm singuri în tâmplă dacă va striga bis: criminali autodistructivi.

Hubert, livid şi scofâlcit în lumina farurilor de la maşină, a băgat mai greu mâna într-un buzunar, de unde a scos încă un cuţit, pe care i l-a vârât sub nas lui Versini, pentru eventualitatea în care Versini ar fi avut reţineri să-l folosească pe cel pe care şi-l băgase el în vene.

— Rândul tău, a zis Hube.

Versini se uita la şişul desfăcut fluturaş, cu un aer ce difuza limpede refuzul lui şi de a pretinde măcar că s-ar gândi s-o facă, deşi Hube a aşteptat câteva clipe ca să vadă dacă bravada nu va ieşi brusc la iveală.

— Cucerirea sinelui... aici Hube, realizând că nu mai avea nici un rost să dezvolte, şi-a limitat restul discursului la propriul creier.

Virtutea autodisciplinei este grandioasă, fiind însă şi una dintre deficienţele capitale, dar cred că aş accepta să

mă dolofănesc pentru pacificarea egoului prin faze uşoare de propagandă, invitându-mi-l la zilioane de prânzuri.

Hebetudinea lui Versini era prea timpurie; mă îndoiesc că Hubert ar fi putut apăsa pe un trăgaci şi, oricum, îmi trecuse prin minte că arma pe care eu o aveam era neîncărcată. Dar fusese o zi lungă.

— Ne oprim, a anunţat Hube. Ne oprim, nu fiindcă ne e frică să nu fim prinşi; ne oprim fiindcă am terminat. Uite ce îţi propun: acţionând pe baza informaţiilor primite, te duci la restaurant, unde, eroic, încerci să ne arestezi solo, dar un simpatizat îţi trage un ciocan în cap, iar tu eşti capturat de malefica Bandă a Mintoşilor. Eşti adus aici pe coastă să fii lichidat, dar tu te lupţi să scapi, te baţi să-ţi recuperezi arma, ai nişte schimburi de împuşcături cu banda, lăsând mărturii balistice pretutindeni. Răniţi şi fără muniţii, Mintoşii sar în apă de la zece metri în încercarea disperată de a fugi de justiţie, abandonându-şi revolverele goale, acoperite de sângele şi amprentele lor. Tu chemi ajutoare, dar până să sosească acestea nu mai există nici urmă de cadavre, au dispărut fără urmă, ceea ce este surprinzător, dar există curenţi puternici aici, iar tu treci din postura de papagal ridicol şi fraierul fraierilor în aceea de erou. Şi, după cum neîndoielnic te gândeşti şi tu, dacă ar fi ca noi să reapărem mai târziu, în fine, n-ar fi prea bine, dar nici nu ţi-ar ştirbi bravura şi versiunea. Dar, aşa cum îţi imaginezi ne dorim o perioadă de pace şi linişte.

Versini nici nu s-a clintit, în timp ce inspecta ramificaţiile acestei fabulaţii. Pentru el era dacă nu o ieşire bună, măcar una respectabilă; el, un cur suficient de mare cât să stea toată Franţa pe el, avea şansa acum de a fi confundat cu un poliţist.

N-a spus da, dar n-a spus nu. N-a spus nimic, stând întins acolo, una cu pământul.

Sub îndrumările lui Hubert, am luat o mulțime de poziții de golire a armelor, imobilizând mașina noastră, trăgând în a lui Versini drept în fața lui, ca să-l impregnez cu praf de pușcă, astfel încât băieții de la criminalistică să găsească tot ce vor căuta. Hube a vrut și un pic de sânge de-al meu, așteptându-se să tai din mine o felie ca dintr-o franzelă; mi-am zgândărit una dintre tăieturi, ca un puștiulică de grădiniță, ca să-mi picur hemoglobina pe armă și prin tufiș.

L-am lăsat acolo pe Versini, avertizându-l să nu ne urmărească sau să se miște din loc douăzeci de minute, dar oricum nu lăsa deloc impresia că se va năpusti în vreo direcție multă vreme de-atunci încolo. Ne-am întors spre șoseaua principală, unde ne aștepta Jocelyne.

— Voi doi ar trebui să vă faceți un spital.

??????????????????????????

Fiecăruia după capacități: Hube se descotorosea de cea mai mare parte din bani.

— Vreau să-i dau de pomană, a zis el.

— Dar sunt mulți bani, am zis eu.

— Și opere de caritate sunt multe, a zis el.

Manumisiune de șobolani

Am primit sarcina precisă de a-l elibera pe Thales, așa că l-am dus la Cannes, cel mai mare canal de scurgere pe care îl știu. Poate sunt eu șobolanist sau poate el ar fi preferat să-i dau drumul într-un muzeu sau într-o filarmonică decât în mediul acela de corupție și deșeuri, dar cu asta s-a ales.

Am deschis cuşca şi Thales a amuşinat aerul de libertate, după care a plecat tropa-tropa ca un *zmudzin*, nerealizând dacă brânza de capră şi maţul plin erau ceea ce-l aştepta; mare greşeală făcea.

??????????????????????????

Petrec mult timp aşteptând să aud zgomotul de uşă spartă cu barosul sau nişte împuşcături venind peste mine, dar totul e ridicol de liniştit.

Oroare şoc

N-am fost snopit în bătaie, atacat ori împuşcat zile la rând. În mod inexplicabil, mă trezesc devreme simţind că îmi vine să mă trezesc; starea mea de spirit e bună, starea mea de sănătate e ca o ceată de copii zburdalnici. O asemenea robusteţe e o pacoste, întrucât nu mai am nici o scuză că nu fac nimic.

La masa din bucătărie, cu maldăre de arme de foc şi bucăţele din arme, Hubert şade privind în gol, ca unul care şi-a comandat prea mult şi nu poate mânca tot. Alege un obiect, când şi când, după care îl pune bine într-o sacoşă mare portocalie.

— Mi-a fost teamă, zice el. Tu eşti singurul om căruia pot să-i spun asta.

Circumnavigăm tăcerea, până când, lămurindu-mă la ce se referea, i-am răspuns:

— Nu s-a văzut.

— Poate că asta şi e, curajoşii sunt cei care scâncesc pe furiş. Cei care îşi pot permite o odaie de laşitate.

— Ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi avut niște bani, când ai încercat să mă jefuiești?

— Aș fi avut niște bani, dar aș fi un nimic.

— Ce nu înțeleg eu e că mi-amintesc perfect că le-am explicat la recepție, la hotel, că sunt lefter. Cum de n-ai auzit și tu?

— Poate că n-am vrut.

Am revăzut niște amintiri pe ecranul craniului.

La revedere

— Ce-ai de gând să faci? am întrebat eu, știind că nu-l văzusem niciodată pe Hube stând atâta vreme pe un scaun.

— După o carieră așa de lungă în spargerea băncilor? Unde s-ar putea duce un infractor înrăit ca mine? Nu există decât un singur loc: pușcăria.

Nu glumea. Intenția lui, totuși, era să se ducă la închisoare fără asistența tradițională a acelor alimentatori-de-celule, poliția. Planul lui: să intre fraudulos în Les Baumettes, o închisoare de maximă securitate, și să-l provoace pe Emile, regele condamnaților, la un duel, un *holmgang**. I-am atras atenția asupra trăsăturilor neprimitoare ale închisorilor de maximă securitate.

— E-adevărat, a recunoscut Hube. Dar orice s-ar spune apropo de securitate, locul este făcut să țină oamenii înăuntru, nu să dea oamenii afară. Și eu cunosc foarte bine locul ăsta, să nu uităm, totuși.

Dând drumul la radio, cu volumul la maximum, a luat de pe masă un Mac-10 și, trăgând de trăgaci, a spulberat o bună bucată din zidul despărțitor dintre bucătărie și un dormitor.

---

* Duel nordic, tradus literal prin „a merge pe o mică insulă", pentru că avea loc pe o mică fâșie de material (eventual o pelerină *(N.ed.)*.

— Hai să vedem ce-are Emile de zis la asta.

— Dar de ce nu pleci mai bine să te distrezi undeva?

— Nu prea mai e timp, iar oamenii de la care vreau să-mi iau la revedere sunt mai degrabă înăuntru, acolo, decât afară. Nu vreau să aştept să se întâmple undeva, lângă o piscină. Nu, vreau să-i văd faţa lui Emile. Şi vreau să fie o luptă cinstită, care să-l sfârtece complet. Nu, să-i văd faţa şi pe urmă să-i zbor creierii, asta da, ar fi tare. Dacă după toate astea mai sunt încă în viaţă, voi considera că e un semn şi că trebuie să mă relaxez.

Am încercat să-l disuadez pe Hube un pic. Sincer, până la urmă, fie că te mulţumeşti să lipeşti gresie în baie sau ţii morţiş să dai buzna într-o închisoare ca să-i faci felul dulăului numărul unu, e doar o chestie de opţiune. Depinde ce vrei.

Hube a tras fermoarul la geantă.

— Iar dacă or să mă prindă, oricum le pot spune că m-am băgat singur la închisoare, deoarece nu se poate conta pe poliţie s-o facă. Merită efortul fie numai şi pentru poanta asta. Cea mai tare replică de final.

Băgând mâna într-un buzunar, Hube a scos o monedă şi i-a dat un bobârnac cu degetul mare spre mine, făcând-o să se răsucească în aer; în mod cu totul straniu, chiar am prins-o.

De formă uşor neregulată, am recunoscut imediat că era un stater electrum*, cu un leu întins pe jos, privind spre spate, un model tipic la monedele timpurii din Milet. Aspectul ei era impresionant pentru o monedă veche de peste două mii cinci sute de ani, o călătoare prin timp.

— Poate a trecut şi prin mâinile băieţilor, a zis Hubert. Am vrut să-ţi dau un suvenir la despărţire, un lucru cu care poţi face contrabandă în puşcărie; un obiect care, în caz de urgenţă, te poate ajuta să-ţi iei nişte băutură.

---

*Aliaj de culoarea cuprului, din aur sau argint, folosit la monedele din statele sau cetăţile Greciei antice *(N.ed.)*.

Acesta era poate profitul scos de Thales cu presele lui de măsline; acesta era onorariul pe care Gorgias și Protagoras l-au palmat, remunerația pe care Socrate a refuzat-o. O monedă șterpelită probabil de niște spărgători ionieni: o regiune fertilă, care a inventat monedele și gândirea, a înrobit metalul, l-a imprimat cu idei. Straniu, dar ținând staterul în mână, mă simțeam atât de aproape de făcătorii-de-concepte, de parcă aș fi bătut palma cu ei.

Hube și-a tras în sus mâneca de la tricou, ca să-mi arate un Z negru și gros pe antebrațul lui, un tatuaj atât de solid, încât părea mai degrabă că Hube era prins de Z, și nu Z prins de Hube.

— Z este de la zetetic, a spus el zâmbind.

Z. Ultima literă din alfabetul nostru, a șaptea în primele alfabete, ebraic și fenician, a șasea în cel grecesc. Ebraicul *zayin* de la litera hieratică și înrudit cu siriacul *zaino:* arme. Posibil trăgându-se din semnul sumerian pentru secure, *zag*. Când romanii au cucerit Grecia, au fost forțați să împrumute litera Z. Stă ca o pecete pe fruntea culturii romane, chiulangie, cărătoare de greci. Z, litera aleasă drept cel mai important simbol, simbolul pentru numărul atomic, simbolul pentru protoni, elementul elementelor, lucrurile care dau personalitate universului. Unicul și multitudinea. Z, în codul internațional al semnalelor cu fanioane, înseamnă „încep să remorchez" sau „gata pentru a fi remorcat". Z, numeralul roman medieval pentru 2000. Și aș mai putea continua.

— S-ar putea să ne mai vedem; s-au întâmplat lucruri și mai stranii, a zis Hube când a plecat.

Plecările

Hube a ieșit din viața mea la fel de discret cum intrase. Despărțirile în sine pot fi excesiv de anoste. Auzi zgo-

motul paşilor care se îndepărtează şi adesea nu simţi nici un efect. Arareori plecările îşi dezvăluie imediat semnificaţia; de obicei, la un minut după nu te simţi altfel decât cu un minut înainte. Plecările sunt acţiune amânată, în gestaţie. Chiar şi cei mai slabi dintre noi pot suporta o pierdere timp de câteva ceasuri, câteva zile, câteva săptămâni; lunile abia ne învaţă ceea ce ne lipseşte.

Hube mă lasă intelectualiceşte cam la fel cum m-a găsit: dar şi cu o selecţie de amintiri distractive, plus ceva care, dacă nu e optimism, ar fi greu de distins de acesta.

Un pic de profunzime pentru această pagină?

Poate că Hube m-a salvat pe mine în depozitul de măsline, nu eu pe el.

Lucruri de făcut

1. Să mă mut în Normandia. Nimeni n-o să mă caute serios acolo. O întreagă regiune comparabilă cu Macclesfield, unde un englez ciudat ar putea găsi ceva de lucru în învăţământ. Niciodată nu-i prea târziu să te schimbi?

Să-i fac pe greci. Să fiu *zet*.

2. Să o sun pe Jocelyne.

3. S-o termin cu filozofia occidentală. Doar decoraţiune interioară? Este mintea minată? Pagina asta parcă ar fi pagina unu în travesti, dar de fapt, pe măsură ce îmbătrâneşti, e mai greu să te păcăleşti singur.

Mă gândesc la
ceasornicari, orologieri,
ca Zach, Zachariah,
Zacharie, Zachau,
Zademach, Zagnani,
Zahm, Zahne,
Zahringer, Zanchi,
Zanker, Zanlich,
Zantner, Zantzig,
Zappeck, Zaringer,
Zaug, Zech (incorect
creditat cu inventarea
flintei),
Zehng, Zeissler,
Zeitelmeier, Zeitz şi Zucker. Dar, aşa cum ştim cu toţii, soluţia la o problemă cu adevărat dificilă... este s-o laşi baltă.

Zicţionar

zabuton:	pernă turtită
zakat:	taxă (în islam)
Zajc, Ivan:	1832–1914. Compozitor croat.
Zama:	bătălie în care Hannibal a fost zdrobit în sfârşit de către romani. 202 î.Chr.
Zamzam:	fântână sacră la Mecca
zam-zum-mimi:	„... mai înainte locuiau în ea refaimiţii; şi amoniţii îi numeau Zam-zumimi." Deuteronom 2,20
zantedeschia:	plante africane tropicale
zaotar:	preot persan (Antichitate)
zapodidae:	şoareci săritori
zapote:	fruct
zaptieh:	poliţist turc
zaqqūm:	hrana păcătosului (Coran)
zarp:	poliţist (Transvaal)
zaruk:	ambarcaţiune arăbească
Zaufahl (pliul lui):	plica salpingo-pharyngea
Zeami, Motokiyo:	1363–1443. Dramaturg japonez de tip No
zeb: the best	(„cel mai bun", engl. argou invers)
Zechstein:	strat de roci impermeabil
zechtour:	tur prin cârciumi (germană)
zemaituka:	rasă de ponei rezistenţi

Zemes mate: mama pământului (zeiţă letonă)

zemi: spirit tutelar

Zener (cartele): folosite în cercetare *pes* (percepţia extrasenzorială)

zensho: turneu sumo cu luptătorul neînvins

zet/zetetic: investigator (din greacă, ζητεîν, a căuta)

zig: tip, om (franceză)

Zin: stat biblic

ziphiide: familie de balene

Ziusudra: erou sumerian din timpul Potopului

zmudzin: ponei polonez

znuz: îngheţ, îngheţat

zoclu: soclu, plintă

Zoilus: critic feroce, secolul IV î.Chr.

zonitid: melc din familia Zonitidae

zonkey: pui de zebră încrucişată cu un măgar

zonula lui Zinn: membrană adiacentă cristalinului

zonură: şopârlă

zope: plătică

zori: sanda japoneză

zozo: idiot, nătărău (franceză)

Zuckerkandl (fascia lui): fascia retro-renală

zuclopoenthixol: drog antipsihotic (denumire generică)

zuihitsu: gen literar japonez, pe bază de însemnări răzleţe

zumbador: pasăre-muscă (America de Sud)

Zurvan: zeu persan al timpului

Zwaardemaker, Hendrik: 1857–1930. Fiziolog olandez, iniţiatorul unui sistem de clasificare a mirosurilor

zygit: vâslaş pe o biremă sau triremă

zythum: bere antică egipteană

zyzzogeton: cal-de-iarbă (insectă din America de Sud)

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului
literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
Cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001
BCR Unirea, București

Redactor
MONA ANTOHI

Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU

Corector
CRISTINA JELESCU

Apărut 2006
BUCUREȘTI – ROMÂNIA

Lucrare executată la C.N.I. „CORESI" S.A.

COLECŢIA RÂSUL LUMII

E posibil ca un filozof bătrâior şi un bandit ciung să interpreteze împreună sonata delincvenţei? E posibil ca o asemenea pereche să-şi propună spargerea unei bănci? E posibil ca tentativa lor să fie fructuoasă? E posibil ca dialogurile lor să acopere şi ultimul tip de cifru, dar şi critica neopozitivismului? Dacă autorul acestei farse absurde se numeşte Tibor Fischer, răspunsul e de patru ori „da". *Banda Mintoşilor* este de fapt un cuplu cu vocaţie penală, care slalomează printre amintiri şi teme înalte de discuţie, între Montpellier şi Toulon, visând să dea lovitura vieţii. Biciuindu-şi voios talentul, Tibor Fischer nu inventează doar situaţii groteşti, ci şi cuvinte stranii, pe care – supremă insolenţă – le adună la sfârşit într-un glosar cum rar aţi mai văzut.

În aceeaşi colecţie:

Toby Clements
Codul Da Vino

Radu Paraschivescu
Fie-ne tranziţia uşoară

Tim Lott
White City Blue

ISBN (10) 973-50-1424-6
ISBN (13) 978-973-50-1424-7